

Nr. 15 – 2002
Side 1755 – 1902

NORSK LOVTIDEND

Avd. I

Lover og sentrale forskrifter mv.

Nr. 15
Utgitt 3. desember 2002

Innhold

		Side
Lover og ikrafttredelser. Delegering av myndighet		
2002		
Nov.	15. Lov nr. 71 om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Kommunalansattes Fellesorganisasjon og Servicebedriftenes Landsforening i samband med tariffrevisjonen 2002	1755
Okt.	7. Deleg. av myndighet til Longyearbyen lokalstyre etter lov om Svalbard § 4 (Nr. 1145)	1792
Okt.	11. Deleg. av myndighet til Helsedepartementet etter skatteloven § 6–83 annet og tredje ledd (Nr. 1150)	1794
Okt.	15. Deleg. av myndighet til Kystdirektoratet og Kystverkets distriktskontorer etter lov om om havner og farvann m.v. (Nr. 1162).....	1799
Okt.	25. Ikrafttr. av lov av 5. april 2002 nr. 8 om endring i lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven) (Nr. 1168)	1804
Okt.	30. Deleg. av myndighet til Direktoratet for brann- og elsikkerhet etter lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr § 12 fjerde ledd. (Nr. 1224).....	1858
Forskrifter		
1979		
Mai	21. Forskrift om tilbakebetaling av tilskudd bevilget til reguleringsanlegg (Nr. 4272).....	1755
1991		
Sept.	25. Forskrift om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet (Nr. 1018)	1756
1993		
Juni	29. Forskrift om priskompensasjon for skilleprodukter og praktisering av Prior Norges kjøpeplikt på norskprodusert eggehvite (Nr. 1439)	1757
Nov.	30. Forskrift om bevilgninger til markedsreguleringstiltak innenfor fjørfesektoren (Nr. 1440)....	1758
Nov.	30. Forskrift om private fjørfeslakteriers medvirkning ved billigsalg av fjørfekjøtt (Nr. 1441)....	1761
Sept.	23. Forskrift om anvendelse av midler avsatt under jordbruksavtalen til avsetningstiltak for honning (Nr. 1442)	1761
1995		
Juni	8. Forskrift om godkjente eggpakkeriers adgang til å levere overskuddsegg til Prior Norge (Nr. 1217)	1762
1996		
Mars	14. Forskrift om bevilgninger til reguleringstiltak innenfor kjøttsektoren (Nr. 1477).....	1763
Nov.	28. Forskrift om bevilgninger til reguleringstiltak innenfor melkesektoren (Nr. 1478).....	1765
1997		
April	22. Forskrift om markedsregulators forsyningsplikt innenfor melkesektoren (Nr. 1551).....	1768
Mai	13. Forskrift om markedsregulators forsyningsplikt på råmelk (Nr. 1552)	1769
Mai	13. Forskrift om markedsregulators mottaksplikt innenfor melkesektoren (Nr. 1553).....	1770
Mai	13. Forskrift – liste for definisjon av reguleringsvare og forretningsmessig lagringsperiode (Nr. 1554)	1770
Mai	13. Forskrift om markedsregulators mottaksplikt for smør (ev. fløte etter avtale) (Nr. 1555).....	1772
Mai	13. Forskrift om gjennomføring av skulemjølkordninga (Nr. 1556)	1775
Juni	5. Forskrift om tilskot til produsentretta rådgjeving i grøntsektoren (Nr. 1557).....	1776
1998		
Mai	12. Forskrift om prisnedskrivning ved salg av melkefett i form av smørølje til margarinindustrien (Nr. 1569)	1776
Nov.	27. Forskrift om dekning av transportkostnader ved reguleringsproduksjon av meieriprodukter (Nr. 1570)	1778
1999		
Sept.	9. Forskrift om tilskudd til håndtering av kadaver i hele landet og utrangerte verpehøns i Nordland, Troms og Finnmark (Nr. 1647).....	1779
2000		
Sept.	25. Forskrift – liste for definisjon av reguleringsvare i kjøttsektoren (Nr. 1707)	1779
2002		
Okt.	11. Forskrift om stipend basert på gjennomført kunstutdanning (Nr. 1148).....	1792

Okt.	14.	Forskrift om avgjørelsesmyndighet mv. for en omregningsentral til gjennomføring av de nye reglene om underholdsbidrag til barn og bidragsforskott (Nr. 1152).....	1794
Okt.	17.	Forskrift om fartøyskvoter mv. i fangst av kongekrabbe i 2002 (Nr. 1164).....	1802
Okt.	18.	Forskrift om dispensasjon fra konkurranseloven § 3–1 og § 3–2 for drosjesentraler (Nr. 1165)	1802
Okt.	21.	Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel fra Ukraina av visse produkter av animalsk opprinnelse beregnet til dyrefôr (Nr. 1166).....	1803
Okt.	2.	Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Finnmark (Nr. 1178)	1804
Okt.	18.	Forskrift om fra hvilke tredjeland det kan importeres egg, eggprodukter, snegler, froskelår, gelatin, honning, melk og melkebaserte produkter samt visse kjøttprodukter (Nr. 1180)	1810
Juni	20.	Forskrift om krav til bachelorgraden ved Høgskolen i Telemark (Nr. 1183)	1819
Okt.	18.	Forskrift om levering av likningsoppgave over engangsutbetaling fra innskuddspensjonsordning (Nr. 1184).....	1820
Okt.	18.	Forskrift om bearbeidet kornbasert barnemat og annen barnemat til spedbarn og småbarn (Nr. 1185)	1821
Okt.	23.	Forskrift om tillegg til forskrift om tilskudd til driftsenheter og tamreinlag (Nr. 1187).....	1829
Juni	20.	Forskrift om eksamen ved Høgskulen i Sogn og Fjordane (Nr. 1196)	1830
Aug.	30.	Forskrift om krav til bachelorgrad ved Høgskolen i Hedmark (Nr. 1197).....	1836
Okt.	11.	Forskrift om bachelorgraden ved Høgskulen i Sogn og Fjordane (Nr. 1200).....	1839
Okt.	18.	Forskrift om elektronisk innsending av merverdiavgiftsoppgaver og leveringssted for papirbaserte oppgaver (Nr. 1201)	1840
Juni	13.	Forskrift om krav til bachelorgraden ved Høgskolen i Ålesund (Nr. 1219)	1848
Okt.	22.	Forskrift om gjennomføring av JAR-STD 1H – Kvalifisering av helikoptersimulatorer (Nr. 1221)	1850
Okt.	23.	Forskrift om frivillig førtidsslaktning av høns i 2003 (Nr. 1222)	1856
Nov.	1.	Forskrift om adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei for fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2003 (Nr. 1227)	1859
Juni	20.	Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Nord-Trøndelag (Nr. 1258).....	1861
Juni	20.	Forskrift om bachelorgraden ved Høgskolen i Nord-Trøndelag (Nr. 1259)	1864
Nov.	11.	Forskrift om transport av farlig gods på veg og jernbane (Nr. 1264).....	1866
Mai	2.	Forskrift om krav til bachelorgraden ved Høgskolen i Oslo (Nr. 1271)	1877
Aug.	29.	Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Oslo (Nr. 1272)	1878
Nov.	15.	Forskrift om årlig regulering av medlemspremien i pensjonstrygden for fiskere (Nr. 1275) ..	1884
Nov.	15.	Forskrift til gjennomføring av konvensjon 3. mars 1973 om internasjonal handel med truede arter av vill flora og fauna (CITES) (Nr. 1276)	1884
Nov.	14.	Forskrift om opptakskrav til grunntidningar ved universitet og høgskolar (Nr. 1286).....	1887
Nov.	15.	Forskrift til helseforetakslovens bestemmelser om de ansattes rett til representasjon i regionale helseforetaks og helseforetaks styre (Nr. 1287).....	1895
Nov.	15.	Forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser (Nr. 1288).....	1900
Nov.	19.	Forskrift om omsetningsforbud, inntil videre, for egg (Nr. 1289)	1901

Endringsforskrifter

2002			
Sept.	27.	Endr. i forskrift om materielle konkurranseregler i EØS-avtalen (Nr. 1142).....	1780
Okt.	7.	Endr. i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende svin og avlsmateriale av svin fra Frankrike, Tyskland og Luxemburg (Nr. 1143).....	1790
Okt.	7.	Endr. i forskrift om prissystemet for korn, mel og kraftfôr under markedsordningen for korn (Nr. 1144)	1791
Okt.	8.	Endr. i forskrift om særavgifter (Nr. 1146).....	1792
Okt.	10.	Endr. i forskrift om endring i forskrift om merking mv av næringsmidler (Nr. 1147)	1792
Okt.	11.	Endr. i forskrift om dyrehelsemessige vilkår for innførsel og utførsel av småfe (Nr. 1149) ...	1793
Okt.	14.	Endr. i forskrift etter rettsgebyrloven m.m. (rettsgebyrforskriften) (Nr. 1151).....	1794
Okt.	7.	Endr. i forskrift om legemidler (legemiddelforskriften) og opphevelse av forskrift om meldeplikt for visse bivirkninger mv. ved legemidler (Nr. 1153).....	1795
Okt.	7.	Endr. i forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek (Nr. 1154)	1795
Okt.	10.	Endr. i forskrift om bingo (Nr. 1155).....	1795
Okt.	14.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter sei nord for 62° N i 2002 (Nr. 1156).....	1796
Okt.	15.	Endr. i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel fra Chile i forbindelse med utbrudd av aviær influensa (høsepest) (Nr. 1158).....	1797
Okt.	15.	Endr. i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende svin og avlsmateriale av svin fra Frankrike, Tyskland og Luxemburg (Nr. 1159).....	1797
Okt.	15.	Endr. i forskrift om engangsavgift på motorvogner (Nr. 1160).....	1798

Okt.	15.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter sei sør for 62° N i 2002 (Nr. 1161)	1799
Okt.	16.	Endr. i forskrift om regulering og adgang til å delta i fangst av kongekrabbe i 2002 (Nr. 1163)	1801
Okt.	25.	Endr. i forskrift om adgangen til å drive trålfiske etter reker (Nr. 1167)	1804
Okt.	18.	Endr. i forskrift om rester av plantevernmidler mv i næringsmidler (Nr. 1179)	1810
Okt.	21.	Endr. i forskrift om maksimumsgrenser for restmengder av veterinærpreparater i næringsmidler av animalsk opprinnelse (Nr. 1181)	1818
Okt.	22.	Endr. i forskrift om vilkår for særfradrag på grunn av store sykdomsutgifter ved behandling m.v. i institusjon eller hos privatpraktiserende helsepersonell utenfor offentlig norsk helse- og sosialvesen (Nr. 1182)	1819
Okt.	20.	Endr. i forskrift om film og videogram (Nr. 1186)	1829
Sept.	17.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter sei nord for 62° N i 2002 (Nr. 1198)	1838
Okt.	7.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2002 (Nr. 1199)	1838
Okt.	21.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2002 (Nr. 1202)	1840
Okt.	22.	Endr. i forskrift om EØS-godkjenning av maritimt radioutstyr (Nr. 1203)	1841
Okt.	23.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen, innenfor grunnlinjene på kyststrekningen Stad – Lindesnes og i Skagerrak i 2002 (Nr. 1204)	1842
Okt.	23.	Endr. i forskrift om stopp i fisket etter nordsjøisild (Nr. 1205)	1843
Okt.	25.	Endr. i forskrift om utstedelse av fødselsattester i folkeregistrene (Nr. 1206)	1843
Okt.	25.	Endr. i forskrift om folkeregistrering (Nr. 1207)	1843
Okt.	25.	Endr. i forskrift om melding av fødsler, erkjennelse av farskap og melding om valg av navn (Nr. 1208)	1844
Okt.	28.	Endr. i forskrift om regulering av fisket i Det nordvestlige Atlanterhav (NAFO-området) (Nr. 1209)	1844
Okt.	29.	Endr. i forskrift om førerkort og førerprøve m.v. (Nr. 1210)	1845
Okt.	29.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2002 (Nr. 1211)	1845
Okt.	29.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter sei nord for 62° N i 2002 (Nr. 1212)	1845
Okt.	30.	Endr. i forskrift om fastsetting og endring av årlig framtidig inntekt for alderspensjonister mellom 67 og 70 år (Nr. 1213)	1846
Okt.	30.	Endr. i forskrift om sanksjoner mot UNITA (Angola) (Nr. 1214)	1846
Okt.	31.	Endr. i forskrift (Nr. 11) om regnskapsplikt, noteringsplikt og bokføring for næringsdrivende i jordbruk med binæringer samt skogbruk som går inn under bestemmelsene i merverdiavgiftsloven og investeringsavgiftsloven (Nr. 1216)	1847
Okt.	31.	Endr. i forskrift om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske etter norsk vårgytende sild for fartøy under 27,50 meter største lengde i 2002 (Nr. 1217)	1847
Nov.	1.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter makrell i 2002 (Nr. 1218)	1848
Sept.	12.	Endr. i forskrift om hvilke virksomheter som skal ha knyttet til seg verne- og helsepersonale (bedriftshelsetjeneste) (Nr. 1220)	1850
Okt.	25.	Endr. i forskrift om hvilke virksomheter som skal ha knyttet til seg verne- og helsepersonale (bedriftshelsetjeneste) (Nr. 1223)	1858
Okt.	30.	Endr. i forskrift om materielle konkurranseregler i EØS-avtalen (Nr. 1225)	1858
Okt.	31.	Endr. i forskrift om fastsetting av kvotefaktor mv. ved fiske etter nordsjøisild i 2002 (Nr. 1226)	1858
Nov.	7.	Endr. i forskrift om stønad til hjelpemidler mv til bedring av funksjonsevnen i arbeidslivet og i dagliglivet og til ombygging av maskiner på arbeidsplassen (Nr. 1228)	1861
Okt.	30.	Endr. i forskrift om fotografering mv fra luften og kontroll av luftfotografier og opptaksmateriale fra luftbårne sensorsystemer (Nr. 1260)	1865
Okt.	31.	Endr. i forskrift om fastsettelse av faktorer mv. i fisket etter makrell i 2002 (Nr. 1261)	1865
Nov.	6.	Endr. i forskrift om særskilt fartsområde for fartøyer og flyttbare innretninger i petroleumsvirksomhet registrert i norsk internasjonalt skipsregister (Nr. 1262)	1866
Nov.	11.	Endr. i forskrift om fastlønnstilskudd til delvis dekning av kommunenes utgifter til fysioterapitjenesten (Nr. 1263)	1866
Nov.	11.	Endr. i forskrift om særlige betingelser for import av fiken, hasselnøtter, pistasjnøtter og visse produkter avledet av disse med opprinnelse i eller avsendt fra Tyrkia (Nr. 1265)	1874
Nov.	11.	Endr. i forskrift om særlige betingelser for import av peanøtter og visse avledete produkter med opprinnelse i eller avsendt fra Kina (Nr. 1266)	1875
Nov.	11.	Endr. i forskrifter til folketrygdloven, helseforetaksloven og lov om spesialisthelsetjenesten (Nr. 1267)	1875
Nov.	12.	Endr. i forskrift om kommunefordeling av grunnlaget for eideomsskatt for kraftanlegg (Nr. 1268)	1876
Nov.	13.	Endr. i forskrift om fartøykvoter mv. i fangst av kongekrabbe i 2002 (Nr. 1269)	1876

Nov.	14.	Endr. i forskrift om summarisk fellesoppgjør for krav på skatt og arbeidsgiveravgift til folketrygden (Nr. 1270)	1876
Nov.	11.	Endr. i forskrift om helseundersøkelse av arbeidstakere på skip (Nr. 1273)	1883
Nov.	14.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter reker ved Øst-Grønland i 2002 (Nr. 1274)	1883
Nov.	15.	Endr. i forskrift om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål (Nr. 1277)	1886

Diverse

2002

Okt.	15.	Opph. av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak i forbindelse med utbrudd av klassisk svinepest i Spania (Nr. 1157)	1797
Okt.	31.	Delvis ikrafttr. av forskrift av 31. august 2001 nr. 1014 om domssogns- og lagdømmeinndeling (Nr. 1215)	1846

Rettelser

Nr. 15/1998 s. 1073 (i forskrift av 15. januar 1998 nr. 792 om generell studiekompetanse som grunnlag for opptak til universitet og høyskolar) .....

1901

Nr. 11/2002 s. 1299 (i forskrift av 4. juni 2002 nr. 962 om endring i forskrift av 15. juni 1987 nr. 506 om besiktelse for utstedelse av sertifikater til passasjer-, lasteskip og lektere, og om andre besiktelser m.m.) .....

1901

Nr. 11/2002 s. 1396 og 1397 (i forskrift av 9. september 2002 nr. 986 om kakao- og sjokoladeprodukter) .....

1902

Nr. 12/2002 s. 1503 (i forskrift av 30. september 2002 nr. 1044 om endring i forskrift (Nr. 91) av 10. mars 1989 nr. 158 fastsettelse av den alminnelige omsetningsverdi på motorkjøretøyer ved bilforhandlers uttak, innbytte m.v.) .....

1902

Oversikt over rettelser .....

3. omslagsside

Bestillinger, adresseendringer m.v. ....

4. omslagsside

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Utgitt 3. desember 2002**Nr. 15**

---

15. nov. Nr. 71 2002

Lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Kommunalansattes Fellesorganisasjon og Servicebedriftenes Landsforening i samband med tariffrevisjonen 2002.

Ot.prp. nr. 10, Innst.O. nr. 12 og Besl.O. nr. 8 (2002-2003). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 7. og 14. november 2002. Fremmet av Kommunal- og regionaldepartementet. Kunngjort 15. november 2002.

§ 1. Tvisten mellom Kommunalansattes Fellesorganisasjon og Servicebedriftenes Landsforening i samband med tariffrevisjonen 2002 skal avgjerast av Rikslønnsnemnda.

Reglane i lov 19. desember 1952 nr. 7 om lønnsnemnd i arbeidstvistar blir brukt tilsvarende.

§ 2. Det er forbode å setje i verk eller oppretthalde arbeidsstans eller blokade til løysing av tvisten.

§ 3. Lova her tek straks til å gjelde.

Lova gjeld fram til Rikslønnsnemnda har avgjort tvisten.

21. mai Nr. 4272 1979

Forskrift om tilbakebetaling av tilskudd bevilget til reguleringsanlegg.

Fastsatt av Omsetningsrådet 21. mai 1979 med hjemmel i lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror av § 11. Kunngjort 25. oktober 2002.

I

§ 1. Dersom et anlegg som det er bevilget tilskudd til av midler fra omsetningsavgiften eller midler over jordbruksavtalen selges eller tas i bruk til andre formål enn forutsatt ved bevilgningen, kan Omsetningsrådet kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt.

Hvis anlegget selges eller tas i bruk til andre formål enn forutsatt ved bevilgningen, plikter eieren omgående å sende melding til Omsetningsrådet med de nødvendige oppgaver som fremgår av § 2 nedenfor.

§ 2. Forhold som skal tas i betraktning ved behandling av den enkelte sak:

1. Åpningsstatus for anlegget.
2. Om statusverdien ble nedskrevet med et beløp tilsvarende tilskuddet da tilskuddet ble utbetalt.
3. Avskrivningstid for det aktuelle anlegg og utstyr ved anlegget som det er bevilget tilskudd til.
4. Forløpt tid siden de enkelte bevilgninger ble gitt.
5. Anleggets bokførte statusverdi ved avhendelsen.
6. Ikke forbrukt del av tilskuddet.
7. Vesentlige påkostninger bekostet av eieren utenom kostnader som har inngått i kalkyler som har vært lagt til grunn for søknader om tilskudd.
8. I hvilken utstrekning er slike påkostninger statusført.
9. Påkostninger for eierens regning som har påvirket avhendelsesverdien spesielt.
10. Om det er foretatt oppskrivning av anleggets statusverdi ut over anleggsutgifter og påkostninger.
11. Tilskuddet i prosent av kostnadene ved den enkelte utbygging som det er bevilget tilskudd til.
12. Oppnådd pris ved salg – eller antatt avhendelsesverdi dersom anlegget er tatt i bruk til andre formål av vedkommende organisasjon – for anlegg og utstyr eksklusiv tomt.
13. Hvordan er avhendelsesverdien (jf. pkt. 12) fastsatt.

§ 3. Generelle retningslinjer for behandling av den enkelte sak:

1. Bevilgede tilskudd anses å bli forbrukt i takt med rimelig avskrivningstid for det aktuelle anlegg.

2. Ved rimelig salgsverdi (eller antatt avhendelsesverdi) – hensyn tatt til opplysningene under § 2 ovenfor – kreves den ikke forbrukte del av tilskudd tilbakebetalt.
  3. Ved lav salgsverdi (eller antatt avhendelsesverdi) – hensyn tatt til opplysningene under § 2 ovenfor – kan hele eller deler av ikke forbrukt tilskudd ettergis.
  4. Ved unormalt høy salgsverdi (eller antatt avhendelsesverdi) – hensyn tatt til opplysningene under § 2 ovenfor – kan mer enn det ikke forbrukte tilskudd kreves tilbakebetalt.
  5. Tilskudd kreves ikke tilbakebetalt verken helt eller delvis etter at det som følge av avskrivningstid anses forbrukt.
  6. Unntatt fra den generelle bestemmelse i pkt. 5 ovenfor er anlegg som i det vesentlige eller fullt ut er finansiert ved tilskudd bevilget av Omsetningsrådet. For slike anlegg kan hele eller deler av tilskuddet likevel kreves tilbakebetalt selv om tilskuddet som følge av avskrivningstid skulle anses forbrukt. Forutsetning for et krav er at salgpris (eller antatt avhendelsesverdi), korrigert for endring i pengeverdien siden bevilgningen ble gitt, innebærer en vesentlig gevinst i forhold til statusverdien og anlegget erstattes av et nytt anlegg som det søkes Omsetningsrådet om tilskudd til.
- § 4. Ved salg eller bruksendring skal Omsetningsrådet behandle saken senest innen ett år. Når ikke forbrukt tilskudd utgjør minst kr 500.000 skal behandling av saken skje innen tre år. Omsetningsrådet kan i samsvar med denne forskrift be om alle nødvendige opplysninger for å kunne fastslå om tilbakebetaling skal finne sted.

II

Forskriften trer i kraft straks.

25. sept. Nr. 1018 1991

Forskrift om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet.

Fastsatt av Omsetningsrådet 25. september 1991 med hjemmel i lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11. Kunngjort 25. oktober 2002.

I

§ 1. *Formål*

Formålet med bruk av midler er å fremme omsetningen av varer som hører inn under omsetningsloven. Tilskudd skal i samsvar med omsetningsloven utformes nøytralt i forhold til produsentene og omsetningsleddene.

§ 2. *Tiltak som det kan ytes tilskudd til*

Av midler fra omsetningsavgiften kan det ytes tilskudd til:

1. Reklame og salgsfremmende tiltak:

Med reklame og salgsfremmende tiltak forstås tiltak som tar sikte på å påvirke etterspørselen. Det gjelder tiltak som reklame, opplysning overfor forbruker i form av brosjyrer og lignende om produkter, varedemonstrasjoner, forhandlerpåvirkning og lignende.

Tiltakene skal ikke reflektere til varemerke eller omsetningsledd og ikke ha noen form for diskriminerende effekt. Opplysninger skal være saklige mht. produktinformasjon.

2. Faglig opplysningsvirksomhet overfor produsent:

Med dette forstås veiledning overfor produsent gjennom konsulenter, kurs, brosjyrer mv. med sikte på produksjon av kvalitetsvarer og hensiktsmessig varebehandling og informasjon om markedsforhold.

Mellom den produsentorganisasjon som administrerer tiltaket og den motsvarende organisasjon for de private omsetningsledd, kan det etableres et samarbeidsråd som drøfter budsjett og tiltak.

3. Forsøksvirksomhet og forskning:

Adgangen til å yte tilskudd til forsøksvirksomhet og forskning er begrenset til prosjekter som tar sikte på å fremme kvalitetsproduksjon, bedre varebehandling eller økt salg av produktene. Det kan også gis støtte til avlsarbeid.

4. Administrasjonsutgifter:

I den utstrekning faglige tiltak og opplysningsvirksomhet administreres og/eller gjennomføres av den produsentorganisasjon som representerer vedkommende avgiftsbelagte produktgruppe, kan midler fra omsetningsavgiften anvendes til å dekke de av organisasjonens utgifter som er forbundet med administrasjon av tiltakene.

5. Andel av kontingent til Norsk Landbrukssamvirke:

Midler fra omsetningsavgiften kan anvendes til dekning av deler av den kontingent som produsentorganisasjoner som representerer avgiftsbelagte produkter betaler til Norsk Landbrukssamvirke. Andelen er oppad begrenset til et beløp som tilsvarer vedkommende organisasjons bidrag til de av Norsk Landbrukssamvirkets tiltak som kvalifiserer til finansiering av midler fra omsetningsavgiften.

6. Andre tiltak:

Andre enkelttiltak som etter Omsetningsrådets vurdering tilfredsstiller omsetningslovens formålsparagraf.

§ 3. Prosedyre

Budsjett for anvendelse av midler fra omsetningsavgiften fastsettes av Omsetningsrådet etter forslag fra den produsentorganisasjon som representerer vedkommende avgiftsbelagte produktgruppe – henholdsvis Tine Norske Meierier, Norsk Kjøtt, Prior Norge, Norges Pelsdyrslag og Norske Felleskjøp. Opplysningskontoret for frukt og grønnsaker sender sitt budsjettforslag direkte til Statens landbruksforvaltning.

Budsjett for anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til tiltak under § 2 nr. 2 faglig opplysningsvirksomhet overfor produsent, fastsettes for hagebruksektoren av Omsetningsrådet etter søknad direkte til Omsetningsrådet.

Forslag til budsjett kommende år skal være Omsetningsrådet i hende innen 15. oktober.

Forslag til anvendelse av midler til tiltak som ikke er ført opp i godkjente budsjetter og forslag til endring av budsjettposter, behandles av Omsetningsrådet som enkeltsaker.

Rapport og revisorattestert regnskap for anvendelse av midler i henhold til denne forskrift skal sendes Omsetningsrådet innen 1. mars påfølgende år.

II

Forskriften trer i kraft straks.

29. juni Nr. 1439 1993**Forskrift om priskompensasjon for skilleprodukter og praktisering av Prior Norges kjøpeplikt på norskprodusert eggehvite.**

Fastsatt av Omsetningsrådets arbeidsutvalg 29. juni 1993 med hjemmel i retningslinjer om bevilgninger til markedsregulering innenfor fjørfesektoren, jf. lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 11. Kunngjort 25. oktober 2002.

*I***§ 1. Godkjenning av eggproduktprodusent**

Produsenter som ønsker å komme inn under disse retningslinjene må sende søknad om godkjenning til Omsetningsrådet.

Produsenter må være registrert av fylkesskattekontoret, ha fast forretningssted og være registrert i Foretaksregisteret.

Firmaet må ha en administrasjon som kan utføre de oppgaver som følger av godkjenningen og må ha et regnskaps- og revisjonsopplegg som tilfredsstiller de krav til dokumentasjon og kontroll som Omsetningsrådet fastsetter.

Firmaet må disponere tilfredsstillende lokaler for behandling og lagring av de varer som omsettes. Firmaet må i egne eller leide lokaler disponere nødvendig fryse- og kjølelagerkapasitet.

Følgende uttalelser skal legges ved søknaden:

- a) uttalelse fra Arbeidstilsynet om arbeidstekniske spørsmål
- b) uttalelse fra vedkommende helseråd om hygieniske spørsmål.

Ved manglende oppfylning av de krav som er lagt til grunn for godkjenning, og/eller ved gjentatte feil i oppgavene kan Omsetningsrådet trekke godkjenningen tilbake.

§ 2. Priskompensasjon for skilleprodukter

Priskompensasjonen for skilleprodukter gis på råvareandelen i ferdigvarene, jf. § 8 i forskrift om bevilgninger til markedsreguleringstiltak innenfor fjørfesektoren. Med ferdigvarer menes her ulike halvfabrikata av plommeprodukter og hviteprodukter fra eggproduktfabrikk.

§ 3. Krav til søknaden

For de produkter bedriften ønsker priskompensasjon, sendes til Omsetningsrådet resept for produktet som viser produktets sammensetning og spesielt andelen av de råvarekomponenter (plommeråvare og hviteråvare) det kan kreves priskompensasjon for.

For hver to måneder og senest innen den 15. i den påfølgende måned, sendes krav på priskompensasjon til Omsetningsrådet. Kravet skal være utregnet på de ferdigproduktene det søkes prisnedskrivning for. Oppgaven skal videre inneholde:

- Solgt kvantum av de enkelte ferdigprodukter for tilhørende periode,
- råvareandel (eggeplomme/eggehvite) i disse produktene og
- det endelige grunnlag for priskompensasjon i form av volum plommeråvare og hviteråvare.

I egen oppstilling settes det opp akkumulert kvantumsregnskap for kompensasjonsgrunnlaget for kalenderåret, med fordeling på plomme og hvite. I denne oppstillingen beregnes forholdet mellom plomme og hvite, og avvik fra normalfordeling forklares ved lagerendring eller på annen måte.

Kravet skal være attestert av statsautorisert revisor eller registrert revisor, som bekrefter oppgavens riktighet, at den samsvarer med firmaets regnskaper, og at den er beregnet med basis i de resepter som er oversendt

Omsetningsrådet. Videre skal revisor bekrefte det akkumulerte kvantumsgrunnlaget og de lagerbeholdninger som ev. nyttes ved forklaring av forholdet mellom plomme- og hviteråvare, jf. annet og tredje ledd.

§ 4. *Kontroll av varedeklarasjon*

Alle nye bedrifter som skal tas med i ordningen må før priskompensasjon gis, levere prøver samt resepter på sine produkter til det kommunale Næringsmiddeltilsyn eller den Omsetningsrådet bestemmer (kontrollinstansen).

Alle bedrifter som er med i ordningen må jevnlig, og min. hver 2. måned, levere prøver samt resepter på sine produkter til kontrollinstansen. Kontrollinstansen kan også på eget initiativ, eller ved henvendelse fra Omsetningsrådet, foreta stikkprøvekontroll.

Kontrollinstansen sjekker innholdet i produktene mot resepten. Dersom innholdet av eggeplomme og/eller eggehvite er lavere enn hva som angis, gis det melding om dette til Omsetningsrådet med kopi til produsenten. Det lavere innholdet av eggeplomme/eggehvite som er funnet blir gjort gjeldende som grunnlag for priskompensasjon for hele foregående, inneværende og neste søknadsperiode.

§ 5. *Prior Norges kjøpeplikt på eggehvite – kvalitetskrav og kontroll*

Prior Norge har kjøpeplikt på overskudd av norskprodusert eggehvite fra norske eggproduktprodusenter.

Eggehviten skal leveres i emballasje som er vanlig for det produkt som leveres. Emballasjetyper må avtales nærmere med Prior Norge. Prior Norge har rett til å stille krav til i hvilken form eggehviten skal leveres (fersk/fryst).

Emballasjetype og produktform vil kunne variere avhengig av avsetningsmulighetene på verdensmarkedet. Prior Norge må varsle produsentene i god tid om endringer i leveransevilkårene.

Analysebevis skal følge leveransen. Produktet skal minimum oppfylle følgende spesifikasjoner:

- a) Kjemisk innhold: Tørrstoff min. 11 % og Surhetsgrad pH ca. 9.
- b) Mikrobiologisk innhold: Totalkim maks. 25.000/g, Koli maks. 10/g, Bacillus Cereus maks. 1000/g og Salmonella neg. pr. 25 g.
- c) Næringsinnhold pr. 100 g: Energi 200 kJ, Protein 10,6 g, Fett maks. 0,05 g og Karbohydrater 0–1 g.

Salmonellasertifikat skal utstedes av det lokale næringsmiddeltilsyn.

For å kunne spore tilbake til produktene skal hver produksjon batchnummereres, og produktene (hver kartong ved fryst og hver kontainer ved fersk) skal merkes med produksjonsdato og batchnummer.

Prior Norge har som markedsregulator rett til å avvise produkter som ikke oppfyller de nevnte spesifikasjoner.

Alle produsenter som planlegger å levere sin overskuddseggehvite til Prior Norge, skal hver måned avgi prognoser som viser forventet overskudd av eggehvite i kommende periode.

II

Forskriften trer i kraft straks.

30. nov. Nr. 1440 1993

Forskrift om bevilgninger til markedsreguleringstiltak innenfor fjørfesektoren.

Fastsatt av Omsetningsrådet 30. november 1993 med hjemmel i lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 11. Kunngjort 25. oktober 2002.

I

§ 1. *Funksjoner og tiltak som er tilskudsberettiget*

Av midler avsatt til markedsregulering innenfor fjørfesektoren yter Omsetningsrådet Prior Norge tilskudd til administrasjon av reguleringsvirksomheten og til følgende reguleringstiltak som Prior Norge setter i verk eller formidler:

- a) Kjølelagring av egg og eggprodukter og fryselaugring av eggprodukter og fjørfekjøtt
- b) Billiglevering av egg og fjørfekjøtt – for fjørfekjøtt etter forhåndsgodkjennelse av Omsetningsrådets arbeidsutvalg
- c) Priskompensasjon ved innenlandsk produksjon av skilleprodukter (plomme og hvite) basert på norskproduserte skallegg
- d) Eksport av egg, eggprodukter og fjørfekjøtt
- e) Levering av egg, eggprodukter og fjørfekjøtt til skip i utenriksfart og fangst og fiske i fjerne farvann, til oljeplattformer og til Svalbard
- f) Eventuelle andre avsetningstiltak innenlands etter forhåndsgodkjennelse av Omsetningsrådets arbeidsutvalg i det enkelte tilfelle.

Med eggprodukter forstås i denne forskrift også eggmasse. Med fjørfekjøtt forstås frossen hel kylling.

Midler over jordbruksavtalen til avsetningstiltak kan benyttes til å dekke kostnader til håndtering av utrangerte verpehøner i Nord-Norge. Nærmere regler fastsettes av Omsetningsrådets arbeidsutvalg.

§ 2. *Administrasjon av markedsreguleringen*

Til dekning av utgifter som administrasjon av markedsreguleringen medfører ytes godtgjørelse med et beløp som fastsettes pr. år.

§ 3. *Kjølelagring og fryselagring*

Kjølelagring av egg og eggprodukter godtgjøres etter faste satser pr. kg pr. ukes lagring utover en uke (jf. § 13). Lagringstiden og lagringsmengden beregnes ved at de mengder som er innsatt på kjølelager eller uttatt av lageret i løpet av en uke, regnes som innsatt eller uttatt på ukens siste dag.

Fryselagring av eggprodukter og fjørfekjøtt, godtgjøres etter faste satser pr. kg pr. måneds lagring utover en måned (jf. § 13). Lagringstiden og lagringsmengden beregnes ved at den mengde vare som er innsatt på fryselageret eller uttatt av lageret i løpet av en måned, regnes som innsatt eller uttatt på månedens siste dag. Ved gjennomføringen av disse tilskudsregler deles året opp i 12 perioder på dels 4 og dels 5 uker, idet hver slik periode regnes likt med en måned.

Godtgjørelse for lagring av eggprodukter omfatter ikke plommeprodukter og langegg.

Ved gjennomføring av billiglevering av fjørfekjøtt etter § 7 kan uavhengige private fjørfeslakterier kompenseres for lageroppbygging fra og med den påfølgende måneden etter at vedtaket om billigleveringen er gjort, etter tilsvarende regler som for reguleringslagring i regi av markedsregulator, jf. ovenfor. Godtgjørelse for slik ekstraordinær fryselagring utbetales maksimalt for en periode på 5 måneder utover den måneden vedtaket om billigleveringen ble gjort, og etter søknad fra det enkelte fjørfeslakteri. Søknaden må fremmes innen 2 måneder etter utløpet av den maksimale kompensasjonsperioden. Omsøkte kvantum må være av egenslaktet og fryselagret vare. Søknaden må dokumenteres med revisorattestert lagertelling pr. utløpet av den måned vedtaket om billigleveringen er gjort, og revisorattesterte regnskapsoppgaver over mottak og salg i de aktuelle påfølgende måneder (maksimalt 5). Med mottak menes her de kvanta egenslaktet vare av de aktuelle vareslag som har gått inn på fryselager. Med salg menes salg av egenslaktet frossen vare av de aktuelle vareslag, eksklusive omsatt billigsalgskvantum av reguleringsvare.

Oppgavene over kjøle- og fryselagring rapporteres 1 gang pr. halvår; pr. 1. juli og 31. desember. Oppgavene spesifiseres på månedsbasis.

§ 4. *Billiglevering av egg*

Ved billigleveringer av egg beregnes tilskuddet etter følgende regler:

- a) Prisreduksjonen som godtgjøres er den ytede billigsalgsrabatt. Det regnes med den varemengde som er utlevert.
- b) Utenom prisreduksjonen ytes godtgjørelse etter fast sats pr. kg for den utleverte varemengde (jf. § 13).

Videre godtgjøres ved dobbeltforsendelser fraktutgifter etter regning ved den siste forsendelse, herunder spedisjonsutgifter ved fremkomsten.

§ 5. *Pristap og prisgevinst på reguleringslager*

Pristap og prisgevinst på reguleringslager skal tilordnes reguleringsregnskapet. For de varer som befinner seg på reguleringslager, jf. bestemmelsene i § 3, skal det ved hver endring i Prior Norges engrosnotering kalkuleres pristap/prisgevinst. Akkumulert pristap og/eller prisgevinst for samtlige reguleringsvarer skal avregnes halvårlig.

§ 6. *Billiglevering av frosset fjørfekjøtt*

- a) Billiglevering av fjørfekjøtt gjelder kun vare som holder kvalitetskravene til førsteklasses standard (prima kvalitet). Prisreduksjonen som godtgjøres er den ytede billigsalgsrabatt som Omsetningsrådets arbeidsutvalg har godkjent. Det regnes med den varemengde som er utlevert.
- b) Utenom prisreduksjonen ytes godtgjørelse etter fast sats pr. kg for den utleverte varemengde (jf. § 13).

Videre godtgjøres ved dobbeltforsendelser fraktutgifter etter regning ved den siste forsendelse, herunder spedisjonsutgifter ved fremkomsten.

§ 7. *Priskompensasjon ved innenlandsk produksjon av skilleprodukter basert på norskproduserte skallegg*

Ved innenlandsk produksjon av skilleprodukter (plomme og hvite) basert på norskproduserte skallegg, kan det gis en priskompensasjon. Priskompensasjonen ytes på grunnlag av revisorattesterte oppgaver over førstehånds omsetning av skilleproduktene, og fastsettes av Arbeidsutvalget.

Den priskompensasjon som godtgjøres beregnes på grunnlag av:

1. Råvareverdiene bak Prior Norges engrosnoteringer på innsettsdagen for henholdsvis plommeprodukter og hviteprodukter, og
2. Prior Norges engrosnoteringer på skallegg til konsum med fradrag av Prior Norges engrosmargin.

Ut fra punktene 1 og 2 foran beregnes nødvendig priskompensasjon fordelt på råvareinnholdet av eggehvite og eggeplomme. Sammen med råvareverdiene fra punkt 1 skal priskompensasjonen gjøre at skilleproduktene kan forsvare skalleggværdien fra punkt 2. Arbeidsutvalget vedtar, etter beregninger fra Prior Norge, om priskompensasjonen skal legges på eggehvite, eggeplomme eller en kombinasjon av disse skilleproduktene, og kan variere dette over tid.

Priskompensasjonen fastsettes forskuddsvis og ytes til alle godkjente eggproduktprodusenter innenlands som skiller plomme og hvite. Godkjennelse gis etter søknad. Det kan stilles krav om en viss minsteproduksjon, og at anlegget for øvrig tilfredsstillende er krav og forskrifter som myndighetene til enhver tid setter opp. Videre må angjeldende produsent av kontrollhensyn forplikte seg til å fremlegge revisorattestert kvantumsregnskap over mottak og omsetning av både skallegg og eggprodukter.

§ 8. Eksportlevering av egg, eggprodukter og fjørfekjøtt

Ved eksportleveringer av egg, eggprodukter og fjørfekjøtt, beregnes tilskuddet etter følgende regler:

- a) Det eksporttap som godtgjøres er forskjellen mellom varens innsetningspris og dens salgspris.
Innsetningsprisen for egg, overskuddshvite og fjørfekjøtt er Prior Norges engrosnotering på innsetningsdagen med fradrag av Priors engrosmargin. Innsetningsprisen for heleggprodukter og naturlig sammenhørende kvanta av skilleprodukter, som er et resultat av overskuddskvanta av konsumegg, fastsettes som en spesialkalkyle med råvarekostnader ut fra de kvanta A-egg som er tatt ut av konsummarkedet i markedsreguleringssammenheng. Det er kun råvarekostnadene i denne spesialkalkylen som kan være høyere enn i den ordinære kalkylen bak Prior Norges engrosnotering for den angjeldende vare. Det skal føres eget kvantumsregnskap over leveranser til fabrikk av overskuddskvanta skallegg fra konsummarkedet.
Salgsprisen er oppnådd pris.
Det regnes med den varemengde som er klargjort for avsendelse til utlandet.
Prisnedskrivning av skallegg under denne paragraf kan også foretas ved levering til innenlands bearbeiding (som råvare til produkter for eksport), dersom dette totalt sett er billigere for markedsreguleringen enn ordinære eksportleveringer av egg eller eggprodukter.
- b) Utenom eksporttapet ytes godtgjørelse etter fast sats pr. kg (jf. § 13). Videre dekkes ekstra pakke- og fraktutgifter og agentprovisjon etter regning. Ekstra fraktutgifter beregnes som forskjellen mellom betalte spedisjons-, kjøgings- og fraktutgifter fra lager til bestemmelsessted, og innsparte innenlandske fraktutgifter. De innsparte innenlandske fraktutgifter er de kjøgings- og fraktutgifter som ordinært ville påløpe om varen var sendt fra lager til Oslo.
- c) Ved reguleringseksport av eggprodukter skal følgende beregninger følge markedsreguleringsoppgavene som fast dokumentasjon:
  - Ved hver eksportoppgave: Spesialkalkyler for innsetningspris på eggprodukter, revisorattestert i forhold til tilsvarende for innenlandsmarkedet, jf. bokstav a.
  - På halvårsbasis: Etterkalkyler vedrørende reguleringskostnad pr. regulert kvantum for de ulike aktuelle eksportalternativer. Oppstillingene skal vise utviklingen over en viss periode, og sammenligne eksport av ulike eggprodukter med eksport av skallegg.
  - På årsbasis: Kvantumsregnskap over leveranser til fabrikk av overskuddskvanta skallegg fra konsummarkedet, sammenholdt med eksport av eggprodukter eksklusive overskuddshvite.

§ 9. Levering av egg, eggprodukter og fjørfekjøtt til skip i utenriksfart, og fangst og fiske i fjerne farvann, til oljeboringsplattformer og til Svalbard

Ved levering av egg, eggprodukter og fjørfekjøtt til skip i utenriksfart og fangst og fiske i fjerne farvann, til oljeboringsplattformer og til Svalbard, beregnes tilskudd etter følgende regler:

Den prisreduksjon som godtgjøres er forskjellen mellom varens innsetningspris og dens salgspris. Innsetningsprisen er Prior Norges engrosnotering på innsetningsdagen, med fradrag av Priors engrosmargin. Med unntak for egg er salgspris oppnådd pris. For egg er salgspris den verdensmarkedspris som fastsettes i medhold av lov om importavgift og råvareprisutjevning ved eksport for produkter fremstilt ved bearbeidelse av jordbruksråvarer med tillegg av en sats fastsatt av Omsetningsrådets arbeidsutvalg etter forslag fra Prior Norge. Det regnes med den varemengde som er utlevert.

§ 10. Eggpakkerienes omsetning

Når det er markedsoverskudd av egg, har godkjente eggpakkerier adgang til etter nærmere regler fastsatt av Omsetningsrådet å levere overskudd av egg til Prior Norge. Denne adgangen bortfaller når Prior Norge ikke har avsetningsmuligheter for varen og/eller når Prior Norge ikke kan påregne å få stilt til disposisjon de nødvendige midler for finansiering av reguleringstiltak mottak av varen vil medføre.

§ 11. Private fjørfeslakteriers medvirkning ved billigsalg av fjørfekjøtt

Etter nærmere regler fastsatt av Omsetningsrådet kan private fjørfeslakterier medvirke ved gjennomføring av billigsalgsaksjoner for fjørfekjøtt som finansieres av midler som stilles til disposisjon av Omsetningsrådet.

§ 12. Forutsetninger med hensyn til reguleringsvirksomheten

Prior Norge skal under hensyntagen til formålet med markedsreguleringen søke å gjennomføre den med så små tilskudd som mulig. Såfremt det ved eksport inntrer uventede forhold som volder Prior Norge tap ved at oppnådd pris reduseres, føres tapene særskilt i tilskuddsberegningen.

§ 13. Generelle bestemmelser

Tilskudd etter denne forskrift er betinget av at Omsetningsrådet disponerer det nødvendige beløp til formålet. Forskriften gjelder bare norskprodusert vare. Forskriften er ikke til hinder for at Prior Norge fastsetter nødvendige kontrollbestemmelser. Faste satser for godtgjørelse i medhold av § 2 til § 8 fastsettes av Omsetningsrådet.

Faste satser for lagring (§ 3) skal gi dekning for renter, forsikring, svinn og lagring inklusiv håndtering.

Faste satser for billiglevering (§ 4 og § 6) skal gi dekning for renter, svinn, risiko samt ekstrakostnader i forbindelse med leveringen.

Faste satser for eksport (§ 8) skal gi dekning for renter. Særlige utgifter forbundet med eksport, bl.a. kvalitetskontroll, dekkes etter regning. Ved eksport av heleggprodukter og naturlig sammenhørende kvanta av

skilleprodukter, som er et resultat av overskuddskvanta av konsumegg, skal eventuelle ekstrakostnader ved frakt av de tilhørende skallegg dekket etter regning. Kompensasjonen gis etter oppgaver basert på differansen mellom de faktiske kostnader ved innfrakt fra overskuddssentral til eggproduktfabrikk og tilsvarende ordinær frakt til Oslo.

§ 14. *Kjøpeplikt for eggehvite*

Prior Norge har så lenge det brukes reguleringsmidler til eksport av eggehvite, kjøpeplikt på innenlands produsert eggehvite, produsert på norske egg, til den til enhver tid gjeldende engrosnotering på de aktuelle varer fratrukket Prior Norges engrosmargin.

Nødvendige kvalitetskrav til denne eggehviten, samt kontrollopplegg for dette, skal godkjennes av Omsetningsrådets arbeidsutvalg etter framlegg fra Prior Norge.

II

Forskriften trer i kraft straks.

30. nov. Nr. 1441 1993

Forskrift om private fjørfeslakteriers medvirkning ved billigsalg av fjørfekjøtt

Fastsatt av Omsetningsrådet 30. november 1993 med hjemmel i forskrift av 30. november 1993 nr. 1440 om bevilgninger til markedsreguleringstiltak innenfor fjørfesektoren § 13, jf. lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 11. Kunngjort 25. oktober 2002.

I

§ 1. Under de forutsetninger som er nevnt nedenfor, har private fjørfeslakterier anledning til å medvirke ved billigsalg av fjørfekjøtt som Omsetningsrådet har godkjent.

§ 2. Kun frossent fjørfekjøtt på markedsregulators reguleringslager inngår i salget.

§ 3. Det kvantum private fjørfeslakterier har rett til å selge, fastsettes av Prior Norge basert på en kvotefordeling der innbetalt omsetningsavgift (for det aktuelle fjørfeslag) siste kjente 12-måneders periode som det er innbetalt omsetningsavgift for, legges til grunn for kvotefordeling mellom aktørene.

Det enkelte fjørfeslakteri har rett til å kreve en forholdsmessig større andel av billigsalgskvantumet enn kvotefordelingen over tilsier, dersom det dokumenterer høyere videresalg enn slaktet mengde i den aktuelle dokumentasjonsperioden (12-måneders periode). Som dokumentasjon kreves fakturert kjøp av ordinær vare fra navngitte andre slakterier. Slik dokumentasjon må sendes Prior Norge løpende pr. måned, innen utløpet av etterfølgende måned.

Utnyttes ikke tildelt salgskvotet av en aktør, kan Prior Norge omfordele kvoten.

§ 4. Private fjørfeslakterier ytes den samme omsetningsmargin som eggssamvirkets distriktssentraler.

§ 5. Ved billigsalget godtgjøres den prisreduksjon som er godkjent av Omsetningsrådet og i henhold til gjeldende regler. Godtgjørelsen utbetales av Prior Norge på grunnlag av revisorbekreftede oppgaver med følgende opplysninger for hvert enkelt salg:

- dato for salget
- referanse til ordren eller fakturanummer
- kvantum solgt
- enhetsvekt
- pris.

Det må videre bekreftes at salget har foregått til eksterne kunder, og ikke til andre fjørfeslakterier som medvirker i billigsalget.

II

Forskriften trer i kraft straks.

23. sept. Nr. 1442 1993

Forskrift om anvendelse av midler avsatt under jordbruksavtalen til avsetningstiltak for honning.

Fastsatt av Omsetningsrådet 23. september 1993 med hjemmel i lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 11. Kunngjort 12. november 2002.

§ 1. Avsetningsmidler kan anvendes til markedsregulerende tiltak som Honningcentralen setter i verk eller formidler i samsvar med § 2 – § 5.

§ 2. *Lagring*

For honning som Honningcentralen overlagrer til ny sesong, kan det anvendes midler til dekning av rentetap og lagerkostnader. Overgang fra en sesong til neste regnes pr. 1. oktober. Som overlagret regnes lagerbeholdning utover

300 tonn. Rentetap beregnes på engrospris ved levering til Norske Meieriers Salgssentral og med den sats som fastsettes av Arbeidsutvalget i Omsetningsrådet. Rentetap regnes fra 1. januar.

Lagerkostnadene pr. kg overlagret vare beregnes ved at de samlede lagerkostnader i den sesong som utløper deles med disponibelt kvantum for salg i samme sesong. Lagerkostnadene fastsettes av Arbeidsutvalget på grunnlag av beregninger fra Honningcentralen over utgifter til lagerhold ved Honningcentralens anlegg i Oslo og Grimstad. Den samlede sats for rentetap og lagerkostnader pr. kg kan etter vurdering fra Arbeidsutvalget korrigeres for eventuelle endringer i engrospris i den nye sesong i forhold til den foregående.

§ 3. *Billigsalg*

Etter søknad i det enkelte tilfelle kan Arbeidsutvalget stille midler til disposisjon for gjennomføring av billigsalg som markedsregulerende tiltak.

Etter nærmere bestemmelser som fastsettes av Arbeidsutvalget kan grossister utenom Honningcentralen medvirke ved gjennomføring av billigsalgaksjoner for honning som finansieres av jordbruksavtalemidler.

§ 4. *Eksport*

Det tap som dekkes er differanse mellom avregningsprisen for ordinære leveranser på det innenlandske marked på det tidspunkt eksporten foretas og oppnådd eksportpris. Utenom eksporttapet dekkes eventuelle transportutgifter fra lager til bestemmelsessted, forsikringsutgifter ved denne transport og agentprovisjon. Utgifter dekkes etter regning. Med eksport forstås også leveringer til skip i utenriksfart, til oljeplattformer og til Svalbard.

§ 5. *Reklame og salgsaktiviteter*

Tilskudd kan ytes til salgsfremmende reklame og salgsaktiviteter som ikke refererer til bestemte produsenter eller omsetningsledd. Utgifter dekkes etter regning og innenfor rammen av budsjetterte beløp.

§ 6. Tilskudd etter denne forskrift er betinget av at Omsetningsrådet disponerer det nødvendige beløp til formålet. Forskriften gjelder bare norskprodusert vare.

§ 7. Denne forskrift trer i kraft straks, med virkning fra 1. juli 1993. Fra samme tidspunkt oppheves retningslinjene av 26. september 1984.

8. juni Nr. 1217 1995

Forskrift om godkjente eggpakkeriers adgang til å levere overskuddsegg til Prior Norge.

Fastsatt av Omsetningsrådet 8. juni 1995 med hjemmel i forskrift av 30. november 1993 nr. 1440 om bevilgninger til markedsregulerings tiltak innenfor fjørefesektoren § 11, jf. lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 11. Kunngjort 25. oktober 2002.

I

§ 1. Godkjente eggpakkerier har adgang til å inngå avtale med Prior Norge om rett til leveranser av overskuddsegg på nedenfor angitte betingelser.

§ 2. Rett til leveranser inntre når det er overskudd i markedet.

Overskudd i markedet defineres slik:

Det er overskudd i markedet når Prior Norge gjennom 2 uker på rad har fjernet 25 tonn A-egg, str. 2–5 og usorterte, fra markedet ved eksport eller leveranser til Eggproduktfabrikken, utover innenlandsk behov pr. uke, og det fremdeles må fjernes tilsvarende kvantum.

§ 3. Egg kan pålegges levert usortert. Leveranse av sorterte egg kan skje etter avtale. Eggene leveres på brett, men kan leveres i pakning etter nærmere avtale.

§ 4. Oppgjør for leveranser skjer etter gjeldende engrospris i Oslo, med fradrag av den til enhver tid gjeldende 2. g. margin i eggsmvirket, med tillegg av 20%. Fraktkostnader til Oslo belastes leverandør.

Forskriftens bestemmelse om oppgjør etter sorteringsresultat iverksettes som en oppgjørsordning der det etterskuddsvis utbetales et pristillegg for leveranser utover et kvantum tilsvarende 5% av det enkelte pakkeris totale innveiing. Kvantumet fastsettes av Omsetningsrådets arbeidsutvalg etterskuddsvis for hvert halvår for hvert enkelt pakkeri, etter søknad fra det enkelte pakkeri. Søknaden må fremmes innen 2 måneder etter det aktuelle halvår, og inneholde levert kvantum under ordningen, hvor dette er levert og til hvilken pris. Omsetningsrådets arbeidsutvalg fastsetter også den andelen av kvantumet som forutsettes levert til markedsregulator, etter fratrukk av det enkelte private eggpakkeris leveranse av tilsvarende vare til godkjent eggproduktfabrikk utenom markedsregulators fabrikk.

§ 5. Egg som ønskes levert til Prior Norge innmeldes med kvantum og leveringspunkt, senest 2 uker før aktuell levering. Innmeldt kvantum er bindende for levering, med mindre avvik er godkjent av Prior Norge.

§ 6. Egg som leveres Prior Norge skal være ferske og av god kvalitet, og ikke over 1 uke gamle.

§ 7. Godkjente pakkerier som inngår avtale om adgang til leveranse, må levere rullerende prognoser etter samme regler som Prior Norges distriktssentraler. Pakkeriene leverer disse prognoser til Eggrossistenes Landsforening, som gir oppgavene regionsvis til Prior Norge.

II

Forskriften trer i kraft straks.

14. mars Nr. 1477 1996

Forskrift om bevilgninger til reguleringstiltak innenfor kjøttsektoren.

Fastsatt av Omsetningsrådet 14. mars 1996 med hjemmel i lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 11. Kunngjort 25. oktober 2002.

§ 1. Hvilke tiltak som kan finansieres

Midler avsatt til markedsregulering innenfor kjøttsektoren kan nyttes til å finansiere følgende tiltak som Norsk Kjøttssamvirke BA (Norsk Kjøtt) setter i verk eller formidler:

1. Fordeling innenlands av ferskt kjøtt.
2. Innfrysing og fryselagring av kjøtt.
3. Innenlandske leveringer med frysefradrag av fryselagret kjøtt.
4. Leveringer av kjøtt til norske transittlagre, skip i utenriksfart, oljeplattformer og Svalbard.
5. Eksportleveringer av kjøtt.

Disse tiltakene gjelder bare norskprodusert kjøtt (helt slakt, skåret kjøtt og biprodukter). Tiltakene under § 2 – § 5 gjelder de vareslag og kvaliteter som av Omsetningsrådets arbeidsutvalg til enhver tid er definert som reguleringsvare.

6. Eventuelle andre avsetningstiltak etter forhåndsgodkjennelse fra Omsetningsrådets arbeidsutvalg i det enkelte tilfelle.

Brukt i denne forskrift defineres «avregningspris» som følgende:

- *For helt slakt:* Norsk Kjøtt's engrosprisliste for engrossalg av slakt i overskuddsområder.
- *For skåret kjøtt og biprodukter:* Norsk Kjøtt's internpris for skåret kjøtt og biprodukter. Det forutsettes at disse prisene ligger lavere enn tilsvarende engrospriser (Kjøttssamvirkets laveste salgspriser), og at prisforholdet er stabilt. Norsk Kjøtt plikter å rapportere eventuelle endringer i dette prisforholdet.

§ 2. Administrasjon av markedsreguleringen

Til dekning av kostnader som administrasjon av markedsreguleringen medfører ytes godtgjørelse med et beløp som fastsettes pr. år.

§ 3. Innfrysing og fryselagring

Ved innfrysing og fryselagring av kjøtt (jf. § 1) beregnes godtgjørelser etter følgende regler:

A. Pristap/prisfortjeneste

1. Pristap/prisfortjeneste på reguleringslager skal tilordnes reguleringsregnskapet. For Norsk Kjøtt oppstår pristap når avregningsprisen ved innlegg er høyere enn avregningsprisen ved uttak. Omvendt oppstår prisfortjeneste når avregningsprisen ved innlegg er lavere enn avregningsprisen ved uttak.
2. Pristap/prisfortjeneste beregnes pr. kalenderår som differansen mellom
  - verdi i beholdningsliste 31. desember, og
  - lagerverdi i regnskapet korrigerert for svinn i løpet av året.Verdi i beholdningsliste 31. desember er basert på priser gjeldende første virkedag i nytt år.
3. I pristap inngår eventuelle differanser som oppstår ved at innlegg av helt slakt skjer til pris på det enkelte varenummer og uttak skjer til en felles pris for et gitt vareparti (på pall). Slike varepartier vil for storfe kunne inkludere ulike fettgrupper, og for gris ulike kjøttprosjenter, dog innenfor én og samme klasse. Den felles uttaksprisen skal være representativ for partiet.
For restkvanta og/eller ukurante varer er det ved uttak adgang til å avvike fra ordinær avregningspris.

B. Innfrysing og innlegg

1. Innfrysingskostnadene godtgjøres etter faste satser pr. kg innlagt vare for henholdsvis helt slakt, skåret vare og biprodukter. Satsene for helt slakt skal dekke kostnadene til nedfrysing, emballering, innlegg, uttak og tapet ved svinn. Satsene for skåret vare og biprodukter skal dekke kostnadene til innlegg, uttak og tapet ved svinn.
2. Transportkostnader ved forsendelse av fersk vare fra slakteri til fryselager og overføring av frosset vare fra et fryselager til et annet for fortsatt fryselagring, godtgjøres etter regning. Under transportkostnader inngår kostnader til opplasting, kjøling, transportforsikring, spedisjon og kjøring til og fra jernbane/kai.

Ved overføring av frosset vare fra et fryselager til et annet for fortsatt fryselagring, godtgjøres uttak og innlegg med en fast sats pr. kg overført vare.

C. Fryselagringen

1. Kostnadene ved fryselagringen – fryselagring og kapitalbinding – godtgjøres etter faste satser. For lagring er satsen i øre pr. kg pr. måned. For kapitalbinding benyttes den faste rentesats for markedsreguleringen, jf. § 8. Beregningsgrunnlaget skal være månedens inngående beholdning. Det forutsettes at den bokførte lagerbeholdning justeres for svinn minst én gang årlig.
2. Til dekning av kostnader til pallehold som markedsreguleringen medfører ytes godtgjørelse med et beløp som fastsettes pr. halvår.

D. Omsetningen

1. Ved omsetning av fryselagrede varer godtgjøres transportkostnader fra fryselageret til leveringssted etter regning.
2. Andre kostnader ved omsetningen av de fryselagrede varer godtgjøres med et beløp som svarer til en fast øresats pr. kg ved uttak (jf. § 3 bokstav A nr. 3). Det fastsettes forskjellige øresatser for Nord-Norge og Sør-Norge og for henholdsvis leveranser over salgshall og direkteleveranser.
3. Bestemmelsene under § 1 og § 2 gjelder ikke ved eksport, transittleveringer, leveringer til skip i utenriksfart og leveringer til oljeplattformer og Svalbard av fryselagret vare.

§ 4. Leveringer med frysefradrag

Ved leveringer innenlands av fryselagret reguleringsvare (jf. § 1) godtgjøres de frysefradrag som Norsk Kjøtt til enhver tid fastsetter ut fra markedssituasjonen, dog ikke utover 15% av avregningspris ved uttak av alt kjøtt unntatt storfekjøtt. For storfekjøtt skal frysefradraget ikke overstige 25% av avregningspris ved uttak. Anvendelse av frysefradrag høyere enn 15%, og høyere enn 25% for storfekjøtt, forutsettes forhåndsgodkjent fra Omsetningsrådets arbeidsutvalg.

§ 5. Transittleveringer

Ved transittleveringer av ferskt kjøtt (jf. § 1) godtgjøres forskjellen mellom varens avregningspris og oppnådd salgspris. Det regnes med den varemengde som er levert. Ved transittleveringer av fryselagret kjøtt får bestemmelsene tilsvarende anvendelse. Med transittleveringer er også ment leveringer til skip i utenriksfart, til oljeplattformer og Svalbard.

§ 6. Eksportleveringer

Ved eksportleveringer av ferskt kjøtt (jf. § 1) beregnes godtgjørelse etter følgende regler:

1. Det eksporttap som godtgjøres er forskjellen mellom varens avregningsverdi på avsendelsesdagen, og dens salgsverdi. Salgsverdien er oppnådd utbringende fra kjøperen.
2. Utenom eksporttapet godtgjøres etter regning ekstra kostnader til emballasje, veiing, spedisjon, transportkostnader (herunder transportforsikring) fra lager til bestemmelsesstedet og andre særlige eksportkostnader, samt beregnet rentetap på salgsverdi for en måned.

Ved eksportleveringer av fryselagret kjøtt får bestemmelsene under § 1 og § 2 tilsvarende anvendelse.

§ 7. Forutsetninger med hensyn til reguleringsvirksomheten

Ved fastsettelsen av forskriften er det Omsetningsrådets forutsetning at Norsk Kjøtt og Norsk Kjøtts tilsluttede slakterier og avdelinger innretter sin virksomhet på følgende måte:

1. Norsk Kjøtt og Norsk Kjøtts tilsluttede slakterier og avdelinger holder ens faste priser og leveringsvilkår ved salg av helt slakt i overskuddsområder.
I underskuddsområder kan engrosprisen på helt slakt påplusses inntil det til enhver tid av Landbruksdepartementet fastsatte tillegg for salg i underskuddsområder.
Ved underskudd av ferskt, helt slakt i markedet innenlands skal Norsk Kjøtt søke å fordele varemengdene best mulig mellom egne og engrosforhandlernes kunder på grunnlag av deres ordinære kjøp av kjøtt. For skåret kjøtt som Prisutvalget for kjøtt måtte ha notert engrospris for, skal salgsprisen være den noterte engrospris med fradrag av den til enhver tid gjeldende maksimale rabatt. Det samme gjelder ved salg av biprodukter.
2. Norsk Kjøtt skal under hensyntagen til formålet med markedsreguleringen søke å gjennomføre den med så små kostnader som mulig.
3. Ved salg med frysefradrag innenlands skal Norsk Kjøtt søke å fordele varemengdene best mulig mellom egne og engrosforhandlernes kunder på grunnlag av deres ordinære kjøp av kjøtt.

§ 8. Oppgjør rutiner og renter på mellomværende

Oppgjør etter forskriftens § 4, § 5 og § 6 foretas på grunnlag av oppgaver for hver måned. Oppgjør etter § 3 bokstav A foretas én gang årlig, mens oppgjør etter § 2 og § 3 bokstav B, C og D foretas for hvert halvår.

Norsk Kjøtt kan renteberegne tilgodehavende oppgjør etter § 2, § 3, § 4, § 5 og § 6 nr. 2 etter en fast rentesats fra utløpet av den måned tiltaket er gjennomført (godtgjørelsen er påløpt) og inntil betaling skjer. Tilgodehavende eksporttap for Norsk Kjøtt etter § 6 første ledd nr. 1 kan renteberegnes på samme måte fra og med den 16. i den måned eksporten er gjennomført.

Den faste rentesatsen fastsettes pr. halvår.

Så lenge fondet for markedsregulering av kjøtt har disponible midler har Norsk Kjøtt tilgang til a konto overføringer fra Omsetningsrådet, hvis siktemål skal være å minimere netto rentekostnader etter ovennevnte bestemmelser. Slike a konto overføringer skal renteberegnes fra den dag de er foretatt.

§ 9. *Andre bestemmelser*

Godtgjørelser etter denne forskrift er betinget av at Omsetningsrådet disponerer det nødvendige beløp til formålet.

Forskriften trer i kraft straks med virkning fra og med 1. januar 1996.

«Retningslinjer for bevilgninger til reguleringstiltak innenfor kjøttsektoren» vedtatt av Omsetningsrådet 25. mai 1989 oppheves med virkning fra samme dato.

28. nov. Nr. 1478 1996

Forskrift om bevilgninger til reguleringstiltak innenfor melkesektoren.

Fastsatt av Omsetningsrådet 28. november 1996 med hjemmel i lov av 10. juli 1936, nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11. Kunngjort 25. oktober 2002.

I

§ 1. *Hvilke tiltak som kan finansieres*

Midler avsatt til markedsregulering innenfor melkesektoren kan nyttes til å finansiere følgende tiltak som TINE BA setter i verk eller formidler. Andre aktører (meieriselskaper utenfor meierisamvirket) kan delta i tiltakene under § 6, § 9 og § 10.

A. *Administrative oppgaver*

- Fordeling innenlands av råmelk

TINE BA skal som markedsregulator løpende vurdere markedsbalansen og fordele tilgjengelig melkemengde på de ulike melkeanvendelser ut fra målene med prisutjevningen i Markedsordningen for melk, jf. likevel § 11. TINE BA utarbeider for dette formål de nødvendige prognoser mv. utover det materiale som til enhver tid foreligger i tilknytning til prisutjevningen i Markedsordningen.

- Regulering

På basis av prognosert markedsbalanse skal TINE BA vurdere avsetningsmuligheter innenlands og på eksportmarkedene, samt importmuligheter, og iverksette nødvendige avsetningstiltak i samsvar med foreliggende forskrift.

B. *Avsetningstiltak*

- Transportkostnader ved reguleringsproduksjon (§ 3).
- Reguleringslagring (§ 4).
- Eksportlevering (§ 5).
- Billigsalg (§ 6).
- Anvendelse av meieriprodukter til fôr (§ 7).
- Anvendelse av geitemelk til fôr (§ 8).
- Eventuelle andre avsetningstiltak etter forhåndsgodkjennelse fra Omsetningsrådets arbeidsutvalg i det enkelte tilfelle.
- Prisnedskrivning av melkefett til margarinindustrien (§ 13).

C. *Andre kostnader/tiltak*

- Supplering av konsummelk (§ 9).
- Skolemelkordning (prisnedskrivning ved levering av melk) (§ 10).

Forskriften gjelder bare norskprodusert vare av ku- og geitemelk fra norske leverandører.

Tiltakene under § 3 – § 8 gjelder de vareslag og kvaliteter som av Omsetningsrådets arbeidsutvalg til enhver tid er definert som reguleringsvare i henhold til egen liste.

Brukt i denne forskrift defineres «engrospris» som følger;

- For flytende melkeprodukter: Gjennomsnittsprisen for hele landet ved salg fra selskaper tilknyttet meierisamvirket.

- For øvrige melkeprodukter: TINE BAs engrosnotering (pris til grossist) i gjennomsnitt for hele landet.

Andre prisbegreper omtales særskilt i de aktuelle paragrafer.

§ 2. *Administrasjon av markedsreguleringen*

Til dekning av kostnader som administrasjon av markedsreguleringen medfører (§ 1 bokstav A), ytes godtgjørelse med et beløp som fastsettes pr. avtaleår.

§ 3. *Transportkostnader ved reguleringsproduksjon*

Ved transport i bulk av melk (ku- og geitemelk), skummet melk eller fløte til produksjon av reguleringsprodukter dekkes markedsregulators overføringskostnader etter regning.

Ved mellomtransport av reguleringsprodukter dekkes markedsregulators transportkostnader etter regning.

Nærmere bestemmelser fastsettes av Omsetningsrådets arbeidsutvalg.

§ 4. *Reguleringslagring*

Ved lagring av reguleringsprodukter, jf. § 1, beregnes godtgjørelser etter følgende regler:

1. *Pristap og prisgevinst*

Pristap og prisgevinst på reguleringslager skal tilordnes reguleringsregnskapet. For de produkter som befinner seg på reguleringslager, jf. bestemmelsens nr. 2 bokstav A og B, skal det ved hver endring av TINE BAs engrosnotering, jf. jordbruksavtalens prisbestemmelser, kalkuleres pristap/prisgevinst. Akkumulert pristap og/eller prisgevinst for samtlige reguleringsprodukter skal avregnes halvårlig.

2. *Lagringsgodtgjørelse*

Lagringsgodtgjørelse etter denne paragraf ytes kun for reguleringslagring som er nødvendig for å oppfylle forsyningsplikten krav til stabile leveranser av melk og melkeprodukter gjennom året til dekning av det innenlandske markedet, samt for eventuell lagring for senere reguleringseksport (jf. § 5). I tvilstilfeller tilligger det markedsregulator å dokumentere at reguleringslagringen er nødvendig som følge av forsyningsplikten, herunder den prioritet ulike melkeanvendelser har.

Reguleringslagringen kan foregå ved fryseler, kjølelager eller tørrlager. Godtgjørelser for lagringen beregnes på grunnlag av følgende alternative regler, avhengig av faktiske forhold tilknyttet lagringen av det enkelte produkt, hvorvidt produktet skal omsettes innen- eller utenlands samt registreringsmetode for bestemmelse av lagringsmengde og lagringstid. Dette avgjøres for hvert enkelt produkt ved Omsetningsrådets fastsettelse av satser for de enkelte godtgjørelser.

Kostnader knyttet til løpende lagring (kapitalbinding og øvrige kostnader ved løpende lagring) godtgjøres etter faste satser. Satsene fastsettes i øre/kg/periode. For kapitalbindingen benyttes den faste rentesats for markedsreguleringen, jf. § 12.

Ved reguleringslagring med ekstra innlagringskostnader knyttet til håndtering og eventuell innfrysing, skal satsene fastsettes pr. kg innlagret mengde etter følgende regler;

- Innfrysing: Satsene skal dekke kostnadene til innfrysing og eventuelle ekstra emballeringskostnader.
- Håndtering: Satsene skal dekke kostnadene til innlegg, uttak og tap ved svinn.

Ved overføring av reguleringsprodukter fra et lager til et annet for fortsatt reguleringslagring, godtgjøres uttak og innlegg med en fast sats pr. kg overført produkt. Transportkostnadene ved denne type overføring dekkes i henhold til § 3.

A. *Lagring av reguleringsprodukter for senere eksport*

Lagringsmengde og lagringstiden for reguleringsprodukter for senere eksport, bestemmes på grunnlag av TINE BAs pallregistreringssystem ved varens ekspedisjonstidspunkt (utgang reguleringslager).

Dersom ett og samme reguleringsprodukt av en ikke-identifiserbar type, jf. modell i bokstav B nr. 2, også reguleringslagres for senere innenlandsk omsetning, skal lagringsmengde og lagringstid beregnes på grunnlag av modell i bokstav B nr. 2.

B. *Lagring av reguleringsprodukter for senere innenlandsk omsetning*

Ved lagring av reguleringsprodukter for senere innenlandsk omsetning, beregnes lagringsmengde og lagringstid etter følgende alternative regler avhengig av om produktet er identifiserbart:

1. *Lagring av identifiserbare reguleringsprodukter;*

Med identifiserbare reguleringsprodukter menes produkter som til enhver tid fysisk kan påvises på lager.

Beregningsgrunnlaget skal være periodens utgående beholdning.

2. *Lagring av ikke-identifiserbare reguleringsprodukter;*

Ved lagring av ikke-identifiserbare reguleringsprodukter må regulert mengde defineres som en andel av lageroppbyggingen i den totale varestrøm i markedsregulators organisasjon, dvs. som reguleringsprodukter som lagres utover en nærmere definert forretningsmessig lagringsperiode.

Den forretningsmessige lagringsperioden fastsettes for de enkelte reguleringsprodukter av Omsetningsrådets arbeidsutvalg. Lagringstiden og lagringsmengden beregnes ved at de mengder som er innsatt på lager og uttatt av lageret i løpet av en rapporteringsperiode, regnes som innsatt eller uttatt på periodens siste dag.

§ 5. *Eksportlevering*

Ved eksport av reguleringsprodukter beregnes godtgjørelse etter følgende regler:

1. Det eksporttap som godtgjøres er forskjellen mellom varens verdi på avsendelsesdagen, priset til industrimarkedet (jf. prisutjevningssystemet for melk) fratrukket ikke påløpte kostnader og kostnader som dekkes på annen måte, og den salgsverdi som er oppnådd overfor kjøper.
2. Utenom eksporttapet godtgjøres etter regning ekstra kostnader til emballasje, (når egen emballasje kreves), merking, veiing, spedisjon, transport/transportforsikring fra lager til bestemmelsessted og andre særlige eksportkostnader, samt beregnet rentetap på salgsverdi for 1 måned.

§ 6. *Billigsalg*

Ved billigsalg av reguleringsprodukter beregnes godtgjørelse etter følgende regler:

Prisreduksjonen som godtgjøres er den billigsalgsrabatt som Omsetningsrådets arbeidsutvalg har godkjent. Det regnes med den varemengde som er utlevert.

Utenom prisreduksjonen ytes godtgjørelse etter fast sats pr. kg for den utleverte varemengde, til dekning av renter, svinn, risiko og ekstrakostnader i forbindelse med billigsalget.

Etter nærmere regler fastsatt av Omsetningsrådet kan meieriselskaper utenfor meierisamvirket medvirke ved gjennomføring av billigsalgsaksjoner for reguleringsprodukter som finansieres av midler som stilles til disposisjon av Omsetningsrådet.

§ 7. *Anvendelse av meieriprodukter til fôr*

Ved anvendelse av overskudd av melkeråstoff i form av visse meieriprodukter til fôr beregnes godtgjørelse etter følgende regler:

Prisreduksjonen som godtgjøres er forskjellen mellom varens verdi på avsendelsesdagen, priset til industrimarkedet (jf. prisutjevningen i Markedsordningen for melk), og den salgsverdi til fôr som er oppnådd overfor kjøper.

§ 8. *Anvendelse av geitemelk til fôr*

Ved anvendelse av pasteurisert geitemelk til fôr beregnes godtgjørelse etter følgende regler:

Prisreduksjonen som godtgjøres er forskjellen mellom varens verdi på avsendelsesdagen, priset med utgangspunkt i veid netto råvareverdi i prisutjevningsordningen for melk, og den salgsverdi til fôr som er oppnådd overfor kjøper. Det skal justeres for avvikende kostnadselementer i forhold til forutsetningene lagt til grunn i beregningen av veid netto råvareverdi.

§ 9. *Suppleringslevering av konsummelk*

Transport fra overskuddsområde til underskuddsområde:

Ved overføring av råmelk (kumelk) fra overskudds- til underskuddsområder med sikte på å dekke konsummelkbehovet, ytes en godtgjørelse tilsvarende de nødvendige beregnede transportkostnader som overstiger en nærmere fastsatt egenandel pr. liter levert melk.

Ved overføring av ferdig tappet konsummelk fra overskudds- til underskuddsområder ytes en godtgjørelse tilsvarende den godtgjørelse som ville påløpe markedsreguleringen ved alternativt å dekke konsummelkbehovet med bulkleveranser av råmelk.

Nærmere bestemmelser for ordningen fastsettes av Omsetningsrådet.

§ 10. *Kostnader i forbindelse med gjennomføring av skolemelkordningen*

Ved leveranser av konsummelk til skoler og barnehager godtgjøres leverende meieriselskap en prisnedskrivning i henhold til satser vedtatt av Omsetningsrådets arbeidsutvalg.

Nærmere bestemmelser for ordningen fastsettes av Omsetningsrådets arbeidsutvalg.

§ 11. *Forutsetninger med hensyn til reguleringsvirksomheten*

Godtgjørelser etter denne forskrift er betinget av at Omsetningsrådet disponerer det nødvendige beløp til formålet.

Ved fastsettelsen av retningslinjene er det Omsetningsrådets forutsetning av TINE BA og meierisamvirkets tilsluttede selskaper og anlegg innretter sin virksomhet på følgende måte:

- 1) TINE BA skal ivareta markedsreguleringsoppgavene på den til enhver tid beste og mest økonomiske måte slik at kostnadene blir minst mulig.
- 2) TINE BA og meierisamvirkets tilsluttede selskaper og anlegg skal holde ens faste priser og leveringsvilkår ved salg av reguleringsproduktene.
- 3) Ved underskudd av råmelk i et område skal TINE BA dekke dette med råmelkstilførsler fra andre områder etter en økonomisk prioritering ut fra melkeanvendelse i forhold til prisutjevningen i Markedsordningen og de overføringskostnader som vil påløpe. I forbindelse med slik overføring vil det være forretningsmessige kostnader ved avsender- og mottakeranlegg som i tillegg til transportkostnader må dekkes av den enkelte aktør som mottar melken.
- 4) TINE BA og meierisamvirkets tilsluttede selskaper har mottakplikt på all råmelk, gårds- og seterost, fjell- og gårdssmør samt fløte fra alle ku- og geitemelkprodusenter til samme priser og leveransevilkår som for egne medlemmer. Mottakplikten gjelder ikke melk som er fritatt fra overproduksjonsavgift etter «Retningslinjer for fritak fra overproduksjonsavgift» som blir fastsatt av Omsetningsrådets sekretariat.
- 5) TINE BA har, så lenge det brukes reguleringsmidler til eksport av smør, mottakplikt (kjøpeplikt) på innenlands produsert smør fra andre aktører i prisutjevningsordningen under Markedsordningen for melk, til den til enhver tid gjeldende engrosnotering på de aktuelle varer fratrukket TINE BAs engrosmargin. Alternativ levering av melkefett i form av fløte av kumelk kan skje etter avtale med TINE BA, til en pris som skal stå i forhold til den pris som inngår i hovedproduktavregning i prisutjevningen i Markedsordningen.
- 6) Inn- og mellomtransport av ku- og geitemelk under markedsreguleringen planlegges og styres av TINE BA under hensyntagen til de øvrige forutsetninger for reguleringsvirksomheten.

Nærmere bestemmelser vedrørende TINE BAs forpliktelser som markedsregulator fastsettes av Omsetningsrådet.

§ 12. Oppgjørsrutiner og renter på mellomværende

Oppgjør etter forskriftens § 3 – § 10 foretas på grunnlag av oppgaver for hver måned. TINE BA kan renteberegne tilgodehavende oppgjør etter § 2 – § 4, § 5 nr. 2, § 6 – § 10 og § 13 etter en fast rentesats fra utløpet av den måned tiltaket er gjennomført (godtgjørelsen er påløpt) og inntil betaling skjer. Tilgodehavende eksporttap for TINE BA etter § 5 nr. 1 kan renteberegnes på samme måte fra og med den 16. i den måned eksporten er gjennomført.

TINE BA kan renteberegne tilgodehavende oppgjør etter § 2 – § 10 etter en fast rentesats fra utløpet av den måned tiltaket er gjennomført (godtgjørelsen er påløpt) og inntil betaling skjer.

Den faste rentesatsen fastsettes pr. halvår.

Så lenge fondet for markedsregulering av melk har disponible midler har TINE BA tilgang til a konto overføringer fra Omsetningsrådet, hvis siktemål skal være å minimere netto rentekostnader etter ovennevnte bestemmelser. Slike a konto overføringer skal renteberegnes fra den dag de er foretatt.

§ 13. Prisnedskrivning ved salg av melkefett til margarinindustrien (gjelder fra 1. juli 1998)

Ved salg av melkefett i form av smørølje til innenlandsk margarinindustri, kan selgende meieriselskap gis en godtgjørelse for prisnedskrivning i henhold til en sats og til en nærmere definert minstepris for smørølje vedtatt av Omsetningsrådets arbeidsutvalg.

Nærmere bestemmelser for ordningen fastsettes av Omsetningsrådets arbeidsutvalg.

II

Forskriften trer i kraft straks.

22. april Nr. 1551 1997**Forskrift om markedsregulators forsyningsplikt innenfor melkesektoren.**

Fastsatt av Omsetningsrådet 22. april 1997 med hjemmel i forskrift av 28. november 1996 nr. 1478 om bevilgninger til reguleringstiltak innenfor melkesektoren § 11, jf. lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11. Kunngjort 25. oktober 2002.

I

§ 1. Norske Meierier har som markedsregulator følgende, jf. § 2 – § 7, forsyningsplikt på råmelk til uavhengige meieriselskaper som er aktører under ordningen med prisutjevning i markedsordningen for melk.

§ 2. Til konsummelkanvendelse

Ved etablering av et anlegg for konsummelktapping eller produksjon av andre flytende melkeprodukter skal Norske Meierier ekstraordinært supplere en uavhengig aktør med råmelk i en periode på 3 år fra oppstartdato. Kravet på suppleringsleveranse gjelder et kvantum som til enhver tid settes likt med det kvantum råmelk som på månedsbasis veies inn fra egne leverandører. Leveransen avgrenses i etableringsperioden til et totalt råvaregrunnlag på 15 mill. liter innveid melk på årsbasis (dvs. maksimalt 7,5 mill. liter suppleringsleveranse).

Etter etableringsperioden har Norske Meierier en varig suppleringsplikt som på løpende basis skal dekke differansen mellom det uavhengige konsummelkanleggets prognoserte innveing fra egne leverandører den aktuelle måned, og tilsvarende tall for den høyeste månedsperioden i den tilhørende årsprognosen, dog slik at suppleringsleveransen ikke i noen periode skal overstige det kvantum som veies inn fra egne leverandører.

§ 3. Til andre anvendelser

Til andre anvendelser enn konsummelk har Norske Meierier forsyningsplikt til uavhengige aktører på en slik måte at disse stilles på lik linje med egne produksjonsmeierier, men årlig oppad begrenset til 40 mill. liter melk pr. anlegg. Til aktører med større anleggskapasitet pr. 19. mars 1999 enn 40 mill. liter, settes omfanget av forsyningsplikten lik meieriselskapets anleggskapasitet pr. denne dato. Det kvantum som under prisutjevningsordningens prioriteringsregler er tilgjengelig for den aktuelle anvendelse, skal fordeles mellom aktørene ut fra råvarebehov basert på realistiske prognoser for salg og markedsandeler.

Utfyllende bestemmelser for den forholdsvis fordelingen av tilgjengelig produksjonsmelk mellom de ulike aktører fastsettes av Arbeidsutvalget.

§ 4. Periodisering

De aktuelle suppleringskvanta må bestilles fra Norske Meierier minimum 1 uke forut for første leveringsdato, på grunnlag av den prognose som aktøren på det tidspunkt har lagt frem for Omsetningsrådets sekretariat i forbindelse med prisutjevningen under Markedsordningen for melk.

§ 5. Priser og vilkår

Leveranser av råmelk under forsyningsplikten skal skje til den pris som Omsetningsrådets sekretariat har fastsatt som forsyningspris med utgangspunkt i veid netto råvareverdi under prisutjevningsordningen, tillagt de overføringskostnader mv. som Norske Meierier i den forbindelse har adgang til å belaste mottaker.

§ 6. Kvalitet og kontroll

Nødvendige utfyllende bestemmelser tilknyttet kvalitetskrav og kontrollopplegg for forsyningsplikten skal godkjennes av Arbeidsutvalget etter framlegg fra Norske Meierier.

§ 7. Sanksjoner

Ved betydelige avvik mellom faktisk egenmelkgrunnlag og det prognosegrunnlag som er lagt til grunn for praktisering av forsyningsplikten, kan Omsetningsrådets sekretariat frata aktøren retten til suppleringsleveranse i en etterfølgende månedsperiode. Ved gjentagne slike avvik kan Omsetningsrådet utelukke aktøren fra forsyningsplikten for en lengre periode.

§ 8. Forsyningsplikten til Synnøve Finden ASAs anlegg i Alvdal fastsettes til 65 mill. liter årlig leveranse av melk.

II

Forskriften trer i kraft straks.

13. mai Nr. 1552 1997**Forskrift om markedsregulators forsyningsplikt på råmelk.**

Fastsatt av Omsetningsrådets arbeidsutvalg 13. mai 1997 med hjemmel i forskrift av 22. april 1997 nr. 1551 om markedsregulators forsyningsplikt innenfor melkesektoren § 3 og § 6, jf. lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11. Kunngjort 25. oktober 2002.

*I***§ 1. Definisjon av råmelk (kvalitetskrav)**

Råmelk er nærmere spesifisert i vedlagte «Kravspesifikasjon for Gårdstankbilmelk» og «Kravspesifikasjon for overføringsmelk».

§ 2. Fordeling av melk til produksjon

Grunnlaget for fordeling av disponibel produksjonsmelk er den samlede halvårsprognose for prisutjevningsordningen for melk. Norske Meierier skal på grunnlag av prognosetall som er stadfestet fra Omsetningsrådets sekretariat, fordele disponibel produksjonsmelk forholdsmessig likt mellom egne og uavhengige meieriselskap ut fra deres prognostiserte behov til de ulike anvendelser.

§ 3. Leveranseplan med stipulerte fraktkostnader

På basis av den forholdsmessige fordeling etter § 2, skal Norske Meierier utarbeide månedlig leveranseplan til de enkelte meieriselskapene som ønsker tilført melk under forsyningsplikten. Planen skal omfatte det halvår prognosen gjelder for. Det må når det gjelder overføringsopplegg, tas hensyn til hva som er mulig å gjennomføre innenfor de til enhver tid gjeldende forskrifter og tilgjengelige ressurser.

I leveranseplanen forutsettes det at det leveres et volum tilpasset hele vogntog og/eller gårdstankbil, og på dette grunnlag angis en stipulert gjennomsnittlig fraktkostnad på de aktuelle månedlige kvanta.

Leveranseplanen og beregningen av stipulert gjennomsnittlig fraktkostnad overvåkes av Omsetningsrådets sekretariat. Alle aktører som ønsker tilført melk under forsyningsplikten kan ved henvendelse til sekretariatet få innsyn i grunnlaget og de beregninger som er gjort, så langt forretningsmessige forhold tilknyttet de ulike aktører tillater dette.

Månedlig leveranseplan skal aksepteres skriftlig av de aktuelle aktører innen 1 uke etter at de har mottatt den, og det planlagte volum er deretter bindende både for markedsregulator og for aktøren.

§ 4. Justering av leveranseplan ved endrede prognoser

Ved endringer i produksjon av råmelk og/eller anvendt kvantum hos en aktør av slikt omfang at ny prognose kreves under prisutjevningsordningen, skal leveranseplanen om nødvendig justeres. Justeringen av leveranseplanen skal gjennomføres så snart de nye prognosene er stadfestet av Omsetningsrådets sekretariat.

§ 5. Bestilling av råmelk

Råmelk må bestilles på ukebasis. Endelig bestilling av volum pr. uke og fordelt gjennom uken, samsvarende med den skriftlig aksepterte månedlige leveranseplanen, sendes til Norske Meierier senest en uke før leveransen.

§ 6. Transportkostnader på levert melk

Transportopplegg for overføring/levering av råmelk planlegges og styres av Norske Meierier. Ved leveranser av råmelk skal mottakende aktør dekke transportkostnadene ut fra hvor melken er beregnet hentet (beregnet transportavstand ut fra prioritering mellom anvendelser). Transportkostnadene beregnes pr. måned ut fra leveringsplan.

Dersom en aktør bestiller volum som ikke er tilpasset hele lass, kan det gjøres mot dekning av de merkostnader dette medfører.

§ 7. Leveringsforhold hos mottakende meieri

Det er en forutsetning for leveranseopplegget at leveringsforholdene hos den enkelte aktør er tilpasset de volumer som ønskes levert. Hos mottaker må det være tankbilhall for tilfredstillende utvendig vask og innvendig tankvask og varmedesinfeksjon.

Dersom det oppstår ekstra kostnader for avsender/transportør pga. leveranseforhold hos mottaker, skal mottaker dekke dette.

§ 8. Anvendelse av levert melk hos mottakende meieri

Pga. melkeforskriftene, forutsettes det at levert råmelk anvendes av mottakende meieri umiddelbart etter at mottak og nødvendig prøveuttak er gjennomført og analysert.

§ 9. Fakturering og oppgjør

Fakturering med 10 dagers kredittid skjer fortløpende fra Norske Meierier etter hver leveranse, og oppgjør skjer direkte mellom Norske Meierier og den enkelte aktør, ut fra volum levert.

Fakturering for transport- og eventuelle spesielle kostnader skjer månedsvis og gjøres mellom Norske Meierier og den enkelte aktør.

II

Forskriften trer i kraft straks.

13. mai Nr. 1553 1997**Forskrift om markedsregulators mottakplikt innenfor melkesektoren.**

Fastsatt av Omsetningsrådet 13. mai 1997 med hjemmel i forskrift av 28. november 1996 nr. 1478 om bevilgninger til reguleringstiltak innenfor melkesektoren § 11, jf. lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11. Kunngjort 25. oktober 2002.

*I***§ 1. Vedrørende mottak av råmelk, gårds- og seterost, fjell- og gårdssmør samt fløte**

Dersom det hos et uavhengig meieriselskap med egne leverandører oppstår situasjoner hvor det er behov for at markedsregulator mottar råmelk fra vedkommendes leverandører, må innmelding skje senest 8 dager før oppsamling skal foretas, og oppsamling må skje i minimum en periode på 4 uker. Innmelding av volum og periode, og skal skje samlet fra det uavhengige meieriet direkte til TINE Norske Meierier.

Transport av melk etter denne forskrift skal skje mest mulig direkte og uten å være innom noen av anleggene til det uavhengige selskapet. Oppsamling og inntransport skal skje etter minst samme standard som benyttes av det aktuelle TINE-selskap. TINE Norske Meierier overtar denne oppsamlingen dersom det uavhengige selskapet ikke er i stand til å gjennomføre denne i samsvar med disse forutsetningene.

Opgjør til leverandører hos uavhengige meieriselskap skal foretas av det meieriselskapet som forestår innsamling av melken. Leverandørene har krav på å få et oppgjør for denne melken til minst samme pris som blir betalt leverandørene i det samvirkeselskapet som mottar melken.

Foretas oppsamlingen av et uavhengig meieriselskap har dette krav på å få betalt for melken tilsvarende det mottakende samvirkeselskapet betaler egne leverandører i den aktuelle tidsperioden, men med fratrukk av eventuelle ekstrakostnader. Leverandører tilknyttet uavhengige meierier eller uavhengige meierier har ikke krav på eventuell etterbetaling fra meierisamvirket for deres leveranse under mottakplikten.

§ 2. Vedrørende mottak av smør eller melkefett i form av fløte

Mottakplikten gjelder kun uavhengige meieriselskaper som er aktører under ordningen med prisutjevning i Markedsordningen for melk.

Ved eventuell avtale om leveranser av melkefett i andre former enn smør fra slike aktører avgjør TINE Norske Meierier i hvilken form dette skal skje (fløte eller bearbeidet produkt) basert på månedlige prognoser fra den enkelte aktør. Prognosen samordnes med prognoseinnmelding til Omsetningsrådets sekretariat under ordningen med prisutjevning.

Innmelding av aktuelt volum skal skje til TINE Norske Meierier senest en uke før leveranse.

Opgjør for leveransen skjer direkte mellom TINE Norske Meierier og den enkelte aktør.

Nødvendige utfyllende bestemmelser tilknyttet varespesifikasjon, kvalitetskrav og emballasje skal godkjennes av Arbeidsutvalget etter framlegg fra TINE Norske Meierier.

II

Forskriften trer i kraft straks.

13. mai Nr. 1554 1997**Forskrift – liste for definisjon av reguleringsvare og forretningsmessig lagringsperiode.**

Fastsatt av Omsetningsrådets arbeidsutvalg 13. mai 1997 med hjemmel i forskrift av 28. november 1996 nr. 1478 om bevilgninger til reguleringstiltak innenfor melkesektoren § 1, jf. lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11. Kunngjort 25. oktober 2002.

I

Melkefettprodukter

<i>Artikkelnr.</i>	<i>Varenr.</i>	<i>Artikkelnavn</i>	<i>Forretningsmessig lagringstid (dager)</i>
10001	1000	TINE SMØR LØS V. 25 KG	14
10181	1018	TINE SMØR 1/2 KG	14
10451	1045	TINE SMØR 25 KG	14
10481	1048	TINE SMØR TILB. 10 KG	14
11531	1153	TINE SMØR US. SYRNET 25 KG	14
11541	1153	TINE SMØR US. SYRNET 25 KG (Italia)	14
11551	1153	TINE SMØR US. SYRNET 25 KG (Sveits)	14
11721	1172	TINE SMØR US. SYRNET EKSP.1/4 KG	14
12001	1200	TINE SMØR US. USYRNET 25 KG	14
12011	1201	TINE SMØR US. USYRNET 10 KG	14
12561	1256	SMØR TIL KALVEGODT	14
12591	1259	SMØR TIL SMØROLJE	14
13061	1306	FJELL-/GÅRDSSMØR 10 KG	14
13231	1323	FJELL-/GÅRDSSMØR 25 KG	14
13311	1331	SMØROLJE PÅ TANK (FM)	7
13481	1348	SMØROLJE TANK	7

Hvitostprodukter

<i>Artikkelnr.</i>	<i>Varenr.</i>	<i>Artikkelnavn</i>	<i>Forretningsmessig lagringstid (dager)</i>
14011	1401	NORV.F45 SK VELL (STATIV) 10 KG	14
14041	1404	NORVEGIA VELLAGRET F45 10 KG	14
14101	1404	NORVEGIA GUT-GELAGERT F45+	14
14581	1469	NORVEGIA F45 SK.FRI 20 KG	14
14371	1473	NORVEGIA	14
14401	1473	NORVEGIA	14
14411	1474	NORVEGIA F45 SK./NITR.FRI 10 KG	14
14731	1473	NORVEGIA F45 SK.FRI 10 KG	14
14741	1474	NORVEGIA F45 SK./NITR.FRI 10 KG	14
14751	1475	NORVEGIA F45 SK.FRI TB 5 KG	14
14421	1477	NORVEGIA F45+SK.FRI	14
14431	1477	GOUDA NORVEGIA QUESO F45+	14
14461	1477	NORVEGIA CHEESE F45+RDL	14
14511	1477	NORVEGIA CHEESE F45+	14
14521	1477	NORVEGIA F45	14
14771	1477	NORVEGIA F45 SK.FRI 5 KG	14
14871	1487	NORV. F45 SK.FRI FERSEK NEDFR.	14
14481	1497	NORVEGIA RINDLESS FOR MANUF.	14
14531	1497	NORVEGIA GRINDERS FOR MANUF.	14
14971	1497	NORVEGIA F45 SK.FRI RÅSTOFF C	14
14971	1497	NORVEGIA GRINDER	14
14991	1499	NORVEGIA H30 SK.FRI 5 KG	14
14491	1501	NORVEGIA H30 RDL 1 x 10 KG	14
15011	1501	NORVEGIA H30 SK.FRI 10 KG	14
15251	1525	NORVEGIA M10 SK.FRI 10 KG	14
15251	1525	NORVEGIA M10 SK.FRI 10 KG	14

Kaseinprodukter

<i>Artikkelnr.</i>	<i>Varenr.</i>	<i>Artikkelnavn</i>	<i>Forretningsmessig lagringstid (dager)</i>
38951	3895	SYREKASEIN 25 KG	7
38961	3896	TØRKET GEITKASEIN 25 KG	7
38971	3897	LØPEKASEIN UMALT 25 KG	7

Artikkelnr.	Varenr.	Artikkelnavn	Forretningsmessig lagringstid (dager)
38981	3898	LØPEKASEIN GROVSIKTET 25 KG	7
39131	3898	LØPEKASEIN GROVSIKTET 25 KG	7
39141	3899	LØPEKASEIN FINSIKTET 25 KG	7
38991	3899	LØPEKASEIN FINSIKTET 25 KG	7

Brunoster

Artikkelnr.	Varenr.	Artikkelnavn	Forretningsmessig lagringstid (dager)
28081	2808	TINE EKTE GEITOST 1/2 KG	14
28101	2810	TINE EKTE GEITOST 750 G	14
28251	2825	EKTE GEITOST FG33 LØS V.	14
28871	2987	GÅRDS- OG SETEROST FG33	14

Tørre reguleringsprodukter

Artikkelnr.	Varenr.	Artikkelnavn	Forretningsmessig lagringstid (dager)
38001	3800	MELKEPULVER 20% 25 KG	21
38011	3801	MELKEPULVER 20% 750 KG	21
38071	3807	SKUMMETMELKPULVER 25 KG	21
38081	3808	SKUMMETMELKPULVER VALS 750 KG	21
38101	3810	SKUMMETMELKPULVER 750 KG	21
38111	3811	SK.MELKPULVER AGGLOMERAT 25 KG	21
38121	3812	SK.MELKPULVER AGGLOMERAT 750 KG	21
38131	3813	SKUMMETMELKPULVER VALSET 25 KG	21
38191	3819	SKUMMETMELKPULVER HV 25 KG	21
39201	3920	GEITMELKPULVER STORSEKK 700 KG	21
39501	3950	HELMELKPULVER GEIT 25 KG	21
3959	3959	SK.MELKPULVER FØR 750 KG	21
39601	3960	SK.MELKPULVER DYREFOR 25 KG	21

II

Forskriften trer i kraft straks.

13. mai Nr. 1555 1997**Forskrift om markedsregulators mottakplikt for smør (ev. fløte etter avtale).**

Fastsatt av Omsetningsrådets arbeidsutvalg 13. mai 1997 med hjemmel i forskrift av 13. mai 1997 nr. 1553 om markedsregulators mottakplikt innenfor melkesektoren § 2, jf. lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11. Kunngjort 25. oktober 2002.

I

§ 1. Krav til kvalitet mv. ved leveranse av smør i henhold til mottakplikten er gitt i vedlagte «Kravspesifikasjon, smør fra aktører».

– Definisjon/beskrivelse

Kravspesifikasjonen gjelder smør som leveres Norske Meierier fra aktører i forbindelse med Norske Meieriers mottakplikt for smør i markedsreguleringen for melk.

Artikkeltype: Smør, syrnet usaltet 25,0 kg

– Sammensetning

Smør syrnet usaltet er fremstilt av fløte syrnet med kultur av melkesyre bakterier.

Smør syrnet usaltet skal ha en tett, homogen og blank snittflate med en svak gul farge. Smøret skal ved bedømmelsestemperatur (14 ± 1 °C) være smidig, sammenhengende og smørevillig. Smøret skal ha en ren, syrlig og aromatisk smak.

– Offentlige forskrifter

I henhold til forskrift om melk og melkeprodukter mv. og forskrift om produksjon og frambud av rå melk, varmebehandlet melk og melkebaserte produkter mv.

– Holdbarhet

6 måneder ved -18 °C eller lavere.

– Emballasje

Emballasjen skal være i overensstemmelse med Norske Meieriers egne emballasjespesifikasjoner. For emballasje i kontakt med næringsmidler skal det foreligge et sertifikat fra Emballasjekonvensjonen eller tilsvarende dokumentasjon på helsemessig sikkerhet.

– Merking

Med leveransen skal det være en følgeseddel med nødvendige opplysninger om varen. Følgeseddel skal oppbevares hos avsender og mottaker minst ett år.

Ytteremballasje skal være merket med produsent, artikkeltype, produksjonsnummer og dato for tilstrekkelig sporing av produkt.

<i>Kvalitetssegenskap</i>	<i>Norm</i>
<i>Fysisk</i>	
Mengde	25,0 kg
Alder* ankomst mottaker (t)	<2 uker
Temperatur ved lagring	-18 °C
Forurensing	Ikke påvist
Fremmedpartikler	Ikke påvist
<i>Kjemisk</i>	
Vann	16%
PH-verdi	4,5–4,8
<i>Mikrobiologisk</i>	
Koliforme bakt.	<10 pr. g
Bacillus cereus	<100 pr. g
Mugg	<100 pr. g
Gjær	<100 pr. g
Fremmedbakterier	<500 pr. g
Salmonella spp	Ikke påvist i 25 g
Staph. aureus	<100 pr. g
<i>Spesielle krav</i>	
Antibiotika	Ikke påvist
<i>Sensorisk kvalitet</i>	
Indre utseende	Tett, homogen og blank snittflate med en svak gul farge
Konsistens	Smidig, sammenhengende og smørevillig ved bedømmelsestemperatur ($14 \pm 1\text{ °C}$)
Lukt og smak	Ren, syrlig og aromatisk smak

* Beregnet ut fra skummetidspunkt. Det er foreløpig ikke angitt grenser for feil, men ethvert avvik fra norm skal føre til en avviksbehandling.

§ 2. Dersom en aktør avtaler med Norske Meierier å levere melkefett i form av fløte, gjelder de krav til kvalitet mv. som er gitt i vedlagte «Kravspesifikasjon, overføringsfløte fra aktører».

– Definisjon/beskrivelse

Overføringsfløte av kumelk er pasteurisert fløte som leveres fra ett meierianlegg til ett annet for produksjon av konsumfløte, smør og andre meieriprodukter. Produktet skal ha en homogen og fyldig konsistens, en gulhvitt farge og en ren, mild og fyldig lukt/smak.

– Sammensetning

Fett: 39–42%

– Offentlige forskrifter

I henhold til forskrift om melk og melkeprodukter mv. og forskrift om produksjon og frambud av rå melk, varmebehandlet melk og melkebaserte produkter mv.

– Holdbarhet

Må holdes nedkjølt under 4 °C , under transport maksimum 6 °C .

Avsender og mottaker må sørge for raskest mulig håndtering av fløten, og det vises til normer for alder, bakteriologisk og sensorisk kvalitet.

– Emballasje

Transporteres i tankvogn/tankvogntog og containere.

– Merking

Med leveransen skal det være en følgeseddel med nødvendige opplysninger om varen. Følgeseddel skal oppbevares hos avsender og mottaker minst ett år.

<i>Kvalitetssegenskap</i>	<i>Norm</i>	<i>Mindre feil</i>	<i>Større feil</i>	<i>Kritiske feil</i>
<i>Fysisk</i>				
Mengde	som dekl.			
Alder* ankomst mottaker (t)	<-72			
Temperatur ved lagring/opplesing °C	<4	4 – 6	>6	
Temperatur ved mottak °C	<6		>-6**	
Forurensing	Ikke påvist		Påvist	
Fremmedpartikler	Ikke påvist		Påvist	
<i>Kjemisk</i>				
Fettprosent til konsumfløte	39 – 42	>-42	<-39	
Fettprosent til annen anvendelse	39 – 42	35 – 39, >-42	<-35	
<i>Mikrobiologisk</i>				
Totalkim 1000 cfu/ml	<-31		>-100	
Koliforme bakt. pr. ml	<-10		>-100	
til pasteurisert side	<-10		>-10	
Bacillus cereus pr. ml	<-20		>-200	
<i>Spesielle krav</i>				
Antibiotika	Ikke påvist			Påvist
<i>Sensorisk</i>				
Utseende poeng	≥4		<4	
Lukt/smak poeng	≥4		<4	
Etter 1 døgn v/17 °C:				
Utseende poeng	≥4		<-3,7	
Lukt/smak poeng	≥4		<-3,7	

* Beregnet ut fra skummetidspunkt. Det er foreløpig ikke angitt grenser for feil, men ethvert avvik fra norm skal føre til en avviksbehandling.

** Må vurderes ut fra alder, antatt kvalitet, krystalliseringstidspunkt mv.

B.cereus: Godkjenning av enkeltleveranser: Fem stikkprøver

Det godtas inntil to prøver med resultat mellom norm og større feil, øvrige under norm. Det godtas ikke en prøve med større feil.

Feilnomenklatur for rå melk (ku), på gårdstankbil og silo, samt ulike typer overføringsmelk og -fløte.

<i>Anm nr.</i>	<i>Anmerkning</i>	<i>Poengskala (1–5 poeng)</i>				
		<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
	<i>Utseende</i>					
100	Fnokker		X	X	X	
103	Seig, trådtrekkende		X			
104	Koagulert		X			
110	Misfarget		X	X		
111	Fremmedpartikler		X	X		
	<i>Lukt/smak</i>					
300	Sur		X	X	X	
301	Blåsur		X	X		
303	Besk		X	X	X	
304	Bitter	X	X	X		
306	Kvalm		X	X	X	
307	Kokt			X	X	
308	Brent		X	X	X	
309	Røksmak		X	X	X	
310	Bismak			X		
313	Maltsmak		X	X	X	
314	Fruktig		X	X		
315	Pappsmak			X	X	

Anm nr.	Anmerkning	Poengskala (1-5 poeng)				
		1	2	3	4	5
318	Førsmak		X	X	X	
319	Kjemikaliesmak	X	X	X		
321	Oksydert		X	X	X	
323	Harsk		X	X		
325	Salt			X	X	
332	Vannaktig		X	X	X	

II

Forskriften trer i kraft straks.

13. mai Nr. 1556 1997

Forskrift om gjennomføring av skulemjølkordninga.

Fastsett av Omsetningsrådet sitt arbeidsutval 13. mai 1997 med heimel i forskrift av 28. november 1996 nr. 1478 om bevilgninger til reguleringstiltak innenfor melkesektoren § 10, jf. lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11. Kunngjort 25. oktober 2002.

I

§ 1. *Formål*

Formålet med ordninga er å fremme omsetjinga av mjølk og mjølkeprodukt ved å gjere barn og ungdom kjent med regelmessig bruk av konsummjølk, og gjennom dette styrke framtidig omsetning av mjølk og mjølkeprodukt.

§ 2. *Deltakarar*

Skulemjølkordninga er open for alle meieriselskap som leverer konsummjølk til skular og barnehagar som nemnt under § 3. Meieriselskapet må delta i prisutjammingsordninga for mjølk.

Søknad om å bli registrert som deltakar i skulemjølkordninga skal sendast Omsetningsrådet sitt sekretariat innan 1. august for første skulehalvår eller innan 1. januar for andre skulehalvår. Omsetningsrådet sitt sekretariat godkjenner aktørane.

Registrerte aktørar får tilsendt all informasjon om endringar i forskrifta og satsar.

§ 3. *Målgruppe*

Konsummjølk til nedsett pris vert tilbydd barnehagar, barne- og ungdomsskular og vidaregåande skular.

§ 4. *Produkt*

Ordninga omfattar heilmjølk, lett mjølk, skumma mjølk og laktoseredusert smaksett mjølk.

§ 5. *Tilskotssats*

Omsetningsrådet yter eit tilskott pr. liter konsummjølk som blir levert som nemnt i § 3. Dette tilskottet skal komme til uttrykk i prisen til kunde som redusert pris i forhold til meieriselskapet sin gjeldande engrospris i same periode. Tilskottet blir vedteke av Arbeidsutvalet for kvart avtaleår.

§ 6. *Prognose*

Meieriselskap som vil delta i ordninga må sende prognose basert på inngåtte avtalar til Omsetningsrådet sitt sekretariat.

Prognosen skal vere Omsetningsrådet i hende seinast 1. august for avtalar som gjeld første halve skuleår, eller 1. januar for avtalar som gjeld andre halve skuleår.

§ 7. *Rapportering og kontroll*

Oppgåve over salet skal sendast til Omsetningsrådet innan den 15. i påfølgjande månad for overføring av tilskot dersom oppgjer vert gjort for kvar månad, eller halvårsoppgåve innan 31. juli og 31. januar for føregåande halvår. Oppgåva skal innehalde dokumentasjon av meieriselskapet sin gjeldande engrospris i same periode og pris på mjølk innanfor ordninga og leveranse av dei ulike mjølkevariantane. Alle aktørar skal uansett sende halvårsoppgåve, som skal vere revidert av statsautorisert eller registert revisor.

§ 8. *Kvalitetskontroll*

Oppgåve over salet skal sendast til Omsetningsrådet innan den 15. i påfølgjande månad for overføring av tilskot dersom oppgjer vert gjort for kvar månad, eller halvårsoppgåve innan 31. juli og 31. januar for føregåande halvår. Oppgåva skal innehalde dokumentasjon av meieriselskapet sin gjeldande engrospris i same periode og pris på mjølk innanfor ordninga og leveranse av dei ulike mjølkevariantane. Alle aktørar skal uansett sende halvårsoppgåve, som skal vere revidert av statsautorisert eller registert revisor.

II

Forskrifta trer i kraft straks.

5. juni Nr. 1557 1997**Forskrift om tilskot til produsentretta rådgjeving i grøntsektoren.**

Fastsatt av Omsetningsrådet 5. juni 1997 med heimel i forskrift av 25. september 1991 nr. 1018 om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsarbeid § 2 nr. 2, jf. lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 11. Kunngjort 25. oktober 2002.

§ 1. Formål

For å fremme omsetninga av norskprodusert frukt, jordbær og grønsaker kan det gjevast tilskot til tiltak for å betre produktkvaliteten og til produsentretta informasjon om marknadsforholda, tilrådingar om leveransar m.m. med sikte på å tilpasse produksjonen til marknaden.

§ 2. Tiltak for å fremme produktkvalitet

For å fremme produktkvaliteten kan det gjevast tilskot til informasjonstiltak overfor produsentar av dei produkta som vert omfatta av denne forskrift. Det kan også gjevast støtte til informasjons- og motivasjonstiltak overfor butikkpersonale.

§ 3. Informasjon om marknadsforhold

For å tilpasse leveransane av varer til etterspurnaden, kan det gjevast tilskot til informasjon overfor produsent om marknadssituasjonen.

Informasjonen kan omfatte prognosar for produksjon og produsentprisar. Vidare kan det gjevast støtte til generelle tilrådingar om framtidige produksjonsvolum. Arbeidet med utarbeiding av leveranseavtalar gir ikkje grunnlag for tilskot.

Det kan søkjast tilskot til innsamling og bearbeiding av data om prisar og produksjonsforhold.

Informasjonen og tilrådingane skal vere tilgjengelege for alle interesserte uten ekstra kostnader.

§ 4. Søknad om tilskot

Søknaden skal innehalde budsjett og omtale av bakgrunn, formål, konkrete mål og tiltak. Av budsjettforslaget skal det gå fram kva støtte det er søkt om frå andre enn Omsetningsrådet og kor stor eigenandel søkjaren deltek med.

Det vil bli lagt vekt på om tiltaket er utforma slik at det når flest mogleg produsentar av vedkomande produkt. Det vil også bli lagt vekt på om tiltak retta mot produsent er organisert slik at produsentar er aktive i utforming og gjennomføringa av tiltaka.

Ved fordelinga av tilskot kan det leggjast vekt på antal produsentar som er den primære målgruppa for søkjaren og på om dei planlagde tiltaka dekkjer produsentane av vedkomande produktgruppe i dei ulike distrikta.

Frist for å sende søknad til Omsetningsrådet er 15. september.

§ 5. Tilskot

Tilskot kan ystast av midlar til kollektiv dekning av omsetningsavgift over jordbruksavtalen.

Innafor ramma for løyvinga kan det gjerast delutbetalingar. Dei siste 25% av tilskotet vert utbetalt når rapport og rekneskap er godkjende av Omsetningsrådet.

§ 6. Rapportering om arbeidet

Innan 1. mars skal det sendast rapport til Omsetningsrådet om arbeidet i føregåande kalenderår. Rapporten skal innehalde evaluering av arbeidet som er utført i forhold til planen og rekneskapen for bruken av midlar må vere attestert av uavhengig revisor eller av eit autorisert rekneskapskontor. Rapporten vil bli lagt fram for Omsetningsrådet.

§ 7. Iverksetjing

Denne forskrift vert sett i verk frå 1. januar 1998. Retningslinene for Norsk Gartnerforbund si konsulentteneste,¹ vedtekte av Omsetningsrådet 17. februar 1977 og Retningslinjer for A/L Gartnerhallens konsulentteneste som det ytes tilskudd til av midler fra omsetningsavgiften på grønnsaker, frukt og jordbær,¹ vedteken av Omsetningsrådet 27. september 1988, vert oppheva frå det same tidspunktet.

¹ Ikkje tidlegare kunngjort i Norsk Lovtidend.

12. mai Nr. 1569 1998**Forskrift om prisnedskrivning ved salg av melkefett i form av smørølje til margarinindustrien.**

Fastsatt av Omsetningsrådets arbeidsutvalg 12. mai 1998 med hjemmel i forskrift av 28. november 1996 nr. 1478 om bevilgninger til reguleringstiltak innenfor melkesektoren § 13, jf. lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 11. Kunngjort 25. oktober 2002.

*I***§ 1. Formål**

Formålet med ordningen er å opprettholde avsetningsmuligheter for norskprodusert melkefett, i form av smørølje, til fremstilling av blandingsmargarin innenlands.

§ 2. Definisjon av smørølje (produktbeskrivelse)

Med smørølje menes produkter som inneholder 99,8% rent melkefett og maksimalt 0,2% vann.

§ 3. Virkeområde/gjennomføring

Prisnedskrivning ytes til smørølje som anvendes til industriell fremstilling av blandingsmargarinprodukter, og hvor det ferdige produktet er bestemt til sluttbruk i dagligvaremarkedet, jf. definisjonen i forskrift om prisutjevningsordningen for melk.

Det må foreligge skriftlig avtale mellom selgende meieriselskap og kunde om råvarens anvendelsesområde og slutt salg, jf. første ledd.

§ 4. Deltagere i ordningen

Ordningen er åpen for alle meieriselskaper som leverer smørølje til margarinindustrien. Meieriselskapene må være aktør under prisutjevningsordningen for melk. TINE Norske Meierier defineres i denne sammenheng som et meieriselskap.

Søknad om å bli registrert som deltager i ordningen skal sendes Omsetningsrådets sekretariat innen 15. mai for hvert avtaleår. Omsetningsrådets sekretariat godkjenner aktørene.

Registrerte aktører får tilsendt all informasjon om endringer i regelverk, satser mv.

§ 5. Tilskuddssats og minstepris

Omsetningsrådet yter et tilskudd pr. kg smørølje som omsettes til formålene nevnt under § 3 over. Tilskuddet skal komme til uttrykk i prisen til kunde som redusert pris i forhold til meieriselskapets gjeldende engrospris i samme periode.

Salgsprisen til kunde, etter rabatter, skal ikke være lavere enn fastsatt minstepris.

Tilskudd og minstepris blir vedtatt av Arbeidsutvalget for hvert avtaleår.

§ 6. Prognoser

Meieriselskaper som vil delta i ordningen må sende halvårslige prognoser basert på inngåtte avtaler til Omsetningsrådets sekretariat. Dersom løpende faktisk salg gir et avvik i forhold til gjeldende prognose på mer enn 10%, skal dette varsles Omsetningsrådets sekretariat så snart det kommer til kjennskap.

Prognosen skal være Omsetningsrådet i hende senest 15. mai for andre halvår, og senest 15. november for første halvår.

§ 7. Rapportering og kontroll

Oppgjør overfor alle aktører finner sted kvartalsvis. Oppgave over salget skal sendes Omsetningsrådet innen 30. april, 31. juli, 31. oktober og 31. januar for foregående kvartal. Kvartalsoppgavene skal være attestert av statsautorisert revisor. Den revisorattesterte oppgaven skal inneholde følgende opplysninger for hvert enkelt salg:

- dato for salget
- referanse til ordren eller fakturanummer
- kvantum solgt
- pris
- kundens navn.

Inngåtte avtaler mellom selgende meieriselskap og kunde(r), jf. § 3, skal følge med ved første gangs oversendelse av oppgave i et nytt avtaleår, og deretter ved alle løpende endringer av disse i løpet av avtaleåret.

Meieriselskapet har ansvaret for å tilse at nedskrevet vare anvendes som forutsatt, jf. § 3, og bekrefte dette i forbindelse med oversendelsen av oppgavene. Oppgaven skal videre følges av dokumentasjon på meieriselskapet sin gjeldende engrospris på smørølje i samme periode.

Omsetningsrådet kan kreve fremlagt all relevant informasjon på området.

§ 8. Avvikling

Omsetningsrådet kan beslutte at ordningen etter denne forskrift skal avvikles innenfor en varslingsperiode på 3 måneder etter utgangen av den måned beslutningen finner sted.

II

Forskriften trer i kraft straks.

27. nov. Nr. 1570 1998**Forskrift om dekning av transportkostnader ved reguleringsproduksjon av meieriprodukter.**

Fastsatt av Omsetningsrådets arbeidsutvalg 27. november 1998 med hjemmel i forskrift av 28. november 1996 nr. 1478 om bevilgninger til regulerings tiltak innenfor melkesektoren § 3, jf. lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 11. Kunngjort 25. oktober 2002.

*I**Kap. 1. Definisjoner***§ 1. Definisjoner**

Brukt i § 3 i forskrift om bevilgninger til regulerings tiltak innenfor melkesektoren eller i denne forskrift forstås følgende med:

- a) *transport i bulk*; transport av råvare i tankbil (uemballert vare).
- b) *melk*; råmelk eller termisert ku- eller geitemelk.
- c) *overføringskostnader*; omfatter ekstraordinære transport- og behandlingskostnader som markedsregulator har i forbindelse med overføringstransporten, og som ikke er dekket i Prisutjevningsordningen for melk.

*Kap. 2. Transportkostnader for reguleringsproduksjon***§ 2. Ordningens virkeområde**

Ordningen gjelder nødvendig frakt av melk, skummet melk eller fløte til produksjon av reguleringsprodukter, som følge av at den løpende samlede melkeproduksjonen er større enn de totale avsetningsmulighetene for melk og melkeprodukter innenlands eller i form av merkevareeksport. Transportene som dekkes, skal være en konsekvens av markedsregulators samlede markeds- og logistikkvurderinger, og gjennomført etter avtale med markedsregulator.

§ 3. Overføringer hvor det kan gis kostnadsdekning

- a) Kumelk, skummet kumelk og geitemelk:

Det gis kostnadsdekning for all transport til TINE-meierienes anlegg hvor hovedandelen av melkeanvendelsen er reguleringsvirksomhet i form av produksjon av enten Norvegia, smør, skummetmelkpulver, syre- eller løpekasein.

- b) Overføring av fløte til reguleringsproduksjon:

Dekning gis for transporter etter en særskilt begrunnelse av TINE Norske Meierier.

§ 4. Prinsipper for kostnadsdekning

Basert på omregningsfaktorer fastsatt av Statens landbruksforvaltning, beregnes melkemengdene medgått til produksjon av de kvanta som fremkommer i de månedlige faktiske eksportoppgaver over reguleringseksport av hvitost/Norvegia og smør som kommer inn under Markedsreguleringen (artikkel V). Det gis dekning pr. liter beregnet anvendt melk ut fra en sats, fastsatt av Arbeidsutvalget, gjeldende pr. halvår.

TINE-selskapene skal oversende til TINE Norske Meierier månedlige spesifiserte oversikter over kvanta og beregnede kostnader ved overføringstransport til produksjon av reguleringsprodukter.

*Kap. 3. Mellomtransport av reguleringsprodukter***§ 5. Ordningens virkeområde**

Ordningen omfatter nødvendig mellomtransport av reguleringsprodukter.

§ 6. Prinsipp for kostnadsdekning

Det gis kun dekning for ekstraordinære mellomtransportkostnader utover det som allerede er beregnet dekket i Prisutjevningsordningen for melk.

§ 7. Transporter hvor det gis kostnadsdekning

Ekstraordinær transport av reguleringsprodukter fra produksjonsanlegg og til reguleringslager og mellom reguleringslagre.

*Kap. 4. Rapporteringsrutiner***§ 8. Rapporteringsrutiner**

Opgaver over dekning av transportkostnader ved reguleringsproduksjon settes opp pr. halvår og spesifiseres pr. måned ut fra det samme volumgrunnlag som ved rapportering av godtgjørelse av eksport av reguleringsprodukter.

Ekstraordinære kostnader ved mellomtransport av reguleringsprodukter settes opp pr. halvår og spesifiseres pr. måned.

II

Forskriften trer i kraft straks.

9. sept. Nr. 1647 1999**Forskrift om tilskudd til håndtering av kadaver i hele landet og utrangerte verpehøns i Nordland, Troms og Finnmark.**

Fastsatt av Omsetningsrådets arbeidsutvalg 9. september 1999 med hjemmel i lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11. Kunngjort 25. oktober 2002.

*I***§ 1. Formål**

Formålet med ordningen er å stimulere til en forsvarlig håndtering av kadaver av storfe, sau og gris i hele landet og utrangerte verpehøns i Nordland, Troms og Finnmark.

§ 2. Avgrensing

Støtten til kadaverhåndtering av storfe, sau og gris kan utbetales for selvdøde dyr eller syke dyr som er avlivet for å hindre unødig lidelse. Ordningen omfatter ikke dyr som har gjennomgått en slakteprosess, for eksempel nødslakt.

Støtten kan også gis til håndtering av utrangerte verpehøns ved henting av leveranser større enn 500 verpehønskadaver. Produsentene må være lokalisert i Nordland, Troms eller Finnmark, og ha leveringsavtale med godkjent eggpakkeri for å kunne motta støtten.

§ 3. Søknad om tilskudd

Søknad om tilskudd, attestert av statsautorisert eller registrert revisor, sendes Statens landbruksforvaltning senest 28. februar for foregående kalenderår. Statens landbruksforvaltning fremlegger samleoppgave til endelig godkjenning av Omsetningsrådets arbeidsutvalg.

Statens landbruksforvaltning kan utbetale a konto halvårsvis.

§ 4. Administrasjon

Ordningen administreres av Statens landbruksforvaltning som kan gi nærmere retningslinjer for opplysninger som skal ligge til grunn for godkjenning av søknader.

§ 5. Fastsettelse av sats

Omsetningsrådets arbeidsutvalg fastsetter en sats pr. henting pr. bruk/oppsamlingspunkt gjeldende for ett år.

§ 6. Søknadsberettigede aktører

Statens landbruksforvaltning godkjenner aktører i ordningen. Aktuelle aktører må dokumentere at de har apparat til tilfredsstillende innsamling og destruksjon av kadaver og utrangerte verpehøns.

§ 7. Opplysningsplikt

Statens landbruksforvaltning kan kreve de opplysninger og den dokumentasjon, herunder regnskapsmateriale, forretningspapirer og liknende dokumenter, som er nødvendig for å behandle søknader, utøve kontroll og forvalte ordningene på en tilfredsstillende måte. Statens landbruksforvaltning kan kreve at opplysningene bekreftes av statsautorisert eller registrert revisor.

§ 8. Kontroll

Statens landbruksforvaltning fører kontroll med at bestemmelsene i denne forskriften blir overholdt og kan herunder foreta stedlig kontroll hos den som mottar tilskudd. Virksomheten plikter å yte bistand ved slik kontroll.

§ 9. Tilbakebetaling

Feil i utbetalingen eller brudd på bestemmelsene i denne forskriften eller vilkår fastsatt i medhold av den, kan medføre pålegg om tilbakebetaling av tilskudd eller trekk i senere tilskudd.

II

Forskriften trer i kraft straks.

25. sept. Nr. 1707 2000**Forskrift – liste for definisjon av reguleringsvare i kjøttsektoren.**

Fastsatt av Omsetningsrådets arbeidsutvalg 25. september 2000 med hjemmel i forskrift av 14. mars 1996 nr. 1477 om bevilgninger til reguleringstiltak innenfor kjøttsektoren § 1, jf. lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11. Kunngjort 25. oktober 2002.

*I***§ 1. Helt slakt**

<i>Dyreslag</i>	<i>Klasse</i>	<i>Fettgruppe</i>
Ung okse, kvige og kastrat	P (ikke P-) og bedre	1,1+,2-,2,2+,3-,3 og 3+
Ung ku	P (ikke P-) og bedre	1 og høyere

<i>Dyreslag</i>	<i>Klasse</i>	<i>Fettgruppe</i>
Ku	P (ikke P-) og bedre	1 og høyere
Kalv over 90 kg	O- og bedre	1,1+,2-,2,2+,3-,3 og 3+
Lam	P (ikke P-) og bedre	1,1+,2-,2,2+,3-,3 og 3+
Økologisk lam	P (ikke P-) og bedre	1,1+,2-,2,2+,3-,3 og 3+
Mellomlam/ung sau	P (ikke P-) og bedre	1 og høyere
Økologisk mellomlam/ung sau	P (ikke P-) og bedre	1 og høyere
Sau	P (ikke P-) og bedre	1 og høyere
Økologisk sau	P (ikke P-) og bedre	1 og høyere
Gris	U og bedre	Kjøttprosent 50 og høyere
Purke	P (ikke P-) og bedre	Alle

§ 2. Biprodukter

<i>Vareslag</i>
Lammelever

§ 3. Skåret vare

<i>Vareslag</i>
Storfekjøttsortering 14%, storfekjøttsortering 21%, kalvekjøttsortering 8%. Skinke m/ben, svinenakke m/ben, svinebog m/ben, svinekam m/ben, sideflesk m/ben, svin mellompart m/ben, svinekjøttsortering 23% (kun fra første skjærenivå). Fårelår m/ben, fårekjøttsortering 25%, benfritt fårekjøtt, lammelår m/ben, lam bog m/ben, lam sadel m/ben. Værkjøttsortering 25%, geitkjøttsortering 10%.

II

Forskriften trer i kraft straks.

27. sept. Nr. 1142 2002

Forskrift om endring i forskrift om materielle konkurranseregler i EØS-avtalen.

Fatsatt av Arbeids- og administrasjonsdepartementet 27. september 2002 med hjemmel i lov av 27. november 1992 nr. 110 om konkurranseregler i EØS-avtalen m.v. § 1, jf. kgl.res. av 27. november 1992 nr. 866, kgl.res. av 20. desember 1996 nr. 1156 og kgl.res. 19. desember 1997 nr. 1316. Kunngjort 25. oktober 2002.

I

I forskrift av 4. desember 1992 nr. 964 om materielle konkurranseregler i EØS-avtalen gjøres følgende endring:

Nytt kapittel III A skal lyde:

Kapittel III A. Om anvendelse av EØS-avtalens Artikkel 53 nr. 3 på grupper av vertikale avtaler og samordnet opptreden på motorvognsektoren¹

¹ EØS-avtalens artikler er gjennomført i norsk rett ved lov av 27. november 1992 nr. 109 om gjennomføring av norsk rett av hoveddelen i Avtale om Det europeiske samarbeidsområde (EØS) m.v. Bestemmelsene i dette kapittel vedtatt ved denne forskrift svarer til EØS-avtalens vedlegg XIV nr. 4b inntatt ved EØS-komiteens beslutning nr. 136/2002 av 27. september 2002 og kommisjonsforordning (EF) nr. 1400/2002 av 31. juli 2002, kunngjort i EFT L 203/30 1. august 2002.

[I henhold til EØS-avtalens protokoll 1 punkt 1 er EF-forordningens innledning ikke tilpasset med sikte på EØS-avtalen. Innledningen er imidlertid relevant i den utstrekning den er nødvendig for en riktig fortolkning og anvendelse av forskriftens bestemmelser innenfor EØS-avtalens ramme. Innledningen gjengis derfor nedenfor:

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESSKAP HAR –
under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap,
under henvisning til rådsforordning nr. 19/65/EØF av 2. mars 1965 om anvendelse av traktatens artikkel 85 nr. 3 på visse grupper av avtaler og samordnet opptreden,² sist endret ved forordning (EF) nr. 1215/1999,³ særlig artikkel 1,

etter offentliggjøring av utkast til forordning,⁴
etter samråd med Den rådgivende komité for konkurransesaker, og
ut fra følgende betraktninger:

- 1) Erfaringene som er gjort i motorvognsektoren med hensyn til distribusjon av nye motorvogner og reservedeler samt service, gjør det mulig å fastsette grupper av vertikale avtaler som normalt kan anses å oppfylle vilkårene i artikkel 81 nr. 3.

- 2) På grunnlag av erfaringene kan det konkluderes at det i denne sektoren er nødvendig med strengere regler enn dem som er fastsatt i kommisjonsforordning (EF) nr. 2790/1999 av 22. desember 1999 om anvendelse av traktatens artikkel 81 nr. 3 på grupper av vertikale avtaler og samordnet opptreden.⁵
- 3) Disse strengere reglene for gruppeunntak (heretter kalt «unntak») bør få anvendelse på vertikale avtaler om kjøp eller salg av nye motorvogner, vertikale avtaler om kjøp eller salg av reservedeler til motorvogner og vertikale avtaler om kjøp eller salg av reparasjons- og vedlikeholdstjenester for slike kjøretøyer dersom slike avtaler inngås mellom ikke-konkurrerende foretak, mellom visse konkurrenter eller av visse sammenslutninger av detaljister eller reparatører. Dette omfatter vertikale avtaler som inngås mellom en forhandler som driver virksomhet på detaljistnivå eller en godkjent reparatør og en (under)forhandler eller reparatør. Denne forordning bør også få anvendelse på disse vertikale avtalene når de inneholder tilleggsbestemmelser om overdragelse eller utnyttelse av immaterialrettigheter. Uttrykket «vertikale avtaler» bør derfor defineres slik at det omfatter både slike avtaler og tilsvarende samordnet opptreden.
- 4) Gruppeunntak bør være forbeholdt vertikale avtaler som med tilstrekkelig sikkerhet kan antas å oppfylle vilkårene i traktatens artikkel 81 nr. 3.
- 5) Vertikale avtaler som faller inn under de gruppene som er definert i denne forordning, kan bedre den økonomiske effektiviteten innenfor en produksjons- eller distribusjonskjede ved å muliggjøre en bedre samordning mellom de deltakende foretakene. De kan særlig føre til en reduksjon i partenes transaksjons- og distribusjonskostnader og sikre et best mulig investerings- og salgsnivå.
- 6) Sannsynligheten for at slike effektivitetsøkende virkninger oppveier eventuelle konkurransebegrensende virkninger som skyldes begrensninger i de vertikale avtalene, avhenger av de berørte foretakenes markedsrett, og dermed av i hvilken grad foretakene møter konkurranse fra andre leverandører av varer og tjenester som kjøperen anser som innbyrdes ombyttelige eller erstattelige på grunn av deres egenskaper, pris og bruksområde.
- 7) Det bør fastsettes grenser basert på markedsandeler for å avspeile leverandørenes markedsrett. Denne sektorspesifikke forordning bør dessuten inneholde strengere regler enn dem som er fastsatt i forordning (EF) nr. 2790/1999, særlig for selektiv distribusjon. Grensene for når det kan antas at fordelene ved vertikale avtaler oppveier deres begrensende virkninger, bør variere etter de ulike typer vertikale avtalers egenskaper. Det kan derfor antas at vertikale avtaler i alminnelighet har slike fordeler dersom den berørte leverandør har en markedsandel på høyst 30% på markedene for distribusjon av nye motorvogner og reservedeler, eller på høyst 40% når det benyttes kvantitativ, selektiv distribusjon ved salg av nye motorvogner. Når det gjelder service kan det antas at vertikale avtaler der leverandørene fastsetter kriterier for hvordan deres godkjente reparatører skal yte reparasjons- og vedlikeholdstjenester for motorvogner av det berørte merket og sørger for nødvendig utstyr og opplæring for å kunne yte disse tjenestene, i alminnelighet har slike fordeler dersom den berørte leverandørs nett av godkjente reparatører har en markedsandel på høyst 30%. Når det gjelder vertikale avtaler som inneholder forpliktelser til eksklusiv levering, er det imidlertid kjøperens markedsandel som har betydning når den samlede virkning av slike vertikale avtaler på markedet skal avklares.
- 8) Over disse markedsandelsgrensene kan det ikke antas at vertikale avtaler som kommer inn under artikkel 81 nr. 1, vanligvis vil medføre objektive fordeler av en slik art og et slikt omfang at de oppveier ulempene de skaper for konkurransen. Slike fordeler kan imidlertid forventes ved kvalitativ, selektiv distribusjon, uavhengig av leverandørens markedsandel.
- 9) For å hindre en leverandør i å si opp en avtale fordi en forhandler eller en reparatør har en konkurransefremmende atferd, for eksempel selger aktivt eller passivt til utenlandske forbrukere, forhandler flere merker eller inngår kontrakter med underleverandører om reparasjons- og vedlikeholdstjenester, skal årsakene til oppsigelsen, som må være objektive og klare, angis skriftlig i meldingen om oppsigelsen. For å styrke forhandlerens og reparatørens uavhengighet av leverandørene, bør det dessuten fastsettes minstefrister for varsel om at tidsbegrensede avtaler ikke vil bli fornyet og om oppsigelse av ikke-tidsbegrensede avtaler.
- 10) For å styrke markedsintegrasjonen og gi forhandlerne eller de godkjente reparatørene mulighet til å utnytte ytterligere forretningsmuligheter, må forhandlerne eller de godkjente reparatørene kunne kjøpe andre foretak av samme type som selger eller reparerer motorvogner av samme merke innenfor distribusjonssystemet. Med sikte på dette skal enhver vertikal avtale mellom en leverandør og en forhandler eller en godkjent reparatør gi sistnevnte rett til etter eget valg å overdra alle sine rettigheter og forpliktelser til ethvert annet foretak av samme type som selger eller reparerer motorvogner av samme merke innenfor distribusjonssystemet.
- 11) For å fremme en rask løsning av tvister som kan oppstå mellom partene i en distribusjonsavtale, og som ellers ville kunne hindre effektiv konkurranse, bør avtaler omfattes av gruppeunntaket bare dersom de gir hver part rett til å benytte en uavhengig sakkyndig eller en voldgiftsmann, særlig ved melding om oppsigelse av en avtale.
- 12) Uavhengig av de berørte foretakenes markedsandel omfatter denne forordning ikke vertikale avtaler som inneholder visse typer alvorlige konkurransebegrensninger som i alminnelighet begrenser konkurransen merkbart selv ved lave markedsandeler, og som ikke er nødvendige for å oppnå de positive virkningene som er nevnt ovenfor. Dette gjelder særlig vertikale avtaler som inneholder begrensninger som minstepriser eller faste priser for videresalg, og med visse unntak begrensninger med hensyn til i hvilket område eller til hvilke kunder

- en forhandler eller reparatør kan selge varene eller tjenestene som omfattes av avtalen. Slike avtaler bør ikke omfattes av unntaket.
- 13) Det er nødvendig å sikre at effektiv konkurranse innenfor det felles marked og mellom forhandlere i ulike medlemsstater ikke begrenses dersom en leverandør benytter selektiv distribusjon på noen markeder og andre distribusjonsformer på andre markeder. Framfor alt bør unntaket ikke omfatte selektive distribusjonsavtaler som begrenser passivt salg til enhver sluttbruker eller ikke-godkjent forhandler på markeder der det er tildelt områder med enerett, samt selektive distribusjonsavtaler som begrenser passivt salg til kundegrupper som utelukkende er tildelt andre forhandlere. Unntaket bør heller ikke omfatte enedistribusjonsavtaler dersom de begrenser aktivt eller passivt salg til enhver sluttbruker eller ikke-godkjent forhandler som befinner seg på markeder der det benyttes selektiv distribusjon.
  - 14) Enhver forhandlers rett til å selge nye motorvogner passivt eller eventuelt aktivt til sluttbrukere, bør omfatte retten til å selge slike motorvogner til sluttbrukere som har gitt en mellommann eller en representant fullmakt til å kjøpe, motta, transportere eller lagre en ny motorvogn på deres vegne.
  - 15) Enhver forhandlers rett til å selge nye motorvogner eller reservedeler eller enhver godkjent reparatørs rett til passivt eller eventuelt aktivt å selge reparasjons- eller vedlikeholdstjenester til sluttbrukere, bør omfatte retten til å bruke Internett eller henvisninger til hjemmesider på Internett.
  - 16) Leverandørenes begrensning av sine forhandleres salg til sluttbrukere i andre medlemsstater, for eksempel dersom forhandlerens vederlag eller innkjøpsprisen gjøres avhengig av kjøretøyenes bestemmelsessted eller sluttbrukernes bosted, utgjør en indirekte salgsbegrensning. Andre eksempler på indirekte salgsbegrensninger er leveringskvoter basert på et annet salgsmåle område enn det felles marked, uansett om de kombineres med salgsmål. Bonusordninger basert på kjøretøyenes bestemmelsessted eller enhver form for produktleveranse til forhandlerne som innebærer forskjellsbehandling, enten ved produktunderskudd eller i andre tilfeller, utgjør også en indirekte salgsbegrensning.
  - 17) Vertikale avtaler som ikke pålegger godkjente reparatører innenfor en leverandørs distribusjonssystem å oppfylle garantier, tilby gratis service og service ved tilbakekalling av kjøretøyer av det berørte merket som er solgt på det felles marked, utgjør en indirekte salgsbegrensning og bør ikke omfattes av unntaket. Denne forpliktelsen påvirker ikke en motorvognleverandørs rett til å pålegge en forhandler å forsikre seg om at garantiene oppfylles i forbindelse med de nye motorvognene vedkommende har solgt, og at gratis service og service ved tilbakekalling av kjøretøyer utføres, enten av leverandøren selv eller, ved bruk av underleverandører, av den eller de godkjente reparatørene som skal yte disse tjenestene som underleverandører. Forbrukerne bør derfor i slike tilfeller kunne henvende seg til forhandleren dersom den godkjente reparatør som forhandleren benytter som underleverandør, ikke har oppfylt ovennevnte forpliktelser. For at motorvognforhandlere skal få mulighet til å selge til sluttbrukere på hele det felles marked, bør unntaket gjelde bare distribusjonsavtaler som pålegger reparatører innenfor leverandørenes nett å utføre reparasjons- og vedlikeholdstjenester på avtalevarene og tilsvarende varer, uansett hvor disse varene er solgt innenfor det felles marked.
  - 18) På markeder der det benyttes selektiv distribusjon bør unntaket omfatte et forbud mot at en forhandler driver virksomhet fra ytterligere ett etableringssted dersom vedkommende er forhandler av andre kjøretøyer enn personbiler og lette nyttekjøretøyer. Dette forbudet bør imidlertid ikke omfattes av unntaket dersom det begrenser en utvidelse av forhandlerens virksomhet på det godkjente etableringsstedet for eksempel ved å begrense utvikling eller erverv av den infrastruktur som er nødvendig for å øke salgsvolumet, blant annet gjennom Internett-salg.
  - 19) Det ville være uheldig å unnta vertikale avtaler som begrenser salg av originale reservedeler eller reservedeler av tilsvarende kvalitet fra medlemmer av distribusjonssystemet til uavhengige reparatører som bruker dem til å yte reparasjons- eller vedlikeholdstjenester. Uten tilgang til slike reservedeler ville disse uavhengige reparatørene ikke kunne konkurrere effektivt med godkjente reparatører, siden de ikke ville kunne yte forbrukerne tjenester av god kvalitet som bidrar til sikker og pålitelig drift av motorvogner.
  - 20) For å gi sluttbrukerne rett til å kjøpe nye motorvogner med samme spesifikasjoner som kjøretøyer som selges i en annen medlemsstat, hos en hvilken som helst forhandler som selger tilsvarende modeller og som er etablert på det felles marked, bør unntaket omfatte bare vertikale avtaler som gir en forhandler mulighet til å bestille, lagre og selge ethvert kjøretøy som svarer til en modell i avtaleutvalget. Leveringsvilkår som innebærer forskjellsbehandling eller ikke er objektivt begrunnet, særlig slike som gjelder leveringstid eller priser, som leverandøren benytter for tilsvarende kjøretøyer, skal betraktes som en begrensning av forhandlerens mulighet til å selge slike kjøretøyer.
  - 21) Motorvogner er dyre og teknisk kompliserte varer som krever reparasjoner og vedlikehold med regelmessige eller uregelmessige mellomrom. Det er likevel ikke nødvendig at forhandlere av nye motorvogner også utfører reparasjoner og vedlikehold. Leverandørenes og sluttbrukernes rettmessige interesser kan tilgodeses fullt ut dersom forhandleren benytter én eller flere reparatører i leverandørenes distribusjonssystem som underleverandører av disse tjenestene, herunder oppfyllelse av garantier, gratis service og service ved tilbakekalling. Tilgangen til reparasjons- og vedlikeholdstjenester bør likevel lettes. En leverandør kan derfor pålegge forhandlere som benytter én eller flere godkjente reparatører som underleverandører av reparasjons- og vedlikeholdstjenester, å gi sluttbrukerne navnet og adressen til det eller de berørte reparasjonsverkstedene.

Dersom noen av disse godkjente reparatørene ikke er etablert i nærheten av utsalgsstedet, kan leverandøren også pålegge forhandleren å opplyse sluttbrukerne om hvor langt det eller de berørte verkstedene ligger fra utsalgsstedet. En leverandør kan imidlertid pålegge slike forpliktelser bare dersom vedkommende også pålegger forhandlere som ikke har sitt eget verksted i samme lokaler som sitt utsalgssted, tilsvarende forpliktelser.

- 22) Det er heller ikke nødvendig at godkjente reparatører også selger nye motorvogner for å yte forskriftsmessige reparasjons- og vedlikeholdstjenester. Unntaket bør derfor ikke omfatte vertikale avtaler som inneholder en direkte eller indirekte forpliktelse eller et incitament som fører til sammenkopling av salgs- og servicevirksomhet, eller som gjør gjennomføringen av en av disse aktivitetene avhengig av den andre. Dette er særlig tilfelle når forhandlerens eller de godkjente reparatørenes vederlag ved kjøp og salg av varer og tjenester som er nødvendige for en aktivitet, gjøres avhengig av kjøp eller salg av varer og tjenester knyttet til den andre aktiviteten, eller dersom alle slike varer eller tjenester uten forskjell slås sammen til ett enkelt vederlags- eller rabattsystem.
- 23) For å sikre effektiv konkurranse på markedene for reparasjoner og vedlikehold, og for å gi reparatørene mulighet til å tilby sluttbrukere konkurrerende reservedeler, som originale reservedeler og reservedeler av tilsvarende kvalitet, bør unntaket ikke omfatte vertikale avtaler som begrenser mulighetene for at godkjente reparatører innenfor en motorvognprodusents distribusjonssystem, uavhengige forhandlere av reservedeler, uavhengige reparatører eller sluttbrukere kan få levert reservedeler fra produsenten av slike reservedeler eller fra en tredjemann etter eget valg. Dette berører ikke reservedelprodusentenes erstatningsansvar.
- 24) For at godkjente og uavhengige reparatører og sluttbrukere skal kunne identifisere produsenten av motorvognkomponenter eller reservedeler og velge mellom konkurrerende reservedeler, bør unntaket heller ikke omfatte avtaler som innebærer at en motorvognprodusent begrenser mulighetene for en produsent av komponenter eller originale reservedeler til å sette sin logo eller sitt varemerke på disse delene på en effektiv og synlig måte. For å lette dette valget samt salget av reservedeler som er produsert i samsvar med motorvognprodusentens spesifikasjoner og produksjons- og kvalitetsstandarder for framstilling av komponenter eller reservedeler, antas det at reservedeler utgjør originale reservedeler dersom reservedelprodusenten utsteder en attest om at delene er av samme kvalitet som komponentene som brukes ved montering av en motorvogn og er produsert i henhold til disse spesifikasjonene og standardene. Andre reservedeler kan selges som reservedeler av tilsvarende kvalitet dersom produsenten av reservedeler når som helst kan attestere at de svarer til kvaliteten på de komponentene som brukes ved montering av en viss motorvogn.
- 25) Unntaket bør ikke omfatte vertikale avtaler som begrenser godkjente reparatørers muligheter til å bruke reservedeler av tilsvarende kvalitet til reparasjoner eller vedlikehold av en motorvogn. Siden kjøretøyprodusentene har et direkte avtalemessig ansvar ved reparasjoner som omfattes av garantien, gratis service og tilbakekalling, bør unntaket omfatte avtaler som inneholder forpliktelser for godkjente reparatører til å bruke originale reservedeler levert av kjøretøyprodusenten ved disse reparasjonene.
- 26) For å verne den effektive konkurransen på markedet for reparasjons- og vedlikeholdstjenester, og for å hindre utestenging av uavhengige reparatører fra markedet, skal motorvognprodusenter gi alle berørte uavhengige operatører full tilgang til alle tekniske opplysninger, feilsøkingsutstyr og annet utstyr, verktøy, herunder all relevant programvare, og den opplæring som kreves for reparasjon og vedlikehold av motorkjøretøyer. De uavhengige operatører som skal gis en slik tilgang, omfatter særlig uavhengige reparatører, produsenter av reparasjonsutstyr eller -verktøy, utgivere av teknisk informasjon, automobilklubber, veitjenesteforetak, operatører som tilbyr kontroll- og prøvingstjenester og operatører som tilbyr opplæring for reparatører. Særlig må vilkårene for tilgang ikke innebære forskjellsbehandling mellom godkjente og uavhengige operatører. Tilgang må gis på anmodning uten unødig opphold, og prisen for opplysningene bør ikke hindre tilgang til dem ved at det ikke tas hensyn til i hvilket omfang den uavhengige operatøren benytter dem. En motorvognleverandør bør pålegges å gi uavhengige operatører tilgang til tekniske opplysninger om nye motorvogner samtidig som slik tilgang gis til leverandørens godkjente reparatører, og kan ikke pålegge uavhengige operatører å kjøpe flere enn de opplysningene som er nødvendige for å utføre det aktuelle arbeidet. Leverandørene bør være forpliktet til å gi tilgang til de tekniske opplysningene som er nødvendige for å omprogrammere elektronisk utstyr i en motorvogn. Det er imidlertid berettiget og riktig at de ikke gir tilgang til tekniske opplysninger som kan gi tredjemann mulighet til å forbikople eller demontere installerte tyverisikringsinnretninger, omjustere elektronisk utstyr eller foreta inngrep i innretninger som for eksempel begrenser kjøretøyets hastighet, med mindre vern mot tyveri, omjustering eller inngrep kan oppnås med andre mindre begrensede midler. Immaterialrettigheter og rettigheter knyttet til knowhow, herunder rettigheter knyttet til ovennevnte innretninger, må utøves på en slik måte at enhver form for misbruk unngås.
- 27) For å sikre adgang til og hindre ulovlig samarbeid på de relevante markedene, og for å gi forhandlere mulighet til å selge kjøretøyer fra to eller flere produsenter som ikke er tilknyttede foretak, er det knyttet visse særlige vilkår til unntaket. For dette formål bør unntaket ikke omfatte konkurranseklausuler. Uten at det påvirker leverandørens rett til å kreve at forhandleren stiller ut kjøretøyene på egne områder for hvert merke i utstillingslokalet for å unngå forveksling av merkene, bør forbud mot salg av konkurrerende merker heller ikke omfattes av unntaket. Det samme gjelder en forpliktelse til å stille ut hele utvalget av motorvogner dersom

- dette gjør salg eller utstilling av kjøretøyer produsert av ikke-tilknyttede foretak umulig eller urimelig vanskelig. Videre anses en forpliktelse til å ha eget salgspersonale for hvert enkelt merke som en indirekte konkurranseklausul og bør derfor ikke omfattes av unntaket, med mindre forhandleren beslutter å ha eget salgspersonale for hvert enkelt merke og leverandøren betaler alle tilleggskostnader forbundet med dette.
- 28) For å sikre at reparatører kan utføre reparasjoner eller vedlikehold på alle motorvogner, bør unntaket ikke omfatte forpliktelser som begrenser motorvognreparatørens mulighet til å yte reparasjons- eller vedlikeholdstjenester for konkurrerende leverandørens merker.
  - 29) Dessuten kreves det særlige vilkår for å utelukke visse begrensninger som av og til pålegges innenfor et selektivt distribusjonssystem, fra virkeområdet for unntaket. Dette gjelder særlig forpliktelser som hindrer medlemmene i et selektivt distribusjonssystem i å selge visse konkurrerende leverandørens merker, noe som lett kan føre til at visse merker utestenges fra markedet. Ytterligere vilkår kreves for å fremme konkurransen innenfor samme merke og markedsintegrasjon innenfor det felles marked, for å skape muligheter for forhandlere og godkjente reparatører som ønsker å utnytte forretningsmuligheter utenfor sitt etableringssted og for å skape vilkår for utvikling av forhandlere av flere merker. Særlig bør en begrensning av muligheten til å drive virksomhet fra et ikke-godkjent etableringssted ved distribusjon av personbiler og lette nyttekjøretøyer eller yting av reparasjons- og vedlikeholdstjenester, ikke omfattes av unntaket. Leverandøren kan kreve flere utsalgs- eller leveringssteder for personbiler og lette nyttekjøretøyer, eller reparasjonsverksteder, for å oppfylle de relevante kvalitetskriteriene som gjelder for lignende utsalgs- og leveringssteder i det samme geografiske området.
  - 30) Unntaket bør ikke omfatte begrensninger i en forhandlers mulighet til å selge leasingtjenester for motorvogner.
  - 31) Markedsandelsgrensen, det faktum at visse vertikale avtaler ikke omfattes samt de vilkår som er fastsatt i denne forordning, bør normalt sikre at de avtaler som omfattes av gruppeunntaket, ikke gir de deltakende foretakene mulighet til å fjerne konkurransen for en betydelig del av de aktuelle varene eller tjenestene.
  - 32) I særlige tilfeller der avtaler som ellers ville ha vært omfattet av unntaket, likevel har virkninger som er uforenlige med artikkel 81 nr. 3, kan Kommisjonen tilbakekalle fordelene ved unntaket. Dette kan skje særlig dersom kjøperen har betydelig markedsrett på det relevante markedet der vedkommende videreselger varene eller yter tjenestene, eller dersom parallelle nett av vertikale avtaler har tilsvarende virkninger som i betydelig grad begrenser adgangen til et relevant marked eller konkurransen der. Slike kumulative virkninger kan for eksempel oppstå i forbindelse med selektiv distribusjon. Kommisjonen kan også tilbakekalle fordelene ved unntaket dersom konkurransen på et marked er betydelig begrenset på grunn av en leverandør med markedsrett, eller dersom priser og vilkår for levering til motorvognforhandlere varierer betydelig mellom ulike geografiske markeder. Den kan også tilbakekalle fordelene ved unntaket dersom det ved levering av varer som svarer til avtaleutvalget anvendes priser eller salgsvilkår som innebærer forskjellsbehandling, eller urimelig store tillegg, for eksempel for høyrestyrte kjøretøyer.
  - 33) Forordning 19/65/EØF gir medlemsstatenes nasjonale myndigheter myndighet til å tilbakekalle fordelene ved unntaket for vertikale avtaler som har virkninger som er uforenlige med vilkårene fastsatt i artikkel 81 nr. 3, når disse virkninger oppstår på deres territorium, eller på en del av det, og dersom territoriet har kjennetegnene på et særskilt geografisk marked. Utøvelsen av denne nasjonale tilbaketrekkingsmyndighet bør ikke berøre den ensartede anvendelsen av Fellesskapets konkurranseregler i hele det felles marked, eller den fulle virkning av tiltak som treffes for gjennomføring av disse reglene.
  - 34) For å styrke overvåkingen av parallelle nett av vertikale avtaler som har lignende begrensende virkninger, og som omfatter mer enn 50% av et gitt marked, bør Kommisjonen kunne erklære at unntaket ikke får anvendelse på vertikale avtaler som inneholder særlige begrensninger med hensyn til det aktuelle marked, og på den måten sørge for at artikkel 81 nr. 1 igjen anvendes fullt ut på slike avtaler.
  - 35) Unntaket bør innvilges uten at det berører anvendelsen av bestemmelsene i traktatens artikkel 82 på et foretaks misbruk av en dominerende stilling.
  - 36) Kommisjonsforordning (EF) nr. 1475/95 av 28. juni 1995 om anvendelse av traktatens artikkel 85 nr. 3 på grupper av distribusjons- og serviceavtaler om motorvogner⁶ gjelder fram til 30. september 2002. For å gi operatørene tid til å tilpasse vertikale avtaler som er forenlige med nevnte forordning, og som fortsatt gjelder når unntaket fastsatt i forordningen utløper, bør slike avtaler fram til 1. oktober 2003 omfattes av en overgangsperiode da de i henhold til denne forordning bør unntas fra forbudet fastsatt i traktatens artikkel 81 nr. 1.
  - 37) For at alle operatører innenfor et kvantitativt, selektivt distribusjonssystem for nye personbiler og lette nyttekjøretøyer skal kunne tilpasse sine forretningsstrategier til at unntaket ikke gjelder for klausuler om fast etableringssted, bør det fastsettes at vilkåret fastsatt i artikkel 5 nr. 2 bokstav b trer i kraft 1. oktober 2005.
  - 38) Kommisjonen bør regelmessig overvåke anvendelsen av denne forordning, særlig dens virkninger på konkurransen innenfor detaljhandelen med motorvogner og service på det felles marked eller relevante deler av det. Overvåkingen bør omfatte forordningens virkninger på strukturen og konsentrasjonsnivået innenfor distribusjon av motorvogner samt de virkninger på konkurransen som følger av det. Kommisjonen bør også foreta en vurdering av denne forordnings anvendelse og offentliggjøre en rapport senest 31. mai 2008.

2 EFT 36 av 6.3.1965, s. 533/65.

3 EFT L 148 av 15.6.1999, s. 1.

4 EFT C 67 av 16.3.2002, s. 2.

5 EFT L 336 av 29.12.1999, s. 21. Artikkel 1.

6 EFT L 145 av 29.6.1995, s. 25.]

Artikkel 1. *Definisjoner*

1. I dette kapittel menes med:

- a) «konkurrerende foretak», faktiske eller potensielle leverandører på det samme produktmarked; produktmarkedet omfatter varer og tjenester som kjøperen anser for å være innbyrdes ombyttelige eller erstattelige med de varene eller tjenestene som omfattes av avtalen på grunn av produktenes egenskaper, pris og bruksområde,
- b) «konkurransesklausul», enhver direkte eller indirekte forpliktelse som hindrer kjøperen i å produsere, kjøpe, selge eller videreselge varer eller tjenester som konkurrerer med avtalevarerne eller -tjenestene, eller enhver direkte eller indirekte forpliktelse for kjøperen til å kjøpe fra leverandøren, eller fra et annet foretak utpekt av leverandøren, mer enn 30% av kjøperens samlede innkjøp av avtalevarer, tilsvarende varer eller tjenester samt varer eller tjenester som er erstattelige på det relevante marked, beregnet på grunnlag av verdien av foretatte innkjøp det foregående kalenderår. En forpliktelse for forhandleren til å selge motorvogner fra andre leverandører på egne områder i utstillingslokalet for å unngå forveksling av merkene, utgjør ikke en konkurranseklausul i henhold til dette kapittel. En forpliktelse for forhandleren til å ha eget salgspersonale for hvert enkelt motorvognmerke utgjør en konkurranseklausul i henhold til dette kapittel, med mindre forhandleren beslutter å ha eget salgspersonale for hvert enkelt merke og leverandøren betaler alle tilleggskostnader forbundet med dette,
- c) «vertikale avtaler», avtaler eller samordnet opptreden som inngås mellom to eller flere foretak som i forbindelse med avtalen virker på ulike trinn i produksjons- eller distribusjonsskjeden,
- d) «vertikale begrensninger», konkurransebegrensninger som omfattes av virkeområdet for artikkel 53 nr. 1, dersom slike begrensninger inngår i en vertikal avtale,
- e) «forpliktelse til eksklusiv levering», enhver direkte eller indirekte forpliktelse som pålegger leverandøren å selge avtalevarer eller -tjenester til bare én kjøper innenfor det felles marked med henblikk på særskilt bruk eller videresalg,
- f) «selektivt distribusjonssystem», et distribusjonssystem der leverandøren forplikter seg til å selge avtalevarer eller -tjenester, direkte eller indirekte, bare til forhandlere eller reparatører som er utvalgt etter bestemte kriterier, og der disse forhandlerne eller reparatørene forplikter seg til ikke å selge slike varer eller tjenester til ikke-godkjente forhandlere eller uavhengige reparatører, uten at dette berører muligheten til å selge reservedeler til uavhengige reparatører eller forpliktelsen til å gi uavhengige operatører de tekniske opplysninger, det feilsøkingsutstyr, det verktøy og den opplæring som kreves for reparasjon og vedlikehold av motorvogner eller for gjennomføring av miljøverntiltak,
- g) «kvantitativt, selektivt distribusjonssystem», et selektivt distribusjonssystem der leverandøren benytter kriterier for utvelgning av forhandlere eller reparatører som direkte begrenser deres antall,
- h) «kvalitativt, selektivt distribusjonssystem», et selektivt distribusjonssystem der leverandøren benytter kriterier for utvelgning av forhandlere eller reparatører som er bare kvalitative, som er nødvendige på grunn av avtalevarernes eller -tjenestenes art, som er fastsatt ensartet for alle forhandlere og reparatører som søker om å delta i distribusjonssystemet, som anvendes uten forskjellsbehandling, og som ikke direkte begrenser antallet forhandlere eller reparatører,
- i) «immaterialrettigheter», industrielle eiendomsrettigheter, opphavsrettigheter og beslektede rettigheter,
- j) «knowhow», en helhet av ikke-patentert praktisk viten som følger av leverandørens erfaring og prøving, og som er hemmelig, betydelig og identifisert; med «hemmelig» menes i denne sammenheng at knowhowen sett som helhet eller på grunn av elementenes konkrete sammenstilling ikke er allment kjent eller lett tilgjengelig; med «betydelig» menes at knowhowen omfatter viten som er uunnværlig for kjøperen med henblikk på bruk, salg eller videresalg av avtalevarerne eller -tjenestene; med «identifisert» menes at knowhowen må beskrives på en tilstrekkelig omfattende måte så det blir mulig å få bekreftet at den oppfyller hemmelighets- og betydelighetskriteriet,
- k) «kjøper», et foretak som enten i egenskap av forhandler eller reparatør selger varer eller tjenester på vegne av et annet foretak,
- l) «godkjent reparatør», en person som yter reparasjons- og vedlikeholdstjenester for motorvogner, og som virker innenfor et distribusjonssystem opprettet av en motorvognleverandør,
- m) «uavhengig reparatør», en person som yter reparasjons- og vedlikeholdstjenester for motorvogner, og som ikke virker innenfor et distribusjonssystem opprettet av leverandøren av de motorvognene som den uavhengige reparatøren reparerer og vedlikeholder. En godkjent reparatør innenfor en gitt forhandlers distribusjonssystem skal anses å være en uavhengig reparatør i henhold til dette kapittel dersom vedkommende yter reparasjons- eller vedlikeholdstjenester for motorvogner som er omfattet av en annen leverandørs distribusjonssystem, som reparatøren ikke deltar i,
- n) «motorvogn», et selvstendig motordrevet kjøretøy bestemt for kjøring på offentlig vei, og som har minst tre hjul,
- o) «personbil», en motorvogn bestemt for persontransport med høyst åtte sitteplasser i tillegg til førerstedet,
- p) «lett nyttekjøretøy», en motorvogn bestemt for gods- og persontransport med en vekt på høyst 3,5 tonn;

dersom et visst lett nyttekjøretøy også selges i en utgave med en vekt på over 3,5 tonn, anses alle utgaver av dette kjøretøyet å være lette nyttekjøretøyer,

- q) «avtaleutvalget», alle de ulike motorvognmodellene som forhandleren kan kjøpe av leverandøren,
  - r) «motorvogn som svarer til en modell i avtaleutvalget», et kjøretøy som omfattes av en distribusjonsavtale med et annet foretak innenfor det distribusjonssystem som er opprettet av produsenten eller med dennes samtykke, og som
    - produseres eller seriemonteres av produsenten, og
    - er identisk med et kjøretøy i avtaleutvalget med hensyn til karosseriform, framdriftssystem, understell og motortype,
  - s) «reservedeler», varer som skal monteres i eller på en motorvogn for å erstatte kjøretøyets komponenter, herunder varer som for eksempel smøremidler som er nødvendige for bruken av motorvognen, med unntak av drivstoff,
  - t) «originale reservedeler», reservedeler som er av samme kvalitet som de komponenter som brukes ved montering av en motorvogn, og som produseres i samsvar med motorvognprodusentens spesifikasjoner og produksjonsstandarder for produksjon av komponenter eller reservedeler til den berørte motorvogn. Dette omfatter reservedeler produsert på samme produksjonslinje som disse komponentene. Inntil det motsatte er bevist, antas det at deler utgjør originale reservedeler dersom produsenten av delene attesterer at delene er av samme kvalitet som komponentene som brukes ved montering av det berørte kjøretøy og er produsert i henhold til motorvognprodusentens spesifikasjoner og produksjonsstandarder,
  - u) «reservedeler av tilsvarende kvalitet», utelukkende reservedeler som produseres av et foretak som når som helst kan attestere at de berørte delene svarer til kvaliteten på de komponenter som brukes eller er blitt brukt ved montering av de berørte motorvogner,
  - v) «foretak i distribusjonsnettet», produsenten samt de foretak som av produsenten eller med dennes samtykke har fått overlatt distribusjon, reparasjoner eller vedlikehold av avtalevarene eller tilsvarende varer,
  - w) «sluttbruker», også leasingselskaper med mindre de leasing-avtalene som anvendes innebærer en overdragelse av eiendomsretten eller en rett til å kjøpe kjøretøyet før avtalen utløper.
2. Uttrykkene «foretak», «leverandør», «kjøper», «forhandler» og «reparatør» skal omfatte disses respektive tilknyttede foretak.

Med «tilknyttede foretak» menes:

- a) foretak der en avtalepart direkte eller indirekte
  - i) har mer enn halvparten av stemmene, eller
  - ii) kan utnevne mer enn halvparten av medlemmene i foretakets kontrollorgan, styre eller de organer som rettslig representerer foretaket, eller
  - iii) har rett til å lede foretakets forretninger,
- b) foretak som overfor en avtalepart direkte eller indirekte har rettigheter eller innflytelse som nevnt under bokstav a,
- c) foretak der et foretak nevnt under bokstav b direkte eller indirekte har rettigheter eller innflytelse som nevnt under bokstav a,
- d) foretak der en avtalepart sammen med ett eller flere av foretakene nevnt under bokstav a, b eller c eller foretak der to eller flere av de sistnevnte foretak i fellesskap har rettigheter eller innflytelse som nevnt under bokstav a,
- e) foretak der rettigheter eller innflytelse som nevnt under bokstav a i fellesskap innehas av:
  - i) avtalepartene eller deres respektive tilknyttede foretak omhandlet under bokstav a – d, eller
  - ii) én eller flere av avtalepartene eller ett eller flere av deres tilknyttede foretak omhandlet under bokstav a – d og én eller flere tredjemenn.

Artikkel 2. Virkeområde

1. I henhold til EØS-avtalens artikkel 53 nr. 3 og med forbehold for bestemmelsene i dette kapittel, erklæres herved at EØS-avtalens artikkel 53 nr. 1 ikke får anvendelse på vertikale avtaler som gjelder vilkårene for partenes kjøp, salg eller videresalg av nye motorvogner, reservedeler til motorvogner eller reparasjons- og vedlikeholdstjenester for motorvogner.

Første ledd får anvendelse i den grad disse vertikale avtalene inneholder vertikale begrensninger.

Med «unntak» menes i dette kapittel det unntak som fastsettes i dette nummer.

2. Unntaket får også anvendelse på følgende grupper av vertikale avtaler:
- a) Vertikale avtaler inngått mellom en sammenslutning av foretak og dens medlemmer, eller mellom en slik sammenslutning og dens leverandører bare dersom alle dens medlemmer er forhandlere av motorvogner eller reservedeler til motorvogner eller reparatører og dersom intet enkeltmedlem av sammenslutningen, sammen med dets tilknyttede foretak, har en samlet årsomsetning på over 50 millioner euro; vertikale avtaler inngått mellom slike sammenslutninger skal omfattes av dette kapittel uten å berøre anvendelsen av artikkel 53 på horisontale avtaler inngått mellom medlemmene av sammenslutningen eller på beslutninger truffet av sammenslutningen.
  - b) Vertikale avtaler som inneholder bestemmelser om overdragelse av immaterialrettigheter til kjøperen eller dennes bruk av disse, forutsatt at bestemmelsene ikke utgjør slike avtalers hovedgjenstand, og er direkte knyttet til kjøperens eller dennes kunders bruk, salg eller videresalg av varer eller tjenester. Unntaket får

anvendelse under forutsetning av at bestemmelsene, når det gjelder avtalevarer eller -tjenester, ikke omfatter konkurransebegrensninger som har samme formål eller virkning som vertikale begrensninger som ikke er unntatt etter dette kapittel.

3. Unntaket får ikke anvendelse på vertikale avtaler inngått mellom konkurrerende foretak.

Det får imidlertid anvendelse når konkurrerende foretak inngår en ikke-gjensidig vertikal avtale og

- a) kjøperen har en samlet årsomsetning som ikke overstiger 100 millioner euro, eller
- b) leverandøren er produsent og forhandler av varer, mens kjøperen er en forhandler som ikke produserer varer som konkurrerer med avtalevarene, eller
- c) leverandøren er tjenesteyter innen flere omsetningsledd mens kjøperen ikke yter konkurrerende tjenester innen det omsetningsledd der vedkommende kjøper avtaletjenestene.

Artikkel 3. Alminnelige vilkår

1. Med forbehold for nr. 2, 3, 4, 5, 6 og 7 får unntaket anvendelse under forutsetning av at leverandørens markedsandel ikke overstiger 30% av det relevante marked der vedkommende selger nye motorvogner, reservedeler til motorvogner eller reparasjons- og vedlikeholdstjenester.

For anvendelse av unntaket gjelder imidlertid en markedsandelsgrense på 40% for avtaler om opprettelse av kvantitative, selektive distribusjonssystemer for salg av nye motorvogner.

Disse grensene får ikke anvendelse på avtaler om opprettelse av kvalitative, selektive distribusjonssystemer.

2. Når det gjelder vertikale avtaler som inneholder forpliktelse til eksklusiv levering, får unntaket anvendelse under forutsetning av at kjøperens markedsandel ikke overstiger 30% av det relevante marked der vedkommende kjøper avtalevarene eller -tjenestene.

3. Unntaket får anvendelse under forutsetning av at det i den vertikale avtalen som inngås med en forhandler eller en reparatør, er fastsatt at leverandøren tillater at rettigheter og forpliktelser som følger av den vertikale avtalen overføres til en annen forhandler eller reparatør innenfor distribusjonssystemet etter den tidligere forhandlerens eller reparatørens valg.

4. Unntaket får anvendelse under forutsetning av at det i den vertikale avtalen som inngås med en forhandler eller en reparatør er fastsatt at en leverandør som ønsker å melde om oppsigelse av en avtale, skal gjøre det skriftlig og angi årsakene til oppsigelsen, som må være objektive og klare, for å hindre at en leverandør sier opp en vertikal avtale med en forhandler eller en reparatør på grunn av opptreden som ikke kan begrenses etter dette kapittel.

5. Unntaket får anvendelse under forutsetning av at det i den vertikale avtalen som leverandøren av nye motorvogner inngår med en forhandler eller en godkjent reparatør, er fastsatt

- a) at avtalen inngås for et tidsrom på minst fem år; i dette tilfellet skal hver av partene forplikte seg til å underrette den andre parten minst seks måneder i forveien om at vedkommende ikke ønsker å fornye avtalen,
- b) at avtalen inngås på ubestemt tid; i dette tilfellet skal den normale oppsigelsesfristen for begge parter være på minst to år; oppsigelsesfristen reduseres til minst ett år når
  - i) leverandøren ved lov eller særskilt avtale er pålagt å betale en rimelig erstatning når avtalen sies opp, eller
  - ii) leverandøren sier opp avtalen når det er nødvendig å legge om hele eller en betydelig del av nettet.

6. Unntaket får anvendelse under forutsetning av at den vertikale avtalen gir hver part rett til å henvise tvister om oppfyllelsen av deres avtaleforpliktelser til en uavhengig sakkyndig eller en voldgiftsmann. Slike tvister kan blant annet gjelde:

- a) leveringsvilkår,
- b) fastsettelse eller oppnåelse av salgsmål,
- c) oppfyllelse av krav til lagerbeholdning,
- d) oppfyllelse av en forpliktelse til å levere eller bruke demonstrasjonskjøretøyer,
- e) vilkår for salg av ulike merker,
- f) spørsmålet om forbudet mot å drive virksomhet fra et ikke-godkjent etableringssted begrenser mulighetene for forhandleren av andre motorvogner enn personbiler eller lette nyttekjøretøyer til å utvide sin virksomhet,
- g) spørsmålet om hvorvidt oppsigelse av en avtale er berettiget ut fra den begrunnelsen som gis i oppsigelsen.

Den rett som er nevnt i første punktum berører ikke hver parts rett til å bringe saken inn for en nasjonal domstol.

7. Ved anvendelsen av denne artikkel skal den markedsandel som innehas av foretakene nevnt i artikkel 1 nr. 2 bokstav e, fordeles likt på hvert enkelt foretak som har rettigheter eller innflytelse som nevnt i artikkel 1 nr. 2 bokstav a.

Artikkel 4. Alvorlige begrensninger

(Alvorlige begrensninger med hensyn til salg av nye motorvogner, reparasjons- og vedlikeholdstjenester eller reservedeler)

1. Unntaket får ikke anvendelse på vertikale avtaler som direkte eller indirekte, alene eller kombinert med andre faktorer under partenes kontroll, har som formål følgende:

- a) en begrensning av forhandlerens eller reparatørens adgang til å fastsette sin salgspris, uten å berøre leverandørens mulighet til å fastsette høyeste salgspriser eller gi veiledende salgspriser, forutsatt at de ikke som følge av press eller incitament fra den ene av partene får karakter av faste priser eller minstesalgpriser,
- b) en begrensning av det område der eller den kundegruppe forhandleren eller reparatøren kan selge de varene

eller tjenestene som omfattes av avtalen til; unntaket får imidlertid anvendelse på

- i) en begrensning av aktivt salg til det eneområdet eller til den ene kundegruppen som leverandøren har reservert for seg eller har overdratt til en annen forhandler eller reparatør, dersom en slik begrensning ikke begrenser salget for forhandlerens eller reparatørens kunder,
  - ii) en begrensning av forhandlerens salg til sluttbrukere, dersom forhandleren utøver virksomhet på grossistnivå,
  - iii) en begrensning pålagt medlemmene av et selektivt distribusjonssystem med hensyn til deres salg av nye motorvogner og reservedeler til ikke-godkjente forhandlere på markeder der det benyttes selektiv distribusjon, med forbehold for bestemmelsene i punkt i, og
  - iv) en begrensning av kjøperens mulighet til å selge komponenter som leveres med henblikk på innarbeiding, til kunder som vil kunne bruke dem til produksjon av samme type varer som dem leverandøren produserer,
- c) en begrensning av kryssleveransene mellom forhandlere eller reparatører innenfor et selektivt distribusjonssystem, herunder mellom forhandlere eller reparatører som utøver virksomhet innen ulike omsetningsledd,
- d) en begrensning av aktivt eller passivt salg av nye personbiler eller lette nyttekjøretøyer, reservedeler til alle motorvogner eller reparasjons- og vedlikeholdstjenester for alle motorvogner til sluttbrukere for medlemmer av et selektivt distribusjonssystem som utøver virksomhet på detaljistnivå på markeder der det benyttes selektiv distribusjon. Unntaket får anvendelse på avtaler som inneholder et forbud mot at et medlem av et selektivt distribusjonssystem driver virksomhet fra et ikke-godkjent etableringssted. Anvendelse av unntaket på et slikt forbud er imidlertid underlagt artikkel 5 nr. 2 bokstav b,
- e) en begrensning av aktivt eller passivt salg av andre nye motorvogner enn personbiler eller lette nyttekjøretøyer til sluttbrukere for medlemmer av et selektivt distribusjonssystem som utøver virksomhet på detaljistnivå på markeder der det benyttes selektiv distribusjon, uten at dette berører leverandørens mulighet til å forby et medlem av systemet å utøve virksomheten fra et ikke-godkjent etableringssted.

(Alvorlige begrensninger som gjelder bare salg av nye motorvogner)

- f) en begrensning av forhandlerens mulighet til å selge nye motorvogner som svarer til en modell i forhandlerens avtaleutvalg,
- g) en begrensning av forhandlerens mulighet til å inngå underleverandøravtaler om reparasjons- og vedlikeholdstjenester med godkjente reparatører, uten at det berører leverandørens mulighet til å kreve at forhandleren gir sluttbrukerne navnet og adressen til den eller de berørte reparatørene før det inngås en salgsavtale, og at, dersom noen av disse godkjente reparatørene ikke er etablert i nærheten av utsalgsstedet, også å opplyse sluttbrukerne hvor langt det eller de berørte verkstedene ligger fra utsalgsstedet; slike forpliktelser kan imidlertid pålegges bare under forutsetning av at tilsvarende forpliktelser pålegges forhandlere som ikke har sitt verksted i samme lokaler som sitt utsalgssted,

(Alvorlige begrensninger som gjelder bare salg av reparasjons- og vedlikeholdstjenester og av reservedeler)

- h) en begrensning av en godkjent reparatørs mulighet til å begrense sin virksomhet til reparasjons- og vedlikeholdstjenester og distribusjon av reservedeler,
- i) en begrensning av salget av reservedeler til motorvogner fra medlemmer i et selektivt distribusjonssystem til uavhengige reparatører som bruker disse delene til reparasjon og vedlikehold av en motorvogn,
- j) en begrensning som er avtalt mellom en leverandør av originale reservedeler eller reservedeler av tilsvarende kvalitet, reparasjonsverktøy eller feilsøkingsutstyr eller annet utstyr og en produsent av motorvogner, som begrenser leverandørens mulighet til å selge disse varene eller tjenestene til godkjente eller uavhengige forhandlere eller til godkjente eller uavhengige reparatører eller sluttbrukere,
- k) en begrensning av en forhandlers eller en godkjent reparatørs mulighet til å få originale reservedeler eller reservedeler av tilsvarende kvalitet fra et tredje foretak etter eget valg og bruke dem til reparasjon eller vedlikehold av motorvogner, uten at dette berører muligheten for en motorvognleverandør av nye motorvogner til å kreve at originale reservedeler som vedkommende leverer brukes ved reparasjoner som omfattes av garanti, gratis service og service ved tilbakekalling av kjøretøyer,
- l) en begrensning som er avtalt mellom en motorvognprodusent som anvender komponenter ved første gangs montering av motorvogner og leverandøren av disse komponentene, som begrenser sistnevntes mulighet til å sette sitt varemerke eller sin logo på de leverte komponentene eller reservedelene på en effektiv og lett synlig måte.

2. Unntaket får ikke anvendelse dersom motorvognleverandøren som avslår å gi uavhengige operatører tilgang til alle tekniske opplysninger, feilsøkingsutstyr og annet utstyr, verktøy, herunder all relevant programvare, eller den opplæring som kreves for reparasjon og vedlikehold av motorkjøretøyer eller for gjennomføring av miljøverntiltak.

Slik tilgang skal særlig omfatte ubegrenset bruk av en motorvogns elektroniske styrings- og feilsøkingssystemer, programmering av disse systemene i samsvar med leverandørens standardframgangsmåter, reparasjons- og opplæringsinstrukser og de opplysninger som er nødvendige for å bruke verktøy og utstyr for feilsøking og service.

Uavhengige operatører skal gis tilgang uten forskjellsbehandling, raskt og i et rimelig omfang, og opplysningene

skal være brukbare. Dersom det aktuelle element er omfattet av en immaterialrett eller utgjør knowhow, skal tilgang ikke nektes uten rimelig grunn.

I dette nummer menes med «uavhengig operatør» foretak som direkte eller indirekte er innblandet i reparasjon og vedlikehold av motorvogner, særlig uavhengige reparatører, produsenter av reparasjonsutstyr eller -verktøy, uavhengige forhandlere av reservedeler, utgivere av teknisk informasjon, automobilklubber, foretak som utfører veitjeneste, operatører som tilbyr kontroll- og prøvingstjenester og operatører som tilbyr opplæring for reparatører.

Artikkel 5. Særlige vilkår

1. Med hensyn til salg av nye motorvogner, reparasjons- og vedlikeholdstjenester eller reservedeler, får unntaket ikke anvendelse på noen av følgende forpliktelser i vertikale avtaler:

- a) enhver direkte eller indirekte konkurranseklausul,
- b) enhver direkte eller indirekte forpliktelse som begrenser mulighetene for en godkjent reparatør til å yte reparasjons- og vedlikeholdstjenester for konkurrerende leverandørers kjøretøyer,
- c) enhver direkte eller indirekte forpliktelse som hindrer medlemmene av et distribusjonssystem i å selge motorvogner eller reservedeler fra bestemte konkurrerende leverandører, eller i å selge reparasjons- og vedlikeholdstjenester for motorvogner fra bestemte konkurrerende leverandører,
- d) enhver direkte eller indirekte forpliktelse som ved avtalens opphør hindrer forhandleren eller den godkjente reparatøren i å produsere, kjøpe, selge eller videreselge motorvogner eller yte reparasjons- eller vedlikeholdstjenester.

2. Med hensyn til salg av nye motorvogner får unntaket ikke anvendelse på noen av følgende forpliktelser i vertikale avtaler:

- a) enhver direkte eller indirekte forpliktelse som hindrer forhandleren i å selge leasingtjenester med hensyn til avtalevarer eller tilsvarende varer,
- b) enhver direkte eller indirekte forpliktelse som pålegges forhandlere av personbiler eller lette nyttekjøretøyer innenfor et selektivt distribusjonssystem, og som begrenser deres mulighet til å etablere flere utsalgs- eller leveringssteder på andre steder innenfor det felles marked der det benyttes selektiv distribusjon.

3. Med hensyn til reparasjons- og vedlikeholdstjenester eller salg av reservedeler, får unntaket ikke anvendelse på direkte eller indirekte forpliktelser med hensyn til en godkjent reparatørs etableringssted der det benyttes selektiv distribusjon.

Artikkel 6. Tilbaketrekking av fordelene gitt ved dette kapittel

1. Det kompetente overvåkningsorgan kan, enten av eget tiltak eller på anmodning fra det annet overvåkningsorgan eller en stat som hører inn under organets kompetanse, eller fra fysiske eller juridiske personer med berettiget interesse, trekke tilbake fordelene gitt ved dette kapittel dersom den i et bestemt tilfelle finner at vertikale avtaler som dette kapittel får anvendelse på, likevel har virkninger som er uforenlige med vilkårene fastsatt i EØS-avtalens artikkel 53 nr. 3, særlig dersom

- a) adgangen til det relevante marked eller konkurransen på dette marked begrenses betydelig av de kumulative virkninger av parallelle nett av tilsvarende vertikale begrensninger som benyttes av konkurrerende leverandører eller kjøpere,
- b) konkurransen er begrenset på et marked der en leverandør ikke er utsatt for effektiv konkurranse fra andre leverandører,
- c) priser eller leveringsvilkår for avtalevarer eller tilsvarende varer varierer vesentlig fra det ene geografiske marked til det andre,
- d) det anvendes priser eller salgsvilkår på et geografisk marked som innebærer forskjellsbehandling.

Det kompetente overvåkningsorgan kan i slike tilfeller fatte vedtak i henhold til forskrift om prosessuelle konkurranseregler i EØS-avtalen m.v. kapittel II¹ artikkel 6 og 8 eller forordning (EØF) nr. 17/62² artikkel 6 og 8, eller de tilsvarende bestemmelser i protokoll 21 i EØS-avtalen uten at det kreves forutgående melding fra det berørte foretak.

2. Dersom vertikale avtaler som unntaket får anvendelse på, i et bestemt tilfelle har virkninger som er uforenlige med vilkårene fastsatt i EØS-avtalens artikkel 53 nr. 3 på territoriet til en av EFs medlemsstater eller en EFTA-stat, eller deler av det, som har alle kjennetegn på et særskilt geografisk marked, kan vedkommende myndighet i EF-medlemsstaten eller EFTA-medlemsstaten trekke tilbake fordelene gitt ved anvendelsen av dette kapittel for det territoriet, på samme vilkår som dem fastsatt i nr. 1.

¹ Forskrift av 4. desember 1992 nr. 964 om prosessuelle konkurranseregler i EØS-avtalen m.v. Bestemmelsen svarer til Overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 4 kapittel II artikkel 6 og 8.

² Forordning (EØF) nr. 17/1962 av 6. februar 1962, første forordning om anvendelse av traktatens artikkel 85 og 86, kunngjort i EFT nr. 13 av 21.2.1962 s. 204.

Artikkel 7. Unntak fra anvendelse av forordningen

1. Det kompetente overvåkningsorgan kan erklære at når parallelle nett av lignende vertikale begrensninger omfatter mer enn 50% av et relevant marked, får dette kapittel ikke anvendelse på vertikale avtaler som inneholder bestemte begrensninger som gjelder det aktuelle markedet.

2. Et vedtak i henhold til nr. 1 får anvendelse først ett år etter at det er vedtatt.

Artikkel 8. Beregning av markedsandeler

1. De markedsandeler som er fastsatt i dette kapittel, skal beregnes
  - a) for distribusjon av nye motorvogner på grunnlag av volumet av avtalevarer og tilsvarende varer som leverandøren selger, sammen med alle andre varer som leverandøren selger og som kjøperen anser som innbyrdes ombyttelige eller erstattelige på grunn av deres egenskaper, pris og bruksområde,
  - b) for distribusjon av reservedeler på grunnlag av verdien av avtalevarer og andre varer som leverandøren selger, sammen med alle andre varer som leverandøren selger, og som kjøperen anser som innbyrdes ombyttelige eller erstattelige på grunn av deres egenskaper, pris og bruksområde,
  - c) for reparasjons- og vedlikeholdstjenester på grunnlag av verdien av avtaletjenestene som medlemmene av leverandørens distribusjonsnett selger, sammen med alle andre tjenester som disse medlemmene selger, og som kjøperen anser som innbyrdes ombyttelige eller erstattelige på grunn av deres egenskaper, pris og bruksområde.

Dersom de opplysninger om volumet som er nødvendige for disse beregningene ikke foreligger, kan opplysninger om verdien benyttes, eller omvendt. Dersom slike opplysninger ikke foreligger, kan beregninger basert på andre pålitelige markedsopplysninger benyttes. Ved anvendelsen av artikkel 3 nr. 2 skal enten volumet av eller verdien av kjøp på markedet, eller anslag over et slikt volum eller en slik verdi, benyttes ved beregningen av markedsandelen.

2. Ved anvendelsen av markedsandelsgrensene på 30% og 40% fastsatt i dette kapittel får følgende regler anvendelse:

- a) markedsandelen skal beregnes på grunnlag av opplysninger for foregående kalenderår,
- b) markedsandelen skal omfatte alle varer som er levert eller tjenester som er ytt til integrerte forhandlere med henblikk på salg,
- c) dersom markedsandelen i utgangspunktet ikke er på over henholdsvis 30% eller 40%, men senere stiger uten å overstige henholdsvis 35% eller 45%, får unntaket fortsatt anvendelse i et tidsrom på to sammenhengende kalenderår etter det året da markedsandelsgrensen på henholdsvis 30% eller 40% første gang ble overskredet,
- d) dersom markedsandelen i utgangspunktet ikke er på over henholdsvis 30% eller 40%, men senere stiger over henholdsvis 35% eller 45%, får unntaket fortsatt anvendelse i ett kalenderår etter det året da nivået på henholdsvis 30% eller 40% første gang ble overskredet,
- e) anvendelsen av bokstav c og d kan ikke kombineres slik at tidsrommet på to kalenderår overskrides.

Artikkel 9. Beregning av omsetning

1. Ved beregningen av samlet årsomsetning i henhold til artikkel 2 nr. 2 bokstav a og artikkel 2 nr. 3 bokstav a skal omsetningen oppnådd av den aktuelle part i den vertikale avtalen i løpet av det foregående regnskapsår og omsetningen oppnådd av foretakets tilknyttede foretak når det gjelder alle varer og tjenester, uten skatt og avgifter, legges sammen. I den forbindelse skal transaksjoner mellom parten i den vertikale avtalen og dennes tilknyttede foretak, eller mellom de tilknyttede foretak, ikke medregnes.

2. Unntaket får fortsatt anvendelse dersom den samlede årsomsetningsgrensen i et tidsrom på to sammenhengende regnskapsår ikke overskrides med mer enn 10%.

Artikkel 10. Overgangsperiode

Forbudet fastsatt i EØS-avtalens artikkel 53 nr. 1 får ikke anvendelse i tidsrommet fra 1. oktober 2002 til 30. september 2003 med hensyn til avtaler som allerede var trådt i kraft 30. september 2002, og som ikke oppfyller vilkårene for unntak fastsatt i dette kapittel, men som oppfyller vilkårene for unntak fastsatt i forskrift om materielle konkurranseregler i EØS-avtalen¹ Del I Kapittel III gjeldende pr. 30. september 2002.

¹ Forskrift av 4. desember 1992 nr. 964 om materielle konkurranseregler i EØS-avtalen.

Artikkel 11.

(Får ikke anvendelse.)

Artikkel 12. Ikrafttredelse og opphør

1. Bestemmelsene i dette kapittel trer i kraft 1. oktober 2002.
2. Artikkel 5 nr. 2 bokstav b får anvendelse fra 1. oktober 2005.
3. Dette kapittel gjelder til 31. mai 2010.

II

Endringen trer i kraft 1. oktober. Artikkel 5 nr. 2 bokstav b får anvendelse fra 1. oktober 2005. Kapittel III A gjelder til 31. mai 2010.

7. okt. Nr. 1143 2002**Forskrift om endring i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende svin og avlsmateriale av svin fra Frankrike, Tyskland og Luxemburg.**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 7. oktober 2002 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. delegeringsvedtak av 4. januar 2001 nr. 171. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (vedtak 2002/625/EF). Kunngjort 25. oktober 2002.

I

I forskrift av 19. juni 2002 nr. 682 om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende svin og avlsmateriale av svin fra Frankrike, Tyskland og Luxemburg gjøres følgende endringer:

I forskriftens hjemmel skal siste parentes lyde:

(vedtak 2002/383/EF, vedtak 2002/538/EF og vedtak 2002/625/EF)

Vedlegg I skal lyde:

*Vedlegg I**Områder i Frankrike:*

- området Moselle lokalisert nord for elven Moselle fra Tysklands grense frem til byen Thionville og fra motorveien A30 fra byen Thionville frem til grensen ved Meurthe-et-Moselle.
- området Meurthe-et-Moselle lokalisert nord for motorveien A30/riksvei N52, og fra grensen ved Moselle frem til byen Longwy beliggende ved grensen til Belgia.

Områder i Tyskland:

Rheinland-Pfalz, med unntak av områdene øst for elven Rhinen.

Saarland –	I distriktet Merzig-Wadern:	Mettlach, Merzig, Beckingen, Losheim, Weiskirchen, Wadern.
	I distriktet Saarlouis:	Dillingen, Bous Ensdorf, Schwalbach, Saarwellingen, Nalbach, Lebach, Schmelz og Saarlouis.
Nord i Rhine-Westfalia –	I distriktet Sankt Wendel:	Nonnweiler, Nohfelden og Tholey.
	I distriktet Euskirchen:	Kommunene Dahlem, Blankenheim, Bad Muenstereifel og byen Euskirchen; kommunen Hellenthal; kommunen Kall; byen Mechernich; og kommunen Nettersheim.
	I distriktet Rhein-Sieg:	Byen Rheinbach, kommunen Swisstal og byen Meckenheim.
	I distriktet Aachen:	kommunene Simmerath og Monschau.

Områder i Luxemburg:

- hele landet

II

Endringene trer i kraft straks.

7. okt. Nr. 1144 2002**Forskrift om endring i forskrift om prissystemet for korn, mel og kraftfôr under markedsordningen for korn.**

Fastsatt av Landbruksdepartementet 7. oktober 2002 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 18 og lov av 21. januar 2000 nr. 7 om kornforvaltning m.v. § 3 og § 6. Kunngjort 25. oktober 2002.

I

I forskrift av 23. mai 2001 nr. 549 om prissystemet for korn, mel og kraftfôr under markedsordningen for korn gjøres følgende endring:

§ 7 oppheves.

II

Endringen trer i kraft straks.

7. okt. Nr. 1145 2002**Delegering av myndighet til Longyearbyen lokalstyre etter lov om Svalbard § 4.**

Fastsatt av Justis- og politidepartementet 7. oktober 2002 med hjemmel i lov av 17. juli 1925 nr. 11 § 4 om Svalbard, jf. kgl.res. av 14. desember 2001 nr. 1389. Myndighetstildelingen tatt imot av Longyearbyen lokalstyre 7. oktober 2002. Kunngjort 25. oktober 2002.

- (1) Longyearbyen lokalstyre bemyndiges til å fastsette forskrifter om byggesaksbehandling for Longyearbyen arealplanområde.
- (2) Det kan ikke gjøres unntak fra sikkerhetsmessige minstekrav i bygningsregelverket for fastlandet.
- (3) Det kan ikke gis hjemmel for ekspropriasjon.
- (4) Sysselmannen er klageinstans for vedtak truffet av Longyearbyen lokalstyre.
- (5) Utkast til forskrifter forelegges Det interdepartementale polarutvalg før den alminnelige høringen. Det samme gjelder senere endringer i forskriftene.

8. okt. Nr. 1146 2002**Forskrift om endring i forskrift om særavgifter.**

Fastsatt av Finansdepartementet 8. oktober 2002 med hjemmel i lov av 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter og Stortingets avgiftsvedtak. Kunngjort 25. oktober 2002.

I

I forskrift av 11. desember 2001 nr. 1451 om særavgifter gjøres følgende endring:

§ 4–3–4 andre punktum skal lyde:

Søknad sendes på fastsatt skjema innen to måneder etter utgangen av hver måned.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2003.

10. okt. Nr. 1147 2002**Forskrift om endring i forskrift om endring i forskrift om merking mv av næringsmidler.**

Fastsatt av Statens næringsmiddeltilsyn 10. oktober 2002 med hjemmel i lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. § 1 og § 4. Kunngjort 25. oktober 2002.

I

I forskrift av 22. mars 2002 nr. 300 om endring i forskrift om merking mv av næringsmidler gjøres følgende endringer:

§ 10 nytt sjettede ledd skal lyde:

Varebetegnelsen på bordsøtningmiddel skal inneholde betegnelsen «.....-basert bordsøtningmiddel», hvor navnet på det aktuelle søtstoffet må inngå.

§ 10 nåværende sjettede ledd blir nytt sjuende ledd.

§10a femte ledd skal lyde:

Dersom en bestrålt ingrediens inngår i en sammensatt ingrediens, skal opplysningen gis selv om den sammensatte ingrediensen utgjør mindre enn 25% av det ferdige produkt.

Alle øvrige endringer fastsatt i forskrift av 22. mars 2002 nr. 300 oppheves.

II

Endringene trer i kraft straks.

11. okt. Nr. 1148 2002**Forskrift om stipend basert på gjennomført kunstutdanning.**

Fastsatt av Kultur- og kirkedepartementet 11. oktober 2002 med hjemmel i Stortingets vedtak av 12. juni 2001 og 14. desember 2001. Kunngjort 25. oktober 2002.

§ 1. Stipend etter denne forskriften tildeles av Utvalget for statens stipend og garantiinntekter for kunstnere. Utvalget suppleres med en studentrepresentant ved behandling av søknadssaker etter § 3.

§ 2. Stipendet tildeles alle studenter som siste studieåret har mottatt studiefinansiering fra Lånekassen (stipend og/eller lån) og som er ferdig uteksaminert ved de nedenfor nevnte høyere norske utdanningsinstitusjoner fra og med vårsemesteret 2002:

Kunsthøgskolen i Oslo, avdeling Statens kunstakademi (SKA)

Kunsthøgskolen i Oslo, avdeling Statens håndverks- og kunstindustriskole (SHKS)

– høgskolekandidat kunstfag

– hovedfag kunstfag

Kunsthøgskolen i Oslo, avdeling Statens balletthøgskole (SBHS)

Kunsthøgskolen i Oslo, avdeling Statens operahøgskole (SOHS)

Kunsthøgskolen i Oslo, avdeling Statens teaterhøgskole (STHS)

– instruktørlinje

Kunsthøgskolen i Bergen, avdeling kunstakademiet

Kunsthøgskolen i Bergen, avdeling for spesialisert kunst

– grunnstudium

– hovedfag

Kunstakademiet NTNU

Den norske Balletthøgskole

Norges Musikkhøgskoles høyere avdeling – diplomstudie i komposisjon, orkesterledelse og vokalutøving

Høgskolen i Østfold – Akademi for figurteater.

§ 3. Student som tar avkortet utdanningsløp (ikke fullført utdanning) ved disse skolene kan også etter særskilt søknad tildeles avkortet stipend dersom avbruddet er begrunnet i utdanningens karakter. Søknaden skal vedlegges en bekreftelse fra vedkommende utdanningsinstitusjon på at et avkortet utdanningsløp er begrunnet i utdanningens karakter.

Dersom en kandidat ellers oppfyller vilkårene, men har unnlatt å søke om studiefinansiering gjennom Lånekassen, kan vedkommende likevel tildeles stipend etter særskilt søknad. Det er et vilkår at kandidaten dokumenterer at han/hun er berettiget til studiefinansiering gjennom Lånekassen.

Dersom en kandidat ikke er berettiget til studiefinansiering siste studieåret på grunn av langt utdanningsløp eller annen utdanning tidligere, kan vedkommende likevel tildeles stipend etter særskilt søknad med redegjørelse for bakgrunnen og anbefaling fra vedkommende utdanningsinstitusjon.

Særskilt søknad etter de tre foregående ledd må være sendt Utvalget for statens stipend og garantiinntekter for kunstnere innen tre måneder etter endt utdanning.

§ 4. Det godtas at til sammen ett år av kandidatens utdanning er tatt i utlandet. Det er en forutsetning at studietiden i utlandet inngår som del av den utdanningen kandidaten har tatt i Norge. Studietiden i utlandet skal være godkjent av den norske utdanningsinstitusjonen.

§ 5. Stipendet utgjør 26,6% av den årlige basisstøtte (stipend og lån) som alle studenter i fulltidsutdanning kan få gjennom Lånekassen multiplisert med antall år i det normerte studieløpet for den respektive utdanning.

§ 6. Stipendet tildeles etter at Utvalget for statens stipend og garantiinntekter har mottatt bekreftelse fra utdanningsinstitusjonene på at kandidaten har fullført utdanningen, samt mottatt bekreftelse på at kandidaten siste studieåret har mottatt støtte fra Lånekassen.

§ 7. Utvalgets vedtak kan påklages til Kultur- og kirkedepartementet. Klagen skal sendes til Utvalget.

Utvalget behandler klagen og kan omgjøre sitt vedtak. Dersom Utvalget opprettholder det opprinnelige vedtaket, sendes sakens dokumenter til Kultur- og kirkedepartementet når saken er tilrettelagt. Det vises til forvaltningsloven kapittel VI «Om klage og omgjøring».

§ 8. Denne forskriften trer i kraft straks.

11. okt. Nr. 1149 2002

Forskrift om endring i forskrift om dyrehelsemessige vilkår for innførsel og utførsel av småfe.

Fastsett av Landbruksdepartementet 11. oktober 2002 med heimel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (direktiv 2001/10/EF). Kunngjort 25. oktober 2002.

I

I forskrift av 31. desember 1998 nr. 1480 om dyrehelsemessige vilkår for innførsel og utførsel av småfe blir det gjort følgende endringer:

I forskrifta sin heimel skal siste parentesen lyde:

(direktiv 91/68/EØF, direktiv 72/462/EØF og direktiv 2001/10/EF).

§ 17 skal lyde:

Avlsdyr skal:

- 1) kome frå driftseining:
  - a) som er underlagt regelmessig offentlig veterinærkontroll,
  - b) der dyra er merka,
  - c) der det ikkje har vore noko stadfesta tilfelle av skrapesjuka dei siste 3 åra,
  - d) der det er utført stikkprøvekontroll av gamle hodyr som skal slaktast, og
  - e) der det berre er sett inn hodyr frå driftseining som oppfyller krava i bokstavene a – d.
- 2) vera haldne på ein eller fleire driftseiningar som oppfyllar krava i § 17 nr. 1 utan avbrot sidan fødselen eller i dei siste 3 åra.

Ved innførsel til land innanfor EØS som har godkjent program for kontroll og utrydding av skrapesjuka etter forordning (EF) nr. 999/2001 for heile området eller delar av dette, skal krava i programmet vera oppfylte.

II

Endringane trer i kraft straks.

11. okt. Nr. 1150 2002

Delegering av myndighet til Helsedepartementet etter skatteloven § 6–83 annet og tredje ledd.

Fastsatt av Finansdepartementet 11. oktober 2002 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 6–83 annet og tredje ledd. Kunngjort 25. oktober 2002.

Finansdepartementets myndighet etter lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 6–83 annet og tredje ledd delegeres til Helsedepartementet med umiddelbar virkning.

14. okt. Nr. 1151 2002

Forskrift om endring i forskrift etter rettsgebyrloven m.m. (rettsgebyrforskriften).

Fastsatt av Justis- og politidepartementet 14. oktober 2002 med hjemmel i lov av 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolsloven) § 105a første ledd første punktum, jf. kgl.res. av 11. februar 1983 nr. 84. Kunngjort 25. oktober 2002.

I

I forskrift av 15. februar 1983 nr. 86 etter rettsgebyrloven m.m. (rettsgebyrforskriften) gjøres følgende endring:

§ 1–1 tredje ledd skal lyde:

Strekker tjenestegodtgjøringen seg utover 5 dager, kan retten i særlige tilfelle forhøye godtgjørelsen.

II

Endringen trer i kraft 1. november 2002.

14. okt. Nr. 1152 2002

Forskrift om avgjørelsesmyndighet mv. for en omregningsentral til gjennomføring av de nye reglene om underholdsbidrag til barn og bidragsforskott.

Fastsatt av Sosialdepartementet 14. oktober 2002 med hjemmel i lov av 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barnelova) § 10 siste ledd. Kunngjort 25. oktober 2002.

§ 1. Omregningsentralen – etablering og formål

Med virkning fra 1. januar 2003 etableres det en omregningsentral for bidrags- og forskotteringsaker (Omregningsentralen). Sentralen skal forberede og gjennomføre de nye reglene for bidrag og bidragsforskott vedtatt ved lov av 15. juni 2001 nr. 37.

§ 2. Omregningsentralens oppgaver

Omregningsentralen skal være bidragsfogd og forestå saksbehandling og treffe avgjørelser i samme utstrekning og etter de samme regler som de ordinære bidragsfogdene, med mindre annet følger av forskriften her.

Sentralen skal fastsette underholdsbidrag og gjøre vedtak om forskottsbeløp i den enkelte sak etter de nye reglene. Dersom saken krever nærmere utredning, kan sentralen bestemme at saken skal overføres til vedkommende ordinære bidragsfogd (trygdekontor) uten ugrunnet opphold.

Sentralen skal ikke treffe avgjørelse i bidragsaker der bidragspliktige eller bidragsmottaker er bosatt i utlandet.

§ 3. Klage over Omregningssentralens avgjørelser

Omregningssentralens vedtak i medhold av § 2 kan påklages til vedkommende fylkestrygdekontor innen de frister som ellers gjelder for avgjørelser om barnebidrag og bidragsforskott. Ved klage overføres saken uten ugrunnet opphold til vedkommende ordinære bidragsfogd (trygdekontor), som forbereder klagebehandlingen i fylkestrygdekontoret og også kan omgjøre Omregningssentralens vedtak.

§ 4. Ikrafttredelse

Forskriften her trer i kraft 1. januar 2003.

7. okt. Nr. 1153 2002**Forskrift om endring i forskrift om legemidler (legemiddelforskriften) og opphevelse av forskrift om meldeplikt for visse bivirkninger mv. ved legemidler.**

Fastsatt av Helsedepartementet 7. oktober 2002 med hjemmel i lov av 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddeloven) § 10. Kunngjort 29. oktober 2002.

I

I forskrift av 22. desember 1999 nr. 1559 om legemidler (legemiddelforskriften) gjøres følgende endring:

Ny § 11–7 skal lyde:

§ 11–7. Melding om bivirkninger fra rekvirenter av legemidler

Behandlerne lege eller tannlege skal sende melding til Statens legemiddelverk ved mistanke om at bruk av ett eller flere legemidler har ført til:

- a) Dødelige eller livstruende bivirkninger.
- b) Bivirkninger som har gitt varige alvorlige følger.
- c) Uventede eller nye bivirkninger.

Meldingen kan kreves avgitt på skjema godkjent av Statens legemiddelverk.

II

Forskrift av 21. desember 2000 nr. 1380 om meldeplikt for visse bivirkninger mv. ved legemidler oppheves.

III

Forskriften trer i kraft 1. november 2002.

7. okt. Nr. 1154 2002**Forskrift om endring i forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek.**

Fastsatt av Helsedepartementet 7. oktober 2002 med hjemmel i lov av 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddeloven) § 2 og § 22, jf. kgl.res. av 8. juni 1995 nr. 521, lov av 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell (helsepersonelloven) § 11, lov av 2. juni 2000 nr. 39 om apotek (apotekloven) § 6–6 annet ledd og § 6–8 og lov av 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 17. Kunngjort 29. oktober 2002.

I

I forskrift av 27. april 1998 nr. 455 om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek gjøres følgende endring:

Forskriftens hjemmelfelt skal lyde:

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 27. april 1998 med hjemmel i lov av 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddeloven) § 2 og § 22, jf. kgl.res. av 8. juni 1995 nr. 521, lov av 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell (helsepersonelloven) § 11, lov av 2. juni 2000 nr. 39 om apotek (apotekloven) § 6–6 annet ledd og § 6–8 og lov av 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 17.

II

Endringen trer i kraft straks.

10. okt. Nr. 1155 2002**Forskrift om endring i forskrift om bingo.**

Fastsatt av Kultur- og kirkedepartementet 10. oktober 2002 med hjemmel i lov av 24. februar 1995 nr. 11 om lotterier m.v. § 3. Kunngjort 29. oktober 2002.

I

I forskrift av 24. oktober 1990 nr. 877 om bingo gjøres følgende endringer:

Overskriften til kapittel III skal lyde:

Kapittel III. Bingo i lokalradio/lokal fjernsyn

§ 42 første ledd første punktum skal lyde:

Tillatelse kan bare gis til lokalradiostasjon/lokal fjernsynsstasjon med konsesjon.

§ 43 og § 44 skal lyde:

§ 43. Tillatelse kan bare gis til inntekt for lokalradiostasjonens/lokal fjernsynsstasjonens virksomhet.

§ 44. Det kan gis tillatelse til å avholde inntil 1 bingoarrangement pr. uke.

§ 46 nytt annet ledd skal lyde:

Politiet kan vedta forbud mot salg av bingobonger utenfor stasjonens konsesjonsområde dersom slikt salg skjer i direkte konkurranse med bingoarrangement i annen lokalradiostasjon/lokal fjernsynsstasjon.

§ 46 nåværende annet og tredje ledd blir tredje og nytt fjerde ledd.

Ny § 46a skal lyde:

§ 46a. Verdien av den enkelte gevinst må ikke overstige kr 4.000,-. Den samlede gevinstverdi for hvert enkelt arrangement må ikke overstige kr 20.000,-.

I tillegg til gevinster etter første ledd, kan det settes opp en ekstragevinst med verdi opptil kr 4.000,-. Dersom gevinsten ikke utdeles kan denne overføres til neste arrangement. Oppsamlingsgevinsten kan samles i to forskjellige pottter som hver ikke må overstige en verdi av kr 36.000,-. Det kan kun utbetales en oppsamlingsgevinst per arrangement.

II

Endringene trer i kraft fra 1. januar 2003.

14. okt. Nr. 1156 2002**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter sei nord for 62° N i 2002.**

Fastsatt av Fiskeridirektøren 14. oktober 2002 med hjemmel i forskrift av 12. desember 2001 nr. 1404 om regulering av fisket etter sei nord for 62° N i 2002 § 26. Kunngjort 29. oktober 2002.

I

I forskrift av 12. desember 2001 nr. 1404 om regulering av fisket etter sei nord for 62° N i 2002 gjøres følgende endringer:

§ 20 første, andre og tredje ledd skal lyde:

Fartøy med torsketråltillatelse, jf. § 3 nr. 3 bokstav a og som er registrert som fabrikktrålere, kan fiske inntil 633 tonn sei rund vekt.

Fartøy med torsketråltillatelse, jf. § 3 nr. 3 bokstav a og som er registrert som ferskfisk- og rundfrystrålere, kan fiske inntil 486 tonn sei rund vekt.

Fartøy med torsketråltillatelse, jf. § 3 nr. 3 bokstav a og som er registrert som småtrålere, kan fiske inntil 294 tonn sei rund vekt.

§ 21 første ledd skal lyde:

Fartøy med seitråltillatelse, jf. § 3 nr. 3 bokstav b, kan fiske følgende fartøykvoter, angitt i rund vekt:

<i>Kvotefaktor:</i>	<i>Fartøykvote i tonn:</i>
0,35	319
0,75	683
0,85	774
1,00	911

II

Endringene trer i kraft straks.

15. okt. Nr. 1157 2002**Forskrift om opphevelse av forskrift om særskilte beskyttelsestiltak i forbindelse med utbrudd av klassisk svinepest i Spania.**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 15. oktober 2002 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. delegeringsvedtak av 4. januar 2001 nr. 171. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (vedtak 2002/530/EF). Kunngjort 29. oktober 2002.

§ 1. Forskrift av 25. juni 2001 nr. 736 om særskilte beskyttelsestiltak i forbindelse med utbrudd av klassisk svinepest i Spania oppheves.

§ 2. Denne forskrift trer i kraft straks.

15. okt. Nr. 1158 2002**Forskrift om endring i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel fra Chile i forbindelse med utbrudd av aviær influensa (høsepest).**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 15. oktober 2002 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. delegeringsvedtak av 4. januar 2001 nr. 171. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (2002/796/EF). Kunngjort 29. oktober 2002.

I

I forskrift av 22. august 2002 nr. 1086 om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel fra Chile i forbindelse med utbrudd av aviær influensa (høsepest) gjøres følgende endringer:

I forskriftens hjemmel skal siste parentes lyde:

(vedtak 2002/607/EF og vedtak 2002/796/EF)

§ 2, § 3 og § 4 skal lyde:

§ 2. *Forbud*

Fra områdene listet opp i vedlegget, er det forbudt å innføre levende dyr og produkter som nevnt i § 1.

§ 3. *Unntak*

Unntatt fra forbudet i § 2 er:

- 1) Fjørfekjøttprodukter som er varmebehandlet i henhold til bokstavene B, C eller D i kapittel 4 i vedlegg til vedtak 97/222/EF.
- 2) Ferskt kjøtt av struts, fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt, samt fjørfekjøttprodukter og blandingsprodukter inneholdende kjøtt av nevnte arter slaktet innen 21. juni 2002.
- 3) Råvarer som oppfyller kravene i kapittel 10 i vedlegg I til direktiv 92/118/EØF.

§ 4. *Helsesertifikat*

Ved innførsel av levende fjørfe, struts og rugeegg fra disse, ferskt kjøtt av struts, fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt, samt fjørfekjøttprodukter og blandingsprodukter fra områder i Chile som ikke er listet opp i vedlegget, skal det på det medfølgende helsesertifikatet bekreftes at forsendelsen oppfyller kravene i denne forskriften, jf. vedtak 2002/607/EF.

Forsendelser av ferskt kjøtt av struts, fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt, samt fjørfekjøttprodukter og blandingsprodukter inneholdende kjøtt av nevnte arter, som er unntatt fra forbudet i § 2, skal følges av et helsesertifikat som er blitt undertegnet innen 21. juni 2002.

Vedlegget skal lyde:

Vedlegg

Region V som er beskrevet i den chilenske resolusjon nr. 341 av 21. juni 2002. Denne er endret av resolusjon nr. 448 av 16. august 2002.

II

Endringene trer i kraft 18. oktober 2002.

15. okt. Nr. 1159 2002**Forskrift om endring i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende svin og avlsmateriale av svin fra Frankrike, Tyskland og Luxemburg.**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 15. oktober 2002 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. delegeringsvedtak av 4. januar 2001 nr. 171. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (2002/790/EF). Kunngjort 29. oktober 2002.

I

I forskrift av 19. juni 2002 nr. 682 om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende svin og avlsmateriale av svin fra Frankrike, Tyskland og Luxemburg gjøres følgende endringer:

I forskriftens hjemmel skal siste parentes lyde:

(vedtak 2002/383/EF, vedtak 2002/538/EF, vedtak 2002/625/EF og vedtak 2002/790/EF)

Vedlegg I skal lyde:

Områder i Frankrike:

- området Moselle lokalisert nord for veien D855 fra grensen mot Tyskland til byen Königsmacker, elven Mosel fra byen Königsmacker til byen Thionville og motorvei A30 fra byen Thionville til grensen mot Meurthe-et-Moselle
- området Meurthe-et-Moselle lokalisert nord for motorveien A30/riksvei N52, og fra grensen ved Moselle frem til byen Longwy beliggende ved grensen til Belgia.

Områder i Tyskland:

Rheinland-Pfalz, med unntak av områdene øst for elven Rhinen.

Saarland –	I distriktet Merzig-Wadern:	Mettlach, Merzig, Beckingen, Losheim, Weiskirchen og Wadern.
	I distriktet Saarlouis:	Dillingen, Bous Ensdorf, Schwalbach, Saarwellingen, Nalbach, Lebach, Schmelz og Saarlouis.
Nordrhein-Westfalia –	I distriktet Sankt Wendel:	Nonnweiler, Nohfelden og Tholey
	I distriktet Aachen:	Byen Aachen, Monschau, Stollberg, Simmerath og Roetegen
	I distriktet Dueren:	Heimbach, Nideggen, Huertgenwald og Langerwehe
	I distriktet Euskirchen:	Schleiden, Bad Muenstereifel, Mechernich, byen Euskirchen, Kall, Nettersheim, Hellenthal, Dahlem, Blankenheim og Zuelpich
	I distriktet Rhein-Sieg:	Rheimbach, Meckenheim og Swisstal

Områder i Luxemburg:

- hele landet.

II

Endringene trer i kraft straks.

15. okt. Nr. 1160 2002**Forskrift om endring i forskrift om engangsavgift på motorvogner.**

Fastsatt av Finansdepartementet 15. oktober 2002 med hjemmel i Stortingets vedtak om engangsavgift på motorvogner m.m. § 6 og lov av 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter. Kunngjort 29. oktober 2002.

I

I forskrift av 19. mars 2001 nr. 268 om engangsavgift på motorvogner gjøres følgende endring:

§ 4–8 første ledd skal lyde:

Det skal betales avgift etter reglene i kapittel III når motorvogn, som er blitt tillatt utlevert avgiftsfritt til diplomatisk misjon, konsulat eller til stasjonens diplomatiske tjenestemenn, utsendte konsulere og administrativt og teknisk personale, overdras til en ikke fritaksberettiget person.

II

Endringen gjelder fra 1. november 2002.

15. okt. Nr. 1161 2002**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter sei sør for 62° N i 2002.**

Fastsatt av Fiskeridirektøren 15. oktober 2002 med hjemmel i forskrift av 20. desember 2001 nr. 1519 om regulering av fisket etter sei sør for 62° N i 2002 § 9. Kunngjort 29. oktober 2002.

I

I forskrift av 20. desember 2001 nr. 1519 om regulering av fisket etter sei sør for 62° N i 2002 gjøres følgende endringer:

§ 6 og § 7 skal lyde:

§ 6. Maksimalkvote for fartøy som fisker med konvensjonelle redskap

Det enkelte fartøy som driver fiske etter sei med konvensjonelle redskap kan maksimalt fiske 600 tonn rund vekt.

§ 7. Kvote og bifangst for fartøy som fisker med trål

1. Fartøy med torskestråltillatelse, jf. § 3 tredje ledd bokstav a, og som er registrert som fabrikktrålere kan fiske inntil 1.080 tonn rund vekt.

Fartøy med torskestråltillatelse, jf. § 3 tredje ledd bokstav a, og som er registrert som ferskfisktrålere eller småtrålere kan fiske inntil 800 tonn rund vekt.

Når fisket er stoppet, kan det ved konsumfiske etter andre fiskeslag tas inntil 10% bifangst av sei rund vekt i de enkelte fangster og av landet fangst.

2. Fartøy med nordsjøtråltillatelse og avgrenset nordsjøtråltillatelse, jf. § 3 tredje ledd bokstav b, kan maksimalt fiske inntil 600 tonn rund vekt.

Maksimalkvoten på 600 tonn skal også dekke bifangst av sei i trålnes industritrålfiske, jf. forskrift av 10. oktober 1989 nr. 1095 om maskevidde, bifangst, fredningstid og minstemål m.v. ved fangst av fisk og sild § 19 og § 20. Dersom et fartøy fisker opp sin maksimalkvote på 600 tonn kan fartøyet for resten av året ikke fiske sei som bifangst.

Fartøy med nordsjøtråltillatelse eller avgrenset nordsjøtråltillatelse kan fortsette fisket innenfor et garantert kvantum på 30 tonn selv om gruppeknoten er oppfisket eller fisket er stoppet.

3. Fartøy med seitråltillatelse, jf. § 3 tredje ledd bokstav c, kan fiske følgende fartøykvote angitt i rund vekt:

	<i>Kvotefaktor</i>	<i>Fartøykvote i tonn</i>
Fartøy under 250 BRT og mellom 21 og 33 meter	0,75	485
Fartøy mellom 250 BRT og 400 BRT og under 34 meter	0,85	550
Fartøy over 400 BRT og 34 meter	1,00	647

Fartøykvotene til fartøy med seitråltillatelse oppheves med virkning fra og med 15. oktober.

Fiskeridirektoratet avgjør hvilken gruppe det enkelte fartøy med seitråltillatelse tilhører. Ved avgjørelsen skal legges til grunn fartøyets størrelse i henhold til merkeregisteret pr. 31. desember 2001.

Ved utskifting eller forlengelse til større fartøy etter 31. desember 2001 skal erstatningsfartøyets kvote beregnes etter utskiftingsfartøyets lengde før nevnte skjæringsdato.

II

Endringene trer i kraft straks.

15. okt. Nr. 1162 2002**Delegering av myndighet til Kystdirektoratet og Kystverkets distriktskontorer etter lov om om havner og farvann m.v.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 15. oktober 2002 med hjemmel i lov av 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 6, jf. kgl.res. av 28. juni 1985 nr. 1214, § 8 annet ledd, § 10 første ledd, § 11 og § 14 annet ledd, jf. kgl.res. av 1. februar 1991 nr. 67, § 23 fjerde ledd siste punktum, § 18 annet ledd, jf. § 5 annet ledd, § 18 tredje ledd, jf. § 5 annet ledd, § 20, jf. § 5 annet ledd, § 29, jf. § 5 annet ledd og § 30, jf. § 5 annet ledd. Kunngjort 29. oktober 2002.

I.a. Med hjemmel i § 6 (enkeltvedtak)

Kystverkets distriktskontorer gis myndighet til å treffe enkeltvedtak med hjemmel i lov av 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 6.

Kystdirektoratet skal likevel være førsteinstans i saker om fartøyers største tillatte fart og i saker som kan få betydelige konsekvenser for fremkommelighet, sikkerhet eller vesentlige samfunnsinteresser.

Kystdirektoratet avgjør i tvilstilfelle hvem som er førsteinstans, og kan i det enkelte tilfelle selv overta behandlingen og treffe enkeltvedtak som førsteinstans.

Fiskeridepartementet og Kystdirektoratet kan gi generell instruks om forståelsen av bestemmelsen.

I.b. Med hjemmel i § 6 annet ledd (forskrifter)

Kystdirektoratet gis myndighet til å fastsette forskrifter med hjemmel i lov av 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 6 annet ledd om fartøyers største tillatte fart.

II. Med hjemmel i § 8 annet ledd første punktum (enkeltvedtak)

Kystverkets distriktskontorer gis myndighet til å treffe enkeltvedtak med hjemmel i lov av 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 8 annet ledd første punktum.

Kystdirektoratet skal likevel være førsteinstans i saker som behandles av direktoratet som førsteinstans etter § 6 tredje ledd.

Kystdirektoratet avgjør i tvilstilfelle hvem som er førsteinstans, og kan i det enkelte tilfelle selv overta behandlingen og treffe enkeltvedtak som førsteinstans.

Fiskeridepartementet og Kystdirektoratet kan gi generell instruks om forståelsen av bestemmelsen.

III. Med hjemmel i § 10 første ledd (godkjenne forskrifter)

Kystdirektoratet gis myndighet til, med hjemmel i lov av 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 10 første ledd, å godkjenne kommunale forskrifter dersom overtredelsen skal være straffbar, eller når forskriftene fastsetter begrensninger i retten til fri ferdsel og fri bruk av farvannene og havnene i havnedistriktet.

IV.a. Med hjemmel i § 11 (enkeltvedtak)

Kystdirektoratet gis myndighet til å treffe enkeltvedtak med hjemmel i lov av 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 11.

Myndigheten til å treffe enkeltvedtak kan delegeres videre til Kystverkets distriktskontorer.

Kystverkets distriktskontorer gis myndighet til å treffe enkeltvedtak etter § 11 nr. 4.

Kystdirektoratet kan i det enkelte tilfelle selv overta behandlingen og treffe enkeltvedtak som førsteinstans.

Fiskeridepartementet og Kystdirektoratet kan gi generell instruks om forståelsen av bestemmelsen.

IV.b. Med hjemmel i § 11 (forskrifter)

Kystdirektoratet gis myndighet til å fastsette forskrifter med hjemmel i lov av 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 11 nr. 8.

V. Med hjemmel i § 14 annet ledd (forskrifter)

Kystdirektoratet gis myndighet til, med hjemmel i lov av 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 14 annet ledd, å opprette, endre og oppheve havnedistrikter utenfor høyeste ordinære springhøyvannslinje etter at kommunestyret har uttalt seg.

Kystdirektoratet gis myndighet til, med hjemmel i lov av 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 14 annet ledd, å bestemme hvordan havnedistriktsgrensene i sjøen mellom kommuner skal trekkes innenfor grunnlinjene når de tilgrensende kommuner er enige.

VI. Med hjemmel i § 18 annet ledd, jf. § 5 annet ledd (enkeltvedtak)

Kystverkets distriktskontorer gis myndighet til, utenfor havnedistrikt, å treffe enkeltvedtak med hjemmel i lov av 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 18 annet ledd, jf. § 5 annet ledd.

Kystdirektoratet kan i det enkelte tilfelle selv overta behandlingen og treffe enkeltvedtak som førsteinstans.

Fiskeridepartementet og Kystdirektoratet kan gi generell instruks om forståelsen av bestemmelsen.

VII. Med hjemmel i § 18 tredje ledd, jf. § 5 annet ledd (enkeltvedtak)

Kystverkets distriktskontorer gis myndighet til, utenfor havnedistrikt, å treffe enkeltvedtak med hjemmel i lov av 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 18 tredje ledd, jf. § 5 annet ledd.

Kystdirektoratet kan i det enkelte tilfelle selv overta behandlingen og treffe enkeltvedtak som førsteinstans.

Fiskeridepartementet og Kystdirektoratet kan gi generell instruks om forståelsen av bestemmelsen.

VIII. Med hjemmel i § 20, jf. § 5 annet ledd (enkeltvedtak)

Kystverkets distriktskontorer gis myndighet til, utenfor havnedistrikt, å treffe enkeltvedtak med hjemmel i lov av 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 20, jf. § 5 annet ledd.

Kystdirektoratet kan i det enkelte tilfelle selv overta behandlingen og treffe enkeltvedtak som førsteinstans.

Fiskeridepartementet og Kystdirektoratet kan gi generell instruks om forståelsen av bestemmelsen.

IX. Med hjemmel i § 29, jf. § 5 annet ledd (enkeltvedtak)

Kystverkets distriktskontorer gis myndighet til, utenfor havnedistrikt, å treffe enkeltvedtak med hjemmel i lov av 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 29, jf. § 5 annet ledd.

Kystdirektoratet kan i det enkelte tilfelle selv overta behandlingen og treffe enkeltvedtak som førsteinstans.

Fiskeridepartementet og Kystdirektoratet kan gi generell instruks om forståelsen av bestemmelsen.

X. Med hjemmel i § 30, jf. § 5 annet ledd (enkeltvedtak)

Kystdirektoratet gis myndighet til, utenfor havnedistrikt, å utferdige forelegg med hjemmel i lov av 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 30, jf. § 5 annet ledd.

Fiskeridepartementet kan gi generell instruks om forståelsen av bestemmelsen, og kan i det enkelte tilfelle selv overta behandlingen og utferdige forelegg.

XI. Med hjemmel i § 23 fjerde ledd siste punktum (enkeltvedtak)

Kystdirektoratet gis myndighet til å treffe enkeltvedtak med hjemmel i lov av 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 23 fjerde ledd siste punktum.

Fiskeridepartementet kan gi generell instruks om forståelsen av bestemmelsen, og kan i det enkelte tilfelle selv overta behandlingen og treffe enkeltvedtak som førsteinstans.

XII. Ikrafttredelse

Ovennevnte delegeringsvedtak i del I til XI trer i kraft 15. oktober 2002.

XIII. Opphevede delegeringsvedtak

Fra 15. oktober 2002 oppheves følgende delegeringsvedtak:

- Forskrift av 14. desember 1984 nr. 2057 om bemyndigelse for Kystdirektoratet til å treffe visse avgjørelser i medhold av den nye havneloven.
- Forskrift av 29. januar 1985 nr. 164 om bemyndigelse for Kystverkets distriktskontorer til å samtykke i kryssing av farvann med kabler og rørledninger samt for Kystdirektoratet til å samtykke i dumping.
- Forskrift av 26. juli 1985 nr. 1564 om delegering av myndighet til Kystdirektoratet etter lov om havner og farvann m.v.
- Forskrift av 15. oktober 1986 nr. 1992 om delegering til Kystdirektoratet av myndighet utenfor havnedistrikt.
- Forskrift av 21. desember 1989 nr. 1341 om bemyndigelse for Kystdirektoratet til å samtykke i kryssing av farvann.
- Vedtak av 21. desember 1989 nr. 1440 om bemyndigelse for Kystdirektoratet til å samtykke i kryssing av farvann.
- Vedtak av 16. oktober 1990 nr. 806 om bemyndigelse for Kystdirektoratet til å godkjenne kommunale forskrifter om orden m.v.
- Vedtak av 15. februar 1991 nr. 84 om bemyndigelse for Kystdirektoratet til å fastsette forskrifter om fiskefartøyers fortrinnsrett til kaianlegg o.l.
- Vedtak av 22. februar 1991 nr. 119 om delegering av myndighet til å opprette, endre og oppheve havnedistrikter.

16. okt. Nr. 1163 2002**Forskrift om endring i forskrift om regulering og adgang til å delta i fangst av kongekrabbe i 2002.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 16. oktober 2002 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5 og § 9. Kunngjort 29. oktober 2002.

I

I forskrift av 11. juni 2002 nr. 532 om regulering og adgang til å delta i fangst av kongekrabbe i 2002 gjøres følgende endringer:

Ny § 17 skal lyde:

§ 17. Bemyndigelse

Fiskeridirektoratet fastsetter fartøykvoter for de deltakende fartøy.

Fiskeridirektoratet kan fastsette bestemmelser om rapporteringsplikt for de deltakende fartøy.

Fiskeridirektoratet kan endre denne forskrift og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendige for å oppnå en rasjonell og hensiktsmessig utøvelse eller gjennomføring av fisket.

Nåværende § 17 til § 22 blir nye § 18 til § 23.

II

Endringene trer i kraft straks.

17. okt. Nr. 1164 2002**Forskrift om fartøykvoter mv. i fangst av kongekrabbe i 2002.**

Fastsatt av Fiskeridirektøren 17. oktober 2002 med hjemmel i forskrift av 11. juni 2002 nr. 532 om regulering og adgang til å delta i fangst av kongekrabbe i 2002 § 17. Kunngjort 29. oktober 2002.

§ 1. Fartøykvote for fartøy som deltar i gruppe I

Fartøy som tilfredsstiller vilkårene for deltakelse etter forskrift av 11. juni 2002 nr. 532 om regulering og adgang til å delta i fangst av kongekrabbe i 2002 § 3 kan fiske en fartøykvote på 700 kongekrabber.

§ 2. Fartøykvote for fartøy som deltar i gruppe II

Fartøy som tilfredsstiller vilkårene for deltakelse etter forskrift av 11. juni 2002 nr. 532 om regulering og adgang til å delta i fangst av kongekrabbe i 2002 § 10 kan fiske en fartøykvote på 350 kongekrabber.

§ 3. Rapportering

Fartøy som deltar i fangst av kongekrabbe skal registrere fangstdata for hvert hal på fastsatt skjema.

Fartøy som bruker samleteiner for mellomlagring av fangst før levering, skal rapportere til Fiskeridirektoratet Region Finnmark når slike teiner tas i bruk. Det skal samtidig gis opplysninger om hvor mange samleteiner som er benyttet og posisjon for disse.

§ 4. Straffebestemmelse

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer denne forskrift straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 5. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks og gjelder til og med 31. desember 2002.

18. okt. Nr. 1165 2002**Forskrift om dispensasjon fra konkurranseloven § 3–1 og § 3–2 for drosjesentraler.**

Fastsatt av Konkurransetilsynet 18. oktober 2002 med hjemmel i lov av 11. juni 1993 nr. 65 om konkurranse i ervervsvirksomhet (konkurranseloven) § 3–9 første ledd bokstav b og annet ledd. Kunngjort 29. oktober 2002.

§ 1. Forskriften gjelder for samtlige drosjesentraler i riket.

Dispensasjonen gjelder ikke for pris- og anbudssamarbeid mellom drosjesentraler og mellom løyvehavere som er tilsluttet hver sine sentraler.

§ 2. Drosjesentraler gis dispensasjon fra konkurranseloven § 3–1 og § 3–2 slik at de kan fastsette felles takstregulativ samt inngi felles pristilbud og anbud på vegne av de løyvehavere som er tilsluttet sentralen.

For drosjesentraler i områder med prisregulering gjelder forskrift om maksimalpriser for kjøring med drosjebil.

Drosjesentraler i områder uten prisregulering skal melde inn endringer i takstregulativ, herunder endringer i takster og takstsystemer, til Konkurransetilsynet samtidig som regulativet gjøres gjeldende for de løyvehavere som er tilsluttet sentralen.

§ 3. Løyvehavere som er tilsluttet sentralen har ved avtale med den enkelte kunde anledning til å ta lavere priser enn det som følger av sentralens fastsatte takstregulativ.**§ 4. Denne forskrift trer i kraft 1. november 2002. Samtidig oppheves Prisdirektoratets dispensasjon av 27. mars 1961 fra forskrifter om konkurransereguleringer av priser og avanser av 1. juli 1960. Videre oppheves dispensasjonene fra konkurranseloven § 3–1 og § 3–2 for sentraler i følgende fylker og kommuner: Oslo, Akershus, Drammen, Lier, Nedre Eiker, Røyken, Hurum, Trondheim, Bergen, Askøy, Fjell, Sund, Stavanger, Randaberg, Sola, Sandnes, Kristiansand, Søgne, Songdalen og Vennesla.***Merknader**Generelle merknader*

Drosjesentralene spiller en viktig rolle for effektiviteten i drosjenæringen. Sentralen kan ta imot bestillinger fra kunder og formidle dem til ledige drosjer. Dette gir stordriftsfordeler, samt muligheter for reduksjoner i kundenes søke- og ventetidskostnader. Videre velger sentralen ut hvilke drosjer som skal tildeles de bestilte oppdragene. Dette kan føre til kostnadsbesparelser i form av mindre tomkjøring og bedre kapasitetsutnyttelse, og dermed redusert ventetid for kundene. Det er først og fremst for bestilte enkeltturer det er ønskelig at medlemmene i en sentral opererer med et likt prissystem. I forbindelse med formidling av bestillinger og fordeling av slike oppdrag vil det være hensiktsmessig at samtlige drosjer tilsluttet sentralen opererer med et felles takstsystem. Sentralen kan da på en oversiktlig måte informere kunden om prisen ved bestilling av turen. Kunden kan også få mulighet til å sammenligne de ulike sentralenes priser for en bestemt tur. Videre vil de bestilte oppdragene bli utført til lavest mulig kostnad, fordi en lik pris forenkler sentralens fordeling av oppdrag og koordinering av drosjer, ved at oppdragene tildeles nærmeste ledige drosje.

Forskrift av 28. november 1997 nr. 1382 om prisopplysning for tjenester (prisopplysningsforskriften) gjelder for ervervsdrivendes salg av tjenester til forbruker, herunder for ervervsdrivende som utfører drosjekjøring.

Prisopplysningsforskriften § 3 fastsetter at ervervsdrivende så langt det er praktisk mulig skal opplyse om prisene for de tjenester som utføres. Prisinformasjonen skal gis ved prisoppslag eller ved at prisliste er utlagt på det stedet der tjenesten vanligvis bestilles, slik at prisinformasjonen er lett synlig for kunden.

Ifølge prisopplysningsforskriften § 6 annet ledd er ervervsdrivende som utfører drosjekjøring pliktig til å gi spesifisert regning når tjenesten er ferdig utført. Regningen skal være så utfyllende at kunden kan kontrollere hvilke tjenester som er levert og hvilke priser som er beregnet.

I områder med prisregulering følger det av forskrift om maksimalpriser for kjøring med drosjebil § 8 at drosjesjåføren plikter på anmodning å gi passasjereren datert kvittering. I kvitteringen skal oppgis føreridentifikasjon, bilens løyvenummer, passasjerens på- og avstigningssted samt øvrige opplysninger som er nødvendige til kontroll av at vederlaget er regnet i samsvar med det gjeldende prisforskrift. I drosjebil med kvitteringsskrivende taksameter, skal dette benyttes ved utskrift av kvittering.

Forskrift av 10. juni 1977 nr. 8 om persontransport utenfor rute nr. 23 gir, i den utstrekning det trengs for å sikre en effektiv drosjetjeneste, drosjesentralen mulighet til å sette opp bindende kjøreplaner. Det følger av regelverket at sentralen ikke har mulighet til å legge restriksjoner på den enkelte løyvehavers rett til å drive drosjetransport med ordinært løyve. Dette innebærer at løyvehavere med ordinært løyve fritt kan tilby drosjetjenester utover kjøreplanene.

Merknader til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Forskriften gjelder for samtlige drosjesentraler i landet.

Forskriften gjelder ikke for pris- og anbudssamarbeid mellom flere drosjesentraler eller for slikt samarbeid mellom løyvehavere tilsluttet ulike sentraler. Dersom sentraler ønsker å inngå samarbeid som omfatter felles prissetting, må det søkes særskilt om dispensasjon fra forbudene i konkurranseloven.

Til § 2

For drosjesentraler som ligger i områder med prisregulering vil forskrift om maksimalpriser for kjøring med drosjebil fastsette takstnivået. Det innebærer at prisene ikke kan settes høyere enn det som følger av gjeldende forskrift. For sentraler i områder uten prisregulering vil det være opp til sentralen selv å fastsette takstregulativ, herunder takststruktur og takstnivå, for de drosjetjenester som sentralen tilbyr.

Til § 3

Drosjesentralens takstregulativ skal fungere som en maksimalpris kunden kan belastes ved drosjekjøring. Det innebærer at drosjene tilsluttet sentralen ikke kan kreve høyere pris enn det takstregulativet tilsier. Den enkelte løyvehaver kan imidlertid ta lavere priser enn det som følger av takstregulativet. Det vil spesielt være aktuelt for oppdrag der kunden henvender seg direkte til drosjen, enten via holdeplass eller i trafikk. Videre kan det for eksempel være aktuelt i situasjoner der den enkelte løyvehaver har ledig kapasitet, og ønsker å møte priskonkurranse fra løyvehavere tilsluttet andre sentraler eller fra andre transportører som konkurrerer med drosjenæringen. Drosjesentralen kan også forhandle frem storkundeavtaler på vegne av sine medlemmer som implisitt innebærer lavere priser pr. tur enn det prissystemet tilsier. Dette gjelder også for sentraler i områder med prisregulering, jf. forskrift om maksimalpriser for kjøring med drosjebil § 1.

21. okt. Nr. 1166 2002

Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel fra Ukraina av visse produkter av animalsk opprinnelse beregnet til dyrefôr.

Fastsatt av Landbruksdepartementet 21. oktober 2002 med hjemmel i lov av 23. mars 1973 nr. 18 om tilsyn med fôrvarer § 3. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (beslutning 2002/805/EF). Kunngjort 29. oktober 2002.

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er å sikre at tørrmelk og melkeerstatninger fremstilt av tørrmelk, som er beregnet til dyrefôr og som innføres fra Ukraina, ikke medfører en fare for dyr og menneskers helse.

§ 2. Krav om testing

Alle partier av slike produkter som omfattes av § 1 skal undersøkes og testes av tilsynsmyndigheten, særlig med tanke på rester av kloramfenikol, for å sikre at produktene ikke representerer helsefare for dyr og mennesker.

ESA skal informeres om resultatet av disse testene.

§ 3. Forutsetninger for innførsel

Bare produkter som etter testing i henhold til § 2 er funnet ikke å inneholde rester av kloramfenikol eller på annen måte utgjøre en helsefare for dyr og mennesker, skal tillates innført til Norge eller resten av EØS-området.

§ 4. Utgifter

Alle utgifter til testing i henhold til § 2 skal dekkes av avsender, mottager eller deres agent.

§ 5. Straffebestemmelser

Overtredelse av bestemmelser i denne forskrift er straffbar, jf. fôrvareloven § 10.

§ 6. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

25. okt. Nr. 1167 2002**Forskrift om endring i forskrift om adgangen til å drive trålfiske etter reker.**

Fastsatt ved kgl.res. 25. oktober 2002 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 15 til å delta i fiske og fangst (deltakerloven). Fremmet av Fiskeridepartementet. Kunngjort 29. oktober 2002.

I

I forskrift av 29. juni 1984 nr. 1318 om adgangen til å drive trålfiske etter reker gjøres følgende endring:

§ 13 første og nytt andre ledd skal lyde:

Ved sammenslåing av konsesjoner etter § 11 kan kapasiteten til det fartøyet som blir i rekefisket, økes med inntil 70% av kapasiteten til det fartøyet som trekkes ut av fiske.

Ved overføring av reketrållatelse til fartøy med torsketrållatelse/ringnottilatelse etter § 12 første ledd tillates overført tilsvarende konsesjonskapasitet som for fartøyet som trekkes ut av fiske. Ved overføring av torsketrållatelse/ringnottilatelse til fartøy med reketrållatelse etter § 12 andre ledd tillates overført tilsvarende kvotefaktor/konsesjonskapasitet som for fartøyet som trekkes ut av fiske.

§ 13 nåværende andre ledd blir nytt tredje ledd.

II

Endringene trer i kraft straks.

25. okt. Nr. 1168 2002**Ikrafttredelse av lov av 5. april 2002 nr. 8 om endring i lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven).**

Fastsatt ved kgl.res. 25. oktober 2002 med hjemmel i lov av 5. april 2002 nr. 8 om endring i lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven) del III. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 29. oktober 2002.

Lov av 5. april 2002 nr. 8 om endring i lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven) del I skal gjelde fra 1. november 2003.

2. okt. Nr. 1178 2002**Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Finnmark.**

Fastsatt av styret for Høgskolen i Finnmark 2. oktober 2002 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler § 50 nr. 7. Kunngjort 1. november 2002.

§ 1. Anvendelsesområde

1. Denne forskriften gjelder for alle eksamener ved Høgskolen i Finnmark.
2. For studier med nasjonalt fastsatt rammeplan, gjelder de bestemmelsene om eksamen og sensur som gis i rammeplanen, dersom disse ikke strider mot bestemmelser eksplisitt presisert i loven.

§ 2. Definisjoner

1. Med *loven* forstås lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler med seinere endringer.
2. Som *student* regnes alle som er tatt opp til et fag eller et studium i samsvar med lovens § 37 – § 39.
3. Som *privatist* regnes de som oppfyller kravene til opptak og går opp til eksamen ved Høgskolen i Finnmark uten å være tatt opp til faget eller studiet, jf. lovens § 40.
4. *Rammeplan* er betegnelsen for en nasjonal plan som beskriver mål, innhold og organisering av studier. Rammeplaner fastsettes av departementet.
5. *Fagplan* benyttes som betegnelse for en plan med nærmere beskrivelse av innhold og organisering av de utdanninger som er regulert ved rammeplaner. Ved Høgskolen i Finnmark er det i styresak S 25/97 delegert til avdelingsstyrene å vedta fagplaner.
6. *Studieplan* benyttes som betegnelse for en plan med nærmere beskrivelse av innhold i og organisering av

studier som ikke er regulert gjennom nasjonalt gjeldende rammeplaner. Ved Høgskolen i Finnmark har styret delegert til studiesjef å godkjenne studieplaner, styresak S 25/97 og S 36/00.

7. Omfanget av et fag, emne eller kurs i høgskolens fag- og studieplaner måles i *studiepoeng*. 60 studiepoeng tilsvarer ett års normert arbeidsinnsats på heltid for en student.
8. Som *eksamen* regnes avsluttende prøve i et fag/emne/kurs, bedømmelser av framsyninger, framføringer, laboratoriearbeid, seminararbeid, rapporter eller annen dokumentasjon, praksis og oppgaver eller løpende vurdering i studiet, når resultatet skal inngå på vitnemålet eller innregnes i karakterfastsettingen. En eksamen kan omfatte ett eller flere emner. Hvilke eksamener som gir grunnlag for tittel er fastsatt i egne rammeplaner, fag-/studieplaner og forskrifter, jf. § 6 nr. 2.
9. *Utsatt eksamen*: Utsatt eksamen er den prøve som arrangeres for studenter som har vært sykemeldt eller hatt annet gyldig fravær ved ordinær eksamen.
10. *Ekstraordinær eksamen*: Ekstraordinær eksamen er den prøve som arrangeres for studenter som ikke har bestått ordinær eksamen.
11. *Diploma supplement* er et vitnemålstillegg som skal informere om og legge til rette for internasjonal forståelse av høgskolesystemet og den enkelte students utdanning. Diploma supplement skal følge det originale vitnemålet og er bare gyldig sammen med dette.

§ 3. Ordinær eksamen

1. Eksamen avvikles normalt ved slutten av det semesteret undervisningen i faget, emnet eller kurset avsluttes. Tid og sted for eksamen fastsettes av høgskolens styre og kunngjøres.
2. Innenfor samme eksamensperiode skal det normalt kun arrangeres en ordinær eksamen i samme fag, kurs eller emne.
3. En student som tidligere har bestått eksamen, men som ønsker å forbedre sin karakter, kan gjøre dette i ordinær eksamensperiode.

§ 4. Utsatt eksamen

1. Utsatt eksamen arrangeres for studenter som har gyldig grunn for fravær ved ordinær eksamen. Det forhold som påberopes må være dokumentert og bekreftet skriftlig. Egen sykdom eller sykdom innenfor den nærmeste familie må være bekreftet ved legeerklæring. Denne paragrafen gjelder ved fødsel, både for mor og far. Beskjed om frafall til eksamen må gis høgskolen uten opphold, og skriftlig dokumentasjon på det forhold som påberopes må leveres så snart som mulig, dog aldri mer enn tre virkedager etter eksamensdatoen. Dersom dokumentasjon ikke foreligger innen denne tidsfristen, blir studenten oppført med stryk. Studiesjef, eller den studiesjef delegerer ansvar til, avgjør om fravær fra eksamen kan godkjennes som gyldig fravær.
2. Studenter som har gyldig grunn for fravær under eksamen regnes som ikke å ha framstilt seg til eksamen.
3. Utsatt eksamen holdes normalt før eller i forbindelse med oppstart av høstsemesteret og i januar for studenter som har godkjent grunn for fravær. Eksamensformen kan da være en annen enn ved ordinær eksamen.
4. En student som ikke gjennomfører utsatt eksamen/krever utsatt eksamen, har ikke krav på ny eksamen før ved neste ordinære eksamensperiode hvor denne eksamenen arrangeres.

§ 5. Ekstraordinær eksamen

1. Ekstraordinær eksamen arrangeres for studenter som er registrert med en stryk. Studenter som ønsker å forbedre sin karakter, kan gjøre dette i ekstraordinær eksamensperiode. Det vil ikke bli arrangert ekstraordinær eksamen for studenter som ikke har møtt til ordinær eksamen. Dette gjelder ikke studenter som kommer inn under § 4 nr. 1.
2. Det kan bli arrangert ekstraordinær eksamen i forbindelse med at kurs/fag opphører eller at det går mer enn et studieår mellom to ordinære eksamener. Slik eksamen vil fortrinnsvis bli lagt i forbindelse med ordinær eksamensperiode.
3. Ekstraordinær eksamen holdes før eller i forbindelse med oppstart av høstsemesteret, dersom slikt krav fremmes. Eksamensformen kan være en annen ved ekstraordinær eksamen.
4. Studenter som har gyldig frafall eller stryker ved ekstraordinær eksamen, kan likevel ikke kreve at det blir arrangert en ytterligere ekstraordinær eventuell utsatt eksamen.

§ 6. Vurderingsformer, eksamensform og omfang

Høgskolen skal sikre at de vurderingsformer som velges, fremmer læring, sikrer kvalitet og ivaretar studentenes rettsikkerhet. Studenten skal ha løpende tilbakemeldinger og vurderinger underveis i studiet. Det skal framgå av ramme-/fag-/studieplanen hvilke vurderinger som inngår i studentenes læringsforløp og hvilke av disse som inngår på vitnemålet eller i endelig karakter. Det skal også inngå omfang av eksamen i aktuell fag-/studieplan i form av studiepoeng og varighet på eksamen. Hvilke eksamener som gir grunnlag for tittel er fastsatt i egne rammeplaner, fag-/studieplaner og forskrifter.

1. Eksamen skal normalt skje i form av individuell prøving. Gruppeeksamen kan bare avholdes for mindre deler av et studium i samsvar med godkjent ramme-/studieplan.
2. Det kan benyttes følgende eksamensformer dersom det inngår i sluttvurderingen for et fag/emne/kurs eller gir grunnlag for fastsettelse av selvstendig karakter på vitnemålet. En eksamen kan omfatte ett eller flere emner:

- løpende vurdering underveis i studiet når resultatet skal inngå på vitnemålet eller innregnes i karakterfastsettingen.
- mappevurdering: samling tekster eller andre produkter som er produsert gjennom en viss periode. Samlingen dokumenterer prosess og produkt, og viser students refleksjoner og faglige utvikling. Prosess for utvelgelse av hvilke elementer i mappen som skal telle med i sluttvurderingen skal gå fram av fag- og studieplan. Styret kan fastsette utfyllende regler for mappevurdering.
- skriftlig individuell skoleeksamen under tilsyn
- muntlig individuell eksamen
- skriftlig individuell eksamen uten tilsyn:
  - case
  - essay
  - paper
  - hjemmeeksamen (gruppe/individuell)
  - praktiske prøver og arbeider
  - prosjektoppgaver
  - framsyninger/framføringer
  - utstillinger
  - gruppeprøver
  - praktisk metodisk framføring
  - utført laboratorie-/praksis-/seminararbeid.

For eksamensformer som går over flere dager, medregnes ikke bevegelige helligdager og andre offentlige høytidsdager i eksamenstiden.

3. Den muntlige del av eksamener og prøver skal være offentlig med mindre hensynet til gjennomføringen av eksamenen eller prøven tilsier noe annet. Styret kan gjøre unntak fra regelen om offentlig eksamen i det enkelte tilfelle etter ønske fra vedkommende eksamenskandidat, når tungtveiende hensyn taler for det, jf. lovens § 50 nr. 3.
4. For studenter som skal prøves i praktisk instruksjon er det eget reglement for gjennomføring.
5. For studenter som deltar på ny eksamen i samme fag ved ordinær eksamen, gjelder det pensum og den eksamensform som er fastsatt ved den ordinære eksamen. Studenter som avlegger ekstraordinær eksamen må følge det pensum og den eksamensform som gjaldt ved sist arrangerte ordinære eksamen. Ved vesentlige endringer i studieplanen/fagplanen kan regelen etter søknad fravikes.
6. For alle individuelle, skriftlige eksamener har studenten rett på inntil 15 minutter i tillegg for å klargjøre/levere eksamensbesvarelsen.

§ 7. *Vurderingsuttrykk*

1. Vurderingsuttrykket ved eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering skal være bestått/ikke bestått eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått, jf. lovens § 50 nr. 6.
2. Dersom en student har bestått samme eksamen mer enn en gang, vil beste karakter gjelde.
3. Regler for beregning av endelig karakter for fageksamen som består av mer enn en emneeksamen, fastsettes av avdelingsstyret/styret ved høgsolen i Finnmark og tas inn i fagplan og studieplan. Ved fastsetting av endelig karakter på bakgrunn av flere deksamener, kreves det at alle deksamener er vurdert bestått før det gis endelig karakter.
4. Resultatet fra en skriftlig eksamen kunngjøres ved oppslag og på internett. Studentene er selv ansvarlig for å gjøre seg kjent med sensuren. Høgsolen er ikke ansvarlig for eventuelle feil eller misforståelser som oppstår ved eventuell muntlig beskjed om eksamensresultatet.

§ 8. *Rett til å gå opp til eksamen*

1. Studenter som er opptatt til et fag, emne eller studium ved høgsolen har rett til å gå opp til de eksamener og prøver som inngår i studiet eller faget, jf. § 40 i loven. Retten til å fortsette ved et studium kan reguleres ved særskilte krav for hvert enkelt studium. Slike krav fastsettes av avdelingsstyret og skal framgå av studie- og fagplan.
2. Det kan stilles krav om at bestemte forprøver, obligatoriske oppgaver, praksis eller lignende skal være gjennomført og eventuelt bestått, eller at bestemte eksamener skal være bestått, før man kan framstille seg til en gitt eksamen. Opplysninger om dette, tas inn i fag-/studieplan, fag- og emnebeskrivelser. For de studenter som er politisk aktive, er det studentens ansvar å oppfylle krav som blir stilt i aktuelle fag/studier. For de studenter som ikke får framstille seg til eksamen som følge av ikke-gjennomførte arbeidskrav, skal studiesjefen eller den studiesjefen delegerer ansvar til, ha opplysning fra fagansvarlig om dette.
3. Studenter som ikke oppfyller de arbeidskrav, eksamener og prøver som kreves, eller som ikke har fulgt obligatorisk undervisning eller gjennomført obligatorisk praksis, kan nektes adgang til eksamen eller prøve. En student kan klage på vurderingen «ikke godkjent» av en skriftlig prøve som skal oppfylle arbeidskrav. Ny vurdering skal da foretas av ny faglærer.
4. En student har normalt rett til å framstille seg til eksamen i samme fag/emne tre ganger, dersom det fortsatt

undervises i faget. Bestemmelsen gjelder ved en institusjon. I særlige tilfeller kan det etter søknad gjøres unntak fra denne bestemmelsen. Dette vil gjelde i de tilfeller

- studenten er registrert med stryk, men i ettertid kan dokumentere at fraværet gjelder forhold som kommer under § 4 nr. 1
  - når studenten har kommet langt i sin utdanning og som ved andre eksamener har vist tilfredsstillende resultater. Før studenten kan framstille seg til fjerde gangs eksamen, skal det foreligge en helhetlig faglig vurdering av studentens studieforløp.
5. For praksisstudier er det bare adgang til å ta ny praksisperiode en gang, bl.a. av hensyn til sikkerhet i forhold til tredje person. Når særskilte grunner tilsier det, kan studenten søke høgskolestyret om å få tilrettelagt en tredje praksisperiode. Jf. også ny § 9 i eksamensforskriften.
  6. Studenter som ikke møter til eksamen eller trekker seg etter fristens utløp uten gyldig grunn, blir oppført med ett stryk som teller som et eksamensforsøk.

§ 9. *Privatister*

1. Privatistenes rettigheter ved høgskolen er begrenset til adgang til å delta i offentlige forelesninger og adgang til å avlegge eksamen. Adgang til å få oppgaver mv. rettet kan normalt ikke påregnes.
2. En privatist har rett til å gå opp til eksamen etter § 40 hvis vedkommende tilfredsstillende de generelle og spesielle opptakskrav og eventuelle andre krav for å gå opp til eksamen i et fag eller et studium. Dokumentasjon av generell og eventuell spesiell studiekompetanse må vedlegges søknaden. Søknad om privatiststatus settes til 1. januar/1. september, jf. S 42/98.
3. Oppmeldingsfrist til eksamen er 15. februar/15. oktober, jf. S 42/98.
4. Privatister må betale en privatistavgift i henhold til vedtak i styret. Pr. d.d. er privatistavgiften på kr 1.000 for den første eksamen i et semester og kr 600 for de neste eksamener i samme semester. Privatistavgiften må være betalt innen 15. februar/15. oktober. Privatister som ikke har betalt avgiften innen denne fristen, har ikke adgang til eksamen, jf. S 42/98.

§ 10. *Oppmelding til eksamen*

1. For å kunne gå opp til eksamen må studenten ha betalt semesteravgift etter lov av 28. juni 1996 nr. 54 om studentsamskipnader og forskrift av 12. februar 2001 nr. 153 om studentsamskipnader.
2. Studenter kan melde seg opp til eksamen innen 15. februar for vårsemesteret og 15. oktober for høstsemesteret. Frist for oppmelding til utsatt og ekstraordinær eksamen er 1. juli.
3. Studenter som følger normal studieprogresjon, blir automatisk og kollektivt oppmeldt til ordinær eksamen i obligatoriske fag og i de valgfag studentene må gjennomføre for å få vitnemål i den yrkesutdanningen eller det fagstudium de er opptatt til. Til utsatt og ekstraordinær eksamen må studenten selv melde seg opp i disse fagene.
4. Studenter og privatister som har rett til å framstille seg til eksamen, må skriftlig melde seg opp til eksamen innen de frister som fastsettes av styret.
5. Den enkelte student er ansvarlig for å kontrollere at han/hun er oppmeldt til eksamen.
6. Studenten er selv ansvarlig for å holde seg orientert om tid og sted for eksamen.
7. Dersom en student ønsker å trekke seg fra eksamen, må dette skje en uke før eksamensdato.

§ 11. *Særordninger*

1. Studenter som har behov for spesielle ordninger i forbindelse med eksamen, må søke om dette i henhold til fastsatte frister. Søknad stiles til høgskolen ved eksamensansvarlig, og det forhold som påberopes, må være dokumentert og bekreftet skriftlig. Studenter som får akutt behov for spesielle ordninger i forbindelse med eksamen etter at fristen har utløpt, søker umiddelbart.
2. Særordninger kan gis til studenter som krever besvarelsen på annet språk enn sitt morsmål, eller har dokumentert spesielle lese- og skrivevansker, funksjonshemmede, gravide som har behov for hvile, mødre som ammer etc.
3. Særordninger kan gis i form av spesiell tilrettelegging, hjelpemidler og/eller utvidet tid til eksamen. Ved bruk av datamaskiner skal kun høgskolens utstyr benyttes. Det kan likevel i noen tilfelle dispenseres fra dette.
4. Studenter som får godkjent ekstra tid kan få inntil:
  - 30 minutter ekstra tid for eksamener på 4 timer.
  - 60 minutter ekstra tid for eksamen over 4 timer.
  - en dag ekstra tid for hjemmeeksamen.

§ 12. *Bruk av hjelpemidler ved skoleeksamener*

1. Avdelingsstyrene selv bestemmer hvilke hjelpemidler som er tillatt ved skoleeksamener. Oversikt over tillatte hjelpemidler ved skoleeksamener skal være angitt for det enkelte fag, emne eller kurs i aktuell fag- eller studieplan, samt tydelig framgå av eksamensoppgaven.
2. Det er ikke tillatt å medbringe mobiltelefon eller annet kommunikasjonsutstyr til eksamenslokalet.
3. Bruk av ulovlige hjelpemidler betraktes som fusk. Besittelse av ulovlige hjelpemidler etter at eksamen er igangsatt, betraktes som forsøk på fusk og vil bli behandlet deretter.

§ 13. Sensurering og eksamenskommissjon

1. Styret skal sørge for at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte. Vurderingen skal også sikre det faglige nivå ved vedkommende studium. Det skal være ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene, jf. lovens § 50 nr. 1.
Den eksterne sensor skal utforme ekstern evaluering ved de vurderinger der det ikke er ekstern sensur. Ekstern sensor skal utforme sensorrapport som oversendes studiesjef. Denne kan omfatte:
  - a) Gjennomgang av vurderingsordninger nedfelt i fag- og studieplaner
  - b) Vurdering av deler av arbeidet til intern sensor: kontrollere og godkjenne eksamensoppgaver og kontrollere sensorveiledning som utformes av intern sensor.
  - c) En kombinasjon av bokstav a og b.
  - d) Ekstern sensor kan fastsette vurderingskriterier.
2. Styret oppnevner sensor ved eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering når resultatet inngår på vitnemålet eller innregnes i karakter for vedkommende studium. Det skal være minst to sensorer, hvorav minst en ekstern, ved bedømmelse av kandidatens selvstendige arbeid i høgre grad. (Jf. lovens § 50 nr. 2.)
3. Det skal normalt ikke benyttes ekstern sensor på eksamensenheter mindre enn 15 studiepoeng.
4. Det oppnevnes som hovedregel to interne sensorer på eksamener som ikke har ekstern sensur. Sensor oppnevnes av øverste faglige styringsorgan under høyskolestyret.
5. Styret har delegert til avdelingene å godkjenne sensorer jf. styresak S 81/96 a og lovens § 50 nr. 2. Klagekommissjon og tredje sensor oppnevnes samtidig med ordinær kommissjon. Sensorene oppnevnes for inntil 3 år. (S 81/96 a). Ekstern sensor skal ikke være tilknyttet høyskolen, og må ha minst en av følgende kvalifikasjoner:
  - Være ansatt på minimum høyskolelektornivå ved annen utdannings-/forskningsinstitusjon.
  - På annen måte ha dokumentert vitenskapelig kompetanse på samme nivå.
  - Ha erfaring som sensor i vedkommende fag/emne ved universitet/høyskole.
  - Gjennom yrkespraksis være særlig kvalifisert innen vedkommende fag.
6. Den som påtar seg sensoroppdrag, påtar seg samtidig å være sensor til eventuell utsatt og ekstraordinær eksamen i samme fag, emne eller kurs. Ved ny sensurering etter § 19 i denne forskrift benyttes nye sensorer.
7. En student som har strøket i en av deleksamenene som inngår i en avsluttende vurdering, og som framstiller seg til ny eksamen, skal ikke underkastes ny sensur i de delekomponenter studenten tidligere har bestått. Dette gjelder ikke i de tilfeller der eksamenskarakteren er en justeringskarakter.
8. Eksamenskommissjonen vurderer og fastsetter karakter. Hvis to sensorer ikke blir enige om bedømmelsen av en skriftlig besvarelse eller et skriftlig arbeid, bedømmes besvarelsen eller arbeidet av en tredje sensor.
9. Sensurfristen er tre uker fra eksamensdatoen for besvarelsen. Styret for Høyskolen i Finnmark kan gjøre unntak for tre-ukersfristen for enkeltksamener, jf. lovens § 50 nr. 4. Lengre sensurfrist kan gis når det ikke er mulig å få tak i det antall kvalifiserte sensorer som er nødvendig, for å avvikle eksamen. Styret for Høyskolen i Finnmark kan fastsette lengre frist for avhandlinger og tilsvarende større skriftlig arbeid.
10. For de fag hvor muntlig eksamen gir en justeringskarakter, skal sensur av skriftlig prøve foreligge før muntlig prøve. En student som ikke har bestått skriftlig prøve, kan ikke framstille seg til muntlig prøve når det ved denne prøven gis en justeringskarakter.

§ 14. Fritak for eksamen eller prøve

1. I medhold av lovens § 49 skal fritak for eksamen eller prøve gis når det godtgjøres at tilsvarende eksamen eller prøve er avlagt ved samme eller annen institusjon. Det kan også gis slike fritak på grunnlag av annen velegnet eksamen eller prøve. Dokumentasjon av realkompetanse kan også gi grunnlag for fritak. Søknad om fritak fremmes for avdelingsstyrene som avgjør saker om fritak etter uttalelser i vedkommende fagmiljø. Departementet kan pålegge institusjonene å samordne praksis. Vedtaket oversendes studie- og forskningsadministrativt kontor. Avgjørelsen i slike saker er endelige, dersom det ikke kan påklages feil ved behandlingen.
2. Fritak for eksamen eller prøve skal framgå på vitnemål og karakterutskrift.

§ 15. Vitnemål – karakterutskrift

Høyskolen utsteder vitnemål om fullført utdanning. Samtidig skal det utstedes Diploma supplement, jf. lovens § 53 nr. 1.

Den som ikke har avsluttet utdanning skal på anmodning gis karakterutskrift for de eksamener eller prøver som han eller hun har bestått, jf. lovens § 53 nr. 2. For en kandidat som går opp til eksamen etter § 40 nr. 1 annet punktum skal det angis på vitnemål eller karakterutskrift dersom kandidatens kunnskaper og ferdigheter er prøvet på en annen måte enn for studenter som er tatt opp ved studiet, jf. lovens § 53 nr. 3.

Institusjonen skal tildele autorisasjon for helsepersonell, i forbindelse med utstedelse av vitnemål, i den utstrekning det er fastsatt i forskrift gitt i medhold av lov av 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v., jf. lovens § 53 nr. 4.

1. Studenter som har fått fritak etter § 15 i denne forskrift, og som tilfredsstiller kravet til fullført studium, kan få vitnemål dersom minimum halvparten av studiet regnet i studiepoeng, er gjennomført ved høyskolen. Dersom

- en mindre del av studiet er tatt ved høgskolen, vurderes det i hvert enkelt tilfelle hvilken institusjon som skal utstede vitnemål.
2. Det utstedes normalt kun ett vitnemål pr. kandidat. Dersom kandidaten forbedrer karakter som inngår i vitnemålet, kan kandidaten kreve å få utstedt nytt vitnemål. I slike tilfeller må tidligere utstedte vitnemål tilbakeleveres.
  3. Vitnemål skal som et minimum gi opplysninger om:
    - Hvilken utdanning som er gjennomført
    - Hvilken tittel/grad som eventuelt er oppnådd
    - Navn, studiepoeng og karakter for fag/emner som er gitt avsluttende vurdering, og som inngår i studiet
    - Tidspunkt for avlagt eksamen for de enkelte fag/emner som inngår i studiet
    - Periode for fullført utdanning
    - Hvilke fag/emner kandidaten eventuelt har fått fritak/godkjenning for på grunnlag av tidligere utdanning, og hvilken utdanning som er grunnlag for fritaket/godkjenningen
    - Tittel på større skriftlige oppgaver
    - Karaktersystemet som er benyttet.
  4. Deleksamener som inngår i en større, sammensatt vurdering i et fag/emner, skal normalt ikke spesifiseres på vitnemålet.
  5. Karakterutskrifter skal uavkortet konstatere alle eksamener en student har avlagt og bestått ved høgskolen. Dette gjelder også deleksamener som skal inngå i en større, sammensatt evaluering på vitnemålet.
  6. Studiepoengreduksjon: Dersom en student avlegger eksamen i forskjellige fag hvor innhold i fagene helt eller delvis dekker hverandre, skal dette normalt føre til vekttallsreduksjon på vitnemål eller karakterutskrift. Slik faglig overlapping skal normalt være opplyst i aktuell fag- eller studieplan. Studiepoengreduksjon skal komme til uttrykk i det fag, emne eller kurs som gir det gunstigste resultat for studenten.

§ 16. *Skikkethetsvurdering*

Departementet gir forskrift om skikkethetsvurdering i de enkelte utdanninger, jf. ny § 42 bokstav b nr. 7, tilføyd ved lov av 28. juni 2002 nr. 62 (i kraft 1. juli 2002 iflg. kgl.res. av 28. juni 2002 nr. 638). Jf. § 54b, skikkethet i lærerutdanningene, skal videreføres. Jf. høgskolens regelverk av 16. august 1999 nr. 946 om skikkethetsvurdering i lærerutdanningene.

§ 17. *Annullering av eksamen, fusk, bortvisning*

1. Styret selv eller styrets klagenemnd, jf. lovens § 24 nr. 1, kan annullere eksamen eller prøve, eller godkjenning av kurs, hvis studenten
  - a) ved hjelp av falskt vitnemål eller annen form for uredelig opptreden har skaffet seg adgang til å gå opp til vedkommende eksamen eller prøve, eller til å delta i vedkommende kurs, eller
  - b) forsettlig eller grovt uaktsomt har fusket eller forsøkt å fuske ved avleggelsen av, eller forut for endelig sensur av, vedkommende eksamen eller prøve, eller under gjennomføringen av vedkommende kurs, jf. lovens § 54.
2. Styret selv eller styrets klagenemnd, jf. lovens § 24 nr. 1, kan annullere godskriving eller godkjenning av utdanning, eller fritak for eksamen eller prøve, hvis studenten har oppnådd dette ved hjelp av falskt vitnemål eller annen form for uredelig opptreden.
3. Vedtak om annullering etter nr. 1 eller nr. 2 kan påklages til departementet eller særskilt klageorgan oppnevnt av dette.
4. Adgangen til annullering foreldes ikke.
5. Etter avgjørelse om annullering pliktes eventuelt vitnemål eller karakterutskrift tilbakelevert institusjonen. Blir ikke vitnemålet eller karakterutskriften tilbakelevert institusjonen i rett tid, kan denne kreve namsmannens hjelp til tilbakelevering i samsvar med reglene i tvangsfullbyrdelseslovens kap. 13.
6. Hvis vitnemålet kan danne grunnlag for autorisasjon for yrkesutøving, skal institusjonen gi melding om annulleringen til vedkommende myndighet.
7. Andre institusjoner under denne lov kan informeres om annullering av eksamen eller prøve. Departementet gir nærmere regler om informasjonsrutiner mv.
8. Opptrer en student som beskrevet i lovens § 54 nr. 1 eller 2, kan han/hun utestenges fra institusjonene og fratras retten til å gå opp til eksamen ved høgskolen i ett år etter vedtak av styret selv eller styrets klagenemnd. Studentens klagemuligheter ved utestenging fra eksamen er regulert i lovens § 42 nr. 4 og 5 og § 43.

§ 18. *Utestenging etter skikkethetsvurdering*

1. Kongen kan fastsette at i enkelte utdanninger skal institusjonen vurdere om den enkelte student er skikket for yrket. Skikkethetsvurdering skal foregå gjennom hele studiet.
2. Vitnemål for fullført utdanning forutsetter at studenten er vurdert som skikket for yrket.
3. Styret selv kan etter innstilling fra en egen skikkethetsnemnd vedta at en student ikke er skikket for yrket. Student som ikke er skikket for yrket, kan utestenges fra studiet.

§ 19. *Begrunnelse og klage over karakterfastsetting*

1. Adgang til å klage på formelle feil ved eksamen og/eller karakterfastsettelse ved eksamen, er fastlagt i lovens §

- 51 og § 52. Klage over formelle feil ved eksamen eller prøve skal avgjøres av klagenemnda ved Høgskolen i Finnmark.
2. En student kan klage skriftlig over karakterfastsettingen innen tre uker etter at eksamensresultatet er kunngjort. Klagen må være skriftlig begrunnet fra studentens side. I klagen skal studenten gi en begrunnelse på hvorfor klagen framsettes og peke på hvilke deler av besvarelsen som kandidaten mener er feilbedømt. Klagen sendes studiesjef som oversender klagen til klagenemnda for Høgskolen i Finnmark.
  3. Finner klagenemnda at det er begått feil og at dette kan ha hatt betydning for kandidaters prestasjon eller bedømmelsen av disse, kan det bestemmes at det skal foretas ny sensurering eller holdes ny eksamen eller prøve.
  4. Studenten har rett til begrunnelse for karakterfastsettingen av sine prestasjoner. Ved muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter må krav om begrunnelse framsettes umiddelbart etter at karakteren er meddelt. For øvrige bedømmelser er fristen en uke, men aldri senere enn tre uker fra karakteren ble kunngjort.
  5. Begrunnelse skal normalt være gitt innen to uker etter at kandidaten har bedt om dette. I begrunnelsen skal det gjøres rede for de generelle prinsipper som er lagt til grunn for bedømmelsen og for bedømmelsen av kandidaten prestasjon. Begrunnelse gis muntlig eller skriftlig etter sensors valg, jf. lovens § 52 nr. 2.
  6. Studenten kan klage skriftlig over karakterfastsettingen innen tre uker etter at resultatet er kunngjort. Ny sensurering skal da foretas. Foreligger det samtidig klage over formelle feil eller er krav om begrunnelse framsatt, løper klagefristen fra det foreligger avgjørelse av klagen eller begrunnelse er gitt, jf. lovens § 52 nr. 4.
  7. Klage på karakterfastsettelsen ved løpende vurdering skal framsettes etter vurdering av separat prøve, oppgave eller vurdering. Det kan ikke klages på endelig resultat. Ved bruk av løpende vurdering kan institusjonen bestemme om studenten skal framsette klage etter vurdering av separat prøve, oppgave eller annen vurdering, eller om klage skal framsettes når resultatet fra fag, emne eller emnegruppe er kunngjort, jf. lovens § 52 nr. 4. Dette skal også framgå av fag-/studieplaner.
  8. Karakterfastsetting av muntlige prøver, vurdering av praksisopplæring og andre prestasjoner som ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages. Bare formelle feil kan påklages, jf. lovens § 52 nr. 5.
  9. Ved ny sensurering etter klage på formelle feil ved eksamen og klage over karakterfastsetting, skal det benyttes to nye sensorer, hvorav minst en ekstern. Karakterfastsetting ved ny sensurering kan ikke påklages. Resultatet etter ny sensurering er endelig.

§ 20. *Ikrafttredelse*

Denne forskrift trer i kraft 23. oktober 2002. Fra samme dato oppheves forskrift av 7. november 1996 nr. 1239 om eksamen ved Høgskolen i Finnmark, revidert i styret ved Høgskolen i Finnmark 18. juni 1998.

18. okt. Nr. 1179 2002

Forskrift om endring i forskrift om rester av plantevernmidler mv i næringsmidler.

Fastsatt av Statens næringsmiddeltilsyn 18. oktober 2002 med hjemmel i lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. § 1 og § 4, jf. kgl.res. av 29. april 1988 nr. 312 og delegeringsvedtak av 26. mars 1990 nr. 1227. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 54zl (direktiv 1999/39/EF). Kunngjort 1. november 2002.

I

I forskrift av 21. desember 1993 nr. 1388 om rester av plantevernmidler mv i næringsmidler gjøres følgende endring:

I hjemmelsfeltet tilføyes følgende:

direktiv 1999/39/EF (som endrer direktiv 96/5/EF).

II

Endringen trer i kraft straks.

18. okt. Nr. 1180 2002

Forskrift om fra hvilke tredjeland det kan importeres egg, eggprodukter, snegler, froskelår, gelatin, honning, melk og melkebaserte produkter samt visse kjøttprodukter.

Fastsatt av Helsedepartementet og Landbruksdepartementet 18. oktober 2002 med hjemmel i lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. § 1 og § 4 og lov av 10. januar 1997 nr. 9 om kjøttproduksjon § 12. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (vedtak 94/278/EF med senere endringer og vedtak 95/340/EF med senere endringer). Kunngjort 1. november 2002.

§ 1. *Formål*

Formålet med denne forskriften er å ivareta folkehelsemessige hensyn ved import fra tredjeland av egg, eggprodukter, snegler, froskelår, gelatin, honning, melk og melkebaserte produkter samt visse kjøttprodukter bestemt til folkemat.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder ved import fra tredjeland av følgende næringsmidler:

1. egg, jf. forskrift av 22. desember 1999 nr. 1544 om særskilte vilkår for håndtering og merking mv. av egg § 3 nr. 1 – 3.
2. eggprodukter, jf. forskrift av 18. august 1994 nr. 833 for produksjon m.v. av eggprodukter § 2 nr. 2.
3. snegler, jf. forskrift av 25. april 2002 nr. 769 om produksjon, frambud og import mv. av snegler og froskelår § 3 nr. 1.
4. froskelår, jf. forskrift av 25. april 2002 nr. 769 om produksjon, frambud og import mv. av snegler og froskelår § 3 nr. 2.
5. gelatin, jf. forskrift av 25. april 2002 nr. 508 om produksjon, frambud og import mv. av gelatin § 3 nr. 1.
6. honning, jf. forskrift av 20. desember 1993 nr. 1371 om honning § 1 nr. 1.
7. melk og melkebaserte produkter, jf. forskrift av 30. juni 1995 nr. 636 om produksjon og frambud av rå melk, varmebehandlet melk og melkebaserte produkter m.v. § 3 nr. 1 – 3.
8. kjøttprodukter av kanin og pelskledd oppdrettsvilt, jf. forskrift av 6. april 1995 nr. 353 om hygiene ved produksjon og frambud m.v. av kjøttprodukter og enkelte andre produkter av animalsk opprinnelse § 2 nr. 1.
9. kjøttprodukter av fjærkledd oppdrettsvilt, jf. forskrift av 6. april 1995 nr. 353 om hygiene ved produksjon og frambud m.v. av kjøttprodukter og enkelte andre produkter av animalsk opprinnelse § 2 nr. 1.

§ 3. Vilkår for import

Næringsmidler omfattet av § 2 nr. 1 – 6 kan bare importeres fra tredjeland oppført for det aktuelle næringsmidlet i vedlegg I – VI til denne forskriften.

Melk og melkebaserte produkter kan bare importeres fra tredjeland oppført i vedlegg 3 til forskrift 13. august 1999 nr. 1074 om dyrehelsemessige betingelser for innførsel og utførsel av visse animalske produkter og animalsk avfall.

Kjøttprodukter av kanin og pelskledd oppdrettsvilt kan bare importeres fra tredjeland oppført i vedlegg III til forskrift av 31. desember 1998 nr. 1475 om dyrehelsemessige betingelser for innførsel og utførsel av ferskt kjøtt og kjøttprodukter.

Kjøttprodukter av fjærkledd oppdrettsvilt kan bare importeres fra tredjeland som det kan importeres ferskt kjøtt av samme art fra, oppført i vedlegget til forskrift av 31. desember 1998 nr. 1474 om dyrehelsemessige betingelser for innførsel og utførsel av ferskt kjøtt av fjørfe, oppdrettsfugl og fuglevilt.

Næringsmidler omfattet av denne forskriften skal ved import i tillegg oppfylle relevante krav fastsatt i generell næringsmiddelovgivning og eventuelle krav fastsatt i særskilt næringsmiddelovgivning for det aktuelle produktet.

Næringsmidler omfattet av denne forskriften skal importeres via grensekontrollstasjon.

§ 4. Dispensasjon

I særskilte tilfeller og forutsatt at det ikke vil stride mot internasjonale avtaler som Norge har inngått, kan Statens næringsmiddeltilsyn dispensere fra denne forskriften.

§ 5. Straff og tvangsmulkt

Bestemmelsene om straff og tvangsmulkt i lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. og lov av 10. januar 1997 nr. 9 om kjøttproduksjon kommer til anvendelse ved overtredelse av denne forskriften.

§ 6. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg I. Egg

Egg bestemt til folkemat kan bare importeres fra følgende tredjeland:

AR	Argentina
AU	Australia
BG	Bulgaria
BR	Brasil
CA	Canada
CH	Sveits
CL	Chile
CN	Folkerepublikken Kina
CY	Kypros
CZ	Tsjekkia
HR	Kroatia
HU	Ungarn
IL	Israel
IS	Island
KR	Sør-Korea
LT	Litauen
LV	Latvia

MG	Madagaskar
MT	Malta
MY	Malaysia (kun halvøya)
NA	Namibia
NZ	New Zealand
PL	Polen
RO	Romania
SI	Slovenia
SK	Slovakia
TH	Thailand
TN	Tunisia
TR	Tyrkia
US	USA Amerikas forente stater
UY	Uruguay
ZA	Sør-Afrika
ZW	Zimbabwe

Vedlegg II. Eggprodukter

Eggprodukter bestemt til folkemat kan bare importeres fra følgende tredjeland:

AL	Albania
AR	Argentina
AU	Australia
BG	Bulgaria
BR	Brasil
CA	Canada
CH	Sveits
CL	Chile
CN	Folkerepublikken Kina
CY	Kypros
CZ	Tsjekkia
EE	Estland
GL	Grønland
HK	Hong Kong
HR	Kroatia
HU	Ungarn
IL	Israel
IN	India
IS	Island
KR	Sør-Korea
LT	Litauen
LV	Latvia
MG	Madagaskar
MK	Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia (FYROM)
MT	Malta
MX	Mexico
MY	Malaysia (kun halvøya)
NA	Namibia
NC	Ny-Caledonia
NZ	New Zealand
PL	Polen
RO	Romania
RU	Russland
SG	Singapore
SI	Slovenia
SK	Slovakia
TH	Thailand
TN	Tunisia
TR	Tyrkia
US	USA Amerikas forente stater
UY	Uruguay
YU	Forbundsrepublikken Jugoslavia (Serbia & Montenegro)

ZA Sør-Afrika
ZW Zimbabwe

Vedlegg III. Snegler

Snegler bestemt til folkemat kan bare importeres fra følgende tredjeland:

AE Forente Arabiske Emirater
AG Antigua & Barbuda
AL Albania
AM Armenia
AN Nederlandske Antiller
AO Angola
AR Argentina
AU Australia
AZ Aserbajdsjan
BA Bosnia & Hercegovina
BD Bangladesh
BG Bulgaria
BJ Benin
BR Brasil
BS Bahamas
BY Belarus Hviterussland
BZ Belize
CA Canada
CG Kongo
CH Sveits
CI Elfenbenskysten
CL Chile
CM Kamerun
CN Folkerepublikken Kina
CO Colombia
CR Costa Rica
CU Cuba
CY Kypros
CZ Tsjekkia
DZ Algerie
EC Ecuador
EE Estland
ER Eritrea
FJ Fiji
FK Falklandsøyene
GA Gabon
GD Grenada
GH Ghana
GL Grønland
GM Gambia
GN Guinea Conakry
GT Guatemala
HK Hong Kong
HN Honduras
HR Kroatia
HU Ungarn
ID Indonesia
IL Israel
IN India
IR Iran
JM Jamaica
JP Japan
KE Kenya
KR Sør-Korea
LK Sri Lanka
LT Litauen

LV	Latvia
MA	Marokko
MD	Moldova
MG	Madagaskar
MK	Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia (FYROM)
MM	Myanmar
MR	Mauretania
MT	Malta
MU	Mauritius
MV	Maldivene
MX	Mexico
MY	Malaysia
MZ	Mosambik
NA	Namibia
NC	Ny-Caledonia
NG	Nigeria
NI	Nicaragua
NZ	New Zealand
OM	Oman
PA	Panama
PE	Peru
PF	Fransk Polynesia
PG	Papua Ny-Guinea
PH	Filippinene
PK	Pakistan
PL	Polen
PM	Saint-Pierre-et-Miquelon
RO	Romania
RU	Russland
SB	Salomonøyene
SC	Seychellene
SG	Singapore
SH	St. Helena
SI	Slovenia
SK	Slovakia
SN	Senegal
SR	Surinam
SV	El Salvador
SY	Syria
TG	Togo
TH	Thailand
TN	Tunisia
TR	Tyrkia
TW	Taiwan
TZ	Tanzania
UA	Ukraina
UG	Uganda
US	USA Amerikas forente stater
UY	Uruguay
VE	Venezuela
VN	Vietnam
YE	Jemen
YT	Mayotte
ZA	Sør-Afrika
ZW	Zimbabwe

Vedlegg IV. Froskelår

Froskelår bestemt til folkemat kan bare importeres fra følgende tredjeland:

AE	Forente Arabiske Emirater
AG	Antigua & Barbuda
AL	Albania

AM	Armenia
AN	Nederlandske Antiller
AO	Angola
AR	Argentina
AU	Australia
AZ	Aserbajdsjan
BA	Bosnia & Hercegovina
BD	Bangladesh
BG	Bulgaria
BJ	Benin
BR	Brasil
BS	Bahamas
BY	Belarus Hviterusland
BZ	Belize
CA	Canada
CG	Kongo
CH	Sveits
CI	Elfenbenskysten
CL	Chile
CM	Kamerun
CN	Folkerepublikken Kina
CO	Colombia
CR	Costa Rica
CU	Cuba
CY	Kypros
CZ	Tsjekkia
DZ	Algerie
EC	Equador
EE	Estland
ER	Eritrea
FJ	Fiji
FK	Falklandsøyene
GA	Gabon
GD	Grenada
GH	Ghana
GL	Grønland
GM	Gambia
GN	Guinea Conakry
GT	Guatemala
HK	Hong Kong
HN	Honduras
HR	Kroatia
HU	Ungarn
ID	Indonesia
IL	Israel
IN	India
IR	Iran
JM	Jamaica
JP	Japan
KE	Kenya
KR	Sør-Korea
LK	Sri Lanka
LT	Litauen
LV	Latvia
MA	Marokko
MG	Madagaskar
MK	Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia (FYROM)
MM	Myanmar
MR	Mauretania
MT	Malta
MU	Mauritius
MV	Maldivene

MX	Mexico
MY	Malaysia
MZ	Mosambik
NA	Namibia
NC	Ny-Caledonia
NG	Nigeria
NI	Nicaragua
NZ	New Zealand
OM	Oman
PA	Panama
PE	Peru
PF	Fransk Polynesia
PG	Papua Ny-Guinea
PH	Filippinene
PK	Pakistan
PL	Polen
PM	Saint-Pierre-et-Miquelon
RO	Romania
RU	Russland
SB	Salomonøyene
SC	Seychellene
SG	Singapore
SH	St. Helena
SI	Slovenia
SN	Senegal
SR	Surinam
SV	El Salvador
TG	Togo
TH	Thailand
TN	Tunisia
TR	Tyrkia
TW	Taiwan
TZ	Tanzania
UG	Uganda
US	USA Amerikas forente stater
UY	Uruguay
VE	Venezuela
VN	Vietnam
YE	Yemen
YT	Mayotte
ZA	Sør-Afrika
ZW	Zimbabwe

Vedlegg V. Gelatin

Gelatin bestemt til folkemat kan bare importeres fra følgende tredjeland:

AL	Albania
AR	Argentina
AU	Australia
BA	Bosnia & Hercegovina
BG	Bulgaria
BH	Bahrain
BR	Brasil
BW	Botswana
BY	Belarus Hviterussland
BZ	Belize
CA	Canada
CH	Sveits
CL	Chile
CN	Folkerepublikken Kina
CO	Colombia
CR	Costa Rica

CU	Cuba
CY	Kypros
CZ	Tsjekkia
DZ	Algerie
EE	Estland
ET	Etiopia
FK	Falklandsøyene
GL	Grønland
GT	Guatemala
HK	Hong Kong
HN	Honduras
HR	Kroatia
HU	Ungarn
IL	Israel
IN	India
IS	Island
KE	Kenya
KR	Sør-Korea
LT	Litauen
LV	Latvia
MA	Marokko
MG	Madagaskar
MK	Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia (FYROM)
MT	Malta
MU	Mauritius
MX	Mexico
MY	Malaysia
NA	Namibia
NC	Ny-Caledonia
NI	Nicaragua
NZ	New Zealand
PA	Panama
PK	Pakistan
PL	Polen
PM	Saint-Pierre-et-Miquelon
PY	Paraguay
RO	Romania
RU	Rusland
SG	Singapore
SI	Slovenia
SK	Slovakia
SV	El Salvador
SZ	Swaziland
TH	Thailand
TN	Tunisia
TR	Tyrkia
TW	Taiwan
UA	Ukraina
US	USA Amerikas forente stater
UY	Uruguay
YU	Forbundsrepublikken Jugoslavia (Serbia & Montenegro)
ZA	Sør-Afrika
ZW	Zimbabwe

Vedlegg VI. Honning

Honning bestemt til folkemat kan bare importeres fra følgende tredjeland:

AR	Argentina
AU	Australia
BG	Bulgaria
BR	Brasil
CA	Canada

CL	Chile
CN	Folkerepublikken Kina
CU	Cuba
CY	Kypros
CZ	Tsjekkia
EE	Estland
GT	Guatemala
HR	Kroatia
HU	Ungarn
IL	Israel
IN	India
LT	Litauen
MD	Moldova
MT	Malta
MX	Mexico
NI	Nicaragua
NZ	New Zealand
PL	Polen
RO	Romania
SI	Slovenia
SK	Slovakia
SM	San Marino ¹
SV	El Salvador
TR	Tyrkia
TZ	Tanzania
US	USA Amerikas forente stater
UY	Uruguay
VN	Vietnam
ZM	Zambia

1 Godkjent i henhold til beslutning nr. 1/94 i Samarbeidskomiteen mellom EF og San Marino.

21. okt. Nr. 1181 2002

Forskrift om endring i forskrift om maksimumsgrenser for restmengder av veterinærpreparater i næringsmidler av animalsk opprinnelse.

Fastsatt av Helsedepartementet, Landbruksdepartementet og Fiskeridepartementet 21. oktober 2002 med hjemmel i lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. § 1 og § 4, lov av 10. januar 1997 nr. 9 om kjøttproduksjon § 1 og § 20 og lov av 28. mai 1959 nr. 12 om kvalitetskontroll med fisk og fiskevarer o.a. § 2 og § 5. Kunngjort 1. november 2002.

I

I forskrift av 10. oktober 1996 nr. 997 om maksimumsgrenser for restmengder av veterinærpreparater i næringsmidler av animalsk opprinnelse gjøres følgende endringer:

§ 4 skal lyde:

For forhold omfattet av lov av 28. mai 1959 nr. 12 om kvalitetskontroll med fisk og fiskevarer o.a. fører fiskeridirektøren tilsyn, herunder fatter nødvendige vedtak, på følgende områder:

- A. Fiskefartøy,
- B. Virksomheter som omsetter eller tilvirker fisk og fiskevarer for eksport, eventuelt kombinert med tilvirkning for det innenlandske marked,
- C. Transportmiddel for virksomheter omtalt i pkt. B,
- D. Virksomheter som mottar fisk fra fisker i første hånd for omsetning innenlands.

Fiskeridirektoratets regionkontorer er Fiskeridirektørens organ for administrasjon og utøvelse av kontrollvirksomheten.

Statens næringsmiddeltilsyn fører tilsyn, herunder fatter nødvendige vedtak, på følgende områder:

- A. Virksomheter som omsetter eller tilvirker fisk og fiskevarer kun for innenlands omsetning,
- B. Transportmiddel for virksomheter omtalt i pkt. A.

Statens næringsmiddeltilsyn kan delegere sin myndighet etter denne forskrift til det kommunale- eller interkommunale næringsmiddeltilsynet.

Ved import gjelder tilsyns- og vedtaksbestemmelsene i forskrift av 23. desember 1998 nr. 1471 om tilsyn og kontroll ved import og eksport av næringsmidler og av produkter av animalsk opprinnelse.

Klageinstans for vedtak fattet ved et av Fiskeridirektoratets regionkontorer er Fiskeridirektøren.

Klageinstans for vedtak fattet av Fiskeridirektøren er Fiskeridepartementet.

Klageinstans for vedtak fattet av det kommunale- eller interkommunale næringsmiddeltilsynet er Statens næringsmiddeltilsyn.

Klageinstans for vedtak fattet av Statens næringsmiddeltilsyn er Fiskeridepartementet.

§ 6 skal lyde:

I særskilt tilfelle, og forutsatt at det ikke vil stride mot internasjonale avtaler som Norge har inngått, kan Statens næringsmiddeltilsyn eller Fiskeridirektøren dispensere fra denne forskrift.

II

Endringene trer i kraft straks.

22. okt. Nr. 1182 2002

Forskrift om endring i forskrift om vilkår for særfradrag på grunn av store sykdomsutgifter ved behandling m.v. i institusjon eller hos privatpraktiserende helsepersonell utenfor offentlig norsk helse- og sosialvesen.

Fastsatt av Helsedepartementet 22. oktober 2002 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 6–83 tredje ledd. Kunngjort 1. november 2002.

I

I forskrift av 14. april 1988 nr. 295 om vilkår for særfradrag på grunn av store sykdomsutgifter ved behandling m.v. i institusjon eller hos privatpraktiserende helsepersonell utenfor offentlig norsk helse- og sosialvesen gjøres følgende endring:

Forskriftens hjemmelfelt skal lyde:

Fastsatt av Helsedirektoratet 14. april 1988 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 6–83 tredje ledd.

II

Endringen trer i kraft straks.

20. juni Nr. 1183 2002

Forskrift om krav til bachelorgraden ved Høgskolen i Telemark.

Fastsatt av styret for Høgskolen i Telemark 20. juni 2002 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler og kgl.res. av 11. oktober 2002 nr. 1124 § 32. Kunngjort 5. november 2002.

§ 1. Virkeområde

Forskriften omhandler krav til bachelorgraden ved Høgskolen i Telemark.

§ 2. Definisjoner

I forskriften gjelder følgende definisjoner:

Studiepoeng

Mål på omfang av et studium, der et fullt studieår er normert til 60 studiepoeng.

Emne

Den minste studiepoenggivende enhet som kan inngå i et fag, en emnegruppe, et studieprogram eller en grad.

Fag

Samling av beslektede emner som er samlet under én felles fagbetegnelse.

Emnegruppe

Kombinasjon av emner fra ett eller flere fag/fagområder som gjennom fag- eller studieplan er definert til å utgjøre en samlet enhet. Emnegrupper har i gradssammenheng særlig aktualitet som fordypningsenheter i selvkomponerte studieløp.

Studieprogram

Ett- eller flerårig studieløp med et definert innhold i henhold til fag- eller studieplan, som fører fram til en avsluttet eksamen eller grad.

§ 3. Krav til bachelorgradens omfang og innhold

Graden bachelor oppnås på grunnlag av eksamen i fag, emner, emnegrupper eller studieprogram av minimum 180 studiepoengs omfang.

Grunnlaget for graden skal omfatte ett av følgende:

- a) Integrrert yrkesrettet utdanning av minimum 180 studiepoengs omfang, som i henhold til nasjonalt fastsatt rammeplan gir bachelorgrad.
- b) Integrrert yrkesrettet utdanning fastlagt av Høgskolen i Telemark av minimum 180 studiepoengs omfang med fordypning i fag, emner eller emnegrupper av minimum 80 studiepoengs omfang.
- c) Selvkomponert studieløp av minimum 180 studiepoengs omfang med fordypning i fag, emner eller emnegrupper av minimum 80 studiepoengs omfang kombinert med minst ett fag, emne eller emnegruppe av minimum 30 studiepoengs omfang. Frittstående emner som skal inngå i grunnlaget for graden, skal ha et omfang på minimum 10 studiepoeng.

Emner som inngår i bachelorgraden etter § 3 bokstavene b og c, skal normalt være på minimum 10 studiepoeng.

I grunnlaget for graden skal det finnes identifiserbare innslag av temaer som gir innføring i grunnleggende etiske, forskningsmetodiske og vitenskapsteoretiske spørsmål, tilsvarende 10 studiepoeng. I bachelorgrader som har motstykker ved universitetene og der universiteter har ex.phil./ex.fac. eller tilsvarende som obligatorisk del av programmet, skal også høgskolen ha det.

§ 4. *Fritak for eksamen eller prøve*

Det kan gis fritak for eksamen eller prøve som inngår i grunnlaget for bachelorgraden dersom tilsvarende krav er oppfylt gjennom tidligere avlagt eksamen eller prøve ved Høgskolen i Telemark eller annen godkjent høgre utdanningsinstitusjon. Dokumentert realkompetanse kan også gi grunnlag for slikt fritak.

§ 5. *Overlapping i faginnhold*

Overlapping i faginnhold mellom fag/emner/emnegrupper/studieprogram som inngår i grunnlaget for bachelorgraden, kan ikke utgjøre mer enn 10 studiepoeng totalt. Overlapping ut over 10 studiepoeng må kompenseres.

§ 6. *Vitnemål og vitnemålstillegg*

For oppnådd bachelorgrad angis gradens faglige innhold på vitnemålet, som skrives ut på norsk. Et eget vitnemålstillegg (Diploma Supplement) gir en nærmere beskrivelse på engelsk av kandidatens utdanning og av det norske høgre utdanningssystemet.

For å kunne tildeles bachelorgrad med vitnemål fra Høgskolen i Telemark, må eksamen i fag/emner/emnegrupper/studieprogram av et samlet omfang på minimum 60 studiepoengs omfang være avlagt ved høgskolen.

Vitnemål for oppnådd bachelorgrad etter denne forskrifts § 3 bokstav a eller b utstedes automatisk til de kandidater som oppfyller kravene.

Vitnemål for oppnådd bachelorgrad etter denne forskrifts § 3 bokstav c utstedes etter søknad. Søkeren må selv dokumentere at kravene er oppfylt.

§ 7. *Overgangsordninger mellom gammel og ny gradsstruktur*

Studenter tildeles bachelorgraden dersom de på det tidspunkt forskriften trer i kraft eller senere, jf. forskriftens § 9, oppfyller kravene til denne graden.

En student kan ikke tildeles både graden bachelor og graden kandidata/candidatus magisterii (cand.mag.-graden) på grunnlag av samme utdanning/studium, selv om grunnlaget for tildeling av cand.mag.-graden er til stede, og i omfang går ut over grunnlaget for tildeling av bachelorgraden.

Studenter som på tidspunktet for ikrafttredelse av denne forskriften har gjennomført studier og avlagt eksamen i fag/emner/emnegrupper av omfang på minst 3 års normert studietid/180 studiepoeng uten å oppfylle kravene til bachelorgraden, gis anledning til å fullføre studiet som cand.mag. i løpet av en overgangsperiode på to år, dvs. senest innen 31. desember 2004.

Cand.mag.-graden ved Høgskolen i Telemark oppheves fra og med 1. januar 2005.

§ 8. *Utfyllende bestemmelser*

Styret for Høgskolen i Telemark kan fastsette utfyllende bestemmelser til denne forskriften.

§ 9. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft fra det tidspunkt Høgskolen i Telemark med hjemmel i kongelig resolusjon kan tildele graden bachelor.

18. okt. Nr. 1184 2002

Forskrift om levering av likningsoppgave over engangsutbetaling fra innskuddspensjonsordning.

Fastsatt av Skattedirektoratet 18. oktober 2002 med hjemmel i lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 6–16 første ledd bokstav c, jf. § 6–7 annet ledd og delegeringsvedtak av 29. juni 1993 nr. 4273. Kunngjort 5. november 2002.

§ 1. *Oppgavepliktens omfang*

Institusjon som er avtalepart i en innskuddspensjonsordning etter lov av 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) § 2–2, skal uten krav fra likningsmyndighetene levere oppgave over engangsutbetalinger etter innskuddspensjonsloven § 7–4 fjerde ledd.

§ 2. Oppgavens innhold

Oppgaven skal inneholde:

1. Avtalenummer
2. Navn og fødselsnummer på avdøde
3. Utbetalt beløp
4. Skattetrekk
5. Avtaletype
6. Navn og organisasjonsnummer på den oppgavepliktige.

§ 3. Hvordan oppgaven skal gis

Oppgaven skal gis på maskinlesbart medium og i den form Skattedirektoratet bestemmer.

§ 4. Følgeskriv

Oppgavegiver skal levere følgeskriv på skjema fastsatt av Skattedirektoratet, sammen med oppgavene.

§ 5. Tid og sted for levering

Oppgavene skal leveres samlet til Skattedirektoratet innen 20. januar året etter inntektsåret.

§ 6. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks og med virkning fra og med inntektsåret 2002.

18. okt. Nr. 1185 2002**Forskrift om bearbeidet kornbasert barnemat og annen barnemat til spedbarn og småbarn.**

Fastsatt av Helsedepartementet 18. oktober 2002 med hjemmel i lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. § 1 og § 4. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 51 (direktiv 96/84/EF) og nr. 54z1 (direktiv 96/5/EF og direktiv 98/36/EF). Kunngjort 5. november 2002.

Kapittel I. Omfang og definisjoner**§ 1. Omfang**

Denne forskrift gir bestemmelser om sammensetning, merking og frambud av næringsmidler som er beregnet til friske spedbarn og småbarn.¹

Forskriften omfatter næringsmidler som dekker spesielle ernæringsmessige behov hos friske spedbarn og småbarn, og som er beregnet til

- a) spedbarn under tilvenning til fast føde eller til
- b) småbarn for gradvis tilpasning til en alminnelig kost.

Følgende kategorier næringsmidler omfattes av forskriften:

- A. Bearbeidet kornbasert barnemat (kan også baseres på rotfrukter, jf. vedlegg 1), som grupperes i kategoriene
  1. kornprodukter som skal rekonstitueres med melk eller andre egnede, næringsrike væsker,
  2. kornprodukter tilsatt et proteinrikt næringsmiddel, som skal rekonstitueres med vann eller annen proteinfri væske,
  3. pasta, som skal spises etter koking i vann eller andre egnede væsker og
  4. kavringer og kjeks, som spises enten direkte eller etter knusing og tilsetning av vann, melk eller andre egnede væsker.

- B. Annen barnemat (jf. vedlegg 2).

Forskriften omfatter ikke melk beregnet til småbarn.

Bestemmelser i denne forskrift gjelder i tillegg til bestemmelser i forskrift av 21. desember 1993 nr. 1382 om næringsmidler til bruk ved spesielle ernæringsmessige behov og erstatter disse i de tilfeller hvor bestemmelser i denne forskrift er mer utfyllende.

¹ Morsmelkerstatning og tilskuddsblandinger omfattes av forskrift av 11. oktober 2001 nr. 1163 om morsmelkerstatning og tilskuddsblandinger.

§ 2. Definisjoner

I denne forskrift forstås ved

1. *spedbarn*: barn under 12 måneder.
2. *småbarn*: barn fra 1 inntil 3 år.

Kapittel II. Sammensetning**§ 3. Generelt**

Bearbeidet kornbasert barnemat og annen barnemat til spedbarn og småbarn må ikke inneholde noen stoffer i slike mengder at det oppstår fare for spedbarns og småbarns helse.

§ 4. Ingredienser

Bearbeidet kornbasert barnemat og annen barnemat til spedbarn og småbarn skal framstilles av ingredienser hvor det ved generelt aksepterte vitenskapelige data er fastslått at de er egnet til å inngå i kosten til spedbarn og småbarn.

§ 5. Sammensetning av bearbeidet kornbasert barnemat

Bearbeidet kornbasert barnemat skal oppfylle kravene til sammensetning som er fastsatt i vedlegg 1.

§ 6. Sammensetning av annen barnemat

Annen barnemat skal oppfylle kravene til sammensetning som er fastsatt i vedlegg 2.

§ 7. Tilsetning av næringsstoffer

Ved tilsetning av næringsstoffer til bearbeidet kornbasert barnemat og annen barnemat er det kun tillatt å bruke de stoffene som er fastsatt i vedlegg 4.

Maksimumsgrenser for innhold av vitaminer og mineraler som tilsettes i bearbeidet kornbasert barnemat og annen barnemat (summen av naturlig forekommende og tilsatt mengde) er fastsatt i vedlegg 6. Dersom det er gitt andre maksimumsgrenser i vedleggene 1 eller 2, er det disse som gjelder.

§ 8. Avvik fra sammensetningskravene – midlertidig tillatelse til frambud

Statens næringsmiddeltilsyn kan gi en midlertidig tillatelse til frambud av produkter som ikke oppfyller kravene til sammensetning fastsatt i § 5, § 6 og § 7 dersom Europakommisjonen i henhold til direktiv 89/398/EØF art. 4 pkt. 1a (jf. direktiv 96/84/EF art. 1) har gitt en slik midlertidig tillatelse.

Om nødvendig kan det knyttes spesielle krav om merking av den endrede sammensetningen til tillatelsen.

Kapittel III. Merking**§ 9. Generelle krav**

Bearbeidet kornbasert barnemat og annen barnemat skal merkes etter gjeldende forskrifter om merking av næringsmidler.¹

¹ Forskrift av 21. desember 1993 nr. 1386 om deklarasjon av næringsinnhold. Forskrift av 21. desember 1993 nr. 1385 om merking mv av næringsmidler. Forskrift av 21. desember 1993 nr. 1384 om identifikasjonsmerking av næringsmiddelpartier.

§ 10. Bruksområde

I merkingen av bearbeidet kornbasert barnemat og annen barnemat skal det opplyses om hvilket alderstrinn produktet kan brukes fra. Ved fastsettelse av dette alderstrinnet skal det tas hensyn til produktets sammensetning, konsistens og andre spesielle egenskaper. Anbefalt nedre aldersgrense kan ikke være lavere enn fire måneder.

På produkter som er merket med at de kan brukes fra fire måneders alder, kan det i tillegg opplyses om at produktet kan brukes fra dette alderstrinn dersom ikke annet er anbefalt av uavhengig helsepersonell med ansvar for oppfølging av mor og barn.

§ 11. Informasjon om tilberedning

En anvisning om riktig tilberedning av produktet samt viktigheten av å følge denne anvisningen skal inngå i merkingen når det er nødvendig.

§ 12. Gluteninnhold

Hvis det anbefalte alderstrinn for bruk av produktet er under 6 måneder, skal det opplyses om hvorvidt produktet inneholder, eller ikke inneholder, gluten.

§ 13. Deklarasjon av næringsinnhold

1. Bearbeidet kornbasert barnemat og annen barnemat skal være merket med energiinnholdet uttrykt i kilojoule (kJ) og kilokalorier (kcal) samt innholdet av protein, karbohydrat og fett, uttrykt i tall. Innholdet skal oppgis per 100 g eller per 100 ml av produktet slik det frambyes og, når det er hensiktsmessig, per spesifisert mengde av det bruksklare produktet.
2. Kategorier av bearbeidet kornbasert barnemat eller annen barnemat hvor det i vedleggene 1 respektive 2 er gitt krav om et bestemt innhold av visse vitaminer og/eller mineraler, skal merkes med det gjennomsnittlige innhold av de vitaminer og/eller mineraler det er gitt krav om i den aktuelle produkttypen, uttrykt i tall. Innholdet skal oppgis per 100 g eller per 100 ml av produktet slik det frambyes og, når det er hensiktsmessig, per spesifisert mengde av det bruksklare produktet.
3. Bearbeidet kornbasert barnemat og annen barnemat kan i tillegg merkes med innholdet av de næringsstoffene som er angitt i vedlegg 4, uttrykt i tall, når en slik deklarasjon ikke omfattes av pkt. 2. Innholdet kan oppgis per 100 g eller per 100 ml av produktet slik det frambyes og, når det er hensiktsmessig, per spesifisert mengde av det bruksklare produktet.
4. I tillegg til merking i henhold til pkt. 1, 2 og 3, kan innholdet av de vitaminer og mineraler som er angitt i vedlegg 5 også oppgis som en prosentandel av de referanseverdier¹ som er fastsatt i vedlegget. Prosentandelen kan oppgis per 100 g eller per 100 ml av produktet slik det frambyes og, når det er hensiktsmessig, per spesifisert mengde av det bruksklare produktet, forutsatt at innholdet av de aktuelle vitaminer/mineraler utgjør minst 15% av referanseverdiene.

¹ Referanseverdiene er fastsatt av EU til bruk ved deklarasjon av næringsinnhold, og er ikke identiske med de norske anbefalingene for inntak av næringsstoffer.

Kapittel IV. Administrative bestemmelser

§ 14. Tilsyn og vedtak

Statens næringsmiddeltilsyn fører tilsyn med at bestemmelsene i denne forskrift overholdes og fatter nødvendige vedtak for gjennomføring av bestemmelsene i virksomheter som har regional, landsdekkende eller eksportrettet karakter og ved import av næringsmidler. Tilsyns- og vedtaksmyndighet som er tillagt Statens næringsmiddeltilsyn, kan delegeres til det kommunale eller interkommunale næringsmiddeltilsynet.

Det kommunale eller interkommunale næringsmiddeltilsynet fører tilsyn og fatter nødvendige vedtak med øvrige virksomheter.

Statens næringsmiddeltilsyn er klageinstans for vedtak fattet etter delegert myndighet fra Statens næringsmiddeltilsyn.

Kommunestyret eller særskilt klagenemnd er klageinstans for øvrige vedtak fattet av det kommunale eller interkommunale næringsmiddeltilsynet.

Fylkesmannen er klageinstans for vedtak fattet av kommunestyret eller særskilt klagenemnd.

Helsedepartementet er klageinstans for vedtak fattet av Statens næringsmiddeltilsyn.

§ 15. Meldeplikt

Av hensyn til en effektiv overvåkning av markedet skal næringsmidler som omfattes av denne forskrift meldes til Statens næringsmiddeltilsyn når de frambyes på det norske marked. Meldingen skjer ved at produsent/importør oversender følgende informasjon:

- a) navn og adresse til melder og produsent,
- b) alle inngående ingredienser inkludert den fullstendige kjemiske forbindelsen av tilsatte næringsstoffer,
- c) næringsmidlets totale innhold (summen av naturlig forekommende og tilsatt mengde) av alle vitaminer og mineraler som er tilsatt, fastsatt ved analyse av det ferdige produktet ved produksjonstidspunktet,
- d) næringsmidlets innhold av øvrige vitaminer og mineraler som omfattes av vedlegg 4, fastsatt ved analyse av det ferdige produktet ved produksjonstidspunktet eller ved beregning av innholdet ut fra kjente eller faktiske gjennomsnittsverdier for de ingredienser som inngår i produktet og
- e) næringsmidlets bruksområde (aldersangivelse) samt pakningstyper.

Alle endringer i de innmeldte opplysninger samt eventuell tilbaketrekning av produkter fra markedet skal meldes til Statens næringsmiddeltilsyn.

Statens næringsmiddeltilsyn kan kreve ytterligere opplysninger og dokumentasjon.

§ 16. Dispensasjon

I særskilte tilfelle og forutsatt at det ikke vil stride mot internasjonale avtaler som Norge har inngått, kan Statens næringsmiddeltilsyn dispensere fra denne forskrift.

§ 17. Tvangsmulkt

Bestemmelsene om tvangsmulkt i lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. kommer til anvendelse på overtredelse av pålegg gitt i medhold av denne forskrift.

§ 18. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

Vedlegg 1. Krav til sammensetning av bearbeidet kornbasert barnemat til spedbarn og småbarn

Kravene vedrørende innhold av næringsstoffer gjelder for produkter som er klare til bruk, enten frambudt som bruksklare produkter eller rekonstituert i henhold til produsentens anvisninger.

1. *Korninnhold*

Bearbeidet kornbasert barnemat fremstilles hovedsakelig på basis av ett eller flere malte kornslag og/eller stivelsesholdige rotfrukter.

Innholdet av korn og/eller rotfrukt skal utgjøre minst 25% av tørrstoffinnholdet i det bruksklare produktet.

2. *Protein*

2.1 For produkter som omfattes av § 1 tredje ledd, bokstav A, nr. 1 og nr. 4, skal proteininnholdet ikke overstige 1,3 g/100 kJ (5,5 g/100 kcal).

2.2 For produkter som omfattes av § 1 tredje ledd, bokstav A nr. 2, skal mengden tilsatt protein utgjøre minst 0,48 g/100 kJ (2 g/100 kcal).

2.3 For kjeks som omfattes av § 1 tredje ledd, bokstav A nr. 4, som er fremstilt ved tilsetning av et proteinrikt næringsmiddel og presenteres som proteinrike, skal mengden tilsatt protein utgjøre minst 0,36 g/100 kJ (1,5 g/100 kcal).

2.4 Det tilsatte proteinet skal ha en kjemisk score som er minst 80% av referanseproteinets (kasein, som definert i vedlegg 3), eller en proteineffektivitetsratio (PER) som er minst 70% av referanseproteinets.

Tilsetning av aminosyrer er bare tillatt i den hensikt å forbedre proteinblandingens næringsverdi, og bare i mengder som er nødvendige for dette formålet.

3. *Karbohydrater*

- 3.1 Hvis sukrose, fruktose, glukose, glukosesirup eller honning¹ tilsettes produkter som omfattes av § 1 tredje ledd, bokstav A, nr. 1 eller nr. 4, skal
- mengden tilsatt karbohydrat fra disse kildene ikke overstige 1,8 g/100 kJ (7,5 g/100 kcal) og
  - mengden tilsatt fruktose ikke overstige 0,9 g/100 kJ (3,75 g/100 kcal).
- 3.2 Hvis sukrose, fruktose, glukosesirup eller honning¹ tilsettes produkter som omfattes av § 1 tredje ledd, bokstav A nr. 2, skal
- mengden tilsatt karbohydrat fra disse kildene ikke overstige 1,2 g/100 kJ (5 g/100 kcal) og
  - mengden tilsatt fruktose ikke overstige 0,6 g/100 kJ (2,5 g/100 kcal).

¹ SNT fraråder bruk av honning til spedbarn, jf. forskrift av 9. juli 2000 nr. 764 om advarselmerking av honning.

4. *Fett*

- 4.1 For produkter som omfattes av § 1 tredje ledd, bokstav A, nr. 1 og nr. 4, skal fettinnholdet ikke overstige 0,8 g/100 kJ (3,3 g/100 kcal).
- 4.2 For produkter som omfattes av § 1 tredje ledd, bokstav A nr. 2, skal fettinnholdet ikke overstige 1,1 g/100 kJ (4,5 g/100 kcal). Hvis fettinnholdet overstiger 0,8 g/100 kJ (3,3 g/100 kcal) gjelder følgende:
- a) Mengden laurinsyre skal ikke overstige 15% av det totale fettinnholdet.
  - b) Mengden myristinsyre skal ikke overstige 15% av det totale fettinnholdet.
  - c) Mengden linolsyre (i form av glyserider = linolater) skal være minst 70 mg/100 kJ (300 mg/100 kcal) og skal ikke overstige 285 mg/100 kJ (1200 mg/100 kcal).

5. *Mineraler*

5.1 Natrium

- Natriumsalter kan tilsettes bearbeidet kornbasert barnemat bare dersom det foreligger et teknologisk behov.
- Natriuminnholdet i bearbeidet kornbasert barnemat skal ikke overstige 25 mg/100 kJ (100 mg/100 kcal).

5.2 Kalsium

- 5.2.1 For produkter som omfattes av § 1 tredje ledd, bokstav A nr. 2, skal innholdet av kalsium utgjøre minst 20 mg/100 kJ (80 mg/100 kcal).
- 5.2.2 For produkter som omfattes av § 1 tredje ledd, bokstav A nr. 4, fremstilt ved tilsetning av melk (melkekjeks) og presentert som kjeks tilsatt melk, skal innholdet av kalsium utgjøre minst 12 mg/100 kJ (50 mg/100 kcal).

6. *Vitaminer*

- 6.1 Tiamininnholdet i bearbeidet kornbasert barnemat skal utgjøre minst 25 µg/100 kJ (100 µg/100 kcal).
- 6.2 Produkter som omfattes av § 1 tredje ledd, bokstav A nr. 2, skal ha følgende innhold av vitamin A og vitamin D:

	<i>Per 100 kJ</i>		<i>Per 100 kcal</i>	
	<i>Minimum</i>	<i>Maksimum</i>	<i>Minimum</i>	<i>Maksimum</i>
Vitamin A (µg RE) ¹	14	43	60	180
Vitamin D (µg) ²	0,25	0,75	1	3

¹ RE = all-trans-retinolekvivalenter.

² I form av kolekalsiferol, hvor 10 µg = 400 i.e. vitamin D.

For øvrige kategorier av bearbeidet kornbasert barnemat (produkter som omfattes av § 1 tredje ledd, bokstav A, nr. 1, nr. 3 og nr. 4) kreves det ikke et bestemt innhold av vitamin A og vitamin D. Dersom vitamin A og/eller vitamin D tilsettes til produkter i disse kategoriene, gjelder de samme grenseverdier som nevnt over.

Vedlegg 2. Krav til sammensetning av annen barnemat til spedbarn og småbarn

Kravene vedrørende innhold av næringsstoffer gjelder for produkter som er klare til bruk, enten frambudt som bruksklare produkter eller tilberedt i henhold til produsentens anvisninger.

1. *Protein*

- 1.1 Hvis kjøtt, fjærfe, fisk, innmat eller annen tradisjonell proteinkilde er de eneste ingrediensene som nevnes i produktets varebetegnelse, skal
- innholdet av de nevnte typer kjøtt, fjærfe, fisk, innmat eller annen tradisjonell proteinkilde til sammen utgjøre minst 40 vektprosent av det totale produktet,
  - innholdet av hver av de nevnte typer kjøtt, fjærfe, fisk, innmat eller annen tradisjonell proteinkilde utgjøre minst 25 vektprosent av de nevnte proteinkildene til sammen og
  - andelen av protein fra de nevnte proteinkildene utgjøre minst 1,7 g/100 kJ (7 g/100 kcal).
- 1.2 Hvis kjøtt, fjærfe, fisk, innmat eller annen tradisjonell proteinkilde, alene eller i kombinasjon, nevnes først i produktets varebetegnelse, uavhengig av om produktet presenteres som et måltid eller ikke, skal

- innholdet av de nevnte typer kjøtt, fjærfe, fisk, innmat eller annen tradisjonell proteinkilde til sammen utgjøre minst 10 vektprosent av det totale produktet,
  - innholdet av hver av de nevnte typer kjøtt, fjærfe, fisk, innmat eller annen tradisjonell proteinkilde utgjøre minst 25 vektprosent av de nevnte proteinkildene til sammen og
  - andelen av protein fra de nevnte proteinkildene utgjøre minst 1 g/100 kJ (4 g/100 kcal).
- 1.3 Hvis kjøtt, fjærfe, fisk, innmat eller annen tradisjonell proteinkilde, alene eller i kombinasjon, nevnes – men ikke først – i produktets varebetegnelse, uavhengig av om produktet presenteres som et måltid eller ikke, skal
- innholdet av de nevnte typer kjøtt, fjærfe, fisk, innmat eller annen tradisjonell proteinkilde til sammen utgjøre minst 8 vektprosent av det totale produktet,
  - innholdet av hver av de nevnte typer kjøtt, fjærfe, fisk, innmat eller annen tradisjonell proteinkilde utgjøre minst 25 vektprosent av de nevnte proteinkildene til sammen,
  - andelen av protein fra de nevnte proteinkildene utgjøre minst 0,5 g/100 kJ (2,2 g/100 kcal) og
  - produktets totale proteininnhold fra alle proteinkilder utgjøre minst 0,7 g/100 kJ (3 g/100 kcal).
- 1.3a Hvis ost nevnes sammen med andre ingredienser i produktets varebetegnelse, uavhengig av om produktet presenteres som et måltid eller ikke, skal
- andelen av protein fra meieriprodukter utgjøre minst 0,5 g/100 kJ (2,2 g/100 kcal) og
  - produktets totale proteininnhold fra alle proteinkilder utgjøre minst 0,7 g/100 kJ (3 g/100 kcal).
- 1.4 Hvis produktet på etiketten betegnes som et måltid, men det ikke nevnes kjøtt, fjærfe, fisk, innmat eller annen tradisjonell proteinkilde i produktets varebetegnelse, skal
- produktets totale proteininnhold fra alle kilder utgjøre minst 0,7 g/100 kJ (3 g/100 kcal).
- 1.4a Sauser som presenteres som tilbehør til et måltid omfattes ikke av kravene i punktene 1.1 – 1.4.
- 1.4b I desserter eller andre søte retter hvor meieriprodukter nevnes som den første eller eneste ingrediensen i varebetegnelsen, skal innholdet av melkeprotein være minst 2,2 g/100 kcal. Øvrige desserter eller andre søte retter omfattes ikke av kravene i punktene 1.1 – 1.4.
- 1.5 Tilsetning av aminosyrer er tillatt bare i den hensikt å forbedre de tilstedeværende proteinenes næringsverdi, og bare i mengder som er nødvendige for dette formålet.
2. *Karbohydrater*
- Det totale karbohydratinnholdet i frukt- og grønnsaksjuicer og nektar, i retter som bare inneholder frukt samt i desserter og puddinger skal ikke overstige:
- 10 g/100 ml for grønnsaksjuice og drikker basert på grønnsaksjuice.
  - 15 g/100 ml for fruktjuice og nektar samt drikker basert på disse.
  - 20 g/100 g for retter som bare inneholder frukt.
  - 25 g/100 g for desserter og puddinger.
  - 5 g/100 g for andre drikker som ikke er basert på melk.
3. *Fett*
- 3.1 For produkter som det henvises til under pkt. 1.1 i dette vedlegget, hvor kjøtt eller ost er de eneste ingrediensene, eller nevnes først i produktets varebetegnelse, skal produktets totale fettinnhold fra alle kilder ikke overstige 1,4 g/100 kJ (6 g/100 kcal).
- 3.2 For alle andre produkter som omfattes av dette vedlegget, skal produktets totale fettinnhold fra alle kilder ikke overstige 1,1 g/100 kJ (4,5 g/100 kcal).
4. *Natrium*
- 4.1 Det endelige natriuminnholdet i produktet skal enten være maksimum 48 mg/100 kJ (200 mg/100 kcal), eller maksimum 200 mg/100 g.
- Hvis ost er den eneste ingrediensen som nevnes i produktets varebetegnelse, skal det endelige natriuminnholdet være maksimum 70 mg/100 kJ (300 mg/100 kcal).
- 4.2 Natriumsalter skal ikke tilsettes barnemat basert på frukt, desserter eller puddinger unntatt når det foreligger et teknologisk behov.
5. *Vitaminer*
- Vitamin C*
- I fruktjuice, nektar og grønnsaksjuice skal det endelige innholdet av vitamin C være minimum 6 mg/100 kJ (25 mg/100 kcal) eller minimum 25 mg/100 g.
- Vitamin A*
- I grønnsaksjuice skal det endelige innholdet av vitamin A være minimum 25 µg RE/100 kJ (100 µg RE/100 kcal).¹
- Vitamin A kan ikke tilsettes til andre barnematprodukter som omfattes av dette vedlegget.
- Vitamin D*
- Vitamin D kan ikke tilsettes til barnematprodukter som omfattes av dette vedlegget.

1 RE = all-trans-retinolekvivalenter.

Vedlegg 3. Aminosyresammensetningen i kasein

Aminosyre	Innhold i g per 100 g protein
Arginin	3,7
Cystin	0,3
Histidin	2,9
Isoleucin	5,4
Leucin	9,5
Lysin	8,1
Metionin	2,8
Fenylalanin	5,2
Treonin	4,7
Tryptofan	1,6
Tyrosin	5,8
Valin	6,7

Vedlegg 4. Tillatte forbindelser av næringsstoffer

1. Vitaminer

Vitamin A	Retinol Retinylacetat Retinylpalmitat β -karoten
Vitamin D	Vitamin D ₂ (ergokalsiferol) Vitamin D ₃ (kolekalsiferol)
Tiamin (vitamin B ₁)	Tiaminhydroklorid Tiaminmononitrat
Riboflavin (vitamin B ₂)	Riboflavin Riboflavin-5'-fosfat, natrium
Niacin	Nikotinamid Nikotinsyre
Vitamin B ₆	Pyridoksinhydroklorid Pyridoksin-5'-fosfat Pyridoksindipalmitat
Pantotensyre	Kalsium-D-pantotenat Natrium-D-pantotenat Dexpantenol
Folat	Folsyre
Vitamin B ₁₂	Cyanokobalamin Hydroksykobalamin
Biotin	D-Biotin
Vitamin C	L-askorbinsyre Natrium-L-askorbat Kalsium-L-askorbat 6-Palmityl-L-askorbinsyre (askorbylpalmitat) Kaliumaskorbat
Vitamin K	Fyllokinon (Fytomenadion)
Vitamin E	D- α - tokoferol DL- α - tokoferol D- α - tokoferylacetat DL- α - tokoferylacetat

2. Aminosyrer

L-Arginin	og dens hydroklorid
L-Cystin	og dens hydroklorid
L-Histidin	og dens hydroklorid
L-Isoleucin	og dens hydroklorid

L-Leucin	og dens hydroklorid
L-Lysin	og dens hydroklorid
L-Cystein	og dens hydroklorid
L-Metionin	
L-Fenylalanin	
L-Treonin	
L-Tryptofan	
L-Tyrosin	
L-Valin	

3. Andre stoffer

Kolin	Kolin Kolinchlorid Kolinsitrat Kolinbitartrat
Inositol	
L-Karnitin	og dens hydroklorid

4. Salter av mineraler og sporstoffer

Kalsium (Ca)	Kalsiumkarbonat Kalsiumklorid Kalsiumsitrater Kalsiumglukonat Kalsiumglyserofosfat Kalsiumlaktat Kalsiumoksid Kalsiumhydroksid Kalsiumsalter av ortofosforsyre
Magnesium (Mg)	Magnesiumkarbonat Magnesiumklorid Magnesiumsitrater Magnesiumglukonat Magnesiumoksid Magnesiumhydroksid Magnesiumsalter av ortofosforsyre Magnesiumsulfat Magnesiumlaktat Magnesiumglyserofosfat
Kalium (K)	Kaliumklorid Kaliumsalter av sitronsyre Kaliumglukonat Kaliumlaktat Kaliumglyserofosfat
Jern (Fe)	Jernsitrater Jernammoniumsitrater Jernglukonat Jernlaktat Jernsulfat Jernfumarat Jerndifosfat (jernpyrofosfat) Jern (karbonyljern, elektrolytisk jern, hydrogenredusert jern) Jernsakkarat Natriumjerndifosfat Jernkarbonat
Kobber (Cu)	Kobber-lysin-kompleks Kobberkarbonat Kobbersitrater

	Kobberglukonat Kobbersulfat
Sink (Zn)	Sinkacetat Sinkklorid Sinksitrat Sinklaktat Sinksulfat Sinkoksid Sinkglukonat
Mangan (Mn)	Mangankarbonat Manganklorid Mangansitrat Manganglukonat Mangansulfat Manganglyserofosfat
Jod (I)	Natriumjodid Kaliumjodid Kaliumjodat Natriumjodat

Vedlegg 5. Referanseverdier for deklarasjon av næringsinnhold i bearbeidet kornbasert barnemat og annen barnemat til spedbarn og småbarn¹

<i>Næringsstoff</i>	<i>Referanseverdi for deklarasjon</i>
Vitamin A (µg)	400
Vitamin D (µg)	10
Vitamin C (mg)	25
Tiamin (mg)	0,5
Riboflavin (mg)	0,8
Niacin-ekvivalenter (mg)	9
Vitamin B ₆ (mg)	0,7
Folat (µg)	100
Vitamin B ₁₂ (µg)	0,7
Kalsium (mg)	400
Jern (mg)	6
Sink (mg)	4
Jod (µg)	70
Selen (µg)	10
Kobber (mg)	0,4

¹ Referanseverdiene er fastsatt av EU til bruk ved deklarasjon av næringsinnhold, og er ikke identiske med de norske anbefalingene for inntak av næringsstoffer.

Vedlegg 6. Maksimumsgrenser for innhold av vitaminer, mineraler og sporstoffer ved tilsetning i bearbeidet kornbasert barnemat og annen barnemat til spedbarn og småbarn

Krav vedrørende innhold av næringsstoffer gjelder for produkter som er klare til bruk, enten frambudt som bruksklare produkter eller tilberedt i henhold til produsentens anvisninger, unntatt når det gjelder kalium og kalsium, hvor verdiene gjelder produktet slik det frambyes.

<i>Næringsstoff</i>	<i>Maksimum per 100 kcal</i>
Vitamin A (µg RE)	180 ¹
Vitamin E (mg α-TE)	3
Vitamin C (mg)	12,5/25 ² /125 ³
Tiamin (mg)	0,25/0,5 ⁴
Riboflavin (mg)	0,4
Niacin (mg NE)	4,5
Vitamin B ₆ (mg)	0,35
Folsyre (µg)	50
Vitamin B ₁₂ (µg)	0,35
Pantotensyre (mg)	1,5
Biotin (µg)	10
Kalium (mg)	160

<i>Næringsstoff</i>	<i>Maksimum per 100 kcal</i>
Kalsium (mg)	80/180 ⁵ /100 ⁶
Magnesium (mg)	40
Jern (mg)	3
Sink (mg)	2
Kobber (µg)	40
Jod (µg)	35
Mangan (mg)	0,6

Dersom det for en bestemt produkttype er gitt andre maksimumsgrenser i vedleggene 1 eller 2, er det disse som gjelder.

- 1 I samsvar med bestemmelsene i vedleggene 1 og 2.
- 2 Verdien gjelder for produkter som er tilsatt jern.
- 3 Verdien gjelder for fruktbaserte retter, fruktjuicer, nektar og grønnsaksjuicer.
- 4 Verdien gjelder for bearbeidet kornbasert barnemat.
- 5 Verdien gjelder for produkter omfattet av § 1 tredje ledd, bokstav A, nr. 1 og nr. 2.
- 6 Verdien gjelder for produkter omfattet av § 1 tredje ledd, bokstav A, nr. 4.

20. okt. Nr. 1186 2002

Forskrift om endring i forskrift om film og videogram.

Fastsatt av Kultur- og kyrkjedepartementet 20. oktober 2002 med heimel i lov av 15. mai 1987 nr. 21 om film- og videogram. Kunngjort 5. november 2002.

I

I forskrift av 20. desember 1999 nr. 1515 om film og videogram blir det gjort følgende endringer:

§ 7–6 første ledd bokstav b skal lyde:

- b) er i strid med § 204 og/eller § 382 i straffelova, etter vurdering av Statens filmtilsyn, eller

§ 7–7 skal lyde:

Når eit videogram er inndrege eller sperra etter avgjerd av påtalemakta eller tingretten fordi det er eller kan vere i strid med reglane i straffelova § 204 eller § 382, skal dette førast i registeret.

Slike videogram kan ikkje omsetjast før det ligg føre endeleg frifinnande avgjerd i saka.

II

Endringane trer i kraft straks.

23. okt. Nr. 1187 2002

Forskrift om tillegg til forskrift om tilskudd til driftsenheter og tamreinlag.

Fastsatt av Landbruksdepartementet 23. oktober 2002 med hjemmel i Stortingets årlige vedtak om reindriftsavtalen, jf. forskrift av 10. juli 2002 nr. 870 om tilskudd til driftsenheter og tamreinlag. Kunngjort 5. november 2002.

§ 1. Formål

Denne forskriften skal bidra til å tilpasse reintallet til ressursgrunlaget i Vest-Finnmark reinbeiteområde ved å stimulere til økt slakteuttak.¹

¹ Jf. Reindriftsstyrets vedtak 2/2002.

§ 2. Særskilt slaktetilskudd for Vest-Finnmark høsten 2002

Det ytes slaktetilskudd til driftsenheter i Vest-Finnmark reinbeiteområde som tar ut rein til slaktedyr etter 10. oktober 2002 og før 1. januar 2003.

Slaktingen skal være foretatt før innflytting på vinterbeite.

Slaktetilskuddet utgjør kr 5,- per kg slakt ved slakting foretatt av registrerte slakteribedrifter eller andre aktører som foretar rapportering av slaktet rein.

§ 3. Samordning

For øvrig gjelder bestemmelsene i forskrift om tilskudd til driftsenheter og tamreinlag.¹

¹ Jf. forskrift av 10. juli 2002 nr. 870 om tilskudd til driftsenheter og tamreinlag.

§ 4. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks og gjelder fram til 1. januar 2003.

20. juni Nr. 1196 2002**Forskrift om eksamen ved Høgskulen i Sogn og Fjordane.**

Fastsett av styret for Høgskulen i Sogn og Fjordane 20. juni 2002 med heimel i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler § 50 nr. 7. Kunngjort 8. november 2002.

§ 1. Bruksområde

1. Denne forskrifta gjeld alle eksamenar der resultatet skal inngå på vitnemål eller karakterutskrift. Forskrifta gjeld alle godkjende studium ved Høgskulen i Sogn og Fjordane, også eksamenar som blir arrangert desentralisert eller nettbasert med Høgskulen i Sogn og Fjordane som eksamensansvarleg institusjon. Forskrifta regulerer også vilkår for å gå opp til eksamen.

2. Avdeling/grunneining kan vedta utfyllande reglar om særneige forhold ved den einssilde eksamen. Slike utfyllande reglar vert fastsett i fag- eller studieplan. Utfyllande reglar må vere basert på lova og denne forskrifta.

3. Dersom denne forskrifta står i motstrid til nasjonalt fastsette rammeplanar, gjeld sistnemnde.

§ 2. Definisjonar

1. I denne forskrifta betyr «lova» lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler, revidert 1. juli 2002, § 50 nr. 7.

2. Eksamen er vurdering som inngår i sluttvurdering av emne/emnegruppe eller fag. Som eksamen vert rekna alle skriftlege, munnlege, praktiske eller kunstnarlege arbeid, framføringar og prøver som gir grunnlag for fastsetjing av karakter på vitnemål eller karakterutskrift. Deleksamen er vurdering der karakteren inngår i utrekning av endeleg karakter for emne/emnegruppe eller fag.

3. Eit studium er ei sjølvstendig eining med eit innhald i samsvar med vedteken fag- eller studieplan som studenten kan få opptak til og studierett på. Eit studium fører fram til avslutta vurdering eller grad.

4. Som student vert rekna alle som gjennom opptak i samsvar med § 37, § 38 og § 39 i lova er tekne opp til eit studium ved Høgskulen i Sogn og Fjordane. Tidsavgrensing av studieretten er regulert i § 7 sjuande ledd i denne forskrifta.

5. Som privatist vert rekna alle som etter § 40 i lova melder seg til eksamen ved Høgskulen i Sogn og Fjordane utan å vere oppteken som student. Privatistar må betale semesteravgift det semesteret han melder seg til eksamen og eksamensavgift fastsett av styret. Styret fastset utfyllande reglar for privatistar.

6. Rammeplan er ein nasjonal plan som fastset mål, innhald og organisering av visse utdanningar og einssildfag som inngår i ei utdanning. Departementet fastset rammeplanar.

7. Fagplan er ein plan som gir nærare omtale av innhald, organisering og vurderingsformer i utdanningar som er omfatta av nasjonale rammeplanar. Avdeling/grunneining vedtek fagplanar. Ved innføring av ny rammeplan eller iverksetjing av ny rammeplanstyrt utdanning, kan direktøren bestemme at fagplan skal vedtakast av institusjonsstyret.

8. Studieplan er ein plan som fastset fagleg innhald, organisering, krav til obligatoriske kurs, praksis og vurderingsformer for ei utdanning eller eit studium som ikkje er omfatta av nasjonale rammeplanar. Styret for høgskulen vedtek studieplanar med omfang av 30 studiepoeng eller meir. Fullmakt til å vedta studieplanar på inntil 30 studiepoeng og oppdatere godkjende studieplanar er delegert til avdeling/grunneining.

9. Emne er den minste eininga som kan gå inn i eit fag, ei emnegruppe, eit studium eller ein grad og som kan inngå på vitnemål eller karakterutskrift. Alle emne skal ha eit omfang målt i studiepoeng.

10. Emnegruppe er ein kombinasjon av emne frå eitt eller fleire fag/fagområde som gjennom fag- eller studieplan er definert til å utgjere ei samla eining.

11. Fag er ei samling av emne som heng nært saman, og som er samla i ei fagleg nemning.

12. Emne, emnegruppe og fag er nemningar for dei delane som kan inngå på vitnemål eller karakterutskrift og som til saman kan utgjere ein grad eller ei utdanning.

13. Studiepoeng er mål på omfanget av eit studium der eit fullt studieår er normert til 60 studiepoeng.

14. Mappevurdering er vurdering av ei samling tekstar eller andre produkt som er produserte gjennom ein viss periode. Samlinga dokumenterer prosess og produkt, og syner studenten sine refleksjonar og faglege utvikling. Prosess for utveljing av kva for element i mappa som skal telje med i sluttvurderinga skal gå fram av fag- og studieplan. Styret kan fastsetje utfyllande reglar for mappevurdering.

15. Arbeidskrav er vilkår for å framstille seg til eksamen. Døme på arbeidskrav er særskilde forkunnskapar, innlevering av mappe, forprøver, obligatorisk undervisning, kurs, øvingar, ekskursjonar og praksis. Arbeidskrav skal gå fram av fag- eller studieplan og det skal eksplisitt framgå kva arbeidskrav som er vilkår for å framstille seg til eksamen. Styret kan fastsetje utfyllande reglar for arbeidskrav.

16. Diploma Supplement er eit vitnemålstillegg på engelsk, og skal synleggjere namn og personalia for studenten, informasjon om studieprogrammet vedkomande har gjennomgått og norsk utdannings- og vurderingssystem. Diploma Supplement inneheld ikkje vurdering av prestasjonar for den einssilde student. Diploma Supplement skal følgje det originale vitnemålet, og er berre gyldig i lag med dette.

17. Utdanningsplan er ein avtale mellom student og institusjon som synleggjer kva rettar og plikter høgskulen har overfor studenten, og dei rettar og plikter studenten har overfor institusjon og medstudentar. Studentar som er tatt opp til studium på 60 studiepoeng eller meir skal inngå ein utdanningsplan.

§ 3. Vedtaksmynde

1. I saker der vedtaksmynde i denne forskrifta ikkje eksplisitt er lagt til annan instans, er det direktøren eller den han gir fullmakt som har avgjerdsrett.

§ 4. Vurderingsformer

1. Vurderingsformer og vekting mellom ulike eksamenar eller deleksamenar som skal danne grunnlag for sluttvurdering med fastsetjing av endeleg karakter blir fastsett i fag- eller studieplan og skal godkjennast av styret, jf. lova § 46 nr. 5.

2. Eksamen skal normalt skje i form av individuell prøving. Gruppeeksamen kan gjennomførast for mindre delar av eit studium.

3. Munnleg eksamen er offentleg med mindre omsynet til gjennomføringa av eksamen eller prøva tilseier noko anna. Det kan gjerast unntak for regelen om offentleg eksamen etter ønskje frå den einskilde eksamenskandidat, dersom tungtvegande grunnar tilseier det, jf. lova § 50 nr. 3. Avdeling/grunneining sjølv gjer slike unntak.

4. Det kan gjennomførast vurdering med eigne eksamensordningar for privatistar.

§ 5. Vurderingsskala

1. Vurderingsuttrykket ved eksamen/sluttvurdering er greidd/ikkje greidd eller karakter etter ein skala frå A til F med A som beste karakter. Karakteren F blir rekna som ikkje greidd.

2. Alle deleksamenar som skal inngå i utrekninga av ein samla karakter for eit fag eller emne vert omrekna etter følgjande verdiar: A=5, B=4, C=3, D=2, E=1. Ved utrekning av samla karakter vert det nytta vanlege matematiske opphøgingsreglar.

§ 6. Eksamensomfang og tidsbruk

1. Omfang av dei ulike delane som utgjer eksamen eller sluttvurdering skal vere oppgitt i fag- eller studieplan i form av vekting og kor lenge eksamen varer.

2. Skriftleg skuleeksamen under tilsyn har til vanleg eit omfang på inntil 6 timar. Studentane får i tillegg 15 minutt til å klargjere eksamenssvara for innlevering. Dette inkluderer matpause.

3. Heimeeksamen kan ha eit omfang på inntil 10 dagar. Sjølvstendige arbeid som prosjektoppgåver/hovudoppgåver vert normalt gjennomført over eit lengre tidsrom.

§ 7. Tilgjenge til eksamen. Rett til å halde fram ved eit studium

1. Studentar som fyller dei generelle og eventuelt spesielle opptakskrava og andre krav for å gå opp til eksamen i vedkomande emne eller fag har rett til å melde seg til eksamen. Dette gjeld også privatistar.

2. For å ha tilgjenge til eksamen må studenten vere registrert og meld til eksamen innan dei fristane høgskulen fastset. Studentar betaler semesteravgift i samsvar med lov og forskrift om studentsamskipnader innan fastsette fristar. Privatistar må ha betalt dei avgifter styret fastset.

3. Studentar har rett til å melde seg til eksamen utan å vere tatt opp til studiet. Avdeling/grunneining avgjer kva emne/fag som kan takast som «tilleggsfag» med bakgrunn i krav til obligatorisk undervisning og praksis. Styret kan vedta eiga eksamensavgift for desse studentane. Studentar med utdanningsplan skal ikkje betale slik avgift.

4. Dersom gjeldande fag- eller studieplan fastset særskilde arbeidskrav for å gå opp til eksamen, må slike vere gjennomført og/eller greidd før ein framstiller seg til eksamen. Det same gjeld dersom det er krav om at bestemte eksamenar skal vere avlagt før ein kan gå opp til den aktuelle eksamenen. Informasjon om slike krav og føresetnader skal gå fram av fag- eller studieplan.

5. Ein student har rett til å framstille seg til eksamen i same emne eller fag tre gonger så lenge det aktuelle faget/eksamen eksisterer. Dette gjeld også privatistar, utan at eksamensavgift må betalast på nytt. Når ein student har teke eksamen på nytt, gjeld den beste karakteren. For rettleidd praksisstudium er det berre høve til å framstille seg to gonger for kvar praksisperiode. I særlege tilfelle kan avdeling/grunneining sjølv gjere unntak frå desse reglane.

6. Retten til å ta om att eksamenar, praksis eller arbeidskrav som er omtalt i § 7 femte ledd i denne forskrifta opphøyrer når det blir gjort endringar i fag- eller studieplan. I slike tilfelle kan siste forsøk etter gamal ordning gjennomførast eitt år etter at den gamle ordninga vart avvikla. Avdeling/grunneining avgjer om eksamen, praksis eller arbeidskrav etter gamal ordning kan innpassast og eventuelt gje fritak i forhold til ny fag- eller studieplan, jf. § 13 femte ledd.

7. Retten til å halde fram ved eit studium kan regulerast ved særskilde krav for kvart einskild studium. Slike krav blir fastsette av avdeling/grunneining og skal gå fram av studie- eller fagplan.

8. Ein student kan vere registrert ved eit studium inntil to gonger normert studietid, avgrensa oppover til to år lenger enn normert. Etter denne tid misser studenten dei rettar som følgjer med opptaket. Semesteravgift må vere betalt innan fastsett frist det semesteret studenten ynskjer å framstille seg til eksamen. Studieretten opphøyrer når ein student har brukt opp alle forsøk på å greie ein eksamen eller praksisperiode. Studieretten kan også gå tapt på grunn av forhold som er omtalt under § 7 sjuande ledd. Studentar som ikkje følgjer normert studieprogresjon, må til ei kvar tid forhalde seg til gjeldande fag- eller studieplan og dei eksamensordningar som følgjer av denne. Studentar kan etter søknad få innvilga permisjon frå utdanninga. Direktøren fastset permisjonsreglement.

§ 8. Fritak og innpassing

1. Ein student skal få fritak frå eksamen eller arbeidskrav når det kan godtgjerast at tilsvarande eksamen eller arbeidskrav er greidd ved same eller annan institusjon, eller på bakgrunn av dokumentert realkompetanse, jf. lova §

49. Det skal også gjevast innpassing eller fritak på grunnlag av grad, yrkesutdanning, fag, emne eller emnegruppe tatt ved annan norsk eller utanlandsk institusjon, jf. lova § 47 og § 48.

2. Søknad om fritak i samsvar med lova § 49 blir avgjort av styret eller den avdeling/grunneining som har fagleg ansvar for den aktuelle eksamen eller arbeidskravet det blir søkt fritak for. Søknad om innpassing, jf. lova § 47, blir avgjort av styret for den avdeling/grunneining som har ansvar for vedkomande studium. Presedenssaker blir avgjort av direktøren.

3. Når det vert gjeve fritak eller innpassing, har vedtaksorganet ansvar for å sjå til at det ikkje vert gjeve dobbel uttelling for same faginnhald, men at studenten vert godskriven med same tal studiepoeng som vedkomande har tatt ved annan institusjon. Eventuell reduksjon i tal studiepoeng i andre fag skal framgå av vedtaket.

4. Søknad om fritak for eksamen eller arbeidskrav skal leverast så tidleg som mogeleg i utdanninga og seinast innan frist for oppmelding til eksamen i det semesteret den aktuelle eksamen eller arbeidskravet skal avleggjast.

5. Fritak for eksamen skal gå fram på vitnemål og karakterutskrift, med merknad om på kva grunnlag fritaket er gjeve.

§ 9. Eksamen under særlege vilkår

1. Studentar som av medisinske eller andre grunnar har behov for særordning i samband med eksamen, må søke om dette innan dei fastsette fristane for eksamensoppmelding. Ved akutte lidningar som oppstår etter denne fristen, må søknad sendast snarast råd er. Behovet må dokumenterast med legeattest eller attest frå andre sakkunnige. Attestasjonen må innehalde ein spesifikasjon av kva for særordning studenten har behov for ved eksamen. Det skal søkjast for kvar eksamensperiode. Dersom grunnlaget for særordning er av permanent karakter, kan det gjerast vedtak for ein lengre periode, avgrensa til eitt studieår. Direktøren avgjer søknader om særordning ved eksamen etter tilråding frå avdeling/grunneining.

2. Særordning kan gjevast m.a. til studentar som har kroniske eller akutte lidningar, fysiske funksjonshemmingar, gravide som har behov for kvile, mødre som ammar, studentar med lese-/skrivevanskar eller som har norsk som framandspråk.

3. Særordning kan gjevast i form av spesiell fysisk tilrettelegging, særskilde hjelpemiddel, utvida tid til eksamen og vedlegg av attestasjon med eksamenssvaret. Det kan løyvast inntil 1 time utvida eksamenstid ved skuleeksamen. Ved heimeeksamen kan det gjevast inntil 24 timar utvida tid. Laurdag og søndag tel som vanlege dagar.

4. Ved særlege omstende (sjukdom og andre sterke velferdsgrunnar) kan studentar få høve til å avleggje eksamen andre stader. Studentane må dekkje alle ekstrautgifter i samband med den desentraliserte eksamensavviklinga. Studentar ved andre høgskular/universitet må som hovudregel ha sterke velferdsgrunnar for å kunne ta eksamen ved HSF. Direktøren avgjer slike søknader, og kan fastsetje eiga avgift for å arrangere slike eksamenar.

5. Direktøren kan fastsette utfyllande reglar om særordning ved eksamen.

§ 10. Bruk av hjelpemidlar under skuleeksamen

1. Avdeling/grunneining avgjer kva type hjelpemiddel som er lovlege ved skuleeksamen. Oversyn over lovlege hjelpemiddel ved skuleeksamen skal vere oppført for kvart einskild emne eller fag i fag- eller studieplan, og det skal tydeleg gå fram av eksamensoppgåva. Eventuell kontroll av lovlege hjelpemiddel ved skuleeksamen er den einskilde avdeling/grunneining sitt ansvar.

2. Hjelpemiddel under skuleeksamen kan omfatte skrivne og trykte hjelpemiddel, kalkulator, teikneutstyr m.m. Dersom det er tillate med trykte hjelpemiddel, skal dei vere frie for private notatar utanom lovlege referansar og markeringar. I eksamenslokalet er det ikkje tillate å ha med utstyr som kan nyttast til å opprette samband eller på anna vis kommunisere internt i eksamenslokalet eller med omverda.

3. Bruk av ulovlege hjelpemiddel blir sett på som fusk. Har studenten ulovlege hjelpemiddel til disposisjon etter at eksamen er sett i gang, blir det sett på som forsøk på fusk.

§ 11. Oppmelding til eksamen

1. Studentar som er registrerte og har betalt semesteravgift blir automatisk oppmelde til obligatoriske eksamenar (første gongs eksamen) som inngår i studiet. Studentar som ikkje følgjer normert studieløp har sjølve ansvar for å melde seg på eller av eksamen. Det same gjeld oppmelding til eksamen i valfag og til ny eksamen.

2. Oppmeldinga gjeld for eitt semester og skal skje innan 15. september i haustsemesteret og 15. februar i vårsemesteret. Privatistar har tilsvarende oppmeldingsfristar. Frist for oppmelding til eksamen utanom eksamensperiodane er ein månad før eksamen startar. Det vert sett eigne fristar for innlevering av arbeid/gjennomføring av praktiske øvingar og framføringar som skal inngå i mappevurdering.

3. Planlagd studieprogram og studieprogresjon skal gå fram av utdanningsplanen for den einskilde student. Studenten har ansvar for å registrere endringar i utdanningsplanen som gjeld eksamen innan fastsette fristar.

4. Ein student som ynskjer å trekkje seg frå eksamen, må melde skriftleg frå om dette seinast to veker før eksamen startar. Same regel gjeld for sluttvurdering som ikkje inneheld ein skriftleg skuleeksamen. Den som trekkjer seg frå eksamen etter fastsett frist og som ikkje har gyldig grunn til det, blir rekna for å ha framstilt seg til eksamen. Gyldig grunn er sjukdom eller sterke velferdsgrunnar som skal vere stadfesta av sakkunnige. Direktøren avgjer kva som er gyldig fråværsgrunn.

5. Studenten har sjølv ansvaret for å kontrollere at han eller ho er oppmeld til rett eksamen, korrigerer

eventuelle feil, og til å halde seg orientert om tid og stad for eksamen. Høgskulen pliktar å opplyse om tid og stad for eksamen seinast ei veke før eksamen tek til.

§ 12. *Tidspunkt for eksamen*

1. Eksamensplan med tidspunkt for skuleeksamen skal vere fastsett ved oppstart av det semesteret eksamen skal føregå. Ny eksamen skal vere kunngjort seinast tre veker før eksamen blir arrangert.

2. Skuleeksamen vert normalt arrangert ved utgangen av det semesteret undervisninga i faget vert avslutta og innanfor fastsett eksamensperiode. Direktøren fastset eksamensperiode. Når faglege omsyn tilseier det, kan eksamen leggjast til andre tider av året.

3. Fristar for innlevering av oppgåver og tidspunkt for gjennomføring av praktiske prøver/framføringar som skal inngå i mappe for sluttvurdering skal fastsetjast av avdeling/grunneining ved oppstart av det semesteret innleveringar og prøver/framføringar skal føregå. Direktøren kan fastsetje utfyllande retningslinjer for mappevurdering.

4. Innanfor ein eksamensperiode vert same eksamen berre arrangert ein gong.

5. Studentar som følgjer ordinær studieplan og normert studieprogresjon skal ha minst ein dag mellom kvar eksamensdag. Det kan gjerast unntak for valfag.

§ 13. *Ny eksamen*

1. Ny eksamen er mappevurdering og/eller eksamen som vert arrangert for studentar som har godkjend grunn for fråvær ved ordinær eksamen eller som strauk ved siste ordinære eksamen. Eventuelt fråværsgrunnlag skal vere dokumentert og skriftleg stadfesta, og skal leverast høgskulen så raskt som mogeleg og seinast ei veke etter at eksamen/sluttvurdering har funne stad. Studentar som har godkjend grunn for fråvær blir rekna som ikkje å ha framstilt seg til eksamen.

2. Vanlegvis vert ny eksamen arrangert ved utgangen av påfølgjande semester. Ved nokre utdanningar, der greidd eksamen er ein føresetnad for oppflytting til neste semester eller studieår, vert ny eksamen arrangert før eller i samband med oppstart av nytt semester/studieår. Det kan ikkje arrangerast meir enn ein ny eksamen i eitt og same fag i same semester.

3. Studentar som strauk eller hadde gyldig grunn til ikkje å levere mappe som grunnlag for sluttvurdering skal ha tilbod om å levere ny mappe innan utgangen av påfølgjande semester.

4. Ved ny eksamen skal det vere same pensum og vurderingsform som ved ordinær eksamen.

5. Studentar som ikkje møter til ordinær eksamen utan godkjend grunn, og studentar som ynskjer å betra karakter, har ikkje høve til å melde seg til ny eksamen. Dei må melde seg ved neste ordinære eksamen.

6. Når fag- eller studieplan vert endra, blir siste eksamen etter gamal ordning arrangert eitt år etter at den gamle ordninga vart avvikla. I slike tilfelle er eksamen open for alle registrerte studentar som fyller vilkåra for å framstille seg til den aktuelle eksamen. Dersom ein kandidat har godkjent sjukefråvær når slik eksamen blir arrangert, og vedkomande ikkje har greidd den aktuelle eksamen, kan det etter søknad arrangerast endå ein ny eksamen etter gamal ordning. Avdeling/grunneining avgjer slike søknader.

§ 14. *Fusk, annullering av eksamen, bortvising*

1. Lovlege hjelpemiddel ved skuleeksamen er omtalt under § 10. Dersom det under eksamen oppstår mistanke om fusk eller forsøk på fusk, skal studenten straks gjerast merksam på at dette vil bli rapportert. Det gjeld også student som eventuelt yter hjelp. Studenten vel sjølv om ho/han vil halde fram eller avbryte eksamen.

2. Ved heimeeksamen og skriftlege arbeid som inngår i mappevurdering kan kopiering eller avskrivning av litteratur utan tilvisingar bli vurdert som fusk.

3. Fusk eller forsøk på fusk ved eksamen medfører at eksamen for vedkomande student kan bli annullert. Fusk eller forsøk på fusk ved eksamen kan medføre bortvising frå den aktuelle eksamen, jf. lova § 54 og § 42. Direktøren avgjer slike saker.

4. Studentar som blir tekne i fusk eller forsøk på fusk ved eksamen, kan utestengjast frå institusjonen og fråtakast retten til å gå opp til eksamen ved institusjonar under lova i inntil eitt år. Retten til å annullere eksamen vert ikkje forelda. Andre institusjonar under lova kan informerast om annullering av eksamen. Styret sjølv eller styrets klagenemnd avgjer slike saker.

5. Studentar som unnlet å rette seg etter høgskulen sine retningslinjer for eksamenskandidatar, kan visast bort frå eksamenslokalet.

6. Studiesjef er ansvarleg for handsaming av saker om fusk ved eksamen.

§ 15. *Sensur*

1. Alle eksamenar/sluttvurderingar i emne eller fag som skal inngå på vitnemål eller karakterutskrift skal vere sensurert av minst to sensorar.

2. Det skal vere to sensorar, der ein er ekstern, ved minst ein deleksamen som inngår i eksamen/sluttvurdering for eit studium normert til 60 studiepoeng.

3. Det skal vere to sensorar, der ein er ekstern for minimum ein eksamen i kvart studieår i fleirårige utdanningar, grads- og kandidatstudium og ved vurdering av kandidatar sitt sjølvstendige arbeid i høgre grad.

4. Det skal vere ekstern evaluering av vurderinga eller vurderingsordninga, jf. lova § 50. Avdeling/grunneining har ansvar for dette. Ekstern evaluering kan vere:

- a) ekstern sensor deltek i sluttvurdering/eksamen for alle kandidatane etter ein fastsett plan
- b) ekstern sensor evaluerer vurderingsformene slik dei kjem til uttrykk i fag- og studieplanar, eksamensoppgåver og eventuelle sensorrettleiingar
- c) ekstern sensor deltek ved vurdering av eit tilfeldig utval eksamensoppgåver (stikkprøver).

5. Ved vurdering av praksisopplæring o.l. skal faglærar ved høgskulen og rettleiar på praksisstaden vurdere studenten til «greidd» eller «ikkje greidd» praksis. Studenten har krav på vurdering undervegs. Dersom det er tvil om ein student vil få godkjend ein praksisperiode, skal studenten i tillegg til vanleg rettleiing også få ei førebels skriftleg vurdering. Denne skal gjevast så tidleg som mogleg og seinast tre veker før praksisperioden etter planen skal vere avslutta. Ved praksisperiodar som varer fem veker eller mindre, skal varsel gjevast midtvegs i perioden. Denne vurderinga skal klart gjere greie for vurderinga så langt og eventuelle vilkår for «greidd» praksis ved sluttevaluering. For einskilde studium kan det vere andre former for vurdering av praksis. Avdeling/grunneining fastset slike vurderingsformer i fag- eller studieplan.

6. Avdeling/grunneining oppnemner sensorar. Klagekommisjon blir oppnemnd samstundes med ordinær kommisjon.

7. Ved ny sensur skal det vere minst to nye sensorar, der minst ein er ekstern. Ein ekstern sensor skal til vanleg ikkje vere sensor samanhengande i same fag eller emne ved høgskulen i meir enn fem år. Ekstern sensor kan ikkje vere tilsett eller ha hatt undervisningsoppgåver av vesentleg omfang ved høgskulen innan det aktuelle fagområdet i same studieår som eksamen vert arrangert. Ekstern sensor må ha minst ein av følgjande kvalifikasjonar:

- vere tilsett på minimum høgskulelektornivå ved annan utdannings- eller forskingsinstitusjon.
- på anna måte ha dokumentert vitkapeleg kompetanse på tilsvarende nivå.
- ha røynsle som sensor i vedkomande fag, emne eller kurs ved universitet eller høgskule.
- gjennom yrkespraksis vere særleg kvalifisert innan vedkomande fag.

Den som tek på seg sensoroppdrag, tek samstundes på seg å vere sensor ved eventuell ny eksamen i faget, emnet eller kurset.

8. Dersom dei to sensorane ikkje blir samde om vurderinga av eit eksamenssvar, skal vurderinga overlatast til ein tredje sensor til avgjerd. Dette skal vere ein ekstern sensor. Den nye sensoren har rett til å gjere seg kjend med dei første sensorane si vurdering og eventuelle grunngeving.

9. Sensurfrist er 15 yrkedagar frå innleveringsdato for eksamenssvaret. Styret sjølv kan gjere unntak frå dette kravet på visse vilkår, jf. lova § 50 nr. 4. I emne eller fag der eksamen/sluttvurdering er sett saman av fleire delar: skriftleg eksamen og/eller mappevurdering og ein munnleg prøve, og munnleg prøve fungerer som grunnlag for å justere karakter frå skriftleg eksamen og/eller mappevurdering, skal sensur frå skriftleg eksamen/mappevurdering ligge føre før munnleg prøve tek til. Ein student som ikkje har greidd skriftleg eksamen/mappevurdering, kan ikkje framstille seg til munnleg prøve.

10. Reglar for utrekning av endeleg karakter på grunnlag av fleire deleksamenar i eit emne eller fag skal framgå av fag- eller studieplan. Det same gjeld dersom det er bestemte vilkår for å framstille seg til deleksamenar, eller at dei må vere greidd i ei bestemt rekkjefølgje. Alle deleksamenar må vere gjennomført før det kan gjevast endeleg karakter.

11. Ved mappevurdering skal fag- eller studieplan gjere greie for om mappa skal vurderast med ein samla karakter, eller om det skal gjevast karakter for ulike delar. Det skal vidare gå fram om ein student som stryk i delar av mappa må ta heile mappa på ny, eller om han må ta om att dei delane han strauk i.

12. Karakterfastsetjinga er i utgangspunktet individuell også ved gruppeeksamen. Denne regelen er tiltenkt situasjonar der det kan dokumenterast eller sannsynleggjerast at ein eller fleire medlemmer av gruppa ikkje har bidrege til eksamenssvaret slik det var føresett. I slike tilfelle kan avdeling/grunneining sjølv avgjere at det skal avviklast munnleg eksaminasjon for den gruppa det gjeld med sikte på individuell fastsetjing av karakter, sjølv om dette ikkje var føresett i fag- eller studieplan. Slik eksaminasjon vert rekna som eksamen i forhold til lova og forskrifta sine reglar. I slike tilfelle vert sensurfristen utsett til den munnlege eksaminasjonen er avvikla.

13. Sensur skal gjerast kjent ved oppslag og elektronisk kunngjering. Sensurlistene skal vere anonyme.

§ 16. Grunngeving og klage

1. Når det gjeld retten til å klage på formelle feil eller fastsetjing av karakter ved eksamen, gjeld § 51 og § 52 i lova. Alle klager skal vere skriftleg grunnjevne, og dei skal rettast til høgskulen. Klage på formelle feil må setjast fram innan tre veker etter at studenten er eller burde vore kjent med det forhold som grunnjev klaga.

2. Ved klage over formelle feil, kan direktøren avgjere at klaga skal takast til følge dersom det er opplagt at klaga er rettkomen, og det påklaga forholdet berre kan ha hatt konsekvensar for klagaren. I anna fall eller dersom klagaren ikkje får medhald, skal saka handsamast av styret si klagenemnd. Styret eller styret si klagenemnd kan gjere vedtak om ny sensurering eller annullering av eksamen sjølv om det ikkje er framsett klage. Styret fastset eigen instruks for klagenemnda.

3. Studenten har rett til å få skriftleg eller munnleg grunngeving for sensurvedtaket. Ved munnleg eksamen eller vurdering av praktisk dugleik, må krav om grunngeving setjast fram straks sensurvedtaket er gjort kjent. Ved anna vurdering må krav om grunngeving framsetjast innan ei veke frå studenten fekk kjennskap til sensurvedtaket, og aldri meir enn tre veker etter at sensurvedtaket vart gjort kjent. Grunngeving skal normalt gjevast innan to veker etter at kravet er framsett. Sensorane avgjer seg imellom kven som skal gje grunngevinga.

4. Dersom det er utarbeidd skriftlege retningsliner eller sensorrettleiingar for vurderingsarbeidet skal desse gjerast tilgjengelege for studentane for gjennomsyn etter at sensurvedtaket er fastsett.

5. Ein student kan klage skriftleg over sensurvedtaket innan tre veker etter at vedtaket er kunngjort, jf. lova § 52 nr. 4. Klaga skal vere fagleg grunngeven, og går direkte til klagekommisjon for ny sensur.

6. Ved mappevurderingar under vegs i studiet har studenten klagerett over fastsetjing av karakter når samla vurdering av emne eller fag er kunngjort.

7. Ved klage på sensurvedtak som gjeld gruppeoppgåve//-eksamen, må alle som er omfatta av sensurvedtaket skrive under på klaga. Klage på gruppekarakter som inneber krav om individuell karakterfastsetjing, skal handsamast etter reglane i § 15 tolvte ledd.

8. Klagekommisjonen utfører ei full overprøving av det påklagde sensurvedtaket. Endring kan skje til gunst eller ugunst for klagaren, jf. lova § 50 nr. 5. Klagekommisjonen skal ikkje ha tilgang til andre opplysningar enn dei første sensorane. Klagekommisjonen sitt vedtak skal ligge føre innan tre veker etter at klagefristen er ute.

9. Munnleg eksamen og andre prøveformer som vanskeleg kan etterprovast, kan berre påklagast på grunnlag av formelle feil. Når det blir halde munnleg eksamen i tilknytning til skriftleg eksamen, og det deretter vert sett ein felles karakter på den samla prestasjonen, er det berre den skriftlege delen av eksamen som kan påklagast. Dersom sensurvedtaket blir endra, må det haldast ny munnleg eksamen for fastsetjing av endeleg karakter.

§ 17. *Reduksjon av studiepoeng*

1. Dersom ein student tek eksamen i fleire emne eller fag som heilt eller delvis overlappar kvarandre, skal det normalt føre til reduksjon av studiepoeng. Reduksjon blir gjort i det emnet eller faget som gjev det gunstigaste resultatet for studenten. Fagleg overlapping mellom høgskulen sine egne studietilbod skal normalt gå fram av fag- eller studieplan og studiehandbok. Avdeling/grunneining avgjer spørsmål om reduksjon av studiepoeng.

§ 18. *Vitnemål og karakterutskrift*

1. Det vert skrive ut vitnemål og Diploma Supplement for avslutta grad eller utdanning i samsvar med kongeleg resolusjon. For andre studium eller einskildeksamenar tildeler høgskulen karakterutskrift.

2. Studentar som har fått fritak etter § 49 i lova, og som tilfredsstiller krava til fullført grad eller utdanning, kan få vitnemål dersom eksamen i fag/emne/emnegruppe/studium av eit samla omfang på minst 60 studiepoeng er teke ved høgskulen.

3. Normalt blir det utskrive berre eitt vitnemål per student. Dersom ein student betrar karakterar som inngår på vitnemålet, kan studenten krevje å få utskrive nytt vitnemål. Tidlegare utskrive vitnemål må då innleverast. I særlege tilfelle der det kan dokumenterast eller sannsynleggjerast at vitnemålet er kome bort, kan det skrivast ut nytt vitnemål utan innlevering. Slikt vitnemål skal ha påskrifta «duplikat», og både opphavleg utskrivingsdato og ny dato skal framgå.

4. Vitnemålet skal som eit minimum gje opplysningar om:

- namn og fødselsnummer
- kva grad eller utdanning som er oppnådd
- tidspunkt for fullført utdanning
- namn, studiepoeng og karakter for emne/emnegruppe eller fag som er gitt avsluttande vurdering og som går inn i studiet
- når dei einskilde eksamenane er avlagt
- kva emne/emnegruppe eller fag studenten eventuelt har fått innpassing eller fritak for
- tittel på større skriftlege oppgåver
- praksis
- kva vurderingsskala som er nytta.

5. Det skal gå fram av vitnemålet dersom ein kandidat som går opp til eksamen utan å vere tatt opp til eit studium, jf. lova § 40 nr. 1, har blitt vurdert etter annan eksamensordning enn den som gjeld for studentar som er tatt opp til studiet.

6. Deleksamenar som inngår i sluttvurdering av emne eller fag skal normalt ikkje spesifiserast på vitnemålet.

7. Det vert gitt karakterutskrift for eksamenar som er greidd og som utgjer del av ein grad eller utdanning eller kjem i tillegg til grad eller utdanning.

8. På førespurnad vert det utskrive karakterutskrift på engelsk.

9. Vitnemål skal vere utskrive i høgskulen sitt namn. Vitnemål skal underskrivast av rektor og studiesjef. Denne fullmakta kan delegerast både i fagleg og administrativ line.

§ 19. *Retningsliner for gjennomføring av eksamen*

1. Styret gjev direktøren fullmakt til å vedta retningsliner for den praktiske gjennomføringa av eksamen, slik som retningsliner for eksamenskandidatar, eksamensvakter, ansvarlege faglærarar, sensorar og eksamensansvarleg. Direktøren får vidare fullmakt til å vedta egne retningsliner for digital eksamensavvikling inkludert innlevering av oppgåver over Internett.

§ 20. *Iverksetjing*

1. Denne forskrifta opphevar forskrift av 24. juni 1999 nr. 777 om eksamen ved Høgskulen i Sogn og Fjordane, og gjeld frå 1. september 2002.

30. aug. Nr. 1197 2002**Forskrift om krav til bachelorgrad ved Høgskolen i Hedmark.**

Fastsatt av styret for Høgskolen i Hedmark 30. august 2002 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler § 45 og kgl.res. av 11. oktober 2002 nr. 1124 § 21. Kunngjort 8. november 2002.

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder bestemmelser til bachelorgrad ved Høgskolen i Hedmark. Forskriften omfatter krav og myndighet knyttet til bestemmelser om bredde og fordypning for tildeling av bachelorgrad.

§ 2. Definisjoner

I forskriften gjelder følgende definisjoner:

Studiepoeng

Mål på studie-/arbeidsomfang, der 60 studiepoeng tilsvarer ett års fulltidsstudium.

Fag/emne/emnegruppe

Universitets- og høyskoleloven fastsetter i § 46 at institusjonen selv bestemmer hvilke fag, emner og emnegrupper institusjonen skal tilby innenfor lavere grad.

Emne

Den minste studiepoenggivende eksamensenhets som kan være del av et fag, emnegruppe, studieprogram eller grad. Et emne skal normalt ha en størrelse uttrykt i studiepoeng som er delelig med 5, med 5 studiepoeng som minste enhet. Unntak fra dette kan fastsettes i fagplaner på grunnlag av bestemmelser i nasjonale rammeplaner eller i spesielle tilfeller i den enkelte studieplan. Minste frittstående emne som kan inngå i bachelorgraden skal være 15 studiepoeng.

Fag/emnegruppe

Samling av beslektede emner/moduler som anses å utgjøre en samlet enhet, ev. under en felles fagbetegnelse eller med felles studieplan.

Modul

Samme betydningsinnhold som emne.

Studieprogram

Et ett- eller flerårig studium som fører fram til en avsluttende eksamen eller grad (årsstudium, høyskolekandidat, bachelorgrad).

Studieplan

Der det ikke er gitt nasjonal rammeplan for et studium, utarbeides studieplan. Studieplanen skal inneholde bestemmelser om oppbygging, innhold, krav som må oppfylles, evalueringsformer mv.

§ 3. Krav til innholdet i en bachelorgrad

Graden bachelor oppnås på grunnlag av eksamen i fag, emner, emnegrupper eller studieprogram av minimum 180 studiepoengs omfang.

Grunnlaget for graden skal omfatte ett av følgende:

- a) Integriert, yrkesrettet utdanning av minimum 180 studiepoengs omfang;
- b) Integriert yrkesrettet utdanning eller annet studieprogram av minimum 120 studiepoengs omfang, kombinert med studieprogram av minimum 60 studiepoengs omfang;
- c) Treårig utdanning gir rett til graden bachelor, forutsatt at utdanningen tilfredsstiller følgende vilkår:
  - Utdanningen skal inneholde fordypning i fag, emne eller emnegruppe av minimum 80 studiepoengs omfang og ett faglig breddekrav på minimum 30 studiepoeng.
  - Utdanningen kan inneholde vitenskapsteoretiske eller -filosofiske emner på minimum 10 studiepoeng og innføringsemner knyttet til de enkelte fag på minimum 10 studiepoeng.

§ 4. Fritak for eksamen eller prøve

Det kan gis fritak for eksamen eller prøve som inngår i grunnlaget for bachelorgraden dersom tilsvarende krav er oppfylt gjennom tidligere avlagt eksamen eller prøve. Dokumentert realkompetanse kan også gi grunnlag for slikt fritak.

Alle studieprogram kan ha innebygget inntil ett års studier, 60 studiepoeng, ved institusjoner i utlandet. Ellers gjelder de generelle bestemmelser om innpassing av utdanning fra andre institusjoner som følger av lov om universiteter og høyskoler, jf. § 47 – § 49.

§ 5. Reduksjon i studiepoeng

Overlapping i faginnhold mellom fag/emner/emnegrupper/studieprogram som inngår i grunnlaget for bachelorgraden kan ikke utgjøre mer enn 10 studiepoeng totalt. Overlapping ut over 10 studiepoeng må kompenseres.

§ 6. *Overgangsordninger*

Kandidater som fra og med dato for ikrafttredelse av denne forskrift oppfyller kravene til bachelorgraden, tildeles denne.

En kandidat kan ikke tildeles både graden bachelor og graden kandidata/candidatus magisterii (cand.mag.) på grunnlag av samme utdanning, heller ikke når grunnlaget for tildeling av cand.mag.-graden i omfang går ut over grunnlaget for tildeling av bachelorgraden.

Kandidater som på tidspunktet for innføring av bachelorgraden har gjennomført studier og avlagt eksamener av omfang på minst 3 års normert studietid eller 180 studiepoeng uten å oppfylle kravene til bachelorgraden, gis anledning til å fullføre studiet som cand.mag. innen 30. juni 2005.

Cand.mag.-graden ved Høgskolen i Hedmark oppheves med virkning fra 1. juli 2005.

§ 7. *Vitnemål og vitnemålstillegg*

For oppnådd bachelorgrad utstedes vitnemål på norsk med angivelse av gradens faglige innhold. Et eget vitnemålstillegg (Diploma Supplement) gir en nærmere beskrivelse på engelsk av kandidatens utdanning og av det norske høgre utdanningssystemet.

For å kunne tildeles graden bachelor med vitnemål fra Høgskolen i Hedmark må eksamener med et samlet omfang på minimum 60 studiepoeng være avlagt ved høgskolen.

Vitnemål for oppnådd bachelorgrad etter denne forskrifts § 3 bokstav a utstedes automatisk til de kandidater som oppfyller kravene.

Vitnemål for oppnådd bachelorgrad etter denne forskrifts § 3 bokstav b og c utstedes automatisk til de kandidater som oppfyller kravene og som har gjennomført et 3-årig bachelorprogram ved institusjonen.

Vitnemål for oppnådd bachelorgrad etter denne forskrifts § 3 bokstav c utstedes etter søknad til de kandidater som oppfyller kravene etter selvvalgt studieprogram. Søkeren må selv dokumentere at kravene er oppfylt. Kandidater som har tatt del av bachelorgraden etter § 3 bokstav b ved andre institusjoner, må også søke om å få utstedt vitnemål og dokumentere at kravene er oppfylt.

§ 8. *Ikrafttredelse*

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2003.

Merknader:

§ 2 Definisjoner:

Merknad til begrepene fag/emne/emnegruppe:

I lovforslaget brukes begrepene uten nærmere spesifisering av betydningsinnholdet. Begrepet «emnegruppe» har til nå være reservert godkjente 20-vektallskombinasjoner av realfaglige emner ved universitetene. Dette er nå endret, slik at «emnegruppe» må forstås som enhver godkjent kombinasjon av emner som gjennom studieplan er definert til å utgjøre en samlet enhet.

§ 3 Krav til innholdet i en bachelorgrad

Merknad:

1. Begrepet «integrrert yrkesrettet utdanning» er i samsvar med departementets terminologi i utkast til forskrift om krav til mastergraden, brukt om utdanning som er sammensatt av flere ulike fagområder (fag og emner) og har yrkeskompetanse som målsetting. Slik det er brukt, er det en fellesbetegnelse for profesjonsutdanninger og integrerte yrkesutdanninger, og vil ved HH omfatte 3-årige utdanninger innen for eksempel helse- og sosialfag, 2- eller 3-årig økonomisk/administrative utdanninger, revisjonsfag, skog- og utmarksfag, landbruks- og naturfag, førskole- og faglærerutdanning.
2. *Bokstav a:* Dette punktet vil dekke 3-årige studieløp som er styrt av rammeplaner.
3. *Bokstav b:* Dette punktet vil gi frihet til å godkjenne for eksempel et årsstudium som påbygning på 2-årig økonomisk/administrativ utdanning.
4. *Bokstav c:* Dette punktet fastsetter rammene for nye 3-årige bachelorløp som utvikles, men vil også gjelde for studenter som bygger opp en bachelorgrad på fritt grunnlag og ev. bare tar en del av utdanningen ved HH.

§ 5 Reduksjon i studiepoeng

Merknad:

UH-lovens § 47 fastslår at institusjonene skal påse at det ikke gis dobbel uttelling for samme faginnhold. I cand.mag.-graden godtas inntil 5 vektalls overlapping i faginnhold mellom fag/studier som inngår i graden, og overlapping ut over 5 vektall må kompenseres. I og med at bachelorgraden har mindre omfang enn cand.mag.-graden, foreslås at overlapping begrenses oppad til 10 studiepoeng.

§ 6 Overgangsordninger

Merknad:

Rammene for overgangsordningene er fastsatt gjennom departementets brev av 5. oktober 2001.

§ 7 Vitnemål og vitnemålstillegg

Merknad:

Titler i vitnemålet:

Kandidater som oppnår graden bachelor etter § 3 bokstav a og b foreslås å få tittelen «Bachelor i <betegnelse på studieprogram i henhold til rammeplan eller studieplan>», for eksempel

- Bachelor skogbruk;
- Bachelor i økonomi og administrasjon med IKT;
- Bachelor i miljøforvaltning.

Når det gjelder bachelorutdanninger med nasjonale rammeplaner, forventes det at det blir etablert ensartede titler nasjonalt.

Kandidater som oppnår graden bachelor etter § 3 bokstav c foreslås å få tittelen «Bachelor» med tillegg som angir fagområde for fordypning på minimum 80 studiepoeng, for eksempel

- Bachelor/med fordypning i engelsk.

17. sept. Nr. 1198 2002

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter sei nord for 62° N i 2002.

Fastsatt av Fiskeridirektøren 17. september 2002 med hjemmel i forskrift av 12. desember 2001 nr. 1404 om regulering av fisket etter sei nord for 62° N i 2002 § 26. Kunngjort 8. november 2002.

I

I forskrift av 12. desember 2001 nr. 1404 om regulering av fisket etter sei nord for 62° N i 2002 gjøres følgende endring:

§ 15 nytt siste ledd skal lyde:

Maksimalkvotene oppheves med virkning fra 17. september 2002.

II

Endringen trer i kraft straks.

7. okt. Nr. 1199 2002

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2002.

Fastsatt av Fiskeridirektoratet 7. oktober 2002 med hjemmel i forskrift av 11. desember 2001 nr. 1644 om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2002 § 33, jf. lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4 og § 5. Kunngjort 8. november 2002.

I

I forskrift av 11. desember 2001 nr. 1644 om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2002 gjøres følgende endringer:

§ 16 nye andre og tredje ledd skal lyde:

Av gruppekvoten som nevnt i første ledd kan det avsettes et kvantum på 5.000 tonn til et fortsatt fiske for fartøy som låsetter og fartøy som fisker med landnot.

Med fartøy som låsetter menes i denne bestemmelsen fartøy i kystfartøygruppen som i 2002 ikke har levert fangst av norsk vårgytende sild som er direktehåvet.

§ 32 nye fjerde og femte ledd skal lyde:

Fartøy i kystfartøygruppen som låsetter og fartøy som fisker med landnot er unntatt fra eventuell stopp i kystfartøygruppens fiske. Fiskeridirektoratet kan likevel stoppe fisket for fartøy som låsetter og fartøy som fisker med landnot når gruppekvoten er beregnet oppfisket.

Med fartøy som låsetter menes i denne bestemmelsen fartøy i kystfartøygruppen som i 2002 ikke har levert fangst av norsk vårgytende sild som er direktehåvet.

II

Endringene trer i kraft straks.

11. okt. Nr. 1200 2002**Forskrift om bachelorgraden ved Høgskulen i Sogn og Fjordane.**

Fastsett av styret for Høgskulen i Sogn og Fjordane 11. oktober 2002 med heimel i kgl.res. av 11. oktober 2002 nr. 1124 § 28. Kunngjort 8. november 2002.

§ 1. Virkeområde

Forskrifta omhandlar krav til innhald og oppbygging av bachelorgrad ved Høgskulen i Sogn og Fjordane.

Følgjande definisjonar er lagt til grunn i denne forskrifta:

Studiepoeng er mål på omfanget av eit studium der eit fullt studieår er normert til 60 studiepoeng.

Emne er den minste eininga som kan gå inn i eit fag, ei emnegruppe, eit studium eller ein grad og som kan inngå på vitnemål eller karakterutskrift. Alle emne skal ha eit omfang målt i studiepoeng.

Fag er ei samling av emne som heng nært saman, og som er samla i ei fagleg nemning.

Emnegruppe er ein kombinasjon av emne frå eitt eller fleire fag/fagområde som gjennom fag- eller studieplan er definert til å utgjere ei samla eining.

Studium er ei sjølvstendig eining med eit innhald i samsvar med vedtatt fag- eller studieplan, som studenten kan få opptak til og studierett på. Eit studium fører fram til avslutta vurdering eller grad.

Studieeining er emne innan same fagområde på minimum 10 studiepoeng.

§ 2. Krav til bachelorgraden

Bachelorgraden vert oppnådd på grunnlag av:

- a) Fullført 3-årig rammeplanfesta studium (180 studiepoeng) som i følgje rammeplanen eller forskrift gir bachelorgrad.
- b) Fullført 3-årig integrert yrkesretta studium (180 studiepoeng) som i følgje vedtak i styret for Høgskulen i Sogn og Fjordane gir bachelorgrad.
- c) Tre år normert studium (180 studiepoeng) med fagleg spesialisering (fag/emnegruppe/studium) på minimum 80 studiepoeng. Graden må innehalde eit fagleg sjølvstendig arbeid på minimum 15 studiepoeng som er relevant i høve den faglege spesialiseringa. I tillegg er det krav om fordjuping i eit anna fag/emne/emnegruppe på minimum 30 studiepoeng.

Graden kan omfatte 10 studiepoeng tilsvarande examen philosophicum og 10 studiepoeng examen facultatum.

§ 3. Krav til minste studieeining

Studieeininger som kan inngå i grunnlag for bachelorgraden under § 2 bokstav b og c er fullførte emne/emnegrupper på minimum 10 studiepoeng. Mindre emne kan godkjennast om dei samla utgjer minimum 10 studiepoeng innan same fag/fagområde.

§ 4. Fritak for fag – fagleg overlapping

Det kan gjevast fritak for fag/emne som er føresett å gå inn i ein bachelorgrad ved Høgskulen i Sogn og Fjordane, med bakgrunn i tidlegare avlagt eksamen i tilsvarande fag/emne ved Høgskulen i Sogn og Fjordane eller annan høgre utdanningsinstitusjon. Dokumentert realkompetanse kan og gje grunnlag for slikt fritak.

Øvste faglege instans ved den avdelinga/grunneininga som gir bachelorgraden eller har ansvaret for det fagområdet som søknad om fritak gjeld, avgjer om det skal gjevast fritak på grunnlag av fag/emne som er avlagt.

Innanfor bachelorgraden kan det ikkje inngå fagleg overlapping på meir enn 10 studiepoeng. Overlapping ut over dette må kompenseras med «friske» studiepoeng.

§ 5. Vitnemål

Høgskulen i Sogn og Fjordane skriv ut vitnemål for oppnådd bachelorgrad. Vilåret er at eksamen i fag/emne/emnegruppe/studium av eit samla omfang på minimum 60 studiepoeng er teke ved Høgskulen i Sogn og Fjordane.

Vitnemål for oppnådd bachelorgrad etter § 2 bokstav a og b vert skrive ut automatisk for alle som oppfyller krava til fullført bachelorgrad.

Vitnemål for oppnådd bachelorgrad etter § 2 bokstav c vert skrive ut etter søknad. Søkjaren må sjølv dokumentere at krava er oppfylt.

§ 6. Overgangsordningar

Studentar som 1. september 2002 eller seinare oppfyller krava til bachelorgraden vert tildelt denne graden.

Ein student kan ikkje oppnå både graden bachelor og graden kandidata/candidatus magisterii (cand.mag.-graden) på grunnlag av same utdanning/studium, sjølv om grunnlaget for tildeling av cand.mag.-graden i omfang går ut over grunnlaget for tildeling av bachelorgraden.

Studentar som på tidspunktet for iverksetjing av denne forskrifta har gjennomført studier og avlagt eksamen i fag/emne/emnegrupper med eit omfang av minst 3 år normert studietid/180 studiepoeng utan å oppfylle krava til bachelorgrad får høve til å fullføre studiet med sikte på ein cand.mag.-grad i løpet av ein overgangsperiode på to år, dvs. seinast innan 30. juli 2005.

Cand.mag.-graden ved Høgskulen i Sogn og Fjordane vert oppheva med verknad frå og med 1. august 2005.

§ 7. Utfyllande reglar

Styret for Høgskulen i Sogn og Fjordane kan vedta utfyllande reglar til denne forskrifta.

§ 8. Ikrafttredelse

Forskrifta trer i kraft 11. oktober 2002.

18. okt. Nr. 1201 2002**Forskrift om elektronisk innsending av merverdiavgiftsoppgaver og leveringssted for papirbaserte oppgaver.**

Fastsatt av Skattedirektoratet 18. oktober 2002 med hjemmel i lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 29 sjettede ledd og § 75 og delegeringsvedtak av 25. juni 2001 nr. 762. Kunngjort 8. november 2002.

§ 1. Elektronisk innsending

Omsetningsoppgave etter merverdiavgiftsloven § 29 kan sendes elektronisk i samsvar med bestemmelsene i denne forskrift. For øvrig gjelder bestemmelsene i merverdiavgiftsloven tilsvarende.

§ 2. Signatur mv.

Elektronisk innsendt oppgave anses signert og autentisert etter merverdiavgiftsloven § 29 siste ledd ved angivelse av fødselsnummer og organisasjonsnummer, samt bruk av PIN-kode som gir fullmakt til å godkjenne oppgaven.

Avgiftsmyndighetene tildeler i tillegg en særlig PIN-kode som gir tilgang til å fylle ut oppgaven i skjermbildet.

Tildeling av PIN-kode skjer på den måte som Skattedirektoratet bestemmer.

§ 3. Tid og sted for innsending av de elektroniske oppgavene

Elektronisk innsendt oppgave skal sendes til den mottakssentral som Skattedirektoratet bestemmer.

Oppgaven anses fremkommet når den er loggført som godkjent i mottakssentralen. Godkjenningen bekreftes ved elektronisk kvittering.

§ 4. Vilkår for avvising av oppgaver i mottakssentralen

Elektronisk innsendt oppgave blir avvist når avsender har mottatt en melding om at oppgaven inneholder formelle eller logiske feil uten at feilen blir rettet, eller at det blir gitt noen nærmere forklaring på feilen.

Hvis oppgaven blir avvist av grunn som nevnt i første ledd anses oppgaven som ikke sendt.

§ 5. Leveringssted for papirbaserte oppgaver

Papirbasert oppgave sendes til den mottakssentral som Skattedirektoratet bestemmer.

§ 6. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks.

21. okt. Nr. 1202 2002**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2002.**

Fastsatt av Fiskeridirektoratet 21. oktober 2002 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, jf. forskrift av 11. desember 2001 nr. 1644 om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2002 § 33. Kunngjort 8. november 2002.

I

I forskrift av 11. desember 2001 nr. 1644 om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2002 gjøres følgende endring:

§ 13 skal lyde:

Uten hensyn til bestemmelsene i § 24 og § 26 kan to fartøy som tråler med samme redskap fordele kvantum på de samme to fartøy ved levering på følgende vilkår:

Fartøyene må skriftlig melde seg som partrållag til Fiskeridirektoratet i Bergen før fisket tar til.

Ved innmelding av fangst til Norges Sildesalgslag og ved levering skal det gis oppgave over at fangsten er tatt som partrållag. Meldingen skal angi hvilke to fartøy som har partrålt.

Fangst som tas i forbindelse med partråling etter denne bestemmelse må deles med minimum 20% av fangsten pr. levering til det ene fartøyet.

Et fartøy kan ikke dele fangst med mer enn ett annet fartøy innenfor kalenderåret.

Fiskeridirektoratet kan kreve at fartøy som meldes som partrållag fremstiller seg for godkjenning.

II

Endringen trer i kraft straks.

22. okt. Nr. 1203 2002**Forskrift om endring i forskrift om EØS-godkjenning av maritimt radioutstyr.**

Fastsatt av Post- og teletilsynet 22. oktober 2002 med hjemmel i lov av 23. juni 1995 nr. 39 om telekommunikasjon (teleloven) § 4–6, jf. kgl.res. av 31. august 2001 nr. 949 del I punkt 2. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. XXXII nr. 1 og vedlegg XIII nr. 56d (direktiv 96/98/EF endret ved direktiv 98/85/EF og direktiv 2001/53/EF). Kunngjort 8. november 2002.

I

I forskrift av 15. juni 1999 nr. 709 om EØS-godkjenning av maritimt radioutstyr gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd skal lyde:

Forskriften gjelder konstruksjon, produksjon, import, omsetning og bruk av radioutstyr om bord på skip som skal ha sikkerhetsattest i henhold til den internasjonale konvensjonen av 1974 om sikkerhet for menneskeliv til sjøs med endringer pr. 1. januar 2001, SOLAS-konvensjonen.

I § 2 skal definisjonen av «EF-typeprøvingssertifikat» lyde:

EF-typeprøvingssertifikat: Dokument utstedt av teknisk kontrollorgan som bekrefter at en utstyrstype er i overensstemmelse med krav i direktiv 96/98/EF, direktiv 98/85/EF og direktiv 2001/53/EF.

§ 2 definisjonen av «SOLAS-konvensjonen» og definisjonen av «IMO» oppheves.

§ 9 skal lyde:

Dersom et radioutstyr må skiftes ut utenfor EØS og det ikke er mulig eller praktisk å finne EØS-godkjent utstyr, kan annet utstyr tillates brukt hvis en anerkjent organisasjon tilsvarende et teknisk kontrollorgan, kan dokumentere at utstyret er likeverdig med godkjent utstyr eller hvis et medlemsland i den internasjonale sjøfartsorganisasjon, IMO, erklærer at utstyret oppfyller kravene i relevante standarder fastsatt av IMO.

Ny § 15 skal lyde:

§ 15. Overgangsordninger

Radioutstyr som omfattes av vedlegg 1 og som er godkjent av Post- og teletilsynet før 15. juni 1999, kan frem til 1. januar 2001 markedsføres og anbringes om bord. Radioutstyr som omfattes av vedlegg 1, er merket med «nytt produkt» i kolonnen utstyrskategori og er produsert før 20. februar 2002, kan markedsføres og anbringes om bord frem til 20. februar 2004.

Nåværende § 15 blir ny § 16 og skal lyde:

§ 16. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg 1 skal lyde:

Vedlegg 1

<i>Nr.</i>	<i>Utstyrskategori</i>	<i>Standarder</i>
1	Radarutstyr	EN 60936–1 (2000), EN 60945 (1997), EN 61162 eller IEC 60936–1 (2000), IEC 60945 (1996), EN 61162
2	Loran-C-mottaker	EN 61075 (1993), EN 60945 (1997), EN 61162 eller IEC 61075 (1991), IEC 60945 (1996), IEC 61162
3	Chayka-mottaker	EN 61075 (1993), EN 60945 (1997), EN 61162 eller IEC 61075 (1991), IEC 60945 (1996), IEC 61162
4	GPS-mottaker	EN 61108–1 (1996), EN 61162 eller IEC 61108–1 (1994), IEC 61162
5	GLONASS-mottaker	EN 61108–2 (1998), EN 61162 eller IEC 61108–2 (1998), IEC 60945 (1996), EN 61162
6	9 GHz-radartransponder (SART)	EN 61097–1 (1993), EN 60945 (1997) eller IEC 61097–1 (1992), IEC 60945 (1996)
7	Radarutstyr for hurtigbåter (nytt produkt)	EN 60936–2 (1999), EN 61162 eller IEC 60936–2 (1998), IEC 61162
8	VHF-sender/-mottaker for DSC og radiotelefonti	ETS 300.162–1 (2000–12), EN 300.338 (1999–04), EN 300.828 (1998–03), EN 61162 eller IEC 61097–3 (1994), IEC 61097–7 (1996), IEC 60945 (1996), IEC 61162
9	VHF DSC-vaktmottaker	EN 300.338 (1999–04), EN 301.033 (1998–08), EN 300.828 (1998–03), EN 60945 (1997) eller IEC 61097–3 (1994), IEC 61097–8 (1998), IEC 60945 (1996)
10	NAVTEX-mottaker	ETS 300.065 (2001–5), EN 301.011 (1998–09) eller IEC 61097–6 (1995), IEC 60945 (1996)

<i>Nr.</i>	<i>Utstyrskategori</i>	<i>Standarder</i>
11	EGC-mottaker	ETS 300.460 (1997–11) + A1 (1997–11), EN 300.829 (1998–03) eller IEC 61097–4 (1994), IEC 60945 (1996)
12	HF MSI-utstyr (mottaker for maritime sikkerhetsmeldinger)	ETS 300.067 (1992–09) + A1 (1998–09), EN 60945 (1997), EN 61162 eller IEC 61097–11, IEC 61162
13	406 MHz-nødpeilesender	ETS 300.066 (2001–01), EN 60945 (1997) eller IEC 61097–2 (1994), IEC 60945 (1996)
14	L-bånd-nødpeilesender	ETS 300.372 (1996–05), EN 60945 (1997) eller IEC 61097–5 (1997)
15	MF-sender/-mottaker med DSC og radiotelefoni	ETS 300.338 (1999–04), ETS 300.373 (1995–08) + A1 (1997–08), EN 60945 (1997), EN 61162 eller IEC 61097–3 (1994), IEC 61097–9 (1997), IEC 60945 (1996), IEC 61162
16	MF DSC-vaktmottaker	ETS 301.033 (1998–08), ETS 300.338 (1999–04), EN 60945 (1997) eller IEC 61097–3 (1994), IEC 61097–8 (1998), IEC 60945 (1996)
17	Inmarsat-B-skipsjordanstasjon	IEC 61097–10 (1999)
18	Inmarsat-C-skipsjordanstasjon	EN 300.460 (1996–05) + A1 (1997–11), EN 300.829 (1998–03), EN 61162 eller IEC 61097–4 (1994), IEC 60945 (1996), IEC 61162
19	MF/HF-sender/-mottaker for radiotelefoni, DSC og teleks	ETS 300.373 (1995–08) + A1 (1997–08), EN 300.338 (1999–04), ETS 300.067 (1992–09) + A1 (1998–09), EN 60945 (1997), EN 61152 eller IEC 61097–3 (1994), IEC 61097–9 (1997), IEC 61097–11 (2000), IEC 60945 (1996), IEC 61162
20	MF/HF DSC-vaktmottaker	EN 301.033 (1998–08), ETS 300.338 (1999–04), EN 60945 (1997) eller IEC 61097–3 (1994), IEC 61097–8 (1998), IEC 60945 (1996)
21	Maritim VHF-sender/-mottaker med flynødfrekvenser	EN 301.688 (2000–07), EN 60945 (1997) eller EN 301.688 (2000–07), IEC 60945 (1996)
22	Bærbar VHF-sender/-mottaker for redningsfarkoster	ETS 300.225 (1998–01), EN 300.828 (1998–03), EN 60945 (1997) eller IEC 61097–12 (1996), IEC 60945 (1996)
23	VHF-sender/-mottaker for fastmontering i redningsfarkoster	EN 301.466 (2000–11), EN 60945 (1997) eller EN 301.466 (2000–11), IEC 60945 (1996)

II

Endringene trer i kraft straks.

23. okt. Nr. 1204 2002

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen, innenfor grunnlinjene på kyststrekningen Stad – Lindesnes og i Skagerrak i 2002.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 23. oktober 2002 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5 og § 11 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 8. november 2002.

I

I forskrift av 21. desember 2001 nr. 1646 om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen, innenfor grunnlinjene på kyststrekningen Stad – Lindesnes og i Skagerrak i 2002 gjøres følgende endringer:

§ 24 nytt annet ledd skal lyde:

Etter 23. oktober 2002 kan fartøy som kan delta i kystfartøygruppen, og som fisker med not, maksimalt fiske 50 tonn. Fangster tatt før denne dato og fangster som tas som bifangst i annet fiske medregnes i dette kvantumet.

§ 25 skal lyde:

Fartøy som deltar i kystfisket kan bare fiske til konsum eller agn.

I områdene nevnt i § 3 bokstav c og d kan vedkommende salgslag bestemme at alle sildefangster skal låssettes. Salgslagene kan dispensere fra dette påbudet.

Uavhengig av annet ledd skal fangster tatt med not etter 23. oktober 2002 låssettes.

Fiskeridirektoratet kan i særlige tilfeller dispensere fra konsumpåbudet, herunder når hele eller deler av fangsten av kvalitetsmessige grunner ikke kan anvendes til konsum eller agn.

II

Endringene trer i kraft straks.

23. okt. Nr. 1205 2002**Forskrift om endring i forskrift om stopp i fisket etter nordsjøsild.**

Fastsatt av Fiskeridirektoratet 23. oktober 2002 med hjemmel i forskrift av 21. desember 2001 nr. 1646 om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen, innenfor grunnlinjene på kyststrekningen Stad – Lindesnes og i Skagerrak i 2002 § 30. Kunngjort 8. november 2002.

I

I forskrift av 6. juni 2002 nr. 739 om stopp i fisket etter nordsjøsild gjøres følgende endring:

§ 1 nytt tredje ledd skal lyde:

Stoppet gjelder ikke fiske som utøves med hjemmel i § 24 annet ledd i Fiskeridepartementets forskrift av 21. desember 2001 nr. 1646 om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen, innenfor grunnlinjene på kyststrekningen Stad – Lindesnes og i Skagerrak i 2002.

II

Endringen trer i kraft straks.

25. okt. Nr. 1206 2002**Forskrift om endring i forskrift om utstedelse av fødselsattester i folkeregistrene.**

Fastsatt av Skattedirektoratet 25. oktober 2002 med hjemmel i kgl.res. av 5. juli 1968 nr. 3384. Kunngjort 8. november 2002.

I

I forskrift av 25. oktober 1982 nr. 1525 om utstedelse av fødselsattester i folkeregistrene gjøres følgende endringer:

§ 4 tredje ledd skal lyde:

Attesten skal i begge tilfelle angi nåværende fulle navn. For personer som har endret etternavn ved giftemål, skal attesten dessuten gi opplysning om vedkommendes etternavn som ugift. Er navn endret ved adopsjon, skal navnene bare angis slik de lyder etter adopsjonen. Er adoptivforholdet opphevet, skal navnene bare angis slik de lyder etter opphevelsen.

§ 8 første ledd skal lyde:

Attesten skal skrives på særskilt blankett fastsatt av Sentralkontoret. Fødselsdato skal være angitt i rekkefølgen dag/måned/år. Året må angis helt ut, med 4-sifret tall. Navn skal være angitt i rekkefølgen etternavn, fornavn, eventuelle mellomnavn.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2003.

25. okt. Nr. 1207 2002**Forskrift om endring i forskrift om folkeregistrering.**

Fastsatt av Skattedirektoratet 25. oktober 2002 med hjemmel i kgl.res. av 16. januar 1970 nr. 2 gitt med hjemmel i lov av 16. januar 1970 nr. 1 om om folkeregistrering. Kunngjort 8. november 2002.

I

I forskrift av 4. mars 1994 nr. 161 om folkeregistrering gjøres følgende endringer:

§ 7 nr. 3 første ledd skal lyde:

Adopsjon registreres av Sentralkontoret på grunnlag av melding fra fylkesmannen eller Barne-, ungdoms- og familieforvaltningen.

§ 7 nr. 9 skal lyde:

9. Andre navnemeldinger enn de folkeregisteret selv avgjør, registreres på grunnlag av melding fra fylkesmannen eller Barne-, ungdoms- og familieforvaltningen.

§ 31 annet ledd skal lyde:

Som individualsiffer for personer født:

- 1854–1899 brukes serien 749–500,
- 1900–1999 brukes serien 499–000,
- 1940–1999 brukes også serien 999–900,
- 2000–2039 brukes serien 999–500.

Kvinner skal ha like tall og menn ulike tall som siste individualsiffer.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2003.

25. okt. Nr. 1208 2002

Forskrift om endring i forskrift om melding av fødsler, erkjennelse av farskap og melding om valg av navn.

Fastsatt av Skattedirektoratet 25. oktober 2002 med hjemmel i kgl.res. av 16. januar 1970 nr. 2 gitt med hjemmel i lov av 16. januar 1970 nr. 1 om folkeregistrering. Kunngjort 8. november 2002.

I

I forskrift av 25. oktober 1982 nr. 1524 om melding av fødsler, erkjennelse av farskap og melding om valg av navn gjøres følgende endringer:

§ 4 første ledd skal lyde:

Når folkeregisteret mottar fødselsmeldingen, skal det kontrollere at de gitte opplysninger om bosted, etternavn mv. er i samsvar med registreringen i folkeregisteret. Er det uoverensstemmelser mellom det navnet som er oppgitt i meldingen og det navnet foreldrene er registrert med i folkeregisteret, må folkeregisteret kreve fremlagt de nødvendige attester (fødsels- og vigselsattest). Navn registreres på grunnlag av melding om navnevalg fra den/de som har foreldreansvaret. Har barnet fylt 6 måneder uten at melding er sendt eller uten at meldingen er godtatt, registreres etternavn i henhold til navneloven § 2 annet ledd og denne forskrifts § 13.

§ 6 og § 7 oppheves.

§ 12 første ledd skal lyde:

Folkeregisteret skal straks det har mottatt fødselsmeldingen, sende forespørsel til den/de som har foreldreansvaret for barnet om hvilket etternavn det skal ha.

§ 13 og § 14 skal lyde:

§ 13. Har ikke folkeregisteret mottatt melding om hvilket etternavn barnet skal ha innen det er fylt 6 måneder, får barnet automatisk morens etternavn. Dette gjelder ikke etternavn som er nevnt i navneloven § 4 første ledd nr. 2 og har ikke moren annet etternavn, får barnet i stedet morens fornavn med ending som viser slektskapet.

§ 14. Er fornavn og eventuelt mellomnavn ikke valgt senest når barnet fyller 6 måneder, jf. navneloven § 2 første ledd, må folkeregisteret vende seg til den/de som har foreldreansvaret for å få brakt navnevalget i orden.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2003.

28. okt. Nr. 1209 2002

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket i Det nordvestlige Atlanterhav (NAFO-området).

Fastsatt av Fiskeridepartementet 28. oktober 2002 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 20 og § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99 og lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5, § 9, § 45 og § 47. Kunngjort 8. november 2002.

I

I forskrift av 16. mars 1994 nr. 215 om regulering av fisket i Det nordvestlige Atlanterhav (NAFO-området) gjøres følgende endringer:

§ 6 overskriften skal lyde:

§ 6. Maskevidde i trål

§ 6 annet ledd skal lyde:

I fisket etter alle fiskeslag unntatt lodde, er det forbudt å bruke trål dersom det i noen del av redskapet er mindre maskevidde enn 130 mm.

II

Endringene trer i kraft straks.

29. okt. Nr. 1210 2002**Forskrift om endring i forskrift om førerkort og førerprøve m.v.**

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 29. oktober 2002 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 24. Kunngjort 8. november 2002.

I

I forskrift av 23. februar 1979 nr. 4 om førerkort og førerprøve m.v. gjøres følgende endringer:

§ 4 nr. 1 bokstav a nytt fjerde strekpunkt skal lyde:

- for klasse M kode 147 (tre- og firehjuls moped) når mopedens egenvekt (minus batterienes vekt ved eldrift) ikke er over 150 kg.

§ 44 nr. 12 første ledd skal lyde:

Fra 15. mars 2002 må fører av tre- og firehjuls moped være fylt 18 år og tilfredsstillende kravene til helse og førerdyktighet i denne forskrift § 9. Førers minstealder er dog fylte 16 år hvis mopedens egenvekt (minus batterienes vekt ved eldrift) ikke er over 150 kg. Fører som har fylt 70 år, må under kjøring medbringe legeattest som viser at vedkommende tilfredsstiller kravene i § 9.

II

Endringene trer i kraft straks.

29. okt. Nr. 1211 2002**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2002.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 29. oktober 2002 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4 og § 5. Kunngjort 8. november 2002.

I

I forskrift av 11. desember 2001 nr. 1644 om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2002 gjøres følgende endring:

§ 19 nytt annet ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratet kan dispensere fra kravet i første ledd om at utskiftingen eller forlengelsen må være innført i merkeregisteret senest 31. desember 2001 eller at godkjent målebrev er datert senest samme dato

- a) dersom manglende registrering eller utstedelse av godkjent målebrev skyldes forhold på myndighetenes hånd,
- b) ved nybygg hvis fartøyet er kontrahert før 11. desember 2001, og deler av kjøpesummen er betalt før 11. desember 2001, og nybygget senest er ført i merkeregisteret 31. desember 2002.

II

Endringen trer i kraft straks.

29. okt. Nr. 1212 2002**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter sei nord for 62° N i 2002.**

Fastsatt av Fiskeridirektøren 29. oktober 2002 med hjemmel i forskrift av 12. desember 2001 nr. 1404 om regulering av fisket etter sei nord for 62° N i 2002 § 26. Kunngjort 8. november 2002.

I

I forskrift av 12. desember 2001 nr. 1404 om regulering av fisket etter sei nord for 62° N i 2002 gjøres følgende endringer:

§ 8 skal lyde:

Fartøy på eller over 28 meter største lengde som tilfredsstiller vilkårene i § 5 bokstavene a, b og c, kan maksimalt fiske 335 tonn sei rund vekt, jf. § 3 nr. 1 bokstav b.

§ 20 første, annet og tredje ledd skal lyde:

Fartøy med torskestråltillatelse, jf. § 3 nr. 3 bokstav a og som er registrert som fabrikktrålere, kan fiske inntil 803 tonn sei rund vekt.

Fartøy med torskestråltillatelse, jf. § 3 nr. 3 bokstav a og som er registrert som ferskfisk- og rundfrystrålere, kan fiske inntil 656 tonn sei rund vekt.

Fartøy med torskestråltillatelse, jf. § 3 nr. 3 bokstav a og som er registrert som småtrålere, kan fiske inntil 464 tonn sei rund vekt.

§ 21 første ledd skal lyde:

Fartøy med seitråltillatelse, jf. § 3 nr. 3 bokstav b, kan fiske følgende fartøykvoter, angitt i rund vekt:

<i>Kvotefaktor:</i>	<i>Fartøykvote i tonn:</i>
0,35	367
0,75	785
0,85	890
1,00	1047

II

Endringene trer i kraft straks.

30. okt. Nr. 1213 2002

Forskrift om endring i forskrift om fastsetting og endring av årlig framtidig inntekt for alderspensjonister mellom 67 og 70 år.

Fastsatt av Sosialdepartementet 30. oktober 2002 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 19-6 fjerde ledd. Kunngjort 8. november 2002.

I

I forskrift av 11. mars 1997 nr. 224 om fastsetting og endring av årlig framtidig inntekt for alderspensjonister mellom 67 og 70 år gjøres følgende endring:

§ 5 andre ledd bokstav b skal lyde:

- b) blir mindre enn to ganger grunnbeløpet, eller

II

Endringen trer i kraft straks og gis virkning fra 1. januar 2002.

30. okt. Nr. 1214 2002

Forskrift om endring i forskrift om sanksjoner mot UNITA (Angola).

Fastsatt av Utenriksdepartementet 30. oktober 2002 med hjemmel i kgl.res. av 24. september 1993 nr. 907 § 10. Kunngjort 8. november 2002.

I

I forskrift av 24. september 1993 nr. 907 om sanksjoner mot UNITA (Angola) gjøres følgende endringer:

§ 2 og § 3 oppheves.

Nåværende § 4 – § 11 blir § 2 – § 9.

Vedleggets siste ledd nr. 4 Baptista Joao alias «Zaboba» og nr. 136 Sapalalo V. Motoso Salumbo oppheves.

II

Endringene trer i kraft 14. november 2002.

31. okt. Nr. 1215 2002

Delvis ikrafttredelse av forskrift av 31. august 2001 nr. 1014 om domssogns- og lagdømmeinndeling.

Fastsatt av Justis- og politidepartementet 31. oktober 2002 med hjemmel i kgl.res. av 31. august 2001 nr. 1014 del III. Kunngjort 8. november 2002.

Forskrift av 31. august 2001 nr. 1014 om domssogns- og lagdømmeinndeling del I punkt 5 trer i kraft 1. januar 2003.

31. okt. Nr. 1216 2002**Forskrift om endring i forskrift (Nr. 11) om regnskapsplikt, noteringsplikt og bokføring for næringsdrivende i jordbruk med binæringer samt skogbruk som går inn under bestemmelsene i merverdiavgiftsloven og investeringsavgiftsloven.**

Fastsatt av Skattedirektoratet 31. oktober 2002 med hjemmel i lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 45, lov av 19. juni 1969 nr. 67 om avgift på investeringer m.v. § 7 og delegeringsvedtak av 9. juli 1969. Kunngjort 8. november 2002.

I

I forskrift (Nr. 11) av 27. november 1969 nr. 9020 om regnskapsplikt, noteringsplikt og bokføring for næringsdrivende i jordbruk med binæringer samt skogbruk som går inn under bestemmelsene i merverdiavgiftsloven og investeringsavgiftsloven gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift (Nr. 11) om regnskapsplikt, noteringsplikt og bokføring for næringsdrivende i jordbruk med binæringer samt skogbruk som går inn under bestemmelsene i merverdiavgiftsloven

Hjemmelsfeltet skal lyde:

Fastsatt av Skattedirektoratet 27. november 1969 med hjemmel i lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 45 og delegeringsvedtak av 9. juli 1969.

§ 1 første ledd skal lyde:

Næringsdrivende innen jordbruk med binæringer samt skogbruk, med omsetning som nevnt i kap. IV i lov om merverdiavgift av 19. juni 1969 nr. 66, skal føre regnskap eller noteringsplikt som er slik innrettet at avgiftsmyndighetene kan kontrollere omsetningen, uttaket og anskaffelsene mv., og dermed også kan kontrollere at utgående avgift og fradragberettiget inngående avgift er riktig beregnet og oppgitt.

Overskriften til del II skal lyde:

II. Forskrift som spesielt vedrører merverdiavgiften

§ 3 siste punktum skal lyde:

Videre skal det av bøker, utdragsskjemaer eller næringsoppgaver gå frem hvordan inngående og utgående avgift er beregnet.

§ 6 siste ledd skal lyde:

Uttak av varer og tjenester fra jordbruk med binæringer samt skogbruk til bruk i annen næringsvirksomhet eller som det skal betales avgift av etter lovens kapittel IV skal posteres etter hvert eller i tilfelle i en hjelpebok.

Del IV tredje punktum skal lyde:

Da disse næringsdrivende ikke plikter å innbetale merverdiavgift til staten, blir det heller ikke aktuelt for disse å opprette konto eller rubrikk for slik avgift.

II

Endringene trer i kraft straks med unntak av endringen i § 1 første ledd som trer i kraft 10. april 2003.

31. okt. Nr. 1217 2002**Forskrift om endring i forskrift om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske etter norsk vårgytende sild for fartøy under 27,50 meter største lengde i 2002.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 31. oktober 2002 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 20 og § 21, jf. kgl.res av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 8. november 2002.

I

I forskrift av 10. desember 2001 nr. 1378 om adgang til å delta i fisket etter norsk vårgytende sild for fartøy under 27,50 meter største lengde i 2002 gjøres følgende endring:

§ 1 skal lyde:

For å kunne delta i fisket må følgende vilkår være oppfylt:

- fartøyet må være registrert i merkeregisteret, ha en største lengde under 27,50 meter og ha en lasteromskapasitet på 1.500 hl eller mindre,
- eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet,
- fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter norsk vårgytende sild med snurpenot, landnot, snurrevad eller garn.

Eier av fartøy som skal nytte snurpenot, landnot eller snurrevad må ha deltatt i fisket etter norsk vårgytende sild med eget fartøy og det må ha blitt levert sild i minst ett av årene 1998, 1999, 2000 eller før 24. september 2001.

Eier av fartøy som med eget fartøy låssatte eller fisket med landnot og leverte norsk vårgytende sild i det særskilte fisket fra 9. november 2001 til 20. november 2001 kan delta med snurpenot, landnot eller snurrevad.

Eier av fartøy som med eget fartøy har fisket norsk vårgytende sild med landnot og levert fangst i perioden 1990 til og med 1997 kan etter søknad til Fiskeridirektoratet delta med landnot.

Dersom ikke alle vilkårene er oppfylt til enhver tid, vil adgangen til å delta falle bort.

Adgangen til å delta kan ikke overføres til annet fartøy.

Eier av fartøy mellom 27,50 og 33,50 meter største lengde som hadde tillatelse til å delta i fisket etter norsk vårgytende sild i 1985, kan delta med fartøyet uavhengig av lengdevilkåret i første ledd bokstav a.

Eier av fartøy med godkjent lasteromskapasitet over 1.500 hl som deltok i fisket etter norsk vårgytende sild i 2000 eller 2001 kan delta med fartøyet uavhengig av lastekapasitetsbegrensningen i første ledd bokstav a.

Den som hadde kystnottillatelse, ekstraordinær landnottillatelse i 1985 eller som deltok i fisket etter norsk vårgytende sild på kystfiskekvoten i 1985 eller tidligere, eller som driver med garn, kan delta i fisket selv om vedkommende står på blad A i fiskermanntallet uavhengig av kravet i første ledd bokstav b.

II

Endringen trer i kraft straks.

1. nov. Nr. 1218 2002

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter makrell i 2002.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 1. november 2002 med hjemmel i lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 20. Kunngjort 8. november 2002.

I

I forskrift av 20. desember 2001 nr. 1521 om regulering av fisket etter makrell i 2002 gjøres følgende endringer:

§ 11 skal lyde:

Fartøy med tillatelse til å fiske makrell med trål (makrelltråltillatelse), jf. forskrift av 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål § 8a-1, kan delta.

Fartøy som skal delta må være egnet og utstyrt for konsumfiske og godkjent av Fiskeridirektoratets regionkontor for slikt fiske.

Fartøy med makrelltråltillatelse som deltar i medhold av § 4 eller § 17 i denne forskrift, kan ikke delta i trålgruppens fiske etter makrell.

§ 12 første ledd oppheves. § 12 nåværende annet ledd blir § 12 første ledd.

II

Endringene trer i kraft straks.

13. juni Nr. 1219 2002

Forskrift om krav til bachelorgraden ved Høgskolen i Ålesund.

Fastsatt av styret for Høgskolen i Ålesund 13. juni 2002 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler § 45, jf. kgl.res. av 11. oktober 2002 nr. 1124 § 37. Kunngjort 12. november 2002.

§ 1. Virkeområde

Forskriften omfatter krav og myndighet knyttet til bestemmelser om bachelorgraden ved Høgskolen i Ålesund.

§ 2. Definisjoner

I forslaget til endring av lov om universiteter og høyskoler brukes begrepene «fag», «emne» og «emnegruppe», men uten å være definert. Departementet har heller ikke definert disse i andre sammenhenger. I forskriften gjelder følgende definisjoner som er i tråd med forslag fra Universitets- og høyskolerådets studieutvalg:

<i>Studiepoeng:</i>	Mål på omfang av et studium, der fullt studieår er normert til 60 studiepoeng, jf. § 44a i loven.
<i>Emne:</i>	Den minste studiepoenggivende enhet som kan inngå i et fag, en emnegruppe, et studieprogram eller en grad.
<i>Fag:</i>	Beslektede emner som er samlet under én felles fagbetegnelse.
<i>Emnegruppe:</i>	Kombinasjon av emner fra ett eller flere fag/fagområder som gjennom fag- eller studieplan er definert til å utgjøre en samlet enhet.

Studieprogram: Ett- eller flerårig studieløp med et definert innhold i henhold til fag- eller studieplan, som fører fram til en avsluttende eksamen eller grad.

§ 3. *Krav til bachelorgraden*

Graden bachelor oppnås på grunnlag av eksamen i fag, emner, emnegrupper eller studieprogram av minimum 180 studiepoengs omfang:

Grunnlaget for graden skal omfatte ett av følgende:

- a) Fullført 3-årig integrert yrkesrettet utdanning av 180 studiepoengs omfang
- b) Fullført 2-årig integrert yrkesrettet utdanning eller annet studieprogram av 120 poengs omfang kombinert med godkjent påbygging eller spesialisering innenfor samme eller andre fag/fagområder av minimum 60 studiepoengs omfang.
- c) Tre års normert studium/180 studiepoeng med faglig fordypning på minimum 80 studiepoeng kombinert med fordypning i ytterligere ett fag, emner eller emnegrupper på minimum 30 studiepoengs omfang. Frittstående emner (70 studiepoeng) som skal inngå i grunnlaget for graden, må være godkjente og hvert ha et omfang på minimum 10 studiepoeng.

For bokstav a og b stilles det krav om at grader

– uten nasjonal rammeplan eller forskrift må omfatte ett fag/studium eller et fordypningsemne på minimum 80 studiepoeng.

For bokstav a, b og c stilles det krav om at

– graden kan omfatte 10 studiepoeng tilsvarende examen philosophicum og 10 studiepoeng tilsvarende examen facultatum

– minimum 60 studiepoeng skal være avlagt ved Høgskolen i Ålesund.

§ 4. *Krav til minste studieenhet*

Med enhet menes emne eller emnegruppe. Studieenheter som kan inngå i grunnlaget for graden under § 3 annet ledd bokstav c er:

– Fullførte enheter på minimum 10 studiepoeng. Mindre enheter kan godkjennes dersom de samlet utgjør minimum 10 studiepoeng innenfor samme fag/fagområde.

§ 5. *Reduksjon i studiepoeng*

Lovens § 47 fastslår at institusjonene skal påse at det ikke gis dobbel uttelling for samme faginnhold. Overlapping i faginnhold mellom fag/emner/emnegrupper/studieprogram som inngår i grunnlaget for bachelorgraden kan ikke utgjøre mer enn 15 studiepoeng totalt. Overlapping ut over 15 studiepoeng må kompenseres.

§ 6. *Overgangsordninger mellom gammel og ny gradsstruktur*

Rammene for overgangsordninger er fastsatt i departementets brev av 5. oktober 2001.

Studenter som oppfyller kravene til bachelorgraden den dato forskriften trer i kraft eller senere, tildeles bachelorgraden.

En student kan ikke tildeles både graden bachelor og graden kandidata/candidatus magisterii (cand.mag.-graden) på grunnlag av samme utdanning/studium, selv om grunnlaget for tildeling av cand.mag.-graden i omfang går utover tildeling av bachelorgraden.

Studenter som på det tidspunktet denne forskriften trer i kraft har gjennomført studier og avlagt eksamen i fag/emner/emnegrupper med omfang minst 3 års normert studietid (180 studiepoeng) uten å oppfylle kravene til bachelorgraden, gis anledning til å fullføre studie som oppfyller kravene til cand.mag.-graden i løpet av en overgangsperiode på 2 år – dvs. senest 1. august 2005.

Cand.mag.-graden ved Høgskolen i Ålesund oppheves med virkning fra og med 1. august 2005.

§ 7. *Vitnemål for oppnådd bachelorgrad*

Vitnemål for oppnådd bachelorgrad etter forskriftens § 3 annet ledd bokstav a eller b utstedes automatisk til de kandidater som oppfyller kravene.

Vitnemål for oppnådd bachelorgrad etter forskriftens § 3 annet ledd bokstav c utstedes etter søknad. Søkeren må selv dokumentere at kravene er oppfylt.

§ 8. *Klagebehandling*

Styrets klagenemnd er klageinstans for eventuell klage på avslag om bekreftelse på oppnådd bachelorgrad (vitnemål).

§ 9. *Utfyllende regler*

Styret for Høgskolen i Ålesund kan vedta utfyllende regler til denne forskriften.

§ 10. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft fra 1. januar 2003.

Merknader

Til § 3 Krav til bachelorgraden

Dybdekravet på 80 studiepoeng i bachelorgraden er satt for å sikre at graden tilfredsstillende den nasjonale mastergradsforskriftens fordypningskrav i opptaksgrunnlag til mastergrad.

§ 3 annet ledd bokstav a og b

Utdanninger eldre enn forskriftens dato, må ha et faglig innhold og omfang på samme nivå som utdanningene hadde på det tidspunkt forskriften trådte i kraft.

Øverste faglige instans ved den avdeling som gir bachelorgraden eller har ansvar for det aktuelle fagområdet, avgjør om eldre utdanninger oppfyller kravet til bachelorgraden. Det vises til departementets brev av 29. oktober 1998 (ref. 98/3703/cpo) og 23. desember 1999 (ref. 99/109/kav/bmj).

12. sept. Nr. 1220 2002

Forskrift om endring i forskrift om hvilke virksomheter som skal ha knyttet til seg verne- og helsepersonale (bedriftshelsetjeneste).

Fastsatt av Direktoratet for arbeidstilsynet 12. september 2002 med hjemmel i lov av 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 14 og § 30, jf. kgl.res. av 4. juni 1982 nr. 959, jf. kgl.res. av 26. oktober 1979 nr. 9939. Jf. EØS-avtalen vedlegg XVIII nr. 32a (direktiv 1999/70/EF). Kunngjort 12. november 2002.

I

I forskrift av 8. juni 1989 nr. 914 om hvilke virksomheter som skal ha knyttet til seg verne- og helsepersonale (bedriftshelsetjeneste) gjøres følgende endring:

§ 2 skal lyde:

Kravet om verne- og helsepersonell gjelder ikke i forhold til virksomheter som utelukkende sysselsetter sesongarbeidere som arbeider mindre enn 5 måneder pr. år.

II

Endringen trer i kraft 1. oktober 2002.

22. okt. Nr. 1221 2002

Forskrift om gjennomføring av JAR-STD 1H – Kvalifisering av helikoptersimulatorer.

Fastsatt av Luftfartstilsynet 22. oktober 2002 med hjemmel i lov av 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 15–4, jf. delegeringsvedtak av 10. desember 1999 nr. 1273. Kunngjort 12. november 2002.

§ 1. Forskriftens virkeområde

Forskriften gjennomfører felleseuropeiske krav (Joint Aviation Requirements) for kvalifisering av helikoptersimulatorer. Bestemmelsene i JAR-STD 1H, Helicopter Flight Simulators, seksjon 1 utgave av 1. april 2001, er inntatt med norsk oversettelse som vedlegg til denne forskriften. Den norske oversettelsen gjelder som del av forskriften, og den engelske teksten er veiledende.

§ 2. Søknad og utstedelse av kvalifiseringssertifikat

- (1) Søknad om kvalifisering må sendes Luftfartstilsynet minst 3 måneder på forhånd.
- (2) Kvalifiseringssertifikat i henhold til JAR-STD 1H skal utstedes når Luftfartstilsynet har evaluert og kvalifisert en flygetreningsinnretning for et bestemt kvalifiseringsnivå.
- (3) Kvalifiseringen er gyldig i 12 måneder med mindre annen særskilt gyldighetstid er bestemt.

§ 3. Forlengelse av kvalifisering

- (1) Søknad med opplysninger som er nødvendig for å kunne treffe vedtak om forlengelse av godkjenningen i henhold til JAR-STD 1H, skal sendes Luftfartstilsynet senest 3 måneder før kvalifiseringen utløper.
- (2) Luftfartstilsynet kan i løpet av de siste 60 dagene før kvalifisering utløper, utføre virksomhetstilsyn av helikoptersimulatoren.
- (3) Kvalifiseringen forlenges med 12 måneder regnet fra kvalifiseringens utløpsdato.

§ 4. Godkjenning av treningsprogram

Når helikoptersimulatoren skal anvendes av brukere for utdanning, trening og prøver, kreves Luftfartstilsynets godkjenning av treningsprogrammet.

§ 5. Avslag, tilbakekall m.m.

- (1) Luftfartstilsynet kan avslå, tilbakekalle eller endre en kvalifisering dersom kravene i JAR-STD 1H ikke er tilfredsstillende.
- (2) Luftfartstilsynet skal med øyeblikkelig virkning midlertidig tilbakekalle en kvalifisering i henhold til JAR-

STD 1H dersom det antas å foreligge forhold som tilsier at videre virksomhet bør stanses av hensyn til krav om sikkerhet.

(3) Dersom kvalifisering gitt i henhold til JAR-STD 1H er tilbakekalt eller endret, kan Luftfartstilsynet kreve at kvalifiseringssertifikatet blir innlevert til Luftfartstilsynet.

§ 6. *Dispensasjon*

Luftfartstilsynet kan, når særlige grunner tilsier det, dispensere fra bestemmelsene i denne forskrift.

§ 7. *Ikrafttredelse*

Denne forskrift gjelder fra 1. januar 2003.

BSL JAR-STD 1H. Helikopter flygesimulatorer

Innhold BSL JAR-STD 1H. Helikopter flygesimulatorer

Seksjon 1 – Krav

Kapittel A – Virkeområde

BSL JAR-STD 1H.001

Gyldighetsområde

Kapittel B – Generelt

BSL JAR-STD 1H.005

Terminologi

BSL JAR-STD 1H.010

Ikrafttredelse

Kapittel C – Helikopter flygesimulatorer

BSL JAR-STD 1H.015

Søknad om flygesimulator kvalifisering

BSL JAR-STD 1H.020

Gyldighet av flygesimulator kvalifisering

BSL JAR-STD 1H.025

Bestemmelser for flygesimulator operatører

BSL JAR-STD 1H.030

Krav til flygesimulatorer kvalifisert 1. april 2001 eller senere

Vedlegg 1 til BSL JAR-STD 1H.030

Minimumskrav til flygesimulatorer

BSL JAR-STD 1H.035

Krav til flygesimulatorer godkjent eller kvalifisert før 1. april 2001

BSL JAR-STD 1H.040

Endringer til kvalifiserte flygesimulatorer

BSL JAR-STD 1H.045

Midlertidig flygesimulator kvalifisering

BSL JAR-STD 1H.050

Overføring av flygesimulator kvalifisering

Kapittel A – Virkeområde

JAR-STD 1H.001 Virkeområde

JAR-STD 1H gjelder for de personer eller foretak (STD-operatører) som søker kvalifisering av flygesimulatorer (FS). Brukere av flygesimulatorer må også søke om godkjenning til å bruke simulatoren som en del av et godkjent treningsprogram, selv om flygesimulatoren tidligere er kvalifisert. Denne forskrift gir veiledende retningslinjer for brukere av flygesimulatorer, detaljerte opplysninger om bruk og godkjenninger finnes i JAR-OPS, JAR-FCL og andre relevante bestemmelser.

Kapittel B – Generelt

JAR-STD 1H.005 Terminologi

(Se AMC STD 1H.005)

På grunn av den tekniske kompleksiteten ved en syntetisk treningsinnretnings (STD) kvalifisering, er det viktig at standard terminologi konsekvent blir benyttet. De følgende uttrykk og forkortelser skal benyttes for å sikre overensstemmelse med JAR-STD. Ytterligere uttrykk og forkortelser er beskrevet i AMC STD 1H.005.

(a) *Syntetisk treningsinnretning (STD)*

En treningsinnretning som enten er en flygesimulator (FS), en flygetrener innretning (FTD), eller en flyge- og navigasjonsprosedyretrener (FNPT).

(b) *Flygesimulator (FS)*

En etterligning i full størrelse av en bestemt type eller fabrikat, variant og serie av et helikopters førerkabin/cockpit, inkludert alt utstyr og dataprogram som er nødvendig for å gjengi helikopterets manøvreringsegenskaper på bakken og i luften, et system for å skape et visuelt utsyn fra førerkabin/cockpit, og et kraftinnvirkende bevegelsessystem. Dette i overensstemmelse med minimum standard for flygesimulatorkvalifisering.

(c) *Flygetreningsinnretning (FTD)*

En etterligning i full størrelse av en bestemt helikoptertypes instrumenter, utstyr, paneler og kontrollorganer i et

åpent eller innelukket førerkabin-/cockpitområde, inkludert alt utstyr og dataprogram som er nødvendig for å gjengi helikopterets manøvreringsegenskaper på bakken og i luften, i henhold til innretningens installerte utstyr. Det kreves ikke et kraftinnvirkende bevegelsessystem eller visuelt system. Dette i overensstemmelse med minimum standard for et bestemt FTD-kvalifiseringsnivå.

(d) *Flyge- og navigasjonprosedyretrener – (FNPT)*

En treningsinnretning som gjengir førerkabinen/cockpitområdet, inkludert alt utstyr og dataprogram som er nødvendig for å gjengi helikopterets manøvreringsegenskaper i luften, i den grad systemene er ment å fungere i et helikopter. Dette i overensstemmelse med minimum standard for et bestemt FNPT-kvalifiseringsnivå.

(e) *Syntetisk treningsinnretning brukergodkjenning (STD-brukergodkjenning)*

I den grad en STD på et spesifisert kvalifiseringsnivå kan benyttes av personer, organisasjoner eller foretak i henhold til godkjenning fra luftfartsmyndigheten. Det tas hensyn til forskjeller mellom helikopter og STD, samt organisasjonens drifts- og treningsmessige muligheter.

(f) *Syntetisk treningsinnretning operatør (STD-operatør)*

Den person, organisasjon eller foretagende som er direkte ansvarlig overfor luftfartsmyndigheten for å søke og opprettholde kvalifisering på en bestemt STD.

(g) *Syntetisk treningsinnretning bruker (STD-bruker)*

Den person, organisasjon eller foretak som søker om kreditering for trening, testing og prøving ved bruk av en STD.

(h) *Syntetisk treningsinnretning kvalifisering (STD-kvalifisering)*

Det nivå for en STDs tekniske egenskaper som definert i bevisdokumentet.

(i) *Kvalifiseringstest dokument (QTG)*

Et dokument utarbeidet for å demonstrere at ytelsene og manøvreringsegenskapene til en STD er i samsvar med helikopterets gitte begrensninger, og at alle gjeldende myndighetskrav er oppfylt. Testdokumentet omfatter både helikopter og STD-data som er benyttet i valideringen.

JAR-STD 1H.010 Ikrafttredelse

BSL JAR-STD 1H trer i kraft 1. april 2001, hvoretter alle nasjonale ordninger, prosedyrer og kvalifiseringssertifikat skal være i overensstemmelse med kriteriene i BSL JAR-STD 1H.

Kapittel C – Helikopter flygesimulatorer

JAR-STD 1H.015 Søknad om flygesimulorkvalifisering

(Se AMC STD 1H.015)

(Se IEM STD 1H.015)

(a) En flygesimulatoroperatør som ønsker evaluering av flygesimulatoren skal søke til luftfartsmyndigheten minst 3 måneder på forhånd.

(b) Et flygesimulorkvalifiseringssertifikat vil bli utstedt etter en tilfredsstillende evaluering av luftfartsmyndigheten.

JAR-STD 1H.020 Gyldighet av flygesimulorkvalifisering

(a) En flygesimulator kvalifisering er gyldig i 12 måneder om ikke annet er bestemt av luftfartsmyndigheten.

(b) En test for fornyelse av flygesimulorkvalifikasjon kan utføres inntil 60 dager før kvalifiseringssertifikatet utløper. Ny gyldighetsperiode skal regnes fra utløpsdato på siste kvalifiseringssertifikat.

(c) Luftfartsmyndigheten kan avslå, trekke tilbake, oppheve eller endre en flygesimulorkvalifisering hvis kravene i BSL JAR-STD 1H ikke er tilfredsstillt.

JAR-STD 1A.025 Bestemmelser for flygesimulatoroperatører

(Se AMC STD 1H.025)

Operatøren av en flygesimulator skal demonstrere sin evne til å opprettholde de ytelser, funksjoner og andre egenskaper som er spesifisert for flygesimulatoren kvalifiseringsnivå, som følger;

(a) *Kvalitetssystem*

(1) Et kvalitetssystem skal etableres, og det skal utnevnes en kvalitetssjef som skal overvåke overensstemmelse med, og tilstrekkeligheten av, prosedyrer som er påkrevd for å sikre vedlikehold av kvalifiseringsnivået for flygesimulatoren. Slik overvåkning skal inkludere et tilbakemeldingssystem til ansvarlig leder for å sikre nødvendige korrektive tiltak.

(2) Kvalitetssystemet skal omfatte et kvalitetssikringsprogram som inneholder prosedyrer utformet for å verifisere at de spesifiserte ytelser, funksjoner og egenskaper blir behandlet i henhold til alle gjeldende krav, standarder og prosedyrer.

(3) Kvalitetssystemet og kvalitetssjefen skal aksepteres av luftfartsmyndigheten.

(4) Kvalitetssystemet skal være beskrevet i relevant dokumentasjon.

(b) *Oppdatering*

Etablere kontakt med fabrikantene for å implementere viktige modifikasjoner, særlig;

- (1) Helikopter modifikasjoner, enten de er pålagt i form av luftdyktighetspåbud eller ikke, som er vesentlig for trening, testing og prøving, skal innføres i alle berørte flygesimulatorer.
- (2) Modifikasjon av flygesimulatorer, inklusive bevegelses- og visuelle systemer:
  - (i) Der hvor det er aktuelt og av betydning for trening, testing og prøving, skal simulatoroperatører oppdatere sine flygesimulatorer (f.eks. ved endring av data). Modifikasjon av simulatorens maskin- og programvare, som innvirker på flyge- og bakkemanøvrering, og ytelser eller større modifikasjoner av bevegelses- eller visuelle systemer, må evalueres for å fastslå hvilken virkning det kan ha på de opprinnelige kvalifiseringskriteria. Simulatoroperatøren skal om nødvendig utarbeide endringer til berørte valideringstester. STD-operatøren skal teste simulatoren etter de nye kriterier.
  - (ii) Luftfartsmyndigheten skal underrettes på forhånd om alle større endringer for å kunne avgjøre om tester utført av STD-operatøren er tilfredsstillende. En spesiell evaluering av simulatoren kan være nødvendig før flygesimulatorene kan benyttes til trening etter en modifikasjon.
- (c) *Installering*
Sørge for at flygesimulatorene er lokalisert i passende omgivelser, som muliggjør en sikker og pålitelig drift.
- (1) Simulatoroperatøren skal sørge for at flygesimulatorene med tilhørende installasjoner tilfredsstiller de lokale eller nasjonale krav til helse, miljø og sikkerhet. Som et minimum skal følgende forhold ivaretas:
  - (i) Personell ombord i en flygesimulator, og teknisk personell, skal gjøres kjent med sikkerhetsregler for simulatorene slik at de er oppmerksom på sikkerhetsutstyr og rutiner i forbindelse med en nødsituasjon.
  - (ii) Tilstrekkelige rutiner for brann- og røykvarsling, samt alarm og slukningsrutiner for å sikre personell en trygg og fri passasje fra flygesimulatorene.
  - (iii) Tilstrekkelig vern mot elektriske, mekaniske, hydrauliske og lufttrykksskader, inkludert de som kan oppstå fra styrings- og bevegelsessystemer, for å sikre maksimal sikkerhet for alt personell som oppholder seg i nærheten av simulatoren.
  - (iv) Andre elementer;
    - (A) Toveis kommunikasjonssystem som også virker i tilfelle av totalt strømbrudd.
    - (B) Nødbelysning.
    - (C) Rømningsveier med tilhørende utstyr.
    - (D) Sikring av ombordværende (seter, setebelter etc.).
    - (E) Utvendig varsling når flygesimulator er i bruk, og når adgangsbro eller trapp er i bevegelse.
    - (F) Merking av fareområder.
    - (G) Rekkverk og porter.
    - (H) Nødstoppbrytere for bevegelses- og kontrollsystemer som kan nås fra flyger- og instruktørseter.
    - (I) En manuell eller automatisk bryter for strømtilførsel.
- (2) Flygesimulatorens sikkerhetsutstyr slik som nødbrytere og nødbelysning skal regelmessig, og minst en gang årlig, kontrolleres av STD-operatøren. Slike kontroller skal registreres.

JAR-STD 1H.030 Krav til flygesimulatorer kvalifisert 1. april 2001 eller senere

(Se bilag 1 til JAR-STD 1H.030)

(Se AMC STD 1H.030)

(Se IEM STD 1H.030)

- (a) Enhver flygesimulator fremstilt for førstegangsevaluering 1. april 2001 eller senere skal evalueres i henhold til BSL JAR-STD 1H kriterier for kvalifiseringsnivå A, B, C eller D.
- (b) En flygesimulator skal prøves innen de områder som har betydning for at flygebesetningens trenings-, test- og prøveprogram kan gjennomføres, inkludert:
  - (1) Manøvreringsegenskaper rundt lengdeaksen, tverraksen og høydeaksen, og
  - (2) Ytelser på bakken og i luften, og
  - (3) Spesielle driftssituasjoner hvor det er påkrevd, og
  - (4) Førerkabin-/cockpitkonfigurasjon, og
  - (5) Funksjon under normal- og nødsituasjoner, – og hvor påkrevd unormale situasjoner, og
  - (6) Funksjon og simulatorkontroll fra instruktørstasjonen, og
  - (7) Tilleggskrav avhengig av kvalifiseringsnivå og installert utstyr.
- (c) Flygesimulatorene skal gjennom:
  - (1) Valideringsprøver; og
  - (2) Funksjons- og subjektive tester som beskrevet i kvalifiseringstestdokumentet (QTG).
- (d) Data som brukes for å fastslå en flygesimulators nøyaktighet skal være i henhold til en standard som er tilfredsstillende for luftfartsmyndigheten, for flygesimulatorene kan oppnå et kvalifiseringsnivå.
- (e) STD-operatøren skal fremlegge en QTG i et format og på en måte som er akseptabel for luftfartsmyndigheten.
- (f) Etter en endt førstegangs- eller oppgraderingsevaluering, og når luftfartsmyndigheten er tilfreds med hvordan alle uoverensstemmelser i QTG er ivarettatt, godkjennes QTG. Etter inkludering av resultatene fra testene, som er gjennomgått og akseptert av luftfartsmyndigheten, blir den godkjente QTG hoved-QTG (MQTG), som er grunnlaget for flygesimulator kvalifisering og påfølgende periodiske flygesimulatorevalueringer.

(g) STD-operatøren skal:

- (1) Kjøre den komplette MQTG progressivt mellom hver årlig evaluering som foretas av luftfartsmyndigheten. Resultatene skal dateres og oppbevares for at både STD-operatøren og luftfartsmyndigheten kan forsikre seg om at standarden på simulatoren er opprettholdt, og
- (2) Opprette et system for konfigurasjonskontroll for å sikre en vedvarende integritet på den kvalifiserte maskin- og programvare.

Vedlegg 1 til JAR-STD 1H.030 Minimumskrav til flygesimulator

(a) Dette vedlegg beskriver minimum flygesimulatorekrav for å kvalifisere til JAA-flygesimulatorer nivå A, B, C og D.

- (1) Hver av disse fire nivåer innebærer en teknisk beskrivelse, og vil til en viss grad angi trenings-, test- og prøvekreditering.
- (2) Trenings-, test- og prøvekreditering gir ingen automatisk godkjenning for en flygesimulator bruker.
- (3) Bestemte krav for bruk av helikopteret eller flygesimulatoren avgjøres av luftfartsmyndigheten. Spesialiserte treningskurs krever en tilstrekkelig simuleringstandard, som vil bli evaluert av luftfartsmyndigheten.

Anm.: Visse krav til flygesimulator og visuelle systemer som er inkludert i dette vedlegg skal understøttes med en erklæring om overensstemmelse (SOC) og, i noen bestemte tilfeller, en objektiv test. Slike overensstemmelseserklæringer skal beskrive hvordan kravet ble imøtekommet.

Tabell 1 – Minimum flygesimulator kvalifikasjonskrav for JAA-nivå A, B, C og D Simulatorer

<i>Kvalifikasjonsnivå</i>	<i>Generelle tekniske krav</i>	<i>Kreditering (Reservert inntil klassifisering iht. JAR-OPS og JAR- FCL)</i>
<i>Nivå A</i>	(se også IEM STD 1H.030). Det laveste nivå for en simulators tekniske kompleksitet. En innelukket etterligning i full størrelse av et helikopters førerkabin/cockpit med tilsvarende flygerseter, inklusiv simulering av alle system, instrumenter, navigasjonsutstyr, kommunikasjons- og varslings- og alarmsystem. En instruktørstasjon med sete skal være tilgjengelig, og ytterligere minst ett sete for inspektører/observatører. Statiske kontrollkrefter og bevegelser skal være i samsvar med det etterlignede helikopterets, samt at de skal gjenspeile helikopteret under de samme statiske flygeforhold. Representative aerodynamiske data tilpasset den aktuelle helikoptertypen, med tilstrekkelig nøyaktighet for å imøtekomme de objektive tester, kan benyttes. Funksjons- og subjektive tester tillates. Representativ simulering av bakkeeffekt og manøvrering på bakken er tillatt. Bevegelse, lyd- og visuelle systemer som i tilstrekkelig grad ivaretar den tilsiktede trenings-, test- og prøvekreditering er påkrevd. Et bevegelsessystem med minimum tre frihetsgrader (pitch, roll og yaw) for å kunne gjennomføre de påkrevde treningsoppgaver, skal være anbrakt. Det visuelle systemet skal gi minst 45 graders horisontalt og 30 graders vertikalt synsfelt for hver flyger. Gjengivelse av natt-/skumringsforhold er akseptabelt. Responstid på kontroll-/styrebevegelser skal ikke overstige 150 millionsekund mer enn det som er erfart på helikopteret.	Passende for: Reservert
<i>Nivå B</i>	som for nivå A pluss: Flygetest valideringsdata skal benyttes som basis for flyge-, ytelses- og systemegenskaper. Ytterligere aerodynamisk programmering for å inkludere virkning fra bakkeeffekten og manøvreringsegenskaper på bakken, skal utledes fra flygetest valideringsdata. Et seks-aksers bevegelsessystem innenfor reduserte ytelsesbetingelser er akseptabelt. Det visuelle systemet skal gi minst 75 graders horisontalt og 40 graders vertikalt synsfelt for hver flyger.	Som for nivå A pluss: Reservert
<i>Nivå C</i>	Det nest høyeste nivå for simulator ytelses. Som for nivå B pluss: Et system for visuell gjengivelse av dagslys/skumring/natt er påkrevd, med et konstant synsfelt for hver flyger på ikke mindre enn 150 grader horisontalt og 40 grader vertikalt. Lydsimuleringen skal inkludere nedbørslyder og markante helikopterlyder som er hørbare for flygeren, samt at det skal være i stand til å gjengi lyden av en krasjlanding. Responstid på kontroll-/styrebevegelser skal ikke	Som for nivå B pluss: Reservert

Kvalifikasjonsnivå	Generelle tekniske krav	Kreditering (Reservert inntil klassifisering iht. JAR-OPS og JAR- FCL)
Nivå D	<p>overstige 100 millionsekund mer enn det som er erfart på helikopteret. Turbulens og andre atmosfæriske forhold skal kunne gjengis for å understøtte den tilsiktede trenings-, test- og prøvekreditering.</p> <p>Det høyeste nivå for simulator ytelser. Som for nivå C pluss: Et komplett system for visuell gjengivelse av dagslys/skumring/natt er påkrevd, med et konstant synsfelt for hver flyger på ikke mindre enn 180 grader horisontalt og 60 grader vertikalt, samt at alle lyder og bevegelser skal være fullstendig og nøyaktig gjengitt.</p>	Som for nivå C pluss: Reservert

JAR-STD 1H.035 Krav til flygesimulatorer godkjent eller kvalifisert før 1. april 2001

(Se AMC STD 1H.035)

- (a) Flygesimulatorer godkjent eller kvalifisert i henhold til et JAA-medlemslands nasjonale bestemmelser før 1. april 2001, vil enten bli omkategorisert eller fortsatt opprettholde tidligere godkjenning under ordningen med hevdvunne rettigheter, i henhold til nedenstående underpunkt (c) og (d).
- (b) Omkategoriserte simulatorer vil bli kvalifisert i henhold til JAR-STD 1H.030.
- (c) Flygesimulatorer som ikke blir omkategorisert, men som har et grunnleggende referansedokument som er benyttet i testingen, kan av luftfartsmyndigheten bli kvalifisert til et likeverdig JAR-STD kvalifiseringsnivå, enten AG, BG, CG eller DG.

Disse kvalifikasjonsnivåer henviser til de samme krediteringer som oppnås i JAR-STD nivåer A, B, C og D.

- (1) For å oppnå og opprettholde et likeverdig kvalifikasjonsnivå, skal disse flygesimulatorer prøves innen de områder som har betydning for at flygebesetningens trenings-, test- og prøveprogram kan gjennomføres, inkludert:
  - (i) Manøvreringsegenskaper rundt lengdeaksen, tverraksen og høydeaksen, og
  - (ii) Ytelser på bakken og i luften, og
  - (iii) Spesielle driftssituasjoner hvor det er påkrevd, og
  - (iv) Førerkabin-/cockpitkonfigurasjon, og
  - (v) Funksjon under normal- og nødsituasjoner – og, hvor påkrevd, unormale situasjoner, og
  - (vi) Funksjon og kontroll fra instruktørstasjonen, og
  - (vii) Tilleggskrav avhengig av kvalifiseringsnivå og installert utstyr.
- (2) Flygesimulatoren skal fremstilles for:
  - (i) Valideringstester; og
  - (ii) Funksjons- og subjektive tester.
- (d) Flygesimulatorer som ikke blir omkategorisert og som ikke har et grunnleggende referansedokument som er benyttet i testingen, skal kvalifiseres etter spesielle ordninger. For slike flygesimulatorer vil det bli utstedt spesielle kategorier, og de skal fremstilles for de samme funksjons- og subjektive tester som det henvises til i ovenstående underpunkt (c) nr. 2 bokstav ii. I tillegg skal eventuelt tidligere anerkjente valideringstester benyttes.

JAR-STD 1H.040 Endringer til kvalifiserte flygesimulatorer

- (a) *Krav til å informere om større endringer på flygesimulatorer.*

Operatøren av en flygesimulator skal informere luftfartsmyndigheten om planlagte større endringer, slik som:

- (1) Helikoptermodifikasjoner som kan påvirke flygesimulator kvalifiseringen, og
- (2) Modifikasjoner av flygesimulatoren maskin- og programvare som kan påvirke flygeegenskaper, ytelser eller systemegenskaper, og
- (3) Omplussing av flygesimulatoren, og
- (4) Deaktivering av flygesimulatoren.

Anm.: Luftfartsmyndigheten kan gjennomføre en spesiell evaluering etter større endringer, eller når en flygesimulator ikke synes å funksjonere i henhold til sitt opprinnelige kvalifiseringsnivå.

- (b) *Oppgradering av en flygesimulator.*

En flygesimulator kan bli oppgradert til et høyere kvalifiseringsnivå. Spesiell evaluering kreves før et høyere kvalifiseringsnivå kan gis.

- (1) Dersom en oppgradering planlegges må STD-operatøren rådføre seg med luftfartsmyndigheten og oppgi alle detaljer om modifikasjonene. Hvis ikke oppgraderings evalueringen sammenfaller med tidspunktet for den opprinnelige kvalifiseringsdato, kreves en spesiell evaluering av flygesimulatoren for å opprettholde kvalifiseringen selv på det tidligere nivå.

- (2) Ved oppgradering en flygesimulator, skal STD-operatøren kjøre alle valideringstester for det ønskede kvalifiseringsnivå. Valideringsresultater fra testdokument benyttet for tidligere førstegangs- eller oppgraderingsevaluering skal ikke benyttes i det testdokumentet som skal validere flygesimulatorens ytelser for den aktuelle oppgradering.
- (c) *Flytting av en flygesimulator*
- (1) I de tilfelle hvor en flygesimulator skal flyttes til et nytt sted, skal luftfartsmyndigheten underrettes på forhånd, sammen med en tidsplan for de relaterte aktiviteter.
- (2) Før flygesimulatoren kan tas i bruk på et nytt sted, skal STD-operatøren utføre minst en tredjedel av valideringstestene (hvis aktuelt), funksjonstestene og de subjektive testene, for å forvisse seg om at flygesimulatorens ytelser møter den opprinnelige kvalifiseringsstandard. En kopi av testdokumentene skal oppbevares med flygesimulordokumentene for å kunne fremlegges for luftfartsmyndigheten.
- (3) Etter luftfartsmyndighetens skjønn, skal flygesimulatoren fremstilles for en evaluering i henhold til dens opprinnelige JAA-kvalifiseringskrav.
- (d) *Deaktivisering av en gjeldende kvalifisert flygesimulator*
- (1) I de tilfeller hvor en STD-operatør planlegger å innstille bruken av en flygesimulator for en lengre periode, skal luftfartsmyndigheten underrettes, og tilpassede kontrolltiltak skal etableres for den tiden flygesimulatoren ikke er aktiv.
- (2) STD-operatøren skal i forståelse med luftfartsmyndigheten forsikre seg om at flygesimulatoren kan tilbakeføres til aktiv status på sitt opprinnelige kvalifiseringsnivå.

JAR-STD 1H.045 Midlertidig flygesimulorkvalifisering

(Se AMC STD 1H.045)

(Se IEM STD 1H.045)

- (a) Ved nye helikopterutviklingsprogram skal egne ordninger etableres slik at et midlertidig kvalifiseringsnivå kan oppnås.
- (b) Luftfartsmyndigheten vil fastsette krav, detaljer om utstedelse og gyldighetstid for et midlertidig kvalifiseringsnivå.
- (c) Et midlertidig kvalifikasjonsnivå skal maksimalt være kvalifikasjonsnivå C.

JAR-STD 1H.050 Overføring av flygesimulorkvalifisering

- (a) Ved bytte av STD-operatør skal den nye STD-operatøren informere luftfartsmyndigheten på forhånd, for å få samtykke til en plan for overdragelse av flygesimulatoren.
- (b) Etter luftfartsmyndighetens skjønn, skal flygesimulatoren fremstilles for en evaluering i henhold til dens opprinnelige JAA-kvalifiseringskrav.
- (c) Under forutsetning av at flygesimulatorens ytelser er i henhold til den opprinnelige standard, skal det tidligere kvalifiseringsnivå opprettholdes.

23. okt. Nr. 1222 2002

Forskrift om frivillig førtidsslakting av høns i 2003.

Fastsatt av Omsetningsrådets arbeidsutvalg 23. oktober 2002 med hjemmel i forskrift av 30. november 1993 nr. 1440 om bevilgninger til markedsreguleringstiltak innenfor fjørefesektoren § 1 første ledd bokstav f. Kunngjort 12. november 2002.

I

§ 1. Formål

Formålet med ordningen er å:

- Tilpasse tilførselene av egg til sesongmessige svingninger, primært knyttet til jul og påske.
- Forebygge mot overproduksjon og tilpasse produksjonen av egg til etterspørselen i det norske marked for dermed å gi stabile priser ut fra forutsetningene i Jordbruksavtalen.
- Redusere kostnadene ved markedsregulering ved å begrense reguleringsekporten.

§ 2. Virkeområde

Førtidsslakting av høns er en frivillig ordning for eggprodusenter som gjelder slakting av høner før ordinær slaktealder i år 2003. Det er en forutsetning at andre aktuelle virkemidler vurderes og utnyttes parallelt, og at markedsregulator sender søknad om bruk av førtidsslakting når det vurderes som nødvendig ut fra markedsituasjonen. I henhold til St.meld.nr.19 (1999–2000) forutsettes det at ordningen gjennomføres på en slik måte at en unngår permanente overskuddsproblemer.

§ 3. Deltagelse i ordningen

Vilkår for å delta i ordningen:

- Produsentene må i perioden for førtidsslakting ha dyr i alderen 66–76 uker.
- Førtidsslaktingen skal omfatte hele innsettet.

- Slakting av hønene skal skje ved godkjent fjørfeslakteri. Leverandører av egg til eggpakkerier utenfor eggsmvirket, gis mulighet til slakting av høner tatt ut til førtidsslakting på like vilkår med leverandører til eggsmvirket ved samvirkeslakteriene.
- Produsenten skal ikke ha nytt innsett i verping før tidligst 8 uker etter planlagt ordinær slakteuke. Det gjennomføres kontroll av oppholdstiden på 8 uker.

Produsenter som ønsker å delta i ordningen, melder seg på gjennom eggpakkeriet. Eggpakkeriet sender liste til sekretariatet for ordningen med oversikt over:

- Navn, adresse og produsentnummer/organisasjonsnummer på produsentene.
- Dyretall for det enkelte innsett.
- Ordinær slakteuke for innsettet.
- Ukenummer ved 20 ukers alder for neste innsett av verpehøner.

Uttatt innsett til førtidsslakting bekreftes skriftlig fra markedsregulator.

For produsenter i Nord-Norge som av dyrevernmessige hensyn ikke kan oppfylle kravet om slakting ved godkjent fjørfeslakteri gis kompensasjonen pr. innsatt høne fratrukket dødelighet. Slik dokumentasjon på slakting kreves:

- Bekreftelse fra kommunen eller distriktsveterinær på at hønene er slaktet.
- Bekreftelse fra eggpakkeriet på at eggproduksjonen følger en normal utvikling og at leveransene av egg er opphørt.
- I tvilstilfeller skal originale verpelister kreves framlagt.

§ 4. *Kompensasjon*

Produsentene som deltar i ordningen gis kompensasjon pr. slaktet høne på kr 1,40 pr. uke fram til ordinær slaktealder. Kompensasjonen forutsetter at det i tillegg til ukene som godtgjøres, skal være minimum 8 ukers opphold fram til avløsende innsett vil nå 20 ukers alder. Det gis ikke kompensasjon for planlagt slaktealder høyere enn 76 uker.

Fjørfeslakteriet som forestår slaktingen gis en kompensasjon for økt lagring på 5,5 øre pr. uke høner er slaktet før planlagt slaktetid.

§ 5. *Beslutningsmyndighet og administrasjon*

Prior Norge som markedsregulator administrerer førtidsslaktingen i henhold til denne forskriften og beslutter hvilke produsenter som skal delta i ordningen, og når hønene skal slaktes. Maksimal førtidsslakting begrenses til 10 uker.

Ved større oppslutning om ordningen enn ønsket førtidsslakting, skal en legge opp til mest mulig lik fordeling av effekten mellom forskjellige eggpakkerier og da i forhold til andel av samlet innveining. Det legges til grunn at det norske eggmarkedet er ett marked.

§ 6. *Råd*

Det etableres et råd med 2 representanter fra Fjørfeforbundets Landsforening og 2 representanter fra Prior Norge. Rådet skal vurdere årlige søknader om hjemmel til førtidsslakting når det vurderes nødvendig ut fra markedssituasjonen og andre virkemidler er vurdert og forsøkt utnyttet. Rådet skal gi innspill til markedsregulator til bruk av ordningen gjennom året.

Rådet skal årlig avgi en rapport om bruk av ordningen til Statens landbruksforvaltning. Rapporten skal inneholde en fordeling av uttatt eggvolum på hvert enkelt eggpakkeri.

§ 7. *Utbetaling*

Prior Norge utbetaler kompensasjon til de produsenter som deltar i ordningen.

Etter gjennomført førtidsslakting foretas et endelig oppgjør overfor Omsetningsrådet.

§ 8. *Kontroll*

Produsenten, eggpakkeriet og fjørfeslakteriet er forpliktet til å gi de opplysninger som Omsetningsrådet finner nødvendig for kontrolltiltak. Det kan være dokumentasjon av opplysninger gjennom leveringsavtale mellom eggprodusent og -pakkeri, avtale om bestilling av nytt innsett, revisorbekreftet oppgave fra slakteriet over slaktet antall høner og slakteuke, med videre.

§ 9. *Tilbakebetaling*

Ved mislighold av bestemmelsene i reglene for frivillig førtidsslakting av høns, kan utbetaling av kompensasjon stanses med øyeblikkelig virkning. Hvis utbetaling er foretatt, kan hele eller deler av kompensasjonsbeløpet kreves tilbakebetalt.

§ 10. *Klageadgang*

Vedtak som er truffet i henhold til disse reglene gir klagerett til Statens landbruksforvaltning, jf. lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker. Klagefristen er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtak er kommet fram.

II

Forskriften trer i kraft 1. januar 2003 og gjelder til og med 31. desember 2003.

25. okt. Nr. 1223 2002**Forskrift om endring i forskrift om hvilke virksomheter som skal ha knyttet til seg verne- og helsepersonale (bedriftshelsetjeneste).**

Fastsatt av Direktoratet for arbeidstilsynet 25. oktober 2002 med hjemmel i lov av 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 14 og § 30, jf. kgl.res. av 4. juni 1982 nr. 959, jf. kgl.res. av 26. oktober 1979 nr. 9939. Jf. EØS-avtalen vedlegg XVIII nr. 32a (direktiv 1999/70/EF). Kunngjort 12. november 2002.

I

I forskrift av 8. juni 1989 nr. 914 om hvilke virksomheter som skal ha knyttet til seg verne- og helsepersonale (bedriftshelsetjeneste) gjøres følgende endring:

§ 2 oppheves.

II

Endringen trer i kraft straks.

30. okt. Nr. 1224 2002**Delegering av myndighet til Direktoratet for brann- og elsikkerhet etter lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr § 12 fjerde ledd.**

Fastsatt av Arbeids- og administrasjonsdepartementet 30. oktober 2002 med hjemmel i lov av 24. mai 1929 nr. 4 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr § 12 fjerde ledd, jf. kgl.res. av 18. oktober 2002 nr. 1131. Kunngjort 12. november 2002.

Myndighet som etter lov av 24. mai 1929 nr. 4 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr § 12 fjerde ledd ble tillagt Arbeids- og administrasjonsdepartementet, jf. kgl.res. av 18. oktober 2002 nr. 1131, delegeres til Direktoratet for brann- og elsikkerhet. Direktoratets myndighet omfatter ikke videre delegering.

30. okt. Nr. 1225 2002**Forskrift om endring i forskrift om materielle konkurranseregler i EØS-avtalen.**

Fastsatt av Arbeids- og administrasjonsdepartementet 30. oktober 2002 med hjemmel i lov av 27. november 1992 nr. 110 om konkurranseregler i EØS-avtalen m.v. § 1, jf. kgl.res. av 27. november 1992 nr. 866, kgl.res. av 20. desember 1996 nr. 1156 og kgl.res. av 19. desember 1997 nr. 1316. Kunngjort 12. november 2002.

I

I forskrift av 4. desember 1992 nr. 964 om materielle konkurranseregler i EØS-avtalen gjøres følgende endring:

Kapittel III A ny artikkel 6A skal lyde:

Artikkel 6A. Konkurransetilsynet gis fullmakt til å treffe vedtak etter artikkel 6 nr. 2 om å trekke tilbake fordelen knyttet til anvendelsen av dette kapittel.

II

Endringen trer i kraft straks.

31. okt. Nr. 1226 2002**Forskrift om endring i forskrift om fastsetting av kvotefaktor mv. ved fiske etter nordsjøsild i 2002.**

Fastsatt av Fiskeridirektøren 31. oktober 2002 med hjemmel i forskrift av 21. desember 2001 nr. 1646 om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen, innenfor grunnlinjene på kyststrekningen Stad – Lindesnes og i Skagerrak i 2000 § 17, gitt med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5 og § 11 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 12. november 2002.

I

I forskrift av 17. januar 2002 nr. 53 om fastsetting av kvotefaktor mv. ved fiske etter nordsjøsild i 2002 gjøres følgende endringer:

Ny § 2 skal lyde:

§ 2. *Fartøy med nordsjø- eller industriråltillatelse*

Faktoren for fartøy med nordsjø- eller industriråltillatelse, jf. forskrift av 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål § 5–1 og § 5–5, fastsettes til 0,21.

Nåværende § 2 blir ny § 3.

II

Endringene trer i kraft straks.

1. nov. Nr. 1227 2002

Forskrift om adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei for fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2003.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 1. november 2002 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 12. november 2002.

Kapittel 1. Virkeområde

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder alt fiske etter torsk, hyse og sei nord for 62° N med norsk fartøy under 28 meter største lengde som fisker med annet redskap enn trål og not.

Kapittel 2. Fartøy i gruppe I

§ 2. Vilkår for deltakelse

For å kunne delta i gruppe I må følgende vilkår være oppfylt:

- fartøyet må være registrert i merkeregisteret og må være under 28 meter største lengde,
- eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet,
- fartøyet må ha hatt adgang til å delta i gruppe I i fisket etter torsk med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2001 og 2002, og
- fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter torsk, hyse og sei.

Selv om vilkåret i første ledd bokstav c ikke er oppfylt, kan fartøy som har fisket med konvensjonelle redskap nord for 62° N delta i gruppe I dersom:

- fartøyet har levert minst 90% av maksimalkvoten av hyse i minst ett av årene 1999, 2000 eller 2001, eller
- fartøyet har levert minst 90% av maksimalkvoten av sei i minst ett av årene 1999, 2000 eller 2001, eller
- fartøyet har levert minst 90% av maksimalkvoten av torsk og minst 50% av maksimalkvoten av hyse i minst ett av årene 1999, 2000 eller 2001, eller
- fartøyet har levert minst 90% av maksimalkvoten av torsk og minst 50% av maksimalkvoten av sei i minst ett av årene 1999, 2000 eller 2001, eller
- fartøyet har levert minst 75% av maksimalkvoten av torsk og minst 75% av maksimalkvoten av hyse i ett av årene 1999, 2000 eller 2001, eller
- fartøyet har levert minst 75% av maksimalkvoten av torsk og minst 75% av maksimalkvoten av sei i ett av årene 1999, 2000 eller 2001.

Ved beregning av om vilkårene i annet ledd bokstavene a til f er oppfylt legges kvotens størrelse pr. 1. januar det aktuelle året til grunn.

Dersom ikke alle vilkårene er oppfylt til enhver tid, vil adgangen til å delta falle bort.

Adgangen til å delta kan ikke overføres til annet fartøy.

§ 3. Dispensasjon

Fiskeridirektoratet kan dispensere fra vilkårene i § 2 annet ledd når aktivitet som beskrevet i nevnte bestemmelse ikke er oppfylt på grunn av at eier har hatt tillitsverv i fiskeriorganisasjon eller offentlig verv. Slik tillatelse kan bare gis til personer som kan vise til tidligere deltakelse med eget fartøy i fiske etter torsk, sei eller hyse med annet redskap enn trål eller not i området nevnt i § 1.

Fiskeridirektoratet kan dispensere fra vilkårene i § 2 annet ledd for fartøy som er kjøpt eller kontrahert før 1. januar 2002 og overtatt etter 1. januar 2001 dersom det kan godtgjøres at fiske etter hyse eller sei var en vesentlig del av det planlagte driftsgrunnlaget. Det kan imidlertid ikke dispenseres fra vilkårene i § 2 annet ledd for personer som deltok i fisket etter torsk, hyse eller sei med eget fartøy før 1. januar 2002.

Søknad om dispensasjon etter denne paragraf må være Fiskeridirektoratet i hende innen 1. august 2003.

§ 4. Salg av fartøy

Salg av fartøy som har adgang til å delta i gruppe I medfører ikke adgang til å delta i gruppe I for ny eier.

Ved salg av slikt fartøy kan Fiskeridirektoratet likevel gi ny eier adgang til å delta i gruppe I, når følgende vilkår er oppfylt:

- kjøper må være ført på blad B i fiskermanntallet
- kjøper og selger har vært ført i fiskermanntallet i samme fylke i minst 12 måneder før kjøpet finner sted.

Fiskeridirektoratet kan dispensere fra bestemmelsen i annet ledd bokstav b:

- når fartøyet kjøpes fra et fylke til Nord-Troms eller Finnmark, eller
- ved salg mellom nabofylker når det er naturlig å se kjøpers og selgers distrikt som ett område i

kvotesammenheng. Fylkene Østfold, Akershus, Oslo, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder anses som ett område i kvotesammenheng.

Adgang til å delta i gruppe I for ny eier i medhold av annet ledd, medfører at selgers adgang til å delta med et erstatningsfartøy bortfaller. Dette gjelder samtlige fiskerier nevnt i § 1.

Søknad om deltakeradgang etter annet ledd skal fremmes gjennom Fiskeridirektoratets regionkontor eller fiskerikontor på skjema fastsatt av Fiskeridirektoratet.

§ 5. *Utskiftning av fartøy*

Deltakeradgang i gruppe I kan ikke overføres til annet fartøy.

Ved utskiftning av fartøy som har adgang til å delta i gruppe I kan Fiskeridirektoratet likevel gi eier tillatelse til å delta i gruppe I med et erstatningsfartøy.

Det kan ikke gis tillatelse etter annet ledd dersom søker er tildelt ringnottillatelse etter forskrift av 2. mars 1979 nr. 1 om adgang til å delta i fiske med ringnot eller tråltillatelse etter forskrift av 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål § 2-1, § 4-1, § 4-2, § 5-1 og § 7-1, for erstatningsfartøyet.

Deltakeradgang i gruppe I med utskiftningsfartøyet bortfaller når slik tillatelse gis til erstatningsfartøyet. Dette gjelder samtlige fiskerier nevnt i § 1.

Søknad om tillatelse etter annet ledd skal fremmes gjennom Fiskeridirektoratets regionkontor eller fiskerikontor på skjema fastsatt av Fiskeridirektoratet.

§ 6. *Midlertidig tillatelse til å benytte annet fartøy (leiefartøy)*

Fiskeridirektoratet kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd, dispensere fra forbudet i § 2 siste ledd.

Fiskeridirektoratet kan fastsette nærmere vilkår for slik tillatelse, herunder at høvedsmann samt hele eller deler av mannskapet skal delta i fisket med leiefartøyet.

Det kan ikke gis tillatelse til å nytte leiefartøy som har største lengde på 28 meter eller mer.

§ 7. *Dødsfall*

Dersom fartøyeier dør, faller adgangen til å delta i gruppe I med fartøyet bort.

Den som ved arv erverver fartøy som hadde adgang til å delta i gruppe I, kan likevel:

- a) gis adgang til å delta i gruppe I når vilkårene i § 2 er oppfylt.
- b) selge fartøyet. Ved salg av fartøy med adgang til å delta i gruppe I, kan ny eier gis adgang til å delta i gruppe I dersom vilkårene i § 2 og § 4 er oppfylt så langt de passer.

Søknad om deltakeradgang etter denne paragraf skal fremmes gjennom Fiskeridirektoratets regionkontor eller fiskerikontor på skjema fastsatt av Fiskeridirektoratet.

Kapittel 3. Fartøy i gruppe II

§ 8. *Vilkår for deltakelse*

Fartøy som ikke fyller vilkårene i § 2, kan delta i gruppe II når følgende vilkår er oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret og må være under 28 meter største lengde,
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført i fiskermanntallet, og
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter torsk, hyse og sei.

Fartøy med ringnottillatelse etter forskrift av 2. mars 1979 nr. 1 om adgang til å delta i fisket med ringnot og fartøy med tråltillatelse etter forskrift av 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål § 2-1 og § 7-1, kan ikke delta i gruppe II.

§ 9. *Begrensning i deltakelsen*

Eier av fartøy som deltar i gruppe I, har ikke adgang til å delta med annet fartøy i gruppe II. Eier av fartøy som deltar i gruppe I, har heller ikke adgang til å la annet fartøy delta i fisket i gruppe II med andre som høvedsmenn.

Eier av fartøy som deltar i gruppe II har ikke adgang til å delta i gruppe II med annet fartøy. Eier av fartøy som deltar i gruppe II har heller ikke adgang til å la annet fartøy delta i fisket i gruppe II med andre som høvedsmenn.

§ 10. *Godkjenning*

Eier og fartøy som deltar i gruppe II må ha særskilt godkjenning fra Fiskeridirektoratet som viser at vilkårene i § 8 første ledd er oppfylt.

Fiskeridirektoratet kan gi utfyllende bestemmelser om kravet til egnethet, bemanning og utstyr, jf. § 8 første ledd bokstav c, og om fremstilling for kontroll.

§ 11. *Utskiftning av fartøy*

Fiskeridirektoratet kan tillate utskiftning av fartøy som deltar i gruppe II.

Søknad om tillatelse etter første ledd skal fremmes gjennom Fiskeridirektoratets regionkontor eller fiskerikontor på fastsatt skjema.

Kapittel 4. Fellesbestemmelser

§ 12. *Endret eiersammensetning*

Eier av fartøy som kan delta i gruppe I i henhold til § 2, kan ikke delta i gruppe II dersom det etter 1. november

2002 er foretatt endringer i eiersammensetningen til det fartøyet som deltar i gruppe I.

§ 13. *Straff*

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsene i denne forskrift, straffes i henhold til lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 29. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 14. *Ikrafttredelse*

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2003 og gjelder til og med 31. desember 2003.

7. nov. Nr. 1228 2002

Forskrift om endring i forskrift om stønad til hjelpemidler mv til bedring av funksjonsevnen i arbeidslivet og i dagliglivet og til ombygging av maskiner på arbeidsplassen.

Fastsatt av Sosialdepartementet 7. november 2002 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 10–7 fjerde ledd jf. § 10–7 første, andre og tredje ledd. Kunngjort 12. november 2002.

I

I forskrift av 15. april 1997 nr. 318 om stønad til hjelpemidler mv til bedring av funksjonsevnen i arbeidslivet og i dagliglivet og til ombygging av maskiner på arbeidsplassen gjøres følgende endring:

§ 3 tredje ledd skal lyde:

Til et medlem som fyller vilkårene for stønad til grunnmønster, kan det også gis stønad til dokumenterte utgifter til søm av klær etter grunnmønster. Stønaden begrenses pr. kalenderår til en andel av det grunnbeløpet som gjelder pr. 1. januar samme år. Medlem som må få alt tøy spesialsydd gis en kompensasjon på 1/5 G. Til medlem som kun har behov for spesialsydd bukser/skjorter eller spesialsøm til overkropp kompenseres 1/10 G.

II

Endringen trer i kraft straks.

20. juni Nr. 1258 2002

Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Nord-Trøndelag.

Fastsatt av styret for Høgskolen i Nord-Trøndelag 20. juni 2002 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler § 50 nr. 7. Kunngjort 15. november 2002.

§ 1. *Virkeområde*

Eksamensforskriften omfatter alle eksamener som inngår i godkjente fag eller studium ved Høgskolen i Nord-Trøndelag.

§ 2. *Eksamen eller prøve*

1. Et studium er sammensatt av flere fag eller hovedemner som igjen kan være delt inn i ulike emner. Betegnelsen kurs nyttes om den undervisning som gis i et fag eller emne.
2. Omfanget av et fag eller emne i høgskolens fag- og studieplaner måles i studiepoeng der 60 studiepoeng svarer til normal arbeidsinnsats i et helt studieår.
3. Ved høgskolen kan det avlegges fag- og emneeksamener. Hvilke eksamener som inngår i et godkjent studium og som gir grunnlag for tittel/grad, framgår av rammeplaner/fagplaner eller egne studieplaner.
4. Som eksamen regnes prøve i et fag eller emne som inngår i vurderingsgrunnlaget for fastsetting av karakter. Det kan være:
  - skriftlig og/eller muntlig prøve
  - praktiske prøver og arbeider
  - framsyninger, framføringer som f.eks. konserter o.a.
  - utført laboratoriearbeid, prosjektarbeid, praksisrapport, seminararbeid eller annen dokumentasjon.

§ 3. *Eksamens- og prøveformer*

1. Eksamener og prøver kan organiseres som individuelle prøver, gruppeprøver og hjemmeprøver. Gruppeeksamen kan avholdes bare for en del av et studium i samsvar med godkjent rammeplan eller studieplan. For mindre studieenheter gjelder ikke denne begrensningen.
2. Hvilke eksamens- eller prøveformer som skal inngå i en samlet vurdering i et fag/emne og hvordan bedømmelse av ulike deksamener vektles, skal framgå av studie- eller fagplaner.

§ 4. *Karaktersystem*

1. Vurderingsuttrykket ved eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering skal være «bestått»/«ikke bestått» eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for «bestått» og F for «ikke bestått».

2. Når karakter i et fag, hovedemne eller emne fastsettes på grunnlag av flere deleksamener, skal alle deleksamener være bestått før endelig karakter gis.

§ 5. *Rett til å gå opp til eksamen*

1. Retten til å gå opp til eksamen er fastsatt i lovens § 40.
2. Studenter som er tatt opp ved høyskolen har rett til å ta tilleggsfag ved alle avdelinger på linje med studenter ved avdelingen. Avdelingsstyret avgjør om tilbud om tilleggsfag kan gis, og i tilfelle i hvor stort omfang i det enkelte studietilbud. Frist for registrering settes til 14 dager etter studiestart i hvert semester.
3. For å kunne avlegge eksamen i et fag/emne kan det være krav om at bestemte eksamener eller prøver skal være fullført på forhånd, eller det kan være krav om å ha fulgt obligatorisk undervisning og/eller praksis e.a. Disse bestemmelsene framgår av studieplan eller fagplan. Bare de studenter som oppfyller disse kravene har rett til å gå opp til eksamen i vedkommende fag/emne.
4. En student har rett til å framstille seg til eksamen i samme fag/emne 3 ganger. For veiledete praksisstudier er det bare anledning til å framstille seg to ganger. I særlige tilfeller kan avdelingsstyret etter søknad gjøre unntak for disse bestemmelsene.
5. Når en student har avlagt eksamen på nytt, gjelder den beste karakteren.
6. Retten til å fortsette ved et studium, eller å få rett til å ta fag/emner på høyere årstrinn i flerårige studier, kan reguleres ved særskilt krav for hvert enkelt studium. Slike krav fastsettes av avdelingsstyret og skal framgå av studieplan eller fagplan.
7. En kandidat som har gjennomført et studium, har rett til å forbedre karakter inntil 1 år etterpå uten å betale eksamensavgift som privatist. Det samme gjelder studenter som har forlatt høyskolen uten å ha fullført sitt studium. Dersom studieplan eller fagplan i mellomtiden er endret, kan kandidaten i dette tilfelle ikke kreve å få gå opp til eksamen etter de tidligere gjeldende bestemmelser og pensum.

§ 6. *Oppmelding til eksamen*

1. Skriftlige skoleeksamener avvikles normalt ved slutten av det semesteret eller den terminen undervisningen i faget eller emnet avsluttes. Tid for eksamen fastsettes av avdelingen og kunngjøres ved starten av det semesteret eksamen er planlagt i, eventuelt i etterkant av oppmeldingsfristen. Det kan tas forbehold om endringer. Oppmelding til eksamen skjer automatisk i forhold til det studieprogram en student er opptatt til. Ved studier og fag som ikke har kollektiv oppmelding, skal det være individuell oppmelding, normalt via det web-baserte studieadministrative systemet (Arena Høgskole). Registreringen gjelder for ett semester og skal normalt skje innen 1. oktober i høstsemesteret og 1. mars i vårsemesteret. Den enkelte student er via det samme systemet ansvarlig for å kontrollere at eksamensoppmeldingene er korrekt registrert.
2. En kandidat kan trekke seg fra en eksamen slik at det ikke blir registrert som et forsøk. Det må i så fall normalt skje via det web-baserte studieadministrative systemet (Arena Høgskole) minst to uker før eksamensdato.
3. Hvis en som er oppmeldt unnlater å møte til eksamen uten å ha gyldig grunn, regnes det som ett forsøk. Gyldig grunn er sykdom eller sterke velferdsgrunner som skal være bekreftet ved legeattest/annen skriftlig bekreftelse. Denne dokumentasjonen skal leveres snarest mulig, og senest innen en uke til eksamensadministrasjonen.

§ 7. *Utsatt og ny eksamen*

1. Det skal holdes utsatt eksamen for kandidater som har gyldig fravær (sykdom/sterke velferdsgrunner) ved ordinær eksamen. Kandidater som ikke har bestått, men møtt til ordinær eksamen, kan samtidig melde seg opp til ny eksamen. Utsatt/ny eksamen holdes normalt innen utgangen av påfølgende semester. Eksamensformen da vil normalt være den samme som ved ordinær eksamen, men kan i forståelse med kandidaten(e) være en annen.
2. Kandidater som ønsker å forbedre karakter, har anledning til å melde seg opp til ny eksamen.

§ 8. *Fritak fra eksamen*

1. En student skal få fritak fra eksamen eller prøve når det godtgjøres at tilsvarende eksamen eller prøve er avlagt ved samme eller annen institusjon, jf. § 49 i loven. Dekan avgjør saker om fritak.
2. Søknad om fritak for eksamen eller prøve må være framsatt senest innen 1 måned før oppmeldingsfristen for den aktuelle eksamen. Fritak for eksamen eller prøve skal framgå på vitnemål og karakterutskrift, med angivelse av på hvilket grunnlag fritaket er gitt.

§ 9. *Muntlig eksamen*

I henhold til § 50 nr. 3 i loven er muntlig eksamen offentlig. Sensor(ene) får myndighet til å avgjøre om eksamen skal være lukket for enkelte kandidater etter individuelle og begrunnede søknader.

§ 10. *Eksamen under særlige vilkår*

1. Kandidater som av medisinske eller andre grunner har behov for særordninger i forbindelse med eksamen, må søke om dette innen en nærmere fastsatt dato, normalt innen 1. mars og 1. oktober. Behovet må dokumenteres med legeattest eller attest fra andre sakkyndige, ikke eldre enn 3 md. Attesten må inneholde en spesifikasjon av behovet for særordninger i en eksamenssituasjon. I særlige tilfelle kan det dispenseres fra denne fristen. Det skal søkes for hver eksamensperiode, men kandidater med kroniske lidelser/varige funksjonshemninger trenger ikke nye attester eller ny søknad.

2. Særordninger kan gis til kandidater som f.eks. har kroniske lidelser, fysiske funksjonshemninger, psykiske problemer, gravide som har behov for hvile, mødre som ammer, kandidater med dysleksi eller som ikke har norsk som morsmål.
3. Særordninger kan gis i form av spesielle fysiske tilrettelegginger, spesielle hjelpemidler og/eller utvidet tid til eksamen.
4. Til vanlig kan det innvilges inntil 25%, men maksimum 1 time, utvidet eksamenstid. Studenter med annet morsmål enn norsk, kan få utvidet eksamenstid de to første semestrene. Ved hjemmeeksamen kan det gis inntil 48 timers utvidelse av tiden, inklusive eventuelt lørdag og søndag. Ved sterk funksjonshemming e.a. kan ytterligere utviding av eksamenstid innvilges.
5. Kandidater som ikke har norsk som morsmål, skal normalt gis adgang til å bruke tospråklige ordbøker. I særskilte tilfelle kan en kandidat etter søknad få oppgavetekst på engelsk og tillatelse til å besvare oppgaven på engelsk.
6. Alternative eksamensformer kan benyttes for kandidater som pga. kroniske lidelser eller sterke funksjonshemninger e.a. ikke kan gjennomføre eksamen med ordinær eksamensform.

§ 11. *Bruk av hjelpemidler*

1. Hjelpemidler under eksamen kan omfatte alle skrevne og trykte hjelpemidler, kalkulator og eventuelt tegneutstyr. Oversikt over tillatte hjelpemidler ved skoleeksamener skal være angitt for det enkelte fag eller emne i vedkommende fag- eller studieplan, og skal tydelig framgå av eksamensoppgaven.
2. Kalkulatortypen skal være godkjent av vedkommende avdeling på forhånd.
3. Mobiltelefoner og annet kommunikasjonsutstyr må være avslått og oppbevares på anvist plass i eksamenslokalet.
4. Bruk av ikke tillatte hjelpemidler betraktes som fusk. Besittelse av ikke tillatte hjelpemidler etter at eksamen er igangsatt, betraktes som forsøk på fusk.

§ 12. *Bestemmelser for hjemmeeksamener, nettbaserte eksamener og løpende vurdering*

1. Bestemmelsene om hjemmeeksamener, nettbaserte eksamener og løpende vurdering (mappevurdering) vil i generell form være tatt inn i studie- eller fagplaner, jf. § 2 og § 3 i denne forskriften.
2. I tillegg gir avdelingene mer detaljert informasjon om og bestemmelser for slike eksamener i enkelte emner, fag eller studier. I denne informasjonen ligger også angivelse av tidsfrister og varighet, krav til presentasjons- og innleveringsform, antall eksemplarer av besvarelsen mv. Disse bestemmelsene er på samme måte forpliktende for studentene for å kunne gjennomføre en gyldig eksamen som denne forskriften.
3. I den detaljerte informasjonen fra avdelingen skal det angis hvordan løpende vurdering (mappevurdering) blir lagt opp og gjennomført fram til endelig karakterfastsetting.
4. Studenter som deltar i gruppeeksamen, men som unndrar seg arbeid og forpliktelser i den sammenheng, kan få eksamen annullert.

§ 13. *Fusk*

1. Dersom det under en eksamen oppstår mistanke om fusk eller forsøk på fusk, skal studenten straks gjøres oppmerksom på at han/hun vil bli rapportert. Dette gjelder også for student som eventuelt yter hjelp. Studenten kan da velge om han/hun vil avbryte eksamen.
2. Fusk eller forsøk på fusk ved hjemmeeksamen kan være avskrift eller tilnærmet avskrift av litteratur, internettokumenter o.a. uten kildehenvisninger. Ved individuell hjemmeeksamen vil i tillegg mangel på selvstendighet i arbeidet, f.eks. ved at besvarelser er svært likt utformet, eller at besvarelsen åpenbart er utført av andre enn studenten, bli regnet som fusk.
3. Konsekvensen for studenten ved fusk/forsøk på fusk er annullering av eksamen og inntil ett års utestenging fra alle høgre utdanningsinstitusjoner, jf. § 54 nr. 1 og § 42 nr. 3 i loven. Sensurresultatet skal settes til «ikke bestått» der det er dokumentert fusk eller forsøk på fusk.
4. Alle saker der det er avdekket fusk eller forsøk på fusk, skal oversendes Klagenemnda ved Høgskolen i Nord-Trøndelag til endelig avgjørelse. Klagenemnda etterprøver sakens bevismateriale, og annullerer eksamen dersom disse er holdbare, og fatter vedtak om utestenging av studenten som følge av fusk/forsøk på fusk ved eksamen.

§ 14. *Sensurer og sensur*

1. Regler om sensur framgår av lovens § 50 nr. 2, 4 og 5.
2. Avdelingsstyret selv oppnevner interne og eksterne sensorer. Avdelingsstyret fastsetter også hvordan eksterne sensor skal benyttes i vurderingsarbeidet. Disse bestemmelsene tas inn i fagplan og studieplan.
3. For større skriftlige arbeider, kandidatoppgaver, hovedoppgaver e.l. kan sensurfristen på 3 uker forlenges. Likeledes forlenges sensurfristen dersom det ikke er mulig å skaffe kvalifiserte sensorer i tide.
4. Sensur kunngjøres via det web-baserte studieadministrative systemet (Arena Høgskole) og ved oppslag der studentnummer benyttes.

§ 15. *Klage over formelle feil ved eksamen og over karakterfastsetting*

1. Framgangsmåten ved klage over formelle feil ved eksamen og over karakterfastsettingen er fastlagt i lovens § 51 og § 52.

2. Krav om begrunnelse for karakterfastsetting og klage over karakterfastsetting framsettes skriftlig til avdelingen. Klage over formelle feil ved eksamen framsettes skriftlig og sendes via avdeling til Klagenemnda ved Høgskolen i Nord-Trøndelag.
3. Ved klage på karakterfastsettingen på gruppeoppgave/-eksamen, må alle de som er bedømt samlet, samtykke i og skrive under på klagen.
4. Ved bruk av løpende vurdering kan klage over karakter bare framsettes når resultat fra fag, emne eller emnegruppe er kunngjort. Studenten har likevel klageadgang i fall en vurdering av en separat prøve er «ikke bestått» og det innebærer at fullstendig eksamen ikke kan gjennomføres, eller «bestått»-karakter i faget eller emnegruppen ikke kan oppnås. I så fall oppnevnes ny ekstern sensor.

§ 16. *Vitnemål. Karakterutskrift*

1. Vitnemål og Diploma Supplement skal utstedes etter avsluttet grad, yrkesutdanning eller annet utdanningsprogram. For mindre enheter eller ikke fullførte yrkesutdanninger eller annet utdanningsprogram utstedes karakterutskrift.
2. Studenter som har fått fritak etter § 49 i lov om universiteter og høyskoler, og som tilfredsstillter kravene til fullført studium, kan få vitnemål dersom minst ett år av studiet er gjennomført ved høyskolen. Dersom en mindre del av studiet er tatt ved høyskolen, vurderes det i hvert tilfelle hvilken institusjon som skal utstede vitnemål.
3. Det utstedes normalt kun ett vitnemål pr. kandidat. Dersom en kandidat tar tilleggsfag slik at hun/han fyller kravene til flere studieretninger, skal dette normalt påføres samme vitnemålet. Dersom en kandidat forbedrer karakterer som inngår på vitnemålet, kan kandidaten kreve å få utstedt nytt vitnemål. Tidligere utstede vitnemål må da innleveres.
4. Dersom en student tar eksamen i fag eller emner med innhold som delvis overlapper hverandre, skal det foretas studiepoengsreduksjon. Studiepoengsreduksjonen foretas i det faget eller emnet som gir det gunstigste resultatet for studenten.
5. Deleksamener som inngår i en større sammensatt vurdering i et fag eller emne, skal ikke spesifiseres på vitnemålet.

§ 17. *Utfyllende bestemmelser*

Avdelingsstyrene selv kan vedta utfyllende bestemmelser til denne forskriften om særegne forhold for eksamener og prøver i bestemte studier.

§ 18. *Forholdet til nasjonale rammeplaner*

Dersom det som står i disse forskriftene er i motstrid til bestemmelser i nasjonale rammeplaner, gjelder sistnevnte med mindre departementet bestemmer noe annet.

§ 19. *Retningslinjer for eksamenskandidater mv.*

Styret selv vedtar retningslinjer for skriftlig skoleeksamen og reglement om adgang til å gå opp til eksamen uten å være opptatt som student ved Høgskolen i Nord-Trøndelag i henhold til Lovens § 40 nr. 3.

§ 20. *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft fra 1. oktober 2002.

Fra samme tid oppheves forskrift av 2. mai 1996 nr. 563 om eksamen ved Høgskolen i Nord-Trøndelag.

20. juni Nr. 1259 2002

Forskrift om bachelorgraden ved Høgskolen i Nord-Trøndelag.

Fatsatt av styret for Høgskolen i Nord-Trøndelag 20. juni 2002 med hjemmel i kgl.res. av 11. oktober 2002 nr. 1124 § 26, jf. lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler § 45. Kunngjort 15. november 2002.

§ 1. *Virkeområde*

Forskriften omfatter krav til bachelorgraden ved Høgskolen i Nord-Trøndelag.

§ 2. *Krav til bachelorgraden*

Bachelorgraden oppnås på grunnlag av:

- a) Fullført 3-årig yrkesrettet studium (180 studiepoeng) som ifølge nasjonal rammeplan gir bachelorgrad.
- b) Fullført 3-årig integrert yrkesrettet studium (180 studiepoeng) uten rammeplan som i henhold til vedtak i styret for Høgskolen i Nord-Trøndelag gir bachelorgrad.
- c) Fullført 3-årig studium (180 studiepoeng) med hovedprofil i fag, emne eller emnegruppe av minimum 80 studiepoeng.

Studiet må inneholde et selvstendig arbeid på minimum 15 studiepoeng som er relevant i forhold til hovedprofil.

Innenfor de 180 studiepoengene kreves også et fag, emne eller emnegruppe på minimum 30 studiepoeng.

For bokstav b og c

- kan omfatte 10 studiepoeng tilsvarende examen philosophicum

– kan også omfatte 10 studiepoeng examen facultatum.

For bokstav a, b og c

stilles det krav om at minimum 60 studiepoeng skal være avlagt ved Høgskolen i Nord-Trøndelag.

§ 3. *Krav til minste studieenhet*

Studieenheter som kan inngå i grunnlaget for graden under § 2 første ledd bokstav c er:

Fullførte enheter på minimum 10 studiepoeng. Mindre enheter kan godkjennes dersom de samlet utgjør minimum 10 studiepoeng i samme fag/fagområde.

§ 4. *Faglig overlapping*

Overlapping i faginnhold mellom fag/emner/emnegrupper som inngår i grunnlaget for bachelorgraden kan ikke utgjøre mer enn 15 studiepoeng.

§ 5. *Overgangsordning mellom gammel og ny gradsstruktur*

Studenter som oppnår kravene til bachelor fra 1. oktober 2002, tildeles denne.

En student kan ikke tildeles både bachelorgrad og cand.mag.-grad på grunnlag av samme utdanning/studium, selv om grunnlaget for tildeling av cand.mag.-grad i omfang går ut over grunnlaget for tildeling av bachelorgrad.

Studenter som på tidspunktet for ikrafttredelse av denne forskriften har gjennomført studier og avlagt eksamen i fag/emner/emnegrupper av omfang minst 3 års normert studietid (180 studiepoeng) uten å oppfylle kravene til bachelorgrad, gis anledning til å fullføre studiet til cand.mag.-grad i løpet av en overgangsperiode, dvs. senest innen 1. august 2005.

Studenter i studieløp som i overgangsperioden fram til 1. august 2005 kommer urimelig ut i forhold til bestemmelsen i § 2 første ledd bokstav c om krav til selvstendig arbeid, kan få unntak fra denne bestemmelse.

§ 6. *Utfyllende regler*

Styret for Høgskolen i Nord-Trøndelag kan vedta utfyllende regler til denne forskriften.

§ 7. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1. oktober 2002.

30. okt. Nr. 1260 2002

Forskrift om endring i forskrift om fotografering mv fra luften og kontroll av luftfotografier og opptaksmateriale fra luftbårne sensorsystemer.

Fastsatt av Forsvarsdepartementet 30. oktober 2002 med hjemmel i lov av 18. august 1914 nr. 3 om forsvarshemmeligheter § 3 og lov av 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 9–4 tredje ledd. Kunngjort 15. november 2002.

I

I forskrift av 6. januar 1997 nr. 3 om fotografering mv fra luften og kontroll av luftfotografier og opptaksmateriale fra luftbårne sensorsystemer gjøres følgende endring:

§ 5 andre ledd oppheves.

II

Endringen trer i kraft straks.

31. okt. Nr. 1261 2002

Forskrift om endring i forskrift om fastsettelse av faktorer mv. i fisket etter makrell i 2002.

Fastsatt av Fiskeridirektoratet 31. oktober 2002 med hjemmel i forskrift av 20. desember 2001 nr. 1521 om regulering av fisket etter makrell i 2002 § 7 annet ledd og § 14 fjerde ledd, gitt med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5, § 9, § 11 og § 13 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 12 og § 20, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 15. november 2002.

I

I forskrift av 2. august 2002 nr. 873 om fastsettelse av faktorer mv. i fisket etter makrell i 2002 gjøres følgende endringer:

Ny § 3 skal lyde:

§ 3. *Fartøy med makrelltråltillatelse*

Faktoren for fartøy med makrelltråltillatelse, jf. forskrift av 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål § 8a-1, fastsettes til 0,57.

Nåværende § 3 blir § ny 4.

II

Endringene trer i kraft straks.

6. nov. Nr. 1262 2002**Forskrift om endring i forskrift om særskilt fartsområde for fartøyer og flyttbare innretninger i petroleumsvirksomhet registrert i norsk internasjonalt skipsregister.**

Fastsatt av Nærings- og handelsdepartementet 6. november 2002 med hjemmel i lov av 12. juni 1987 nr. 48 om norsk internasjonalt skipsregister § 4. Kunngjort 15. november 2002.

I

I forskrift av 30. juni 1987 nr. 579 om særskilt fartsområde for fartøyer og flyttbare innretninger i petroleumsvirksomhet registrert i norsk internasjonalt skipsregister gjøres følgende endring:

§ 3 skal lyde:

Skip som omfattes av denne forskrift skal gis fartsområde som utelukker fart mellom norske havner. Som norsk havn anses i denne forskrift også innretning for olje- og gassvirksomhet på norsk kontinentalsokkel. Søknad om fartsområde sendes Sjøfartsdirektoratet.

Tillatelse til fart på norsk kontinentalsokkel kan unntaksvis gis til spesielle fartøystyper i særoppdrag etter foreleggelse av søknaden for Nærings- og handelsdepartementet.

Fartøysområde skal påføres skipets fartssertifikat eller bemanningsoppgave med betegnelse uinnskrenket fart, med unntak av norsk kontinentalsokkel og fart mellom norske havner. Fartsområdebegrensningen gjelder ikke regulær gjennomfart.

II

Endringen trer i kraft 1. desember 2002.

11. nov. Nr. 1263 2002**Forskrift om endring i forskrift om fastlønnstilskudd til delvis dekning av kommunenes utgifter til fysioterapitjenesten.**

Fastsatt av Helsedepartementet 11. november 2002 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–21. Kunngjort 15. november 2002.

I

I forskrift av 25. mai 2001 nr. 542 om fastlønnstilskudd til delvis dekning av kommunenes utgifter til fysioterapitjenesten gjøres følgende endring:

§ 1 skal lyde:

Folketrygden yter tilskudd til kommunene for fastlønnstillinger for fysioterapeuter (fastlønnstilskudd). Slikt fastlønnstilskudd gis i stedet for refusjon etter forskrift om stønad til dekning av utgifter til fysikalsk behandling, gitt i medhold av folketrygdloven § 5–8 femte ledd. Fastlønnstilskuddet dekker også tilfeller der folketrygden gir full godtgjørelse, jf. § 3 i nevnte forskrift. I øvrige tilfeller kan medlemmet avkreves de egenandeler som framkommer som differansen mellom honorartakst og refusjonstakst i nevnte forskrift.

Fastlønnstilskudd gis også for turnuskandidater.

II

Endringen trer i kraft straks.

11. nov. Nr. 1264 2002**Forskrift om transport av farlig gods på veg og jernbane.**

Fastsatt av Direktoratet for brann- og elsikkerhet 11. november 2002 med hjemmel i lov av 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 43 første ledd bokstav d, jf. delegeringsvedtak av 26. juni 2002 nr. 728. Jf. EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 13a (direktiv 96/35/EF), nr. 17d (direktiv 95/50/EF), nr. 17e (direktiv 94/55/EF) og nr. 42b (direktiv 96/49/EF). Kunngjort 15. november 2002.

*Kapittel 1 – Innledende bestemmelser***§ 1–1. Formål**

Forskriftens formål er å sikre at samfunnets behov for landtransport av farlig gods skjer under forhold som medfører minst mulig risiko for skade på liv, helse, miljø og materielle verdier.

§ 1–2. Virkeområde

Forskriften gjelder all transport av farlig gods på veg eller område som har alminnelig trafikk med motorvogn og på jernbane, herunder krav om sikkerhetsrådgiver og ADR-kompetansebevis.

Med unntak av det generelle aktsomhetskravet i § 2–2 gjelder ikke forskriften for transport av farlig gods:

- a. Innenfor et lukket område bestående av en eller flere sammenhengende eiendommer som er stengt for alminnelig trafikk med motorvogn.
- b. Med jord- eller skogbrukstraktorer, til bruk i egen jord- eller skogbruksvirksomhet.
- c. På mobile maskiner.
- d. Definert som eksplosiv vare, bestemt for eller tilhørende Forsvaret når transporten er underlagt militær kommando.

Bestemmelsene om transport av farlig gods i ADR og RID gjelder som forskrift.

§ 1–3. Pliktsubjekt

Enhver person eller virksomhet, som klassifiserer, pakker, fyller, laster, sender, mottar for transport, formidler transport, transporterer eller på annen måte kommer i befattning med transport av farlig gods, samt kursarrangør, instruktør og eksamenskoordinator som omfattes av forskriften, plikter å følge denne.

Ved leie, leasing eller avbetalingskjøp med forbehold om eiendomsrett for selger, regnes den som leier, leaser eller kjøper på avbetaling, som eier av transportmiddelet med hensyn til bestemmelsene i denne forskrift.

§ 1–4. Definisjoner og forklaringer

I forskriften skal følgende uttrykk forstås slik:

<i>ADR:</i>	den til enhver tid gjeldende utgave av den europeiske avtale om internasjonal vegtransport av farlig gods, inngått i Genève den 30. september 1957.
<i>ADR-kompetansebevis:</i>	særskilt kompetansebevis utstedt i henhold til kapittel 7 i denne forskrift eller slikt bevis utstedt av annen EØS-stat.
<i>Begrensede mengder:</i>	de ulike mengder farlig gods angitt i ADR 1.1.3.6.
<i>Eksamensadministrator:</i>	organ utpekt for å administrere ordningen med eksamen for sikkerhetsrådgivere og ADR-kompetansebevis og å godkjenne kursarrangører for sikkerhetsrådgiver.
<i>Farlig gods:</i>	varer som er definert som farlig gods i henhold til bestemmelsene i ADR og RID. Omfatter gods som det er forbudt å transportere samt gods som bare kan transporteres på visse betingelser i henhold til ADR og RID. Farlig gods inndeles i følgende klasser: klasse 1 – eksplosive stoffer og gjenstander klasse 2 – gasser klasse 3 – brannfarlige væsker klasse 4.1 – brannfarlige faste stoffer klasse 4.2 – selvantennende stoffer klasse 4.3 – stoffer som avgir brennbare gasser ved kontakt med vann klasse 5.1 – oksiderende stoffer klasse 5.2 – organiske peroksider klasse 6.1 – giftige stoffer klasse 6.2 – infeksjonsfremmende stoffer klasse 7 – radioaktivt materiale klasse 8 – etsende stoffer klasse 9 – forskjellige farlige stoffer og gjenstander.
<i>FNs anbefaling:</i>	de til enhver tid gjeldende rekommandasjoner fra FN om transport av farlig gods slik det fremkommer i dokument ST/SG/AC.10/1.
<i>Fritatte mengder:</i>	de ulike mengder som er angitt i avsnitt 1.1.3.1 i ADR og RID.
<i>Internasjonal transport:</i>	landtransport som innebærer minst en grensepassering.
<i>Kjøretøy:</i>	innretning med motor bestemt for bruk på veg, helt eller delvis oppbygget med minst fire hjul og konstruert for en største hastighet på over 25 km/t, og tilhenger til slike. Som kjøretøy regnes ikke skinnegående kjøretøy, jordbruks- og skogbrukstraktorer samt mobile maskiner.
<i>Motorvogn:</i>	innretning, drevet frem med motor, som er bestemt til å kjøre på bakken uten skinner.
<i>Nasjonal transport:</i>	landtransport som utelukkende foregår innenfor Norges grenser.
<i>RID:</i>	den til enhver tid gjeldende utgave av det internasjonale reglement for transport av farlig gods på jernbane, finnes som bilag 1 til vedlegg B i konvensjonen om internasjonal jernbanetransport (COTIF).
<i>Transport underlagt militær kommando:</i>	transport som utføres på Forsvarets egne kjøretøyer, kjøretøyer som er rekvirert, innleiet eller leaset av Forsvaret og hvor fører er militær eller sivilt ansatt i Forsvaret, samt kjøretøyer i militær kolonne eller hvor det medfølger en militær vognkommandør.

Unntatte mengder: de ulike mengder farlig gods som transporteres i henhold til bestemmelsene i kapittel 3.4 i ADR og RID.

§ 1–5. *Krav om dokumentasjon ved godkjenning*

Den som søker om godkjenning i henhold til forskriften skal gi de opplysninger samt fremlegge den dokumentasjon som er nødvendig for å kunne vurdere om godkjenningen skal gis.

Søknad om godkjenning kan avslås dersom nødvendige dokumentasjon ikke fremlegges.

Kapittel 2 – Generelle krav knyttet til landtransport av farlig gods

§ 2–1. *Hovedregel*

Nasjonal veg- og jernbanetransport av farlig gods skal skje i samsvar med denne forskrift.

Internasjonal vegtransport av farlig gods skal skje i samsvar med den til enhver tid gjeldende utgave av ADR. Internasjonal jernbanetransport av farlig gods skal skje i samsvar med den til enhver tid gjeldende utgave av RID.

§ 2–2. *Generelt aktsomhetskrav*

Enhver som har befatning med landtransport av farlig gods plikter å vise forsiktighet og opptre på en slik måte at det ikke oppstår fare for skade på liv, helse, miljø eller materielle verdier.

Før enhver landtransport tar til skal godset være forsvarlig emballert og merket. Det materiell som benyttes under transporten skal være i slik stand at en forsvarlig gjennomføring av transporten kan skje.

Under transporten må de nødvendige forholdsregler tas slik at transporten kan foregå og godset avleveres på en sikker og forsvarlig måte.

Farlig gods må ikke overlates til noen som åpenbart mangler kunnskap eller ikke har materiell for forsvarlig gjennomføring av transporten.

§ 2–3. *Plikt til å avvise godset*

Den som mottar farlig gods for transport plikter å avvise godset dersom:

- a. Det er åpenbart at godset ikke er emballert i henhold til forskriften.
- b. Emballasjen har synlige skader som vil kunne innvirke på sikkerheten under transporten.
- c. Godset ikke er forskriftsmessig merket.
- d. De nødvendige dokumenter for gjennomføringen av transporten mangler.

§ 2–4. *Opphold under transporten*

Kommunens brannvesen skal varsles når et kjøretøy lastet med farlig gods utover de begrensede mengder, eller en jernbanevogn med farlig gods får et opphold på mer enn 12 timer.

Når et kjøretøy eller en jernbanevogn lastet med farlig gods i klasse 1, klasse 2 eller klasse 3 får et opphold på 72 timer eller mer kommer bestemmelser om oppbevaring tilsvarende til anvendelse.

§ 2–5. *Varsling og rapportering av uhell*

Ved uhell hvor det har oppstått lekkasje eller brann, det er fare for lekkasje, eller det er skade på kjøretøy, jernbanevogn, tank, emballasje mv. må fører av kjøretøy og togfører/leder umiddelbart sørge for å varsle brannvesenet.

Transportøren skal innen 8 dager sende skriftlig rapport på et standardisert uhellsskjema til Direktoratet for brann- og elsikkerhet, dersom kjøretøy, jernbanevogn eller materiell har vært utsatt for et uhell under transport av farlig gods i Norge som faller inn under bestemmelsene i ADR eller RID. Omfatter uhellet farlig gods i klasse 7, radioaktivt materiale, skal slik rapport også sendes til Statens strålevern.

§ 2–6. *Språk i transportdokumentet*

Ved nasjonal transport kan transportdokumentet være på norsk, svensk eller dansk.

§ 2–7. *Oppsyn ved fylling og tømming*

Tank, bulkkjøretøy, bulkjernbanevogn og bulkcontainer må holdes under konstant oppsyn under fylling og tømming. Oppsynet utføres av transportøren med mindre annet er avtalt med mottaker eller leverandør.

Kapittel 3 – Gjennomføring av transport av farlig gods på veg og jernbane

§ 3–1. *Krav til eier av kjøretøy, jernbanevogn og materiell*

Eier av kjøretøy, jernbanevogn eller materiell skal sørge for at det er i slik stand og har slikt utstyr at transporten kan gjennomføres i samsvar med forskriften.

Eier av kjøretøy som transporterer farlig gods skal sørge for at kjøretøyet har gyldig godkjenningssattest når dette kreves i ADR samt forsikre seg om at fører har gyldig ADR-kompetansebevis når dette kreves i ADR.

Eier av tanker, tankcontainere, beholdere og IBC-er skal sørge for at disse blir fremstilt til periodisk kontroll i henhold til kravene i ADR eller RID.

§ 3–2. *Krav til fører*

Føreren skal forsikre seg om at kjøretøyet er forsynt med faresedler og merking i henhold til ADR, samt at utstyr nevnt i § 3–1 første ledd medbringes under transporten.

Fører av kjøretøy som transporterer farlig gods skal ha ADR-kompetansebevis når dette kreves i ADR. Krav til kompetansebevis gjelder ikke ved kjøring av kjøretøy med tom, ikke rengjort tank i forbindelse med reparasjoner og verkstedkontroll. Kompetansebevis kreves ikke for tjenestemenn fra politi, tollvesen og Statens vegvesen i samband med kontroll.

Før fylling av tankkjøretøy og ved levering fra tank, skal føreren forsikre seg om at det fylles og leveres riktig produkt og mengde.

Etter fylling eller tømning av tank, skal føreren kontrollere at alle slanger er frakoblet og at alle åpninger er tett lukket.

§ 3-3. *Transport av spesialavfall*

Ved nasjonal landtransport av inntil 500 kg netto farlig gods definert som spesialavfall i forskrift av 19. mai 1994 nr. 362 om spesialavfall, gjelder kun bestemmelsene i ADR og RID om krav til godkjent emballasje, godkjent tank, merking, samemballering og transportdokument. Ved mengder over 500 kg netto farlig gods gjelder bestemmelsene i ADR og RID.

Ved innsamling av flytende spesialavfall levert i kanner, bokser etc., kan det benyttes godkjent fat av stål, aluminium eller plast med avtagbar topp eller stive IBC-er og storemballasjer av stål, aluminium eller plast som emballasje.

Spesialavfall som inngår i henteordning fra husholdninger kan også transporteres i spesielle kasser med sikret lokk. Slike kasser kan alternativt merkes «Spesialavfall». Kravene i ADR til samemballering trenger ikke være oppfylt dersom det er truffet tilstrekkelige tiltak som hindrer farlige reaksjoner.

Deklarasjonsskjema i henhold til spesialavfallsforskriften kan benyttes som transportdokument.

§ 3-4. *Transport av tom, ikke rengjort tank eller beholder*

Etter utløpet av datoen for periodisk kontroll eller godkjenning er det likevel tillatt å flytte eller transportere tom, ikke rengjort tank, tankkjøretøy, slamsuger, tankcontainer, og annen beholder dersom dette skjer i forbindelse med kontroll eller destruksjon.

Med unntak av kravene til merking i ADR kapittel 5.3, er følgende ikke underlagt kravene i ADR ved nasjonal transport:

- a. Flytting av tankkjøretøy som er stasjonert på flyplasser i tom, ikke rengjort tilstand mellom flyplasser, ved kjøring til og fra verksted og i forbindelse med prøvekjøring.
- b. Transport av tom, ikke rengjort stasjonær tank, som har inneholdt UN 1202 diesel eller UN 1202 fyringsolje under transport mellom anleggssteder.
- c. Transport av tom, ikke rengjort stasjonær tank for UN 1011 butan, UN 1978 propan og UN 1965 hydrokarbongass, blanding, flytende n.o.s.

§ 3-5. *Transport på buss*

På rutegående buss som er registrert for mer enn 30 personer og som fører passasjerer kan det transportere inntil 5 kg netto eksplosiv vare, eller inntil 25 kg brutto annet farlig gods, dersom ikke mindre mengder er angitt i ADR.

§ 3-6. *Transport på jord- eller skogbrukstraktorer*

Ved transport av farlig gods med jord- eller skogbrukstraktorer inklusiv tilhengere, utenfor egen jord- eller skogbruksvirksomhet, skal bestemmelsene i ADR om brannslukningsmateriell, godkjenning av kjøretøy, føreropplæring, skriftlige instruksjoner, merking, tanker og utstyr, og for tanktilhengere krav til elektrisk utstyr, gjelde tilsvarende.

§ 3-7. *Transport i tog med reisende*

Farlig gods, herunder det som faller inn under bestemmelsene om unntatte mengder i RID, skal ikke transporteres i tog med reisende med mindre det kan transporteres som ekspressgodt slik dette er definert i RID.

Kapittel 4 – Spesielle bestemmelser for tank, utstyr og beholder

§ 4-1. *Krav til system og utstyr på tankkjøretøy for gass-/dampretur*

System og utstyr for tilbakeføring av gass/damp fra tank skal tilfredsstillende følgende krav:

- a. Styringen av kippventilene må være slik at det bare er mulig å åpne kippventilen til det rommet som skal fylles/tømmes. Bunnventilen skal være sperret, slik at den ikke kan åpnes før kippventilen har åpnet.
- b. Rørsystemet med eventuelle kanaler må kunne dreneres fullstendig.

§ 4-2. *Ombygging av tankkjøretøy*

Når tank flyttes fra et understell til et annet, skal understellet tilfredsstillende kravene i del 9 i ADR.

§ 4-3. *Krav til kjøretøy ved fylling og tømning av tankcontainer eller vekseltank på et kjøretøy*

Dersom en tankcontainer eller vekseltank fylles eller tømmes mens den står på et kjøretøy skal det elektriske anlegget tilfredsstillende kravene i del 9 i ADR.

§ 4-4. *Krav til sikkerhetsventil på gasstanker*

Tank beskrevet i ADR/RID kapittel 6.8 for transport av gasser av klassifikasjonskode 1F, 1TF, 2F, 2TF og 4F skal være utstyrt med sikkerhetsventil eller sikkerhetsventiler med et samlet fritt utløpstvernsnitt ved ventilsetene på

minst 20 cm² pr. 30 m³ (eller del av dette) av tankens volum. Alternativt kan sikkerhetsventilenes kapasitet beregnes i samsvar med FNs anbefaling for transport av farlig gods, kapittel 6.6.

§ 4-5. *Reserve drivstoffbeholder*

På Forsvarets kjøretøyer kan UN 1203 bensin, UN 1223 parafin, UN 1202 dieselolje og UN 1863 jetdrivstoff, fly, transporteres i reserve plast- eller metallbeholder som er i betryggende stand.

For annen transportbeholder enn de som er nevnt i første ledd gjelder følgende:

- a. Reserve bensinbeholder av plast skal være godkjent av Direktoratet for brann- og elsikkerhet, eller være i overensstemmelse med ADR/RID kapittel 6.1. Slike beholdere skal ha hensiktsmessig helleut og utforming.
- b. Reserve bensinbeholder av metall som er produsert før 31.12.1994, skal tilfredsstillende ADR/RID 4.1.1.1, 4.1.1.2 samt 4.1.1.4 – 4.1.1.7. Reserve bensinbeholder av metall produsert etter 31.12.1994 skal i tillegg tilfredsstillende ADR/RID 4.1.1.3 og være merket i samsvar med 6.1.3.

§ 4-6. *Utvidet brukstid for emballasje og IBC-er for enkelte etsende stoffer*

Emballasje som brukes i et kontrollert retursystem, og bare benyttes til transport av UN 1779 maursyre, 85%, kan brukes i inntil 10 år fra produksjonsdato.

PE-IBC-er (3IH1) som kun benyttes til transport av følgende stoffer i klasse 8: UN 1779 maursyre, 85% og UN 1824 natriumhydroksid 48% i vannløsning, UN 2672 ammoniakkløsning, 25% eller UN 1791 natriumhypokloritt, 15% og som brukes i et kontrollert retursystem, kan benyttes i inntil 7,5 år fra produksjonsdato. Det forutsettes at kontroller som beskrevet i ADR/RID 6.5.4.14 gjennomføres årlig for IBC-er som er eldre enn 5 år. Det skal opprettes loggbok for den enkelte IBC som inngår i et slikt system. Loggboken skal opprettes i forbindelse med første gangs kontroll i henhold til 6.5.4.1.4.

§ 4-7. *Godkjenning og kontroll av tank*

Typegodkjenning, konstruksjonskontroll, fabrikkasjonskontroll og ekstraordinær kontroll av tank, skal utføres av uavhengig organ utpekt av Direktoratet for brann- og elsikkerhet.

Den som utfører periodisk kontroll av tank, skal være godkjent av Direktoratet for brann- og elsikkerhet eller av den Direktoratet for brann- og elsikkerhet har utpekt.

Utpekt organ og den som utfører kontroll, skal være kvalifisert og ha tilfredsstillende system for kvalitetsstyring.

§ 4-8. *Godkjenning i forhold til kjøretøyt tekniske krav*

Statens vegvesen skal foreta kontroll og godkjenning, periodisk kontroll og annen kontroll i relasjon til de kjøretøyt tekniske krav som fremgår av ADR del 9.

Den som utfører kontroll og godkjenning skal være kvalifisert.

Kapittel 5 – Særskilte bestemmelser om nasjonal transport av eksplosiver

§ 5-1. *Særskilte emballasje- og merkekrav*

På anleggsområder som er åpne for alminnelig ferdsel med motorvogn kan eksplosiv vare transporteres uavhengig av kravene til typegodkjent emballasje i ADR. Ved slik transport er det tilstrekkelig å merke emballasjen med passende fareseddel nr. 1, 1.4 eller 1.5.

Ved transport av eksplosiver som er fritatt fra ADR og RID i henhold til 1.1.3.1, skal ytteremballasjen være tydelig merket med varens tekniske betegnelse og eventuelt handelsnavn, samt fareseddel. Varens faregruppe, forenlighetsgruppe og eventuell transportklasse skal fremgå av fareseddelen.

Merking som kreves i ADR eller RID på eksplosivemballasje, eksplosive gjenstander, eller deres håndteringsinnretninger skal være på norsk.

§ 5-2. *Samemballering*

Tennmidler og andre eksplosiver som er fritatt fra ADR og RID i henhold til 1.1.3, skal ikke samemballeres med hverandre eller med annet farlig gods.

§ 5-3. *Samlasting*

På kjøretøy hvor det ikke transporteres mer enn 50 kg sprengstoff eller krutt kan det i tillegg transporteres inntil 100 stk. fenghetter eller elektriske tennere. For transport på anleggsområder tillates samlast av inntil 1500 kg netto eksplosiv innhold sprengstoff (N.E.I.) av farekode 1.1 D og 1000 stk. tennere av farekode 1.1 B. Eksplosivene skal plasseres slik at det alltid er minst 1 meters avstand til sprengstoff eller krutt, og slik at de hurtig kan fjernes fra kjøretøyet.

På kjøretøy EX/II hvor det er anordnet særskilte kasser/rom for sprengstoff av farekode 1.1 D og tennmidler av farekode 1.1 B, atskilt på en slik måte at de to kategorier ikke kan komme nærmere hverandre enn 1 meter, kan det samtidig transporteres inntil 500 kg (N.E.I.) sprengstoff av farekode 1.1 D og inntil 1000 stk. tennere av farekode 1.1 B.

§ 5-4. *Lossing og avhenting*

Dersom eksplosiv vare på laste-/losseplass ikke blir oppbevart i henhold til reglene for oppbevaring i kapittel 7 i forskrift av 26. juni 2002 nr. 922 om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff, skal mottaker uten unødig opphold og senest innen to timer etter at godset er ankommet laste-/losseplass ha igangsatt lossing eller avhenting av godset.

Det er tillatt å laste og losse eksplosiv vare på offentlig sted når dette er et brukersted eller et sted som har tillatelse til oppbevaring av eksplosiv vare.

Omlasting av eksplosive stoffer og gjenstander etter pålegg fra kontrollmyndigheten er tillatt på offentlig sted. Omlastingen skal foregå på betryggende måte, og i henhold til de retningslinjer som blir gitt av kontrollmyndigheten.

§ 5-5. *Eksplosivkjøretøy på verksted*

Kjøretøy med stoffer eller gjenstander av klasse 1 skal ikke tas inn på verksted før godset er losset. Skal det i verkstedet utføres arbeid som krever bruk av åpen ild, varme eller gnistskapende verktøy, skal transportenheten også være rengjort for eksplosiver.

§ 5-6. *Eksplosiver som ikke er nevnt i ADR eller RID*

Eksplosive stoffer og gjenstander samt mellomprodukter for tilvirkning av sprengstoffer som er oppført i FNs anbefalinger for transport av farlig gods, tillates transportert selv om de ikke er oppført i ADR/RID. Stoffene og gjenstandene skal ved transporten oppfylle de bestemmelser som samsvarer med den klassifiseringskode eller de særskilte betingelser som er gitt i FNs anbefaling.

§ 5-7. *Tilsyn med kjøretøy*

Kjøretøy som er lastet med mer enn 5 kg netto eksplosiv vare skal aldri være uten tilsyn.

§ 5-8. *Største tillatte mengde på EX/II transportenhet*

På transportenhet EX/II kan det transporteres de mengder som er oppført i tabellen i ADR 7.5.5.2.1 for transportenhet EX/III.

§ 5-9. *Transport av håndvåpenammunisjon ved flytting*

I forbindelse med flytting av personlige eiendeler foretatt av flyttebyrå tillates transportert inntil 10.000 håndvåpenpatroner i farekode 1.4S uten at bestemmelsene i ADR kommer til anvendelse. Patronene skal være emballert i originalemballasje og emballasjen skal være merket med fareseddel nr. 1.4.

Kapittel 6 – Krav om sikkerhetsrådgiver

§ 6-1. *Virksomheter som skal ha sikkerhetsrådgiver*

Virksomheter som omfattes av § 1-2 skal, med følgende unntak, ha sikkerhetsrådgiver med gyldig kompetansebevis i henhold til § 6-6:

- a. Transport på hver transportenhet som ikke overstiger de mengder som er angitt i 1.1.3, 2.2.7.1.2 og i kapittel 3.3 og 3.4 i ADR/RID.
- b. All transport av farlig gods bestemt for eller tilhørende Forsvaret når transporten er underlagt militær kommando.
- c. Sluttmottaker som ikke har ansvar for lossing av farlig gods.
- d. Nasjonal landtransport av farlig gods definert som spesialavfall i de mengder som fremgår av § 3-3 første ledd.
- e. En virksomhet hvor hoved- eller sekundæraktiviteten ikke er transport av farlig gods eller lasting eller lossing i den forbindelse, og hvor virksomheten kun fra tid til annen frembyr for eller foretar innenlands transport av avfall som er farlig gods tilhørende transportkategori 3 og 4 uansett mengde i ADR i kapittel 3.2, tabell A, kolonne 15.

§ 6-2. *Informasjonsplikt*

Virksomheter skal på forespørsel informere Direktoratet for brann- og elsikkerhet om hvem de har utpekt til sikkerhetsrådgiver.

§ 6-3. *Rapportering om uhell*

Dersom det under utøvelsen av virksomheten oppstår uhell, skal sikkerhetsrådgiveren sørge for at det innen 8 dager fylles ut og sendes et standardisert uhellsskjema til Direktoratet for brann- og elsikkerhet.

Medfører uhellet skade på personer, miljø eller materielle verdier skal det i tillegg til et standardisert uhellsskjema, utarbeides en rapport til intern bruk, som på anmodning skal sendes Direktoratet for brann- og elsikkerhet og eventuelt Statens strålevern.

§ 6-4. *Eksamen og eksamensadministrator*

Direktoratet for brann- og elsikkerhet utpeker administrator av eksamen for sikkerhetsrådgiver. Eksamen skal være i samsvar med læreplan og eksamensreglement utgitt av eksamensadministrator. Eksamensadministrator bestemmer når og hvor eksamen avholdes. Eksamensadministrator kan kreve gebyr til dekning av utgifter i forbindelse med gjennomføring av eksamen.

§ 6-5. *Godkjenning av kursarrangør*

Kursarrangør skal godkjennes av eksamensadministrator. Godkjenningen skal fornyes hvert tredje år. Eksamensadministrator kan ta gebyr til dekning av utgifter i forbindelse med godkjenningen og fornyingen av denne.

§ 6-6. *Kompetansebevis for sikkerhetsrådgiver*

Kompetansebevis utstedes til kandidater som har bestått eksamen i henhold til forskriften. Beviset skal angi

transportformen og de typer farlig gods kandidaten har tatt eksamen for.

Kompetansebeviset utstedes av eksamensadministrator. Eksamensadministrator kan kreve gebyr til dekning av utgifter i forbindelse med utstedelse av beviset.

Kapittel 7 – ADR-kompetansebevis

§ 7-1. Krav til opplæring av førere mv.

Den som vil erverve ADR-kompetansebevis må gjennomføre et grunnkurs hos godkjent kursarrangør.

Den som vil transportere farlig gods i tank, eksplosivt eller radioaktivt materiale må i tillegg gjennomføre et spesialiseringkurs.

All opplæring skal dokumenteres.

Læreplanene fastsettes av Direktoratet for brann- og elsikkerhet.

§ 7-2. Prøve for erverv av ADR-kompetansebevis

Den som vil erverve ADR-kompetansebevis må, etter et fastsatt mønster, melde seg opp til prøve.

Prøve etter gjennomført grunn- og spesialiseringkurs skal avholdes av eksamensadministrator utpekt av Direktoratet for brann- og elsikkerhet.

Den som ikke består prøve innen 1 år etter fullført førstegangsopplæring mister retten til å avlegge prøve. For å kunne avlegge prøve må opplæring gjennomføres på nytt.

§ 7-3. Begrenset rett til begrunnelse og klage

Kandidat som ikke består prøve etter § 7-2 kan kreve muntlig begrunnelse for avgjørelsen. De skjønsmessige sider ved avgjørelsen kan ikke påklages.

§ 7-4. Utstedelse av ADR-kompetansebevis for transport av farlig gods

ADR-kompetansebevis utstedes av eksamensadministrator på forlangende til person som har gjennomført fastsatt opplæring og bestått tilhørende prøve.

Kompetansebeviset er gyldig i 5 år regnet fra dato for utstedelse. I tilfeller hvor det er mer enn 1 år mellom dato for bestått prøve og utstedelse av kompetansebevis, regnes gyldighetstiden fra dato for bestått prøve. Gyldighetsperioden skal følge dato for utstedt kompetansebevis etter grunnkurset.

Kompetansebeviset fornyes når oppfriskningskurs er gjennomført og prøven bestått.

ADR-instruktør kan få utstedt ADR-kompetansebevis med tilsvarende innhold som det instruktørgodkjenningen gjelder for. Kompetansebeviset er gyldig i 5 år regnet fra dato for utstedelse.

Dersom kompetansebeviset ødelegges, mistes eller går tapt på annen måte, kan nytt bevis utstedes av eksamensadministrator.

§ 7-5. Gebyr

Eksamensadministrator kan kreve gebyr for gjennomføring av prøve og utstedelse av kompetansebevis.

§ 7-6. Innbytte av bevis, overgangsregler o.l.

Gyldig ADR-kompetansebevis utstedt av annen EØS-stat kan uten ny opplæring eller prøve byttes til kompetansebevis etter § 7-4 for transport av de klasser, eventuelt for transport i tank, som fastsatt i det beviset som byttes inn. Gyldighetsdato regnes fra tidspunkt for utstedelsesdato på det beviset som byttes inn. Gyldig ADR-kompetansebevis utstedt av stat utenfor EØS-området kan etter bestått prøve byttes på tilsvarende måte.

§ 7-7. Godkjenning av kursarrangør

Kursarrangør skal være godkjent av Direktoratet for brann- og elsikkerhet. Søknad sendes Direktoratet for brann- og elsikkerhet minst 3 uker før kursstart ved første gangs gjennomføring av kurs.

Tidligere godkjenninger som ADR-kursarrangør må fornyes innen 1. januar 2004 for å fortsatt være gyldige.

§ 7-8. Kursarrangørens plikter

Kursarrangør skal nytte undervisningspersonell som tilfredsstiller kravene i § 7-9. Kursarrangør skal melde fra til Direktoratet for brann- og elsikkerhet minst 1 uke før kurs starter.

Kursarrangør må disponere lokaler og materiell som er nødvendig for å kunne gjennomføre kurset og følge læreplanen, samt for å kunne utstede attest etter fastsatt mønster for gjennomført opplæring.

Kursarrangør skal føre elevfortegnelse som viser elevens navn, adresse og tidspunkt for opplæringen. Elevfortegnelsen skal oppbevares i minst 5 år. Elevfortegnelsen skal på forespørsel gjøres tilgjengelig for Direktoratet for brann- og elsikkerhet.

§ 7-9. Krav til instruktører

Den som skal undervise ved opplæring etter § 7-1, må i forhold til de kurs som det skal undervises i, ha gjennomført kurs for instruktører ved Statens trafikklærerskole og ha bestått tilhørende prøve, eller ha tilegnet seg tilsvarende kvalifikasjoner i annen EØS-stat gjennom utdanning eller yrkeserfaring som etter direktiv 92/51/EØF gir yrkeskompetanse som ADR-instruktør i Norge. Det kan stilles krav om prøveperiode eller egnethetsprøve før godkjenning som ADR-instruktør gis i Norge. Godkjenning som ADR-instruktør på bakgrunn av utdanning og praksis fra utlandet gis av Direktoratet for brann- og elsikkerhet.

For å opprettholde undervisningsretten som ADR-instruktør må oppdateringsprøve være bestått innen utløpet av

5-årsperioden regnet enten fra dato for utstedt kursbevis for grunnkurs for instruktører fra Statens trafikk lærerskole, dato for tidligere oppdateringsprøve eller dato for godkjenning gitt av Vegdirektoratet. ADR-instruktør godkjent forut for 23. januar 1997 anses for å ha siste godkjenning 23. januar 1997.

Kapittel 8 – Spesielle bestemmelser for Forsvaret

§ 8–1. Føreropplæring for personer i Forsvaret

Kravet til ADR-kompetansebevis gjelder ikke for militært personell som transporterer drivstoff tilhørende klasse 3 i Norge og drivstoffet er bestemt for eller tilhørende Forsvaret og transporten er underlagt militær kommando, dersom føreren har gjennomgått tilsvarende militær opplæring og prøve som er godkjent av Forsvaret.

§ 8–2. Årlig ADR-godkjenning av Forsvarets kjøretøy

Spesielt opplærte ansatte i Forsvaret kan, etter søknad fra Forsvarets logistikkorganisasjon, gis godkjenning av Direktoratet for brann- og elsikkerhet til å utføre årlig ADR-kontroll av militære kjøretøyer som er beregnet for transport av farlig gods i containere eller tankcontainere, samt å fornye ADR-godkjenningsattestene til disse i henhold til ADR 9.1.2.

Kapittel 9 – Avsluttende bestemmelser

§ 9–1. Tilsyns- og kontrollmyndighet

Direktoratet for brann- og elsikkerhet fører tilsyn med at bestemmelsene i denne forskriften blir overholdt. Ved utøvelsen av tilsynet gjelder bestemmelsene i brann- og eksplosjonsvernlovens § 33 – § 36 på tilsvarende måte.

Statens strålevern er vedkommende fagmyndighet for radioaktive stoffer i klasse 7.

Direktoratet, Statens vegvesen, politi og tollvesen kan kontrollere transport av farlig gods på veg. Direktoratet, politi og tollvesen kan kontrollere transport av farlig gods på jernbane. Direktoratet kan hos foretak kontrollere forhold med direkte tilknytning til landtransport av farlig gods.

Direktoratet kan også benytte andre anerkjente kontrollorganer og annen sakkyndig bistand i forbindelse med kontrollvirksomheten.

Kontrollmyndighetene kan kreve fremlagt de dokumenter som skal følge med ved en landtransport av farlig gods samt kreve innsyn i lasten og rekvirere prøver for nærmere undersøkelser.

Kontrollmyndighetene kan forby videre landtransport dersom det foreligger overtredelse av denne forskrift, samt på stedet trekke tilbake en godkjenningsattest for et norskregistrert kjøretøy/jernbanevogn dersom det/den er i en slik forfatning at fortsatt bruk er uforsvarlig.

Kontrollmyndighetene skal gi fører av kjøretøyet et dokument som viser resultatet av kontrollen. Dette dokumentet skal senere kunne fremvises på anmodning fra kontrollmyndighetene.

Direktoratet for brann- og elsikkerhet kan gi kursarrangør omtalt under kapittel 6 og 7 pålegg som anses nødvendig for at opplæring skjer i samsvar med læreplanen. Ved vesentlig mangelfull opplæring kan Direktoratet for brann- og elsikkerhet tilbakekalle kursarrangørs godkjenning. Det samme gjelder hvis påpekte mangler ved opplæringen ikke blir rettet.

§ 9–2. Klage

Vedtak fattet av Direktoratet for brann- og elsikkerhet kan påklages til Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Vedtak i henhold til denne forskrift og ADR truffet av eksamensadministrator, Statens vegvesen, politi, tollvesen eller andre som måtte være tillagt konkrete kontrolloppgaver kan påklages til Direktoratet for brann- og elsikkerhet.

Klagen fremsettes overfor den myndighet eller det kontrollorgan som har truffet vedtaket.

§ 9–3. Reaksjonsmidler

Ved overtredelse av denne forskriftens bestemmelser eller vedtak fattet i medhold av den, gjelder bestemmelsene i brann- og eksplosjonsvernlovens § 37 – § 40 samt § 42 tilsvarende.

§ 9–4. Fravik

Direktoratet for brann- og elsikkerhet kan fravike bestemmelsene i forskriften når særlige grunner foreligger og det ikke strider mot internasjonale avtaler som Norge har inngått. Det kan settes særskilte betingelser for slike fravik.

§ 9–5. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2003.

Fra 1. januar 2003 oppheves:

- a. Forskrift av 8. mai 2001 nr. 472 om transport av farlig gods på veg og jernbane.
- b. Forskrift av 15. juni 2001 nr. 633 om opplæring for fører av kjøretøy som transporterer farlig gods og om ADR-kompetansebevis.

§ 9–6. Generelle overgangsbestemmelser for kjøretøy

Kjøretøy bygget før 1. januar 1997 i henhold til nasjonale bestemmelser gjeldende frem til 31. desember 1996 kan fortsatt benyttes ved nasjonal transport av farlig gods dersom de fortsatt tilfredsstiller de opprinnelige krav til sikkerhet.

§ 9-7. Overgangsbestemmelser for tanker og tankkjøretøyer

Tankkjøretøyer som ble bygget og godkjent før 1. januar 1991 i henhold til tidligere kapittel 10 i forskrifter av 6. desember 1974 nr. 3 om brannfarlige varer samt forskrift av 26. september 1975 nr. 3446 for tankbiler som transporterer brannfarlig vare tillates inntil videre benyttet for innenlands transport av de varer tankkjøretøyet har vært godkjent for, forutsatt at:

- a. tankkjøretøyet er bygget og godkjent før 1. januar 1991.
- b. de tekniske krav for tanker og tankkjøretøyer som har ligget til grunn for godkjenningen, fortsatt er tilfredsstillt.
- c. inspeksjon og prøver utføres i samsvar med bestemmelsene i ADR.

Tank som ble bygget og godkjent før 1. januar 1991 i henhold til tidligere kapittel 10 i forskrifter av 6. desember 1974 nr. 3 om brannfarlige varer samt forskrift av 26. september 1975 nr. 3446 for tankbiler som transporterer brannfarlig vare, tillates inntil videre benyttet for innenlands transport av de varer tanken har vært godkjent for, forutsatt at:

- a. tanken er bygget og godkjent før 1. januar 1991.
- b. de tekniske krav for tanker som har ligget til grunn for godkjenningen, fortsatt er tilfredsstillt.
- c. kjøretøyet som bærer tanken tilfredsstiller de tekniske krav i ADR.
- d. inspeksjon og prøver utføres i samsvar med bestemmelsene i ADR.

Tank som ble bygget og godkjent før 1. januar 1991 godkjent for transport av brannfarlig væske i henhold til tidligere kapittel 10 i Forskrifter om brannfarlige varer av 6. desember 1974 samt Regler for tankbiler av 26. september 1975 som ikke tilfredsstiller kravene til beregningstrykk i ADR, får etter 1. januar 1997 kun benyttes til transport av stoffer nevnt i ADR 1999 margnr. 211.310 (d).

Tankkjøretøyer bygget før 1. januar 1997 og godkjent for transport av UN 1005 ammoniakk, men som ikke tilfredsstiller bestemmelsene i ADR gjeldende frem til 31. desember 1996, får benyttes inntil 31. desember 2004.

Kravene til stabilitet på tankkjøretøy i ADR 9.7.5 gjelder fra 1. januar 2003, og ikke fra datoen i ADR 9.5.7.2.

§ 9-8. Overgangsbestemmelser for eksplosivkjøretøyer

Kjøretøy som er godkjent før 1. januar 1999 i henhold til de nasjonale tilpasningene av ADR som var gjeldende da, får fortsatt benyttes under forutsetning av at den fastsatte periodiske kontrollen blir foretatt.

§ 9-9. Overgangsbestemmelser for tanker og beholdere for gass

Tanker og beholdere som ble fremstilt etter nasjonale bestemmelser frem til 1. juli 2001 kan fortsatt benyttes dersom de tilfredsstiller de opprinnelige krav til sikkerhet.

§ 9-10. Overgangsbestemmelser for visse mellomstore bulkcontainere (IBC-er)

IBC-er av metall, som er konstruert før 1. januar 1990, men ikke godkjent, i henhold til ADR/RID, tillates benyttet i inntil 15 år etter deres produksjonsdato så lenge de tilfredsstiller godkjenningskravene og er gjenstand for inspeksjon og kontroll med de intervaller som er fastsatt i ADR/RID.

11. nov. Nr. 1265 2002**Forskrift om endring i forskrift om særlige betingelser for import av fiken, hasselnøtter, pistasjnøtter og visse produkter avledet av disse med opprinnelse i eller avsendt fra Tyrkia.**

Fastsatt av Statens næringsmiddeltilsyn 11. november 2002 med hjemmel i lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. § 6 første ledd, jf. § 4 åttende ledd, jf. kgl.res. av 29. april 1988 nr. 312. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. XII (vedtak 2002/679/EF). Kunngjort 15. november 2002.

I

I forskrift av 20. februar 2002 nr. 177 om særlige betingelser for import av fiken, hasselnøtter, pistasjnøtter og visse produkter avledet av disse med opprinnelse i eller avsendt fra Tyrkia gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

Denne forskriften gjelder ved import og frambud av

- tørket fiken omfattet av tollkode 0804 20 90
- hasselnøtter (*Corylus sp.*) med eller uten skall, omfattet av tollkode 0802 21 00 eller 0802 22 00
- pistasjnøtter omfattet av tollkode 0802 50 00
- blandinger av nøtter og tørket frukt omfattet av tollkode 0813 50 10 med innhold av fiken, hasselnøtter eller pistasjnøtter
- fikenmasse og hasselnøttmasse omfattet av tollkode 2007 99 08
- hasselnøtter, fiken og pistasjnøtter, tilberedte eller konserverte, omfattet av tollkode 2008 19 00

med opprinnelse i eller avsendt fra Tyrkia.

§ 3 skal lyde:

Ved importkontroll som nevnt i § 2 femte ledd skal det foretas dokumentkontroll for å sikre at varepartiene oppfyller kravene til helsesertifikat og prøveresultater som omtalt i § 2 andre ledd. Det skal også på stikkprøvebasis tas ut prøver av slike varepartier for aflatoksin B1- og total aflatoksinanalyser. Stikkprøvekontrollen skal utføres på

omtrent 10% av forsendelsene innenfor hver produktkategori nevnt i § 1 i denne forskrift.

Forsendelsene skal ikke frigis før resultatene av undersøkelsene i første ledd foreligger. Forsendelser som blir kontrollert kan holdes tilbake i maksimum 10 arbeidsdager før de frigis. I slike tilfeller utsteder næringsmiddeltilsynet i Oslo et offisielt ledsagelsesdokument hvor det angis at partiet har vært underkastet offisiell prøvetaking og analyse og hvilket resultat analysen har gitt.

For hasselnøtter skal prøvetakingen foretas etter den prøvetakingsmetode som er fastsatt i punkt 5.2 i vedlegg I til direktiv 98/53/EF. Hvis hasselnøtter forhandles i vakuumpakninger, skal det av partier på 15 tonn eller mer, tas ut minst 25 enkeltprøver. Summen av disse enkeltprøvene skal utgjøre en samleprøve på 30 kg. For partier under 15 tonn skal det tas ut 25% av denne prøvemengden (direktiv 98/53/EF).

II

Endringene trer i kraft straks.

11. nov. Nr. 1266 2002

Forskrift om endring i forskrift om særlige betingelser for import av peanøtter og visse avledete produkter med opprinnelse i eller avsendt fra Kina.

Fastsatt av Statens næringsmiddeltilsyn 11. november 2002 med hjemmel i lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. § 6 første ledd, jf. § 4 åttende ledd, jf. kgl.res. av 29. april 1988 nr. 312. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. XII (vedtak 2002/678/EF). Kunngjort 15. november 2002.

I

I forskrift av 20. februar 2002 nr. 178 om særlige betingelser for import av peanøtter og visse avledete produkter med opprinnelse i eller avsendt fra Kina gjøres følgende endringer:

§ 2 fjerde ledd skal lyde:

Hver forsendelse skal identifiseres ved en kode som skal samsvare med koden på den rapporten og det sertifikatet som følger forsendelsen. Hver enkelt sekk (eller annen emballasjetype) i forsendelsen skal identifiseres med koden. Kravet om at hver enkelt sekk (eller annen emballasjetype) skal identifiseres med koden skal gjelde for de forsendelsene som har forlatt Kina etter 1. september 2002.

§ 3 skal lyde:

Ved importkontroll som nevnt i § 2 femte ledd skal det foretas dokumentkontroll for å sikre at importerte peanøtter med opprinnelse i eller sendt fra Kina oppfyller kravene til helsesertifikat og prøveresultater som omtalt i § 2 andre ledd. Det skal også på stikkprøvebasis tas ut prøver av slike forsendelser for aflatoksin B1- og total aflatoksinanalyser. Stikkprøvekontrollen skal utføres på omtrent 10% av forsendelsene innenfor hver produktkategori nevnt i § 1 i denne forskrift.

Forsendelsene skal ikke frigis før resultatene av undersøkelsene i første ledd foreligger. Forsendelser som blir kontrollert kan holdes tilbake i maksimum 10 arbeidsdager før de frigis. I slike tilfeller utsteder næringsmiddeltilsynet i Oslo et offisielt ledsagelsesdokument hvor det angis at partiet har vært underkastet offisiell prøvetaking og analyse og hvilket resultat analysen har gitt.

II

Endringene trer i kraft straks.

11. nov. Nr. 1267 2002

Forskrift om endring i forskrifter til folketrygdløven, helseforetaksloven og lov om spesialisthelsetjenesten.

Fastsatt av Helsedepartementet 11. november 2002 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 22–4, § 22–5 og § 25– 15, lov av 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven) § 5 og lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 8–3. Kunngjort 15. november 2002.

I

I følgende bestemmelser skal begrepet «skifterett» endres til begrepet «tingrett»:

1. forskrift av 20. mars 1973 nr. 2 om disponering av kontantytelser fra folketrygden til trygdede i helseinstitusjoner for langtidspasienter, § 3 nr. 4
2. forskrift av 20. mars 1973 nr. 9769 om disponering av kontantytelser fra folketrygden til trygdede i privat forpleining etter spesialisthelsetjenesteloven, § 8–3 § 3 nr. 4
3. forskrift av 21. desember 2000 nr. 1407 om pasienter i privat forpleining i det psykiske helsevernet, § 5 sjette ledd.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2003.

12. nov. Nr. 1268 2002**Forskrift om endring i forskrift om kommunefordeling av grunnlaget for eideomsskatt for kraftanlegg.**

Fastsatt av Finansdepartementet 12. november 2002 med heimel i lov av 6. juni 1975 nr. 29 om eideomsskatt til kommunane § 8A-4 og lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 8-6 niande leden. Kunngjort 15. november 2002.

I

I forskrift av 20. desember 2000 nr. 1393 om kommunefordeling av grunnlaget for eideomsskatt for kraftanlegg blir det gjort følgjande endring:

§ 5 første leden første punktum skal lyde:

Skattedirektoratet fastset kommunefordelinga av eideomsskattegrunnlag fastsett for eideomsskatteåret 2003 for kraftanlegg som nemnt i denne forskrift.

II

Endringa trer i kraft straks med verknad frå og med eideomsskatteåret 2003.

13. nov. Nr. 1269 2002**Forskrift om endring i forskrift om fartøykvoter mv. i fangst av kongekrabbe i 2002.**

Fastsatt av Fiskeridirektøren 13. november 2002 med hjemmel i forskrift av 11. juni 2002 nr. 532 om regulering og adgang til å delta i fangst av kongekrabbe i 2002 § 17. Kunngjort 15. november 2002.

I

I forskrift av 17. oktober 2002 nr. 1164 om fartøykvoter mv. i fangst av kongekrabbe i 2002 gjøres følgende endringer:

Ny § 4 skal lyde:

§ 4. Siste startdato

Siste startdato for fangst av kongekrabbe er 25. november. Fartøy som ikke har startet fangst innen nevnte dato har ikke adgang til å delta.

Nåværende § 4 og § 5 blir nye § 5 og § 6.

II

Endringene trer i kraft straks.

14. nov. Nr. 1270 2002**Forskrift om endring i forskrift om summarisk fellesoppgjør for krav på skatt og arbeidsgiveravgift til folketrygden.**

Fastsatt av Skattedirektoratet 14. november 2002 med hjemmel i lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 9-5 nr. 8 og § 6-16, lov av 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt (skattebetalingsloven) § 47 nr. 5 og § 31 nr. 1 og lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 23- 2 siste ledd, jf. delegeringsvedtak av 3. mars 1994 nr. 156, delegeringsvedtak av 19. september 1995 nr. 798 og delegeringsvedtak av 18. november 1997 nr. 1168. Kunngjort 15. november 2002.

I

I forskrift av 20. november 1997 nr. 1181 om summarisk fellesoppgjør for krav på skatt og arbeidsgiveravgift til folketrygden gjøres følgende endringer:

Hjemmelsfeltet skal lyde slik:

Fastsatt av Skattedirektoratet 20. november 1997 med hjemmel i lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 9-5 nr. 8 og § 6- 16, lov av 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt (skattebetalingsloven) § 47 nr. 4 og § 31 nr. 1 og lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 23- 2 siste ledd, jf. delegeringsvedtak av 3. mars 1994 nr. 156, delegeringsvedtak av 19. september 1995 nr. 798 og delegeringsvedtak av 18. november 1997 nr. 1168.

§ 1 skal lyde:

Denne forskriften gjelder beregning og gjennomføring av summarisk fellesoppgjør fra arbeidsgiver for krav på skatt og arbeidsgiveravgift som nevnt i ligningsloven § 9–5 nr. 8, jf. folketrygdloven § 23–2 niende ledd og skattebetalingsloven § 47 nr. 4.

II

Endringene trer i kraft straks.

2. mai Nr. 1271 2002

Forskrift om krav til bachelorgraden ved Høgskolen i Oslo.

Fastsatt av styret for Høgskolen i Oslo 2. mai 2002 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler § 45 nr. 1 og § 46 nr. 2, jf. kgl.res. av 11. oktober 2002 nr. 1124 § 27. Kunngjort 19. november 2002.

§ 1. Virkeområde

Forskriften omhandler krav til bachelorgraden ved Høgskolen i Oslo.

§ 2. Definisjoner

I forskriften gjelder følgende definisjoner:

Studiepoeng:

Mål på omfanget av et studium, der et fullt studieår er normert til 60 studiepoeng.

Emne:

Den minste studiepoenggivende enhet som kan inngå i et fag, en emnegruppe, et studieprogram eller en grad.

Fag:

Samling av beslektede emner som er samlet under én felles fagbetegnelse.

Emnegruppe:

Kombinasjon av emner fra ett eller flere fag/fagområder som gjennom fag- eller studieplan er definert til å utgjøre en samlet enhet.

Studieprogram:

Ett- eller flerårig studieløp med et definert innhold i henhold til fag- eller studieplan, som fører fram til en avsluttet eksamen eller grad.

§ 3. Krav til bachelorgradens omfang og innhold

Graden bachelor oppnås på grunnlag av eksamen i fag, emner, emnegrupper eller studieprogram av minimum 180 studiepoengs omfang.

Grunnlaget for graden skal omfatte ett av følgende:

- a) integrert yrkesrettet utdanning av minimum 180 studiepoengs omfang;
- b) integrert yrkesrettet utdanning eller annet studieprogram av minimum 120 studiepoengs omfang kombinert med godkjent påbygging eller spesialisering innenfor samme eller annet fag/fagområde av minimum 60 studiepoengs omfang;
- c) integrert yrkesrettet utdanning eller fordypning i fag, emner eller emnegrupper av minimum 90 studiepoengs omfang kombinert med fordypning i ytterligere fag, emner eller emnegrupper av minimum 30 studiepoengs omfang. Frittstående emner som skal inngå i grunnlaget for graden, må ha et omfang på minimum 10 studiepoeng.

§ 4. Fritak for eksamen eller prøve

Det kan gis fritak for eksamen eller prøve som inngår i grunnlaget for bachelorgraden dersom tilsvarende krav er oppfylt gjennom tidligere avlagt eksamen eller prøve ved Høgskolen i Oslo eller annen utdanningsinstitusjon. Dokumentert realkompetanse kan også gi grunnlag for slikt fritak.

§ 5. Reduksjon i studiepoeng

Overlapping i faginnhold mellom fag/emner/emnegrupper/studieprogram som inngår i grunnlaget for bachelorgraden kan ikke utgjøre mer enn 10 studiepoeng totalt. Overlapping ut over 10 studiepoeng må kompenseres.

§ 6. Vitnemål og vitnemåstillegg

For oppnådd bachelorgrad angis gradens faglige innhold på vitnemålet som

«bachelor i <betegnelse på studieprogram i henhold til rammeplan eller studieplan>», eventuelt med tilleggsangivelse av spesialisering/linje/studieretning/faglig tyngdepunkt eller liknende, for studieprogram etter rammeplan fastsatt av departementet eller studieplan godkjent av styret for Høgskolen i Oslo.

Bachelorvitnemål skrives ut på norsk. Et eget vitnemåstillegg (Diploma Supplement) gir en nærmere beskrivelse på engelsk av kandidatens utdanning og av det norske høgre utdanningssystemet.

For å kunne tildeles en bachelorgrad med vitnemål fra Høgskolen i Oslo, må eksamen i fag/emner/emnegrupper/studieprogram av et samlet omfang på minimum 60 studiepoeng være avlagt ved institusjonen.

Vitnemål for oppnådd bachelorgrad etter denne forskrifts § 3 annet ledd bokstav a eller b utstedes automatisk til de kandidater som oppfyller kravene.

Vitnemål for oppnådd bachelorgrad etter denne forskrifts § 3 annet ledd bokstav c utstedes etter søknad. Søkeren må selv dokumentere at kravene er oppfylt.

§ 7. *Overgangsordninger mellom gammel og ny gradsstruktur*

Studenter som 1. januar 2003 eller senere oppfyller kravene til bachelorgraden, tildeles denne.

En student kan ikke tildeles både graden bachelor og graden candidata/candidatus magisterii (cand.mag.-graden) på grunnlag av samme utdanning/studium, selv om grunnlaget for tildeling av cand.mag.-graden i omfang går ut over grunnlaget for tildeling av bachelorgraden.

Studenter som på tidspunktet for ikrafttredelse av denne forskriften har gjennomført studier og avlagt eksamen i fag/emner/emnegrupper av omfang minst 3 års normert studietid/180 studiepoeng uten å oppfylle kravene til bachelorgraden, gis anledning til å fullføre studiet som cand.mag. i løpet av en overgangsperiode på to år, dvs. senest innen 31. desember 2004.

Cand.mag.-graden ved Høgskolen i Oslo oppheves med virkning fra og med 1. januar 2005.

§ 8. *Utfyllende bestemmelser*

Styret for Høgskolen i Oslo kan fastsette utfyllende bestemmelser til denne forskriften.

§ 9. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1. januar 2003.

29. aug. Nr. 1272 2002

Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Oslo.

Fastsatt av styret for Høgskolen i Oslo 29. august 2002 (og med rektors redaksjonelle fullmakt 13. september 2002) med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler § 50 nr. 7. Kunngjort 19. november 2002.

§ 1. *Virkeområde*

Denne forskriften gjelder for studenter og privatister som går opp til eksamen ved Høgskolen i Oslo.

For studier som er regulert av rammeplaner, har rammeplanen forrang framfor denne forskriften i tilfeller der det ikke er samsvar mellom bestemmelsene.

§ 2. *Definisjoner*

Student

Med student menes i denne forskrift en person som er tatt opp til fag eller studium ved Høgskolen i Oslo i samsvar med gjeldende opptakskrav og bestemmelsene i lov om universiteter og høyskoler § 37, § 38 og § 39.

Privatist

Med privatist menes en person som oppfyller kravene til opptak og går opp til eksamen ved Høgskolen i Oslo uten å være tatt opp til faget eller studiet, jf. lov om universiteter og høyskoler § 40.

Rammeplan

En plan for et studium der departementet har fastsatt nasjonale rammer for innholdet.

Fagplan

En konkretisering av det faglige innholdet i studier som er regulert av rammeplan.

Studieplan

Plan for det faglige innholdet i studier som ikke er regulert av rammeplan.

Pensum

Det faglige innhold i det enkelte fag/emne.

Eksamen

Betegnelse på en prøve eller vurdering når resultatet skal inngå på vitnemålet eller innregnes i en karakter på vitnemålet.

Utsatt eksamen

Utsatt eksamen er den prøve som arrangeres for studenter som har levert legeerklæring eller hatt annet dokumentert gyldig fravær ved ordinær eksamen.

Ny eksamen

Ny eksamen er den prøve som arrangeres for studenter som ikke har bestått ordinær eksamen.

Studiepoeng

Mål på omfanget av et studium, der et fullt studieår er normert til 60 studiepoeng.

§ 3. *Vilkår for å gå opp til eksamen*

1. Det skal framgå klart av fag- eller studieplanen hvilke eksamener og vurderinger underveis i studieløpet som skal inngå på vitnemålet eller regnes inn i karakteren for endelig studium. Det kan gis regler om arbeidskrav/studiekrav, obligatoriske oppgaver, krav om avlagte eksamener eller prøver, obligatorisk deltakelse eller gjennomført praksis for at studenten skal ha adgang til en eksamen eller få fortsette i studiene.
2. Det er ikke anledning til å framstille seg til en eksamen i samme fag, kurs eller emne mer enn tre ganger. I særlige tilfeller kan avdelingsstyret eller et utvalg med medlemmer fra avdelingsstyret gi dispensasjon for et fjerde og siste eksamensforsøk. Når det gjelder praksisstudier, er det bare adgang til å ta hver praksisperiode om igjen én gang, jf. også § 10 nr. 6.
3. Oppgavebesvarelser som tidligere har fått en endelig sensur, kan ikke innleveres til bedømmelse på nytt. Tar studenten eksamen i flere fag eller emner der det kan være faglig innbyrdes likhet eller overlapping, skal det leveres separate besvarelser.
4. For å kunne gå opp til eksamen må studenten ha betalt semesteravgift etter lov av 28. juni 1996 nr. 54 om studentsamskipnader og forskrift av 12. februar 2001 nr. 153 om studentsamskipnader.

§ 4. *Privatister*

1. Privatistenes rettigheter ved høgsolen er begrenset til adgang til å delta i offentlige forelesninger og adgang til å gå opp til eksamen. Adgang til å få oppgaver mv. rettet kan normalt ikke påregnes. Med forelesning menes formidling av kunnskap som tilbys til den samlede studentgruppe på faget/emnet og hvor deltakernes egenaktivitet er begrenset til enkeltspørsmål og kommentarer. Avdelingen som har ansvaret for faget eller emnet, kan gi privatister adgang til undervisning som ikke er offentlig.
2. Privatister skal i tillegg til semesteravgift til Oslo og Akershus høgsolenes studentsamskipnad (OAS) betale eksamensvederlag i samsvar med styrets bestemmelser om dette.
3. Privatister må melde seg opp til eksamen innen fastsatte frister. Dokumentasjon av generell og eventuell spesiell studiekompetanse må vedlegges oppmeldingen. Høgsolen kan i særlige tilfeller dispensere fra oppmeldingsfristen.
4. Det oppnevnes en opptakskomiteé for hver avdeling med ansvar for vurdering av om søkerne til fag og emner oppfyller kravene til studiekompetanse, herunder søknader om lempning på krav til forutdanning eller praksis. Opptakskomiteéen skal bestå av to representanter fra avdelingens tilsatte, to representanter fra studentene i avdelingen og en representant fra administrasjonen. Søknad må være levert innen fastsatt frist. I særlige tilfeller kan høgsolen dispensere fra fristen.
5. Forskrift om eksamen gjelder også for privatister så lenge bestemmelsene ikke strider mot innholdet i denne paragraf.

§ 5. *Oppmelding*

1. Studenter som følger normal studieprogresjon blir automatisk oppmeldt til eksamen. Studenten er selv ansvarlig for å melde seg opp i valgbare emner.
2. Studenter som tar ny eller utsatt eksamen må selv melde seg opp på fastsatt skjema innen nærmere fastsatte frister som kunngjøres ved oppslag, intern-TV eller høgsolenes nettsider.
3. Studenten er selv ansvarlig for å holde seg orientert om tid og sted for eksamen.

§ 6. *Fritak/godkjenning*

Avdelingsstyret eller det organ det delegerer det til, skal etter søknad fritak en student for eksamen, prøve eller obligatorisk undervisning når det kan dokumenteres at vedkommende har bestått tilsvarende eksamen/prøve eller gjennomført obligatorisk undervisning ved samme eller annen institusjon. Det kan også innvilges fritak på grunnlag av annen relevant eksamen/prøve på tilsvarende nivå. Dokumentasjon av realkompetanse kan også gi grunnlag for fritak.

§ 7. *Vurderingsformer*

Høgsolen skal sikre at de vurderingsformer som velges, fremmer læring, sikrer kvalitet og ivaretar studentenes rettssikkerhet. Studenten skal ha løpende tilbakemeldinger og vurderinger underveis i studiet. Det skal framgå av fag-/studieplanen hvilke vurderinger som inngår i studentenes læringsforløp og hvilke av disse som inngår på vitnemålet eller i endelig karakter.

Følgende eksamens- eller prøveformer kan benyttes: skriftlig eksamen under tilsyn, skriftlig hjemmeeksamen, mappevurdering, muntlig eksamen eller kombinasjoner av disse, praktiske prøver og arbeider, framføringer, utført laboratorie-, prosjekt-, praksis- og seminararbeid.

§ 8. *Vurderingsuttrykk*

Vurderingsuttrykket ved eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering skal være bestått/ikke bestått eller en gradert skala med fem trinn fra A – E for bestått og F for ikke bestått.

§ 9. *Sensur*

Studentenes kunnskaper og ferdigheter skal prøves på en upartisk og faglig betryggende måte. Ved eksamen eller

prøve der resultatet inngår på vitnemålet eller innregnes i karakter for vedkommende studium, oppnevner avdelingsstyret, eller etter delegering dekan, sensorer etter forslag fra studieleder i samråd med faglærere/faggruppe.

Avdelingsstyret fastsetter bruk av intern og ekstern sensor i samsvar med retningslinjer fastsatt av styret.

Ved bedømmelse av kandidatens selvstendige arbeid i høgre grad skal det være minst to sensorer, hvorav minst en ekstern.

I tilfeller der det ikke er blitt oppnådd enighet om karakterfastsettingen i kommisjonen, skal det oppnevnes en ny ekstern sensor som avgjør saken.

Sensur kunngjøres ved oppslag og via høgskolens vevsider der kandidatnummer vanligvis brukes.

Ny sensurering etter klage skal foretas av nye sensorer, jf. bestemmelsene i § 19.

§ 10. *Vurdering av veiledet praksis*

For de utdanninger der gjennomføringen av praksis er gjenstand for en faglig vurdering, gjelder følgende:

1. For hver praksisperiode skal det foretas avsluttende vurdering i forhold til målene for praksisperioden. Vurderingen skal bygge på vurdering underveis og eventuelle praktiske prøver. Vurderingsresultatet og beskrivelse av hva som er vurdert skal være underskrevet av student, representant for utdanningen og veileder/øvingslærer/representant fra praksisstedet. Studenten skal ha kopi av den skriftlige vurderingen.
2. Studenten har rett til kontinuerlig veiledning og tilbakemelding, slik at han/hun hele tiden er orientert om hvordan han/hun fungerer i forhold til målene for praksisperioden. Dersom det på et tidspunkt i en veiledet praksisperiode kan være tvil om studenten vil kunne oppfylle målene og bestå vurderingen, skal studenten gis skriftlig beskjed om dette snarest og senest innen tre uker før praksisperiodens avslutning. Før varslet gis, skal det innkalles til et møte mellom de berørte parter (student, representant for utdanningen/veileder/øvingslærer/representant fra praksisstedet). Ved praksisperioder på 5 uker eller mindre må varsel gis og møte holdes halvveis i perioden.
3. Dersom det er reist tvil om en student vil bestå, må studenten vise tilfredsstillende praksis den siste del av perioden for å bestå.
4. Det skal oppnevnes praksisutvalg som skal fatte endelig vedtak om ikke bestått praksis. Avdelingsstyret oppnevner utvalget.
5. Får en student ikke bestått en veiledet praksisperiode, må praksisperioden eller deler av denne tas om igjen før studenten kan gå videre i studiet. Får studenten vurdert samme praksisperiode til ikke bestått to ganger, må studiet normalt avbrytes.
6. Dersom det foreligger særskilte grunner, kan studenten søke avdelingsstyret eller et utvalg med medlemmer fra avdelingsstyret om å få tilrettelagt en tredje og siste praksisperiode.
7. Dersom det etter varselstidspunktet (jf. nr. 2) oppstår forhold som er av en slik art at det utvilsomt ville føre til at praksisperioden ble underkjent dersom det hadde oppstått tidligere, skal det likevel kunne føre til at praksisperioden blir vurdert til ikke bestått.

§ 11. *Særordninger*

1. Studenter som av medisinske eller andre grunner nevnt i denne paragraf har behov for særordninger i forbindelse med eksamen, må søke om dette. Behovet må dokumenteres med legeerklæring eller erklæring fra andre sakkyndige. Erklæringen må inneholde en nærmere begrunnelse for hvorfor det er behov for særordning i eksamenssituasjonen.
2. Det kan innvilges inntil 25% (maksimum 1 time) utvidet tid ved skriftlig eksamen under tilsyn når behov for dette er dokumentert. Ved hjemmeeksamen kan det gis inntil 48 timers utvidelse av tiden inklusive eventuelt lørdag og helligdag.
3. Det kan fastsettes at enkelte eksamener kan foregå på engelsk.
4. Studenter med dysleksi eller andre lese-/skriveproblemer og minoritetsspråklige studenter kan etter ønske få vedlagt sine besvarelser en anonymisert attest som bekrefter dette.
5. Det kan gis tillatelse til at alternative vurderingsformer kan benyttes for studenter som på grunn av varige lidelser eller funksjonshemninger eller av andre særskilte grunner ikke kan gå opp til eksamen med ordinær vurderingsform.
6. Søknader om særordninger under nr. 1, 2, 3 og 5 skal behandles av avdelingsstyret eller det organ det delegerer til og må framsettes innen nærmere fastsatte frister.

§ 12. *Ny og utsatt eksamen*

1. En student som har gyldig fravær fra en eksamen har rett til utsatt eksamen. Som gyldig fravær regnes sykdom eller annen dokumentert, tvingende fraværsgrunn. Avdelingsstyret eller det organ det delegerer til, avgjør om fraværet kan godkjennes som gyldig. Studenter som på grunn av utvekslingsopphold/delstudier i utlandet ikke har kunnet gå opp til ordinær eksamen, har rett til utsatt eksamen. Er fortsatte studier avhengig av at eksamen er bestått, får kandidater som har strøket, gå opp til ny eksamen.
2. Under forutsetning av at det blir arrangert ny og utsatt eksamen i faget/emnet for ovennevnte studentgrupper, gis også studenter som ikke har hatt gyldig fravær eller har strøket adgang til å gå opp i vedkommende fag/emne, som ved ordinær eksamen.
3. Ny og utsatt eksamen arrangeres normalt sammen og skal om mulig gjennomføres senest i løpet av 2. uke i det påfølgende semester.

4. Ved endring av fag- og studieplan eller pensum definert som det faglige innholdet i det enkelte fag/emne, jf. § 2, har studenten rett til å gå opp til utsatt eller ny eksamen etter gammel ordning i inntil ett år etter at siste ordinære eksamen ble arrangert.
5. For fag, kurs eller emner som opphører gjelder følgende særordning:

Dersom det etter siste ordinære eksamen og én ny eller utsatt eksamen fortsatt gjenstår studenter som ikke har bestått eller har hatt gyldig fravær, kan det etter søknad arrangeres en tredje og siste eksamen. Slik tredje eksamen skal avholdes innen ett år etter siste ordinære eksamen. Avdelingsstyret eller det organ det delegerer til, kan gi dispensasjon fra ett-års grensen dersom en student med gyldig fravær ikke har fått framstilt seg til ovennevnte eksamen.

§ 13. *Fravær fra eksamen, trekk og levering av blank besvarelse*

1. Dersom sykdom forhindrer studenten i å møte til eksamen, må legeerklæring som omfatter eksamensdagen foreligge for at det skal være et gyldig fravær. I så fall blir det ikke regnet som ett eksamensforsøk. Dersom det er umulig å fremlegge legeerklæringen på eksamensdagen, må den leveres eller poststemples senest en uke etter eksamensdagen.
2. En student som ikke møter til eksamen til fastsatt tid, registreres som «ikke møtt». Dette teller som ett eksamensforsøk.
3. Kandidater som velger å avbryte eksamen uten å levere oppgavebesvarelse, skal undertegne skjema for trekk hos hovedinspektør og levere tilbake oppgaven og alt utlevert materiale. Trekk regnes som ett eksamensforsøk.
4. En kandidat som blir syk under eksamen kan velge å trekke seg eller levere besvarelsen til sensur. Velger kandidaten å trekke seg, signeres skjema for trekk. Leveres legeerklæring (jf. nr. 1) er det gyldig fravær og det blir likevel ikke regnet som trekk.
5. For kandidater som leverer blankt, blir oppgavebesvarelsen behandlet som trekk og kandidaten har da brukt ett eksamensforsøk.

§ 14. *Hjelpemidler*

Avdelingsstyret selv gir utfyllende regler om hvilke hjelpemidler som kan nyttes under eksamen. Hjelpemidler kan omfatte skrevne og trykte hjelpemidler, kalkulator og eventuelt tegneutstyr. Det skal være oppgitt på forhånd og tydelig framgå av eksamensoppgaven hvilke hjelpemidler som tillates brukt under eksamen.

I enkelte fag gjelder spesielle regler for lovlige kalkulator typer. Dette skal være oppgitt på forhånd.

Overtredelse av bestemmelsene i denne paragraf vil kunne bli betraktet som forsøk på fusk.

§ 15. *Skriftlig eksamen under tilsyn*

1. Kandidaten har ikke adgang til eksamenslokalet før eksamensinspektørene er på plass.
2. Ved adgang til eksamenslokalet må vesker og yttertøy plasseres på anvist sted. Bare skrivesaker samt tillatte hjelpemidler tas med til anvist plass. Det er kandidatens eget ansvar å sørge for å skaffe seg de tillatte hjelpemidlene. Lån av hjelpemidler fra andre kandidater er ikke tillatt.
3. Kandidaten må være på plass i eksamenslokalet senest 15 minutter før eksamen starter. For sent fremmøte kan føre til at kandidaten ikke får avlegge eksamen. Kandidater som møter etter at utdeling av eksamensoppgaver er påbegynt, skal avvises. Dersom forsinkelsen skyldes forhold kandidaten selv ikke har kontroll over, skal vedkommende gis adgang til eksamenslokalet inntil 30 minutter etter at eksamen er begynt.
4. Kandidaten skal vise studentlegitimasjon eller annen gyldig legitimasjon med foto og signere kandidatliste, samtidig som kandidatnummer blir tildelt. Kandidater som ikke kan legitimere seg får ikke adgang til eksamen.
5. Det er ikke tillatt å gjøre nytte av mobiltelefon eller andre kommunikasjonsmedier under eksamen og heller ikke bringe disse med til anvist plass.
6. Det er ikke tillatt med noen form for kommunikasjon mellom kandidatene under eksamen. Dersom kandidaten har spørsmål, skjer henvendelse til en av eksamensinspektørene.
7. De første 30 minutter etter at oppgaven er utlevert har kandidatene ikke adgang til å trekke seg fra eksamen eller forlate eksamenslokalet.
8. Etter at kandidatene har inntatt anvist plass i eksamenslokalet, kan de ikke forlate denne uten adgang fra inspektør. Lufteturer skjer i følge med inspektør.
9. Kandidatene har til disposisjon den oppgitte eksamenstid. Det gis ikke tillegg i tid for å avslutte arbeidet. Kandidater som fortsetter å arbeide etter at den disponible tid er ute, vil bli rapportert til sensorene.
10. Eksamensbesvarelsen skal føres på egne innføringsark. Kandidaten har selv ansvar for å føre sitt kandidatnummer på alle innføringsark. Dersom selvkopierende eksamenspapir benyttes, har kandidaten ansvar for å skille kopiene fra originalen. Kulepenn brukes på selvkopierende eksamenspapir.
11. Kandidaten blir sittende på sin plass til eksamensbesvarelsen er levert og kontrollert. Innleverte besvarelser kan ikke leveres tilbake uansett hvilken grunn som anføres. Etter innlevering må kandidaten forlate eksamenslokalet.
12. Sensorene avgjør om kladd unntaksvis kan godtas som besvarelse.

§ 16. Bruk av PC ved skriftlig eksamen under tilsyn

1. Ansvarlig ved høgscholen må kontrollere at bare nødvendig programvare ligger på harddisk eller er tilgjengelig på diskett.
2. Kandidaten får utlevert tom diskett som skal brukes ved besvarelsen.
3. Høgscholen er ikke ansvarlig for tap av tekst eller data som følge av strømbrudd eller feil ved maskinen. Kandidaten må selv sørge for å ta nødvendige sikkerhetskopier underveis.
4. Eksamensbesvarelsen skal leveres i utskrift påført kandidatnummer sammen med utlevert diskett.

§ 17. Hjemmeeksamen

1. Besvarelsen skal være innlevert eksamensansvarlig innen det tidspunkt som er bestemt. Kandidater som bor mer enn 10 mil fra høgscholen, kan postlegge besvarelsen. Det må da foreligge dokumentasjon fra postverket på at den er postlagt innen innleveringsfristen.
2. Besvarelsen skal sendes/leveres i det antall eksemplarer som tilsvarer antall medlemmer i eksamenskommissjonen. Kandidaten må selv sørge for å ha en kopi. Besvarelsen skal ikke påføres navn, men kandidatnummer som er utdelt før eller ved utlevering av oppgaven.
3. Kandidaten skal vise gyldig legitimasjon og semesterkort ved utlevering av oppgaven.
4. Kandidater har ikke krav på å få returnert eventuelle vedlegg til sine eksamensbesvarelser.

§ 18. Fusk

Dersom det under eksamen eller sensurering oppstår mistanke om fusk eller forsøk på fusk, skal studenten straks gjøres oppmerksom på at han/hun vil bli rapportert. Dette gjelder også for student som eventuelt yter hjelp. Ved skriftlig eksamen under tilsyn kan studenten velge om han/hun vil fortsette eller avbryte prøven. Fusk eller forsøk på fusk ved hjemmeeksamen kan være kopiering eller avskrivning av litteratur uten henvisninger. Det gjelder også dersom besvarelsen er preget av manglende selvstendighet i arbeidet, f.eks fordi besvarelsen er svært lik en annen/andre besvarelser, eller fordi den åpenbart er utført av andre enn studenten.

Konsekvenser for studenten ved fusk/forsøk på fusk framgår av lov om universiteter og høgscholer § 42 og § 54. Styret ved Høgscholen i Oslo har fastsatt egne retningslinjer ved behandling av fusk/forsøk på fusk til eksamen.

§ 19. Klage og begrunnelse

Klagereglene er fastsatt i lov om universiteter og høgscholer § 51 og § 52.

Klage over formelle feil ved eksamen eller prøve skal avgjøres av klagenemnda ved Høgscholen i Oslo. Fristen for å klage er tre uker etter at kandidaten er eller burde vært kjent med det forhold som begrunner klagen. Slik klage skal framsettes skriftlig, være begrunnet og sendes til avdelingsadministrasjonen i første instans. Finner ikke avdelingen grunn til å gi medhold i klagen, skal denne videresendes via administrasjonen til klagenemnda.

Finner klagenemnda at det er begått feil og at dette kan ha hatt betydning for kandidaters prestasjon eller bedømmelsen av disse, kan det bestemmes at det skal foretas ny sensurering eller holdes ny eksamen eller prøve.

Studenten har rett til begrunnelse for karakterfastsettingen av sine prestasjoner. Ved muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter må krav om begrunnelse framsettes umiddelbart etter at karakteren er meddelt. For øvrige bedømmelser er fristen en uke, men aldri senere enn tre uker fra karakteren ble kunngjort.

Dersom det er utarbeidet retningslinjer for bedømmelsen skal de gjøres tilgjengelige i ettertid ved gjennomsyn for studenter som ber om det.

Studenten kan klage skriftlig over karakterfastsettingen innen tre uker etter at resultatet er kunngjort. Ny sensurering skal da foretas. Foreligger det samtidig klage over formelle feil eller er krav om begrunnelse framsatt, løper klagefristen fra det foreligger avgjørelse av klagen eller begrunnelse er gitt.

Ved løpende vurdering avgjør avdelingsstyret når det kan framsettes klage, ved den enkelte prøve, oppgave eller annen vurdering eller bare når resultatet fra fag, emne eller emnegruppe er kunngjort.

Karakterfastsetting av muntlige prøver, vurdering av praksisopplæring og andre prestasjoner som ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages. Bare formelle feil kan påklages.

Ved ny sensurering etter klage på formelle feil ved eksamen eller klage over karakterfastsetting, skal det benyttes to nye sensorer, hvorav minst en ekstern. Karakterfastsetting ved ny sensurering kan ikke påklages.

§ 20. Vitnemål

1. Vitnemål skal utstedes etter avsluttet grad eller yrkesutdanning.
2. Mindre enheter eller ikke fullførte grader eller yrkesutdanninger dokumenteres ved karakterutskrift.
3. Diploma Supplement utferdiges til studenter som får utstedt vitnemål.
4. På vitnemål og karakterutskrift skal det angis hvilket semester eksamen er avlagt. Hvis en student etter fullført yrkesutdanning eller grad på nytt avlegger eksamen i emne eller fag som inngår i vedkommende fageksamen og grad, utstedes ny karakterutskrift. Dersom den nye karakteren inngår som del av en samlekarakter, kan det etter søknad utstedes nytt vitnemål.
5. Dersom en student har fått fritak for eksamen etter reglene i § 6, skal dette framgå av vitnemålet.
6. Dersom en privatist har fått sine kunnskaper og ferdigheter prøvet på en annen måte enn studenter som er tatt opp til studiet, skal det angis på vitnemålet.
7. Høgscholen tildeler autorisasjon for helsepersonell, i forbindelse med utstedelse av vitnemål, når dette er fastsatt i forskrift gitt i medhold av lov av 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven).

§ 21. Utfyllende regler

Styret kan gi utfyllende regler innenfor rammen av denne forskrift.

§ 22. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra 1. september 2002. Fra samme dato oppheves forskrift av 21. mars 1996 nr. 708 om eksamen ved Høgskolen i Oslo og forskrift av 20. juni 1996 nr. 712 om adgang til å gå opp til eksamen m.v. som privatist ved Høgskolen i Oslo.

11. nov. Nr. 1273 2002**Forskrift om endring i forskrift om helseundersøkelse av arbeidstakere på skip.**

Fastsatt av Sjøfartsdirektoratet 11. november 2002 med hjemmel i sjømannslov av 30. mai 1975 nr. 18 § 26, jf. kgl.res. av 8. august 1975 nr. 2. Kunngjort 19. november 2002.

I

I forskrift av 19. oktober 2001 nr. 1309 om helseundersøkelse av arbeidstakere på skip gjøres følgende endringer:

I vedlegget del B skal nr. 1 bokstav a lyde:

a) Krav til hørselen for arbeidstakere med brovaktsfunksjon

En arbeidstaker som skal ha brovaktsfunksjon, skal på det beste øret ikke ha større hørselstap enn 30 dB i snitt for frekvensene 250 – 500 – 1.000 – 2.000 Hz. Hørselstapet skal beregnes som en absolutt verdi i forhold til en nullverdi på dB-skalaen, uten justering i forhold til normal høreterskel for alder eller bruk av høreapparat. For frekvensene 3.000 – 4.000 Hz skal hørselstapet ikke være større enn 50 dB i snitt. På det dårligste øret bør det ikke være større hørselstap enn 40 dB i snitt for frekvensene 250 – 500 – 1.000 – 2.000 Hz. Hørselstapet skal beregnes på samme måte som for det beste øret. For frekvensene 3.000 – 4.000 Hz skal hørselstapet ikke være større enn 60 dB i snitt.

I vedlegget del B skal nr. 1 bokstav b lyde:

b) Krav til hørselen for arbeidstakere med sikkerhetsfunksjon

En arbeidstaker som skal ha sikkerhetsfunksjon, skal på det beste øret ikke ha større hørselstap enn 40 dB i snitt for frekvensene 250 – 500 – 1.000 – 2.000 Hz. Hørselstapet skal beregnes som en absolutt verdi i forhold til en nullverdi på dB-skalaen, uten justering i forhold til normal høreterskel for alder eller bruk av høreapparat. For frekvensene 3.000 – 4.000 Hz skal hørselstapet ikke være større enn 60 dB i snitt. På det dårligste øret bør det ikke være større hørselstap enn 50 dB i snitt for frekvensene 250 – 500 – 1.000 – 2.000 Hz. Hørselstapet skal beregnes på samme måte som for det beste øret. For frekvensene 3.000 – 4.000 Hz skal hørselstapet ikke være større enn 80 dB i snitt.

I vedlegget del B skal nr. 1 bokstav f lyde:

f) Mulighet for benyttelse av høreapparat

For arbeidstakere som ikke tilfredsstillt kravene til hørsel for person som skal ha brovakts- eller sikkerhetsfunksjon, kan høreapparat tillates hvis det gir en hørsel som, for alle de angitte frekvensene, gir et hørselstap, som er minst 10 dB lavere (bedre) enn de grenseverdier som er satt for henholdsvis brovakts- og sikkerhetsfunksjon i bokstavene a og b.

Høreapparat kan tillates for øvrige arbeidstakere dersom vedkommende derved oppnår en tilfredsstillende sosial hørsel.

I vedlegget del B skal nr. 1 bokstav g lyde:

g) Undersøkelse av hørsel i tvilstilfeller m.m.

Hvis det er tvil om arbeidstaker fyller kravene til hørsel, herunder kravene til hørsel ved bruk av høreapparat, skal det gis veiledning om muligheten til å la seg undersøke ved Høresentral eller av øre-, nese- og halsspesialist for taleaudiometriundersøkelse og muligheten til deretter å søke om fravik fra gjeldende krav. Før endelig konklusjon foretas for arbeidstaker som har brovaktsfunksjon eller sikkerhetsfunksjon, må det innhentes uttalelse fra arbeidsgiver om arbeidsstedets støynivå.

II

Endringene trer i kraft straks.

14. nov. Nr. 1274 2002**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter reker ved Øst-Grønland i 2002.**

Fastsatt av Fiskeridirektøren 14. november 2002 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, jf. delegeringsvedtak av 16. oktober 2000 nr. 1670. Kunngjort 19. november 2002.

I

I forskrift av 20. desember 2001 nr. 1547 om regulering av fisket etter reker ved Øst-Grønland i 2002 gjøres følgende endringer:

§ 7 oppheves.

Nåværende § 8 – § 11 blir til § 7 – § 10.

II

Endringene trer i kraft straks.

15. nov. Nr. 1275 2002**Forskrift om årlig regulering av medlemspremien i pensjonstrygden for fiskere.**

Fastsatt ved kgl.res. 15. november 2002 med hjemmel i lov av 28. juni 1957 nr. 12 om pensjonstrygd for fiskere § 16 nr. 1. Fremmet av Sosialdepartementet. Kunngjort 19. november 2002.

I

I medhold av lov av 28. juni 1957 nr. 12 om pensjonstrygd for fiskere § 16 nr. 1, fastsettes medlemspremien til kr 4.000 i året for pliktig trygd og frivillig trygd etter lovens § 3 nr. 2, og til kr 77 per uke for frivillig trygd etter lovens § 3 nr. 1.

II

Endringene gis virkning fra 1. januar 2003, likevel slik at endringen i ukespremien gis virkning fra og med første hele premieuke i 2003. Fra samme tid oppheves forskrift av 16. november 2001 nr. 1287 om årlig regulering av medlemspremien i pensjonstrygden for fiskere.

15. nov. Nr. 1276 2002**Forskrift til gjennomføring av konvensjon 3. mars 1973 om internasjonal handel med truede arter av vill flora og fauna (CITES).**

Fastsatt ved kgl.res. 15. november 2002 med hjemmel i lov av 6. juni 1997 nr. 32 om innførsle- og utførslerregulering § 1 og § 3, lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet § 26 nr. 9, lov av 15. juni 2001 nr. 79 om miljøvern på Svalbard (svalbardmiljøloven) § 26 annet ledd, lov av 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard § 4, samt lov av 27. februar 1930 nr. 2 om Jan Mayen § 2. Fremmet av Utenriksdepartementet. Kunngjort 19. november 2002.

*Kapittel I. Formål og virkeområde***§ 1. Formål**

Formålet med denne forskriften er å begrense de skadevirkninger internasjonal handel kan ha for den fortsatte eksistens av dyre- og plantearter som er eller kan bli truet av utryddelse.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder innførsel, utførsel og reutførsel av dyre- og plantearter som er oppført på forskriftens liste I, II og III, mellom Norge – herunder Svalbard og Jan Mayen – og andre stater, og mellom Svalbard og det norske fastland.

Forskriften omfatter følgende eksemplarer:

1. Alle individer, levende eller døde, av de nevnte arter.
2. Deler og produkter av disse arter.

Forskriften kommer i tillegg til andre lover og forskrifter som regulerer innførsel, utførsel og omsetning.

*Kapittel II. Alminnelige bestemmelser***§ 3. Generelt**

Ved innførsel, utførsel eller reutførsel av eksemplarer av arter som omfattes av denne forskriften kreves særskilt tillatelse etter bestemmelsene i dette kapittel, hvis ikke annet fremgår av unntakene nevnt i kapittel III.

§ 4. Utførsel

Utførsel av eksemplarer av arter omfattet av forskriftens liste I er forbudt.

Utførsel av eksemplarer av arter omfattet av forskriftens liste II og liste III kan tillates når følgende vilkår er oppfylt:

- a) Utførsel må ikke bringe artens fortsatte eksistens i fare
- b) Det enkelte eksemplar må være ervervet i samsvar med lovgivningen til beskyttelse av flora og fauna
- c) Forsendelsen/frakten av levende individer må foregå på en måte som ikke skader eller påfører individet unødig lidelse.

Tillatelse etter annet ledd gis i samsvar med § 8.

§ 5. *Innførsel*

Innførsel av eksemplarer av arter omfattet av forskriftens liste I er forbudt.

Innførsel av eksemplarer av arter omfattet av forskriftens liste II er tillatt når utførselslisens/reutførselslisens fra utførselsstaten blir fremlagt og denne er utstedt i henhold til konvensjonens bestemmelser.

Innførsel av eksemplarer av arter omfattet av forskriftens liste III er tillatt når opprinnelsesbevis kan fremlegges. Ved innførsel fra en stat som har oppført vedkommende art i liste III skal også utførselslisens fra vedkommende stat fremlegges.

Innførselen kontrolleres av tollmyndighet, på Svalbard av Sysselmannen, som skal oversende Direktoratet for naturforvaltning den fremlagte dokumentasjon for all innførsel av eksemplarer omfattet av forskriftens liste II og III.

§ 6. *Reutførsel*

Med reutførsel menes utførsel av ethvert eksemplar som tidligere er blitt innført til landet.

Reutførsel av eksemplarer av arter omfattet av forskriftens liste I er forbudt.

Reutførsel av eksemplarer av arter omfattet av forskriftens liste II kan tillates når følgende vilkår er oppfylt:

- a) Utførsels-/reutførselslisens fra den stat eksemplaret tidligere ble utført fra må fremlegges
- b) Forsendelsen/frakten av levende individer må foregå på en måte som ikke skader eller påfører individet unødig lidelse.

Reutførsel av eksemplarer av arter oppført på forskriftens liste III kan tillates når vilkårene i tredje ledd bokstav b er oppfylt. I tillegg kreves fremleggelse av opprinnelsesbevis. Dersom eksemplaret tidligere har vært utført fra en stat som har oppført vedkommende art i konvensjonens liste III, kreves fremleggelse av utførsels-/reutførselslisens.

Tillatelse etter tredje og fjerde ledd gis i samsvar med § 8.

§ 7. *Dyrkede planter, dyr født i fangenskap og eksemplarer som er pre-konvensjon*

Uten hensyn til de øvrige bestemmelsene i dette kapittel kan Direktoratet for naturforvaltning gi tillatelse til utførsel, innførsel og reutførsel av eksemplarer som er omfattet av denne forskrift, dersom søkeren kan dokumentere at:

1. Dyret er født i fangenskap.
2. Planten er dyrket frem.
3. Eksemplaret er pre-konvensjon.

Dersom et eksemplar av en art oppført i liste I enten er oppdrettet eller dyrket frem i omsetningsøyemed, skal regelverket for arter omfattet av liste II gjelde.

§ 8. *Vilkår i tillatelse og tillatelsens utforming – lisenser*

I tillatelse etter § 4 annet ledd, § 6 tredje eller fjerde ledd og § 7 første ledd, kan det settes vilkår som anses nødvendig for å gjennomføre forskriftens formål, herunder krav om merking av det enkelte eksemplar.

Tillatelser som nevnt i første ledd, gis i form av en lisens som utstedes av Direktoratet for naturforvaltning.

Lisens skal kreves for hver forsendelse av eksemplarer. Det kan kreves lisens for hvert eksemplar av en forsendelse med flere eksemplarer.

Lisensen skal fremlegges for tollmyndighet, på Svalbard for Sysselmannen og på Jan Mayen for Politimesteren i Salten.

Hver lisens skal inneholde tittelen på konvensjonen, navnet på og stampelet til det utstedende forvaltningsorgan, et kontrollnummer gitt av forvaltningsorganet og gyldighetsdato. Lisensen skal også inneholde en oversikt over hvilke arter forsendelsen omfatter og hvilke lister den enkelte art er oppført på.

Alle kopier av en lisens skal tydelig merkes som kopier og kan ikke brukes i stedet for originalen.

§ 9. *Stater som ikke er part i CITES*

Ved innførsel fra stat eller ved utførsel/reutførsel til stat som ikke er part i CITES, kan Direktoratet for naturforvaltning godta betryggende dokumentasjon fra myndighetene i denne stat istedenfor lisenser utstedt i henhold til CITES' bestemmelser.

Kapittel III. Unntak

§ 10. *Transitt*

Bestemmelsene i kapittel II gjelder ikke varer som i direkte transitt er under tollmyndighetens, på Svalbard under Sysselmannens, kontroll. Adressat og bestemmelsesstat må være uendret i forhold til hva som er oppgitt ved utklarerer av varene fra utførselsstaten.

§ 11. *Lån, bytte o.l. mellom vitenskapelige institusjoner*

Bestemmelsene i kapittel II gjelder ikke for ikke-kommersielle utlån, gaver eller bytte av herbarieeksemplarer, andre preserverte, tørkede eller innfelte museumseksemplarer og levende dyre- og plantemateriale, mellom norske vitenskapelige institusjoner godkjent av Direktoratet for naturforvaltning og registrerte vitenskapelige institusjoner i andre stater. Forsendelsen/eksemplaret må bære en etikett utstedt eller godkjent av forvaltningsmyndigheten i den enkelte stat.

Direktoratet for naturforvaltning kan fastsette forskrift om rapportering for slike forsendelser.

§ 12. Personlige effekter

Følgende personlige effekter er unntatt fra bestemmelsene i kapittel II:

- a) Effekter av arter oppført på forskriftens liste I og II, som medtas til Norge av en person fast bosatt utenfor Norge, og som er anskaffet i vedkommendes hjemland. Effekten må gjenutføres ved tilbakereisen og forevises for tollmyndighet eller Sysselmannen på Svalbard ved inn- og utreise.
- b) Effekter av arter på liste II, som innføres av en person fast bosatt i Norge, dersom dokumentasjon forevises tollmyndighetene eller Sysselmannen om at gjenstanden ikke stammer fra dyr eller planter som ble fjernet fra sitt naturlige miljø.
- c) Effekter av arter oppført på liste III, når slike effekter innføres fra andre stater enn den stat som har ført arten opp på liste III.

Unntaket i første ledd gjelder ikke levende dyr og planter.

§ 13. Dispensasjon

Direktoratet for naturforvaltning kan, når særlige grunner foreligger, dispensere fra bestemmelsene i forskriften. I dispensasjonen kan det settes vilkår som anses nødvendige for å gjennomføre forskriftens og CITES' formål.

Kapittel IV. Forskjellige bestemmelser**§ 14. Merking**

Direktoratet for naturforvaltning kan ved forskrift gi regler om etterfølgende merking som vilkår for innførsel av eksemplarer som omfattes av denne forskriften.

§ 15. Kontrollbestemmelser

Tollmyndighetene fører kontroll med at denne forskriften blir overholdt.

På Svalbard føres kontrollen av Sysselmannen.

På Jan Mayen føres kontrollen av Politimesteren i Salten eller den han bemyndiger.

§ 16. Ivaretagelse av levende eksemplarer – hjemsendelse

Dersom innførsel av et eksemplar som allerede befinner seg her i landet ikke tillates, skal Direktoratet for naturforvaltning, om nødvendig, sørge for at eksemplaret blir tatt vare på. Kostnadene ved slik ivaretagelse og eventuell hjemsendelse kan kreves dekket av eieren.

Levende individer kan forlanges returnert av forvaltningsmyndigheten i utførselsstaten. Kostnadene med en slik forsendelse dekkes av utførselsstaten. Forsendelsen må foregå på en måte som ikke skader eller påfører individet unødig lidelse.

§ 17. Klage

Miljøverndepartementet er klageinstans for enkeltvedtak truffet av Direktoratet for naturforvaltning etter denne forskriften.

§ 18. Straff

Overtredelse av forskriften eller vedtak gitt i medhold av forskriften er straffbart etter disse lover:

For levende eller dødt vilt og egg av eller produkter av disse, lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet § 56.

For andre arter eller produkter av disse, lov av 6. juni 1997 nr. 32 om innførsle- og utførslerregulering § 4.

For utførsel eller innførsel mellom utlandet og Svalbard, lov av 15. juni 2001 nr. 79 om miljøvern på Svalbard § 99 og lov av 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard § 4 annet ledd.

For utførsel eller innførsel mellom Norge og Jan Mayen, lov av 27. februar 1930 nr. 2 om Jan Mayen § 2 annet ledd.

§ 19. Endringer i forskriftens liste

Direktoratet for naturforvaltning vedtar endringer i listene i samsvar med Norges forpliktelser i henhold til CITES.

§ 20. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2003. Fra samme dato oppheves forskrift av 10. januar 1989 nr. 52 til gjennomføring av den alminnelige utførselsregulering § 1a, og forskrift av 18. august 1998 nr. 818 om gjennomføring av innførselsreguleringen § 1a.

15. nov. Nr. 1277 2002**Forskrift om endring i forskrift om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål.**

Fastsatt ved kgl.res. 15. november 2002 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven). Fremmet av Fiskeridepartementet. Kunngjort 19. november 2002.

I

I forskrift av 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål gjøres følgende endring:

§ 8a–2 første ledd skal lyde:

Tillatelse etter § 8a–1 kan gis til eier som har industritrållatelse etter § 5–1 eller nordsjøtrållatelse etter § 5–5 for fartøyet, når fartøyet har vært påmeldt til trållfiske etter makrell i 1999, 2000 eller i 2001.

II

Endringen trer i kraft straks.

14. nov. Nr. 1286 2002

Forskrift om opptakskrav til grunnutdanningar ved universitet og høgskolar.

Fastsett av Utdannings- og forskningsdepartementet 14. november 2002 med heimel i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høgskolar § 37. Kunngjort 22. november 2002.

Kapittel 1. Virkeområde

§ 1. Området forskrifta gjeld for

Forskrifta gjeld for opptak til grunnutdanning ved institusjonar under lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høgskolar, jf. § 1. Grunnutdanning er utdanning som byggjer på vidaregåande opplæring, og som normalt ikkje byggjer på eller har anna høgre utdanning som del av opptakskrav.

Det blir normalt kravd generell studiekompetanse for opptak til all grunnutdanning der det ikkje er fastsett unntak, jf. kap. 3 i denne forskrifta. I tillegg til kravet om generell studiekompetanse har departementet fastsett spesielle opptakskrav for einskilde studium, jf. kap. 4.

Forskrifta gjeld ikkje for opptak til studium som byggjer på grunnstudium, «profesjonsdelen» av studium og vidareutdanning. For slike studium har institusjonane rett til å fastsetje opptakskrav dersom departementet ikkje har fastsett slike i anna forskrift eller rammeplan.

Kapittel 2. Generell studiekompetanse

§ 2. Generell studiekompetanse

Det generelle grunnlaget for opptak til universitet og høgskolar (generell studiekompetanse) skal normalt vere:

- a) Fullført og bestått 3-årig vidaregåande opplæring med grunnkurs, VKI og VKII

eller

fullført og bestått fagopplæring med fagbrev/sveinebrev

eller

fylt 23 år i løpet av opptaksåret og 5 års fulltids arbeidserfaring eller 5 års samla fulltidserfaring frå arbeid og utdanning. Som arbeidserfaring kan ein også rekne omsorgsarbeid og militær førstegongsteneste/siviltjeneste. Som utdanning gjeld fullført og bestått årskurs i vidaregåande skole og/eller folkehøgskole, og eksamen frå studium av minst 1 års lengd

og

følgjande fag frå vidaregåande opplæring som må vere dekte innafor, eller tekne i tillegg til krava over:

- norsk (14)
- engelsk (5)
- matematikk (5)
- naturfag (5)
- samfunnsfag (6), som omfattar nyare historie (4) og samfunnslære (2).

Faga er oppgitte med gjennomsnittleg veketimetall i parentes, og faget må vere bestått med karakteren 2 (Ng) eller betre.

- b) For søkjarar som har lese norsk og samisk med respektive (11) + (11) veketimar, gjeld ikkje kravet om norsk (14).
- c) Opptaksorganet har plikt til å vurdere om anna utdanning eller dokumentasjon av kunnskapar kan godkjennast som likeverdig. Departementet kan gje nærare reglar.
- d) Det skal vurderast individuelt om søkjarar med 3-årig vidaregåande utdanning frå Rudolf Steinerskole oppfyller krava til generell studiekompetanse.
- e) Søkjarar med fullført og bestått 2-årig teknisk fagskole etter ny ordning oppfyller krava til generell studiekompetanse.

§ 3. Opptak på grunnlag av fullført høgre utdanning

Søkjarar som er 25 år eller eldre i opptaksåret, får generell studiekompetanse på grunnlag av eksamen frå studium av 1 års lengd eller to studium av eit halvt års lengd ved universitet eller høgskole. Det same gjeld søkjarar med eksamen av tilsvarande omfang som er godkjend i samsvar med lov av 11. juli 1986 nr. 53 om private høgskolar og/eller eksamen frå utdanning av tilsvarande omfang som har tilråding frå det tidlegare Nasjonalt koordinerande utval for godkjenning av eksamenar (NKU).

Søkjarar som er tekne opp til høgre utdanning med grunnlag i unntaksreglar om generell studiekompetanse, og

som har fullført og bestått ei slik utdanning på minst 2 år, får generell studiekompetanse.

§ 4. *Utanlandsk utdanning*

- a) Søkjarar med 3-årig vidaregåande utdanning frå dei andre nordiske landa er kvalifiserte for opptak utan tilleggskrav i norsk, når den vidaregåande utdanninga gir generelt opptaksgrunnlag til universitet og høgskeolar i dei respektive landa.
- b) Søkjarar som har utanlandsk utdanning frå land utanfor Norden, må dokumentere bestått utdanning på nivå med norsk 3-årig vidaregåande opplæring som gir generell studiekompetanse, og i tillegg dokumentere kunnskapar i norsk med ei av følgjande prøver:
  - 1) Bestått eksamen frå Læreplan i norsk som andrespråk.
  - 2) Bestått eksamen frå trinn 3 i norsk for utanlandske studentar ved universiteta.
  - 3) Bestått eksamen frå 1-årig høgskolestudium i norsk språk og samfunnskunnskap for utanlandske studentar.
  - 4) Test i norsk, høgre nivå, («Bergenstesten») med minimum 450 poeng.

Universitetet eller høgskeolen kan godta annan dokumentasjon av norskkunnskapar. Søkjarar som til dømes vil dokumentere norskkunnskapar med norsk eller eit anna nordisk språk som morsmål, må normalt dokumentere at dei har hatt opplæring i morsmålet på minst norsk/nordisk grunnskolenivå.

Søkjarar med diplom frå International baccalaureate (IB) fyller krava til generell studiekompetanse. Dette gjeld også norskkravet, dersom dei har teke norsk A eller norsk B på minst standard level.

Krava til norskkunnskapar gjeld ikkje for søkjarar som skal takast opp til fremmedspråklege utdanningsprogram, og studentar som tek del i europeiske utvekslingsprogram.

Kapittel 3. Unntak frå krav om generell studiekompetanse

§ 5. *Realkompetanse*

Søkjarar som er 25 år eller eldre, og som ikkje kan dokumentere generell studiekompetanse, har krav på å få vurdert om dei er kvalifiserte for eit bestemt studium på grunnlag av realkompetanse.

Realkompetanse er kunnskapar søkjaren har fått gjennom yrkespraksis, ubetalt arbeid, organisasjonsarbeid, utdanning eller på annan måte.

Utdanningsinstitusjonen må vurdere kvalifikasjonane i høve til det faget som søkjaren ønskjer å studere, og finne fram til eigna og føremålstenlege måtar å gå fram på for slike vurderingar. Søkjaren må ha nødvendige faglege føresetnader for å gjennomføre det aktuelle studiet utan å ha generell studiekompetanse.

§ 6. *Dispensasjon*

Institusjonane kan i særskilde tilfelle gjere unntak frå kravet om generell studiekompetanse for søkjarar under 25 år. Vilkåret for slik dispensasjon er at søkjaren kan dokumentere at det ikkje har vore mogleg, på grunn av varig sjukdom, funksjonshemming eller liknande, å tilfredsstille enkelte av dei krava som normalt blir stilte for å bli tilkjend generell studiekompetanse. Dokumentasjonen kan til dømes vere attest frå lege, anna helsepersonell, pedagogisk-psykologisk teneste eller tilsvarande.

Utdanningsinstitusjonen må vurdere kvalifikasjonane i høve til det faget som søkjaren ønskjer å studere, og finne fram til eigna og føremålstenlege måtar å gå fram på for slike vurderingar. Søkjaren må ha nødvendige faglege føresetnader for å gjennomføre det aktuelle studiet utan å ha generell studiekompetanse.

§ 7. *Unntak frå kravet om generell studiekompetanse for opptak til bestemte studium*

Det kan gjerast unntak frå kravet om generell studiekompetanse for følgjande studium:

- a) *Jordbruks-, husdyr- og fiskerifag*
  - 1) *Jordskifteutdanning ved Høgskeolen i Bergen*

Unntak frå kravet om generell studiekompetanse gjeld for søkjarar som har bestått 2-årig teknisk fagskole etter gamal ordning.
- b) *Arkitektur og teknisk-naturvitenskaplege fag*
  - 1) *Arkitektutdanning ved Noregs teknisk-naturvitenskaplege universitet*

Unntak frå kravet om generell studiekompetanse gjeld for søkjarar som har bestått 2-årig teknisk fagskole etter gamal ordning.
  - 2) *Ingeniørutdanning (integrert mastergrad)*

Unntak frå kravet om generell studiekompetanse gjeld for søkjarar som har bestått 1-årig forkurs for ingeniør- og maritim høgskoleutdanning eller 2-årig teknisk fagskole etter gamal ordning.
  - 3) *3-årig ingeniørutdanning*

Unntak frå kravet om generell studiekompetanse gjeld for søkjarar som har bestått 1-årig forkurs for ingeniør- og maritim høgskoleutdanning eller 2-årig teknisk fagskole etter gamal ordning.
  - 4) *2-årig ingeniørutdanning*

Studiet er tilpassa søkjarar som har bestått 2-årig teknisk fagskole frå relevant linje.
  - 5) *Maritime fag*

Unntak frå kravet om generell studiekompetanse gjeld for søkjarar som har bestått 1-årig forkurs for ingeniør- og maritim høgskoleutdanning eller 2-årig teknisk fagskole etter gamal ordning.

- 6) *Drift og vedlikehold av EDB-system ved Høgskolen i Sør-Trøndelag*
Unntaket frå krav om generell studiekompetanse gjeld for søkjarar som har bestått 2-årig teknisk fagskole etter gamal ordning.
- 7) *Næringsmiddelteknologiutdanning ved Høgskolen i Sør-Trøndelag*
Unntak frå kravet om generell studiekompetanse gjeld for søkjarar som har bestått 1-årig forkurs for ingeniør- og maritim høgskoleutdanning, 1-årig tilpassingskurs eller 2-årig teknisk fagskole etter gamal ordning.
- c) *Språkfag*
- 1) *Tolkeutdanning i samisk ved Samisk høgskole*
Unntak frå kravet om generell studiekompetanse og dei spesielle opptakskrava fastsette under § 8 bokstav j punkt 10 gjeld for søkjarar som har samisk tilknytning etter nærare reglar fastsette av institusjonen.
- 2) *Samisk semesteremne ved Universitetet i Tromsø og Samisk høgskole*
Unntak frå kravet om generell studiekompetanse og dei spesielle opptakskrava fastsette under § 8 bokstav j punkt 10 gjeld for søkjarar som har samisk tilknytning etter nærare reglar fastsette av institusjonen.
- 3) *Finsk semesteremne og kvensk semesteremne ved Universitetet i Tromsø*
Unntak frå kravet om generell studiekompetanse gjeld søkjarar som har finsk eller kvensk tilknytning etter nærare reglar fastsette av institusjonen.
- 4) *Finsk semesteremne ved Høgskolen i Finnmark*
Unntak frå kravet om generell studiekompetanse gjeld søkjarar som har finsk tilknytning etter nærare reglar fastsette av institusjonen.
- d) *Kunstfag*
- 1) *Kunsthøgskolane*
Unntak frå kravet om generell studiekompetanse gjeld for søkjarar som kan dokumentere spesielle faglege krav og som blir tekne opp på grunnlag av opptaksprøver etter nærare reglar fastsette av institusjonen.
- 2) *Folkekunst og folkemusikk ved Høgskolen i Telemark*
Unntak frå kravet om generell studiekompetanse gjeld for søkjarar som kan dokumentere stor kunnskap innanfor dei aktuelle fagområda etter nærare reglar fastsette av høgskolen.
- 3) *Kunstfagleg utdanning ved Noregs teknisk-naturvitenskaplege universitet*
Unntak frå kravet om generell studiekompetanse kan gjerast for søkjarar som fyller spesielle faglege krav fastsette av institusjonen.
- 4) *Studium ved Noregs musikkhøgskole*
Unntak frå kravet om generell studiekompetanse kan gjerast for søkjarar som fyller spesielle faglege krav fastsette ved institusjonen.
- 5) *Studium i utøvande musikk ved Noregs teknisk-naturvitenskaplege universitet og ved Universitetet i Bergen*
Unntak frå kravet om generell studiekompetanse kan gjerast for søkjarar som fyller spesielle faglege krav fastsette ved institusjonen.
- 6) *Studium i folkedans ved Noregs teknisk-naturvitenskaplege universitet*
Unntak frå kravet om generell studiekompetanse kan gjerast for søkjarar som fyller spesielle faglege krav fastsette ved institusjonen.
- 7) *Forfattarstudium ved Høgskolen i Telemark*
Unntak frå kravet om generell studiekompetanse gjeld for søkjarar som blir tekne opp på grunnlag av innsende tekstprøver etter nærare reglar fastsette av høgskolen.
- 8) *Figurteater ved Høgskolen i Østfold*
Unntak frå kravet om generell studiekompetanse kan gjerast for søkjarar som fyller spesielle faglege krav fastsette ved institusjonen.
- 9) *Studium i duodji ved Samisk høgskole*
Unntak frå kravet om generell studiekompetanse kan gjerast for søkjarar som fyller spesielle faglege krav og som blir tekne opp på grunnlag av opptaksprøver etter nærare reglar fastsette ved institusjonen.
- e) *Diverse fag*
- 1) *Medieteknikk ved Høgskolen i Stavanger*
Unntak frå kravet om generell studiekompetanse og dei spesielle opptakskrava fastsette under § 8 bokstav j punkt 5 gjeld for søkjarar som har bestått 1-årig forkurs for ingeniørutdanning og maritim høgskoleutdanning eller 2-årig teknisk fagskole.

Kapittel 4. Spesielle opptakskrav

§ 8. Spesielle opptakskrav

I tillegg til kravet om generell studiekompetanse fastset departementet spesielle opptakskrav for dei studia og faga som er lista opp nedanfor. Dei nemnde fagkrava refererer til norsk vidaregåande opplæring, i hovudsak studieretning for allmenne, økonomiske og administrative fag. Fag/årskurs må vere fullførte og beståtte.

Opptaksorganet har plikt til å vurdere om anna utdanning eller dokumentasjon av kunnskapar kan godkjennast som likeverdig. Departementet kan gi nærare reglar.

I lista under er obligatoriske krav skilte med «+», alternative krav skilte med «/». Tal i parentes syner minimum veketimetotal per årskurs i vidaregåande opplæring.

a) *Helsefag*

- 1) *Medisin, odontologi, ernæring og farmasi*
2MX/2MY/3MZ + 2FY + 3KJ.
- 2) *Bioingeniørutdanning*
2MX/2MY/3MZ + 2FY/2BI/2KJ.
- 3) *Ortopediingeniørutdanning ved Høgskolen i Oslo*
3MX/3MY + 2FY.
- 4) *Reseptarutdanning og tannteknikarutdanning*
2MX/2MY/3MZ/2FY/2KJ.

b) *Jordbruks- husdyr- og fiskerifag*

- 1) *Utdanning i veterinærmedisin ved Noregs veterinærhøgskole*
2MX/2MY/3MZ + 3KJ.
- 2) *Utdanning i havbruk og fiskehelse*
2MX/2MY/3MZ + 2KJ + 2BI/2FY.

c) *Informatikk, realfag, natur- og miljøfag*

- 1) *Informatikkutdanning*
2MX/2MY/3MZ.
- 2) *Realfag, natur- og miljøfag*
2MX/2MY/3MZ + 3MX/3FY/3KJ/3BI.

d) *Arkitektur og teknisk-naturvitskaplege fag*

- 1) *Arkitektutdanning ved Noregs teknisk-naturvitskaplege universitet*
3MX + 2FY.
Søkjarar med 2-årig teknisk fagskole må dokumentere kunnskapar tilsvarende 3MX.
- 2) *Arkitektutdanning ved Arkitekthøgskolen i Oslo*
Søkjaren må bestå opptaksprøve etter nærare reglar fastsette av institusjonen.
- 3) *Ingeniørutdanning (integrert mastergrad)*
3MX + 2FY.
Søkjarar med 2-årig teknisk fagskole må dokumentere kunnskapar tilsvarende 3MX.
Søkjarar med bestått 1-årig forkurs for ingeniørutdanning og maritim høgskoleutdanning fyller krava for opptak utan omsyn til dei spesielle krava som er fastsette her.
- 4) *3-årig ingeniørutdanning*
3MX + 2FY.
Søkjarar med 2-årig teknisk fagskole eller bestått 1-årig forkurs for ingeniørutdanning og maritim høgskoleutdanning fyller krava for opptak utan omsyn til dei spesielle krava som er fastsette her.
For studentar med generell studiekompetanse som blir tekne opp til treterminordning, gjeld ikkje det spesielle opptakskravet ovanfor.
- 5) *2-årig ingeniørutdanning*
2-årig teknisk fagskole frå relevant linje.
- 6) *Maritime fag*
2MX + 2FY.
Søkjarar med 2-årig teknisk fagskole eller bestått 1-årig forkurs for ingeniørutdanning og maritim høgskoleutdanning fyller krava for opptak utan omsyn til dei spesielle krava som er fastsette her.
For studentar med generell studiekompetanse som blir tekne opp til treterminordning, gjeld ikkje det spesielle opptakskravet ovanfor.

e) *Økonomiske og administrative fag*

- 1) *Økonomisk-administrativ utdanning ved Noregs handelshøgskole, Høgskolen i Agder og Høgskolen i Bodø*
2MX/2MY/3MZ.
- 2) *Husøkonomutdanning*
Krav om fagbrev som reinhaldsoperatør eller tilsvarande.
- 3) *Kostøkonomutdanning*
Krav om fagbrev som institusjonskokk eller tilsvarande.

f) *Hotell- og reiselivs fag*

- 1) *Hotelladministrasjon ved Høgskolen i Stavanger*
Søkjarar må dokumentere 1 år relevant praksis.
- 2) *Kjøkken og restaurantleing ved Høgskolen i Stavanger*
Fagbrev kokk, institusjonskokk eller servitør. Fagbrev i andre hotell- og næringsmiddelfag kan vurderast. I tillegg gjeld krav om 2 års relevant praksis etter fagbrevet.

g) *Pedagogiske fag*1) *Allmennlærerutdanning med musikk*

Dokumenterte kunnskapar og dugleik i musikk etter nærare reglar fastsette av institusjonen.

2) *Faglærerutdanning i formgiving, kunst og handverksfag*

Dokumenterte kunnskapar og dugleik i formgivingsfag eller kunstfag etter nærare reglar fastsette av institusjonen.

3) *Faglærerutdanning i musikk, dans og drama og anna grunnutdanning i musikk, dans og drama som er pedagogisk retta*

Dokumenterte kunnskapar og dugleik i musikk, dans eller drama etter nærare reglar fastsette av institusjonen.

4) *Yrkesfaglærerutdanning*

Fagbrev/sveinebrev eller anna fullført 3-årig yrkesutdanning på vidaregåande skolenivå og minst 2 års yrkespraksis.

h) *Språkfag*1) *Merkantil fransk og internasjonal handel ved Høgskolen i Østfold*

Fransk B-språk (4+4)/C-språk (4+4).

2) *Merkantil tysk og internasjonal handel ved Høgskolen i Østfold*

Tysk B-språk (4+4)/C-språk (4+4).

3) *Fransk for næringslivet ved Noregs handelshøgskole*

Fransk B-språk (4+4)/C-språk (4+4+4).

4) *Tysk for næringslivet ved Noregs handelshøgskole*

Tysk B-språk (4+4)/C-språk (4+4+4).

5) *Engelsk fagomsetjarutdanning ved Høgskolen i Agder*

Engelsk studieretningsfag (5+5).

6) *Fransk fagomsetjarutdanning ved Høgskolen i Agder*

Fransk B-språk (4+4)/C-språk (4+4+4).

7) *Tysk fagomsetjarutdanning ved Høgskolen i Agder*

Tysk B-språk (4+4)/C-språk (4+4+4).

8) *Merkantil russisk, merkantilt studium ved Høgskolen i Finnmark*

Russisk B-språk (4+4)/C-språk (4+4+4) eller russisk semesteremne.

i) *Kunsthøgskolefag*1) *Utdanningar ved Kunsthøgskolen i Bergen*

Søkjaren må bestå opptaksprøve etter nærare reglar fastsette av institusjonen.

2) *Utdanningar ved Kunsthøgskolen i Oslo*

Søkjaren må bestå opptaksprøve etter nærare reglar fastsette av institusjonen.

3) *Figurteaterutdanning ved Høgskolen i Østfold*

Søkjaren må bestå opptaksprøve etter nærare reglar fastsette av institusjonen.

4) *Studium ved Noregs musikkhøgskole og studium i utøvande musikk ved universitet og statlege høgskolar*

Søkjaren må bestå opptaksprøve etter nærare reglar fastsette av institusjonen.

5) *Musikkvitenskap ved Noregs teknisk-naturvitenskaplege universitet og Universitetet i Oslo*

Søkjaren må bestå opptaksprøve etter nærare reglar fastsette av institusjonen.

6) *Kunsthøgskolefag ved Noregs teknisk-naturvitenskaplege universitet*

Søkjaren må bestå opptaksprøve etter nærare reglar fastsette av institusjonen.

7) *Forfattarstudium ved Høgskolen i Telemark*

Søkjaren må leggje fram tekstprøver etter nærare reglar fastsette av institusjonen.

j) *Diverse fag*1) *Spesialtilpassa høgskoleutdanning for døve ved Høgskolen i Sør-Trøndelag*

Søkjaren må dokumentere dugleik i teiknspråk etter nærare reglar fastsette av institusjonen.

2) *Døvetolkutdanning ved Universitetet i Oslo og Høgskolen i Sør-Trøndelag*

Søkjaren må bestå opptaksprøve i teiknspråk etter nærare reglar fastsette av institusjonen.

3) *Medieteknikkutdanning og programproduksjonsutdanning ved Høgskolen i Lillehammer*

Søkjaren må dokumentere dugleik i form av innsendt arbeid (portfolie) og bestå opptaksprøve etter nærare reglar fastsette av høgskolen.

4) *Film- og fjernsynsutdanning ved Høgskolen i Lillehammer*

Søkjaren må dokumentere dugleik i form av innsendt arbeid (portfolie) og bestå opptaksprøve etter nærare reglar fastsette av høgskolen.

5) *Medieteknikk ved Høgskolen i Stavanger*

3MX + 2FY.

Søkjarar med 2-årig teknisk fagskole eller bestått forkurs for ingeniørutdanning og maritim høgskoleutdanning fyller krava for opptak utan omsyn til dei spesielle krava som er fastsette her.

6) *Fotojournalistutdanning ved Høgskolen i Oslo*

Søkjaren må bestå opptaksprøve etter nærare reglar fastsette av institusjonen.

- 7) *Animasjonsfilm ved Høgskolen i Volda*
Søkjaren må dokumentere dugleik i form av innsendt arbeid (portefolie).
- 8) *Studium ved Noregs idrettshøgskole*
Søkjaren må bestå opptaksprøve etter nærare reglar fastsette av institusjonen.
- 9) *Industridesign ved Arkitektshøgskolen i Oslo*
Søkjaren må bestå opptaksprøve etter nærare reglar fastsette av institusjonen.
- 10) *Studium ved Samisk høgskole*
Søkjaren må dokumentere dugleik i samisk språk etter nærare reglar fastsette av institusjonen.
- 11) *Produktdesignutdanning ved Høgskolen i Akershus*
Søkjaren må bestå opptaksprøve etter nærare reglar fastsette av institusjonen.
- 12) *Visuell kommunikasjon i elektroniske og trykte media ved Høgskolen i Buskerud*
Søkjaren må bestå opptaksprøve etter nærare reglar fastsette av institusjonen.

§ 9. *Desentralisert utdanning og deltidsutdanning*

For opptak til desentralisert og/eller deltidsutdanning kan institusjonane fastsetje spesielle opptakskrav i form av relevant yrkeserfaring og arbeidstilknytning i studietida. For opptak til deltidsstudium kan det i tillegg stillast krav om tilknytning til utdanningsstaden.

Kapittel 5. Opptak på visse vilkår (Betinga opptak)

§ 10. *Opptak på visse vilkår*

Søkjarar som på grunn av særskilde tilhøve ikkje kan ta eksamen i vidaregåande opplæring, og som derfor ikkje kan få dokumentasjon for fullført og bestått opplæring som normalt er krav for opptak til institusjonar som er omfatta av denne forskrifta, kan få opptak til høgre utdanning på visse vilkår. Søkjaren får opptak til høgre utdanning på vilkår av at han/ho består eksamen i eitt eller fleire fag i vidaregåande opplæring i løpet av første semester etter opptak. Det er ein føresetnad at søkjaren har karakteren 2 eller betre i standpunktkarakter i det faget han/ho ikkje har eksamen i, og at søkjaren ikkje alt har avsluttande vurdering i faget.

Med særskilde tilhøve er her meint sjukdom, ulykker eller dødsfall i nær familie. Om det ligg føre andre særskilde tilhøve, kan opptaksorganet gi opptak på visse vilkår. Særskilde tilhøve må dokumenterast ved attest frå lege, anna helsepersonell, politi eller tilsvarande.

Søkjarar som har fått opptak på visse vilkår, kan ikkje få reservert studieplass til seinare opptak.

Studentar med opptak på visse vilkår som ikkje fyller opptakskrava innan den fastsette fristen, mister studieplassen og studieretten.

Studentar som tek eksamen i eit studium dei har fått opptak til på visse vilkår, får ikkje denne eksamenen rekna som bestått utan at opptakskravet er oppfylt.

Den lærestaden som gir opptak på visse vilkår, skal så langt det er mogeleg og rimeleg, legge til rette for at studenten både kan gå opp til utsett eksamen i vidaregåande skole, og gjennomføre studiet det er gitt opptak på visse vilkår til. Om lærestaden ikkje finn å kunne leggje til rette på denne måten, skal studenten få forlengje opptaket på visse vilkår til neste gong det blir arrangert utsett eksamen i det aktuelle faget i vidaregåande skole.

Kapittel 6. Overgangsreglar

§ 11. *Overgangsreglar om generell studiekompetanse*

- a) Grunnkurs, VKI og VKII i studieretning for handels- og kontorlag med bestått i faga norsk, matematikk, rekneskapslære, engelsk, sosialøkonomi og organisasjonslære, er jamgodt med fagkrava norsk, engelsk, matematikk og samfunnsfag, jf. § 2 bokstav a.
- b) For søkjarar som våren 1992 eller tidlegare har teke eksamen eller delprøver i samfunnsfag ved studieretning for allmenne fag, blir 5 veketimar godkjende. Dette kan omfatte geografi, historie og samfunnsfag/samfunnskunnskap.
- c) Søkjarar som har fullført og bestått 3-årig vidaregåande skole, studieretning for allmenne fag eller studieretning for handels- og kontorlag, har generell studiekompetanse. Det same gjeld for søkjarar som har bestått examen artium eller eksamen frå økonomisk gymnas.
- d) Søkjarar som før 1. juni 1997 er tekne opp til, eller kan dokumentere å ha fått ei vurdering av sitt opptaksgrunnlag ved eit universitet eller ein vitskapleg høgskole på grunnlag av anna høveleg utdanning (tidlegare Veg I-, II- og III-vurderingar), eller er tekne opp med heimel i § 4 bokstav b punkt 20 i tidlegare forskrift av 12. desember 1991 nr. 812 om opptak til regionale høgskolar har generell studiekompetanse.

§ 12. *Overgangsreglar om spesielle opptakskrav*

- a) Endringa i spesielle opptakskrav til farmasiutdanning, jf. § 8 bokstav a punkt 1, gjeld frå og med opptak til studieåret 2005–2006. Dette inneber at søkjarar som kan dokumentere tidlegare spesielle krav (2MX/2MY/2MZ + 2FY + 2KJ + 3MX/3MY/3FY/3KJ) er kvalifiserte for opptak til og med studieåret 2004–2005.
- b) Endringa som inneber spesielle opptakskrav til informatikk, realfag, natur- og miljøfag, jf. § 8 bokstav c punkt

- 1 og 2, gjeld frå og med opptak til studieåret 2005–2006. Dette inneber at søkjarar som dokumenterer generell studiekompetanse, er kvalifiserte for opptak til og med studieåret 2004–2005.
- c) Kravet om 3MX for søkjarar med 2-årig teknisk fagskole til ingeniørutdanning (integrert mastergrad) ved statlege høgskolar gjeld frå og med opptak til studieåret 2005–2006. Dette inneber at søkjarar som dokumenterer 2-årig teknisk fagskole er kvalifiserte for opptak til og med studieåret 2004–2005.
- d) Det spesielle opptakskravet (2MX/2MY/3MZ) for økonomisk-administrativ utdanning ved Høgskolen i Agder og Høgskolen i Bodø gjeld frå og med opptak til studieåret 2005–2006. Dette inneber at søkjarar som dokumenterer generell studiekompetanse, er kvalifiserte for opptak til slike studium ved Høgskolen i Agder og Høgskolen i Bodø til og med studieåret 2004–2005.

Kapittel 7. Iverksetjing

§ 13. Iverksetjing

Denne forskrifta gjeld frå 1. januar 2003. Frå same tidspunkt opphever departementet følgjande forskrifter:

- Forskrift av 15. januar 1998 nr. 792 om generell studiekompetanse som grunnlag for opptak til universitet og høgskolar.
- Forskrift av 8. juli 1999 nr. 800 om betinget opptak til universiteter og høgskoler av søkere som har hatt fravær til eksamen i videregående opplæring.
- Forskrift av 6. desember 1999 nr. 1501 om spesielle opptakskrav og unntak frå krav om generell studiekompetanse for grunnutdanningar ved universitet og høgskolar.

Kommentarar til forskrifta

Forskrifta gjeld for opptak til all grunnutdanning ved universitet og høgskolar som er omfatta av Uh-lova.

Til § 2 Generell studiekompetanse

Generell studiekompetanse skal framleis vere hovudkravet for opptak til høgre utdanning.

Under bokstav a er dei generelle krava for opptak oppgitte.

Søkjarar som er 23 år eller eldre i opptaksåret (dvs. ved studiestart), kan takast opp utan 3-årig vidaregåande utdanning dersom dei kan dokumentere 5 års arbeidserfaring eller ein kombinasjon av arbeid og fullført og bestått utdanning som til saman utgjer minimum 5 år. Det er eit krav at arbeidserfaring skal vere på heiltid. Deltidsarbeid i minst halv stilling kan reknast om til full tid. Arbeidsforhold under eit halvt år tel normalt ikkje.

Fag og prøver frå vidaregåande skole, studieretning for allmenne, økonomiske og administrative fag kan stillast saman til eit skoleår, dersom dei har eit omfang på minimum 30 timar i veka. Det er ein føresetnad at det ikkje er stor overlapping med fag som inngår i skoleår frå vidaregåande skole som søkjaren har fått godkjend som del av grunnlaget for opptak. Slike fag og prøver kan omfatte fag som inngår i krava til generell studiekompetanse og/eller spesielle opptakskrav.

Til § 3 Opptak på grunnlag av fullført høgre utdanning

Søkjarar som ikkje fyller krava til generell studiekompetanse etter vilkåra i § 2, kan vurderast i forhold til krava i § 3.

Høgre utdanning som er avbroten, gir normalt ikkje generell studiekompetanse. Dette fører til at søkjarar som tidlegare har fått opptak til høgre utdanning utan at dei fyller krava til generell studiekompetanse, normalt må fullføre og bestå den utdanninga dei har teke til på, før dei kan få generell studiekompetanse på grunnlag av utdanninga.

Til § 4 Utanlandsk utdanning

Søkjarar med 3-årig vidaregåande utdanning frå dei andre nordiske landa og som dokumenterer at dei har utdanning som gir generelt opptaksgrunnlag til universitet og høgskolar i heimlandet, er kvalifiserte for opptak.

Søkjarar med Diplom frå International baccalaureate (IB) tilfredsstiller norskkravet som ligg i den generelle studiekompetansen når dei har teke norsk A eller norsk B på minst standard level, eller når dei alternative norskkrava i § 4 bokstav b er oppfylte.

Oversikta som er utarbeidd av det tidlegare Samarbeidsutvalet for internasjonale studiesaker (SIS-lista), og som syner om andre lands utdanning ligg på nivå med norsk vidaregåande skole, skal brukast ved opptak av søkjarar med utdanningsbakgrunn frå utlandet.¹ Søkjarar kan ikkje påleggjast å ta fag som er oppfylte gjennom den vidaregåande utdanninga frå heimlandet. Opptaksorgana pliktar i slike tilfelle å gjere ei full vurdering av søkjaren si utdanning i forhold til kravet om generell studiekompetanse.

Krav til norsk:

Dei strenge karakterkrava i norsk som tidlegare gjaldt for søkjarar som har opptaksgrunnlag frå land utanfor Norden, er fjerna. Dette fører til at søkjarar som har opptaksgrunnlaget frå utlandet og som må dokumentere norsk som andrespråk i vidaregåande skole, fyller krava når dei har fullført og bestått eksamen i norsk som andrespråk med karakteren 2 eller betre, jf. bokstav b punkt 1. Det er heller ikkje lenger karakterkrav for søkjarar som har bestått eksamen frå trinn 3 i norsk for utanlandske studentar ved universiteta, eller har bestått eksamen frå 1-årig høgskolestudium i norsk språk og samfunnskunnskap for utanlandske studentar, jf. bokstav b punkt 2 og 3.

Søkjarar med opptaksgrunnlag frå utlandet og som ikkje har utdanning på nivå med norsk 3-årig vidaregåande opplæring, og søkjarar som skal vurderast etter reglar om 23 års alder og 5 års arbeidserfaring, kan ikkje erstatte fagkravet om norsk (eller anna nordisk språk) med dokumentasjonsalternativa som går fram av punkt 2, 3 eller 4, eller med norsk/nordisk språk som morsmål.

Krav til engelsk:

Søkjarar med opptaksgrunnlaget frå utlandet og som kan dokumentere kunnskapar i engelsk på nivå med engelsk frå norsk vidaregåande skole, kan ikkje påleggjast å ta engelsk språktest.

Søkjarar med opptaksgrunnlaget frå utlandet og som tilfredsstiller krav om generell studiekompetanse, men som ikkje kan dokumentere engelsk på nivå med engelsk frå norsk vidaregåande skole, kan alternativt påleggjast å ta engelsk språktest (jf. SIS-lista).

1 Listen ligger på følgende nettsted: <http://www.nnr.no/naic/index.html>.

Til § 5 Realkompetanse

Realkompetanse omfattar all formell, ikkje-formell og uformell kompetanse som den vaksne søkjaren har. Det er den einskilde institusjonen sjølv som har ansvar for vurdering og opptak på grunnlag av realkompetanse.

Ein søkjar som har fått godkjend realkompetanse for opptak til eit studium ved ein institusjon, vil ikkje automatisk vere kvalifisert for opptak til andre studium ved same institusjon, heller ikkje til same type studium ved andre institusjonar. Vi viser og til rundskriv F-55-00 (18. desember 2000) som mellom anna omhandlar opptak på grunnlag av realkompetanse.

Til § 6 Dispensasjon

Gjennom lovendring er det opna for å gjere unntak frå krav om generell studiekompetanse i særskilde tilfelle, jf. § 37 nr. 3 i Uh-lova. Formålet er å hindre openberr urimeleg behandling av einskilde søkjarar. I Ot.prp.nr.40 (2001-2002), s. 50 har departementet m.a. følgjande merknad til § 37 nr. 3:

«Departementet kan gi forskrift om at institusjonene i særskilte tilfeller kan gjøre unntak fra kravene om generell studiekompetanse. Formålet med forskriftshjemmelen er å forhindre åpenbar urimelig behandling av enkeltsøkere. Det har i ulike sammenhenger vært tatt til orde for å etablere en adgang til å innvilge dispensasjon fra de fastsatte krav til generell studiekompetanse. Forslagene er fremmet med utgangspunkt i konkrete saker med søkere som hevder at de ikke har mulighet for å fullføre og bestå videregående opplæring (for eksempel på grunn av spesifikke lese-, skrive- eller matematikkvansker), og søkere som hevder at de ikke er i stand til å gjennomføre kravet om 5 års arbeidserfaring eller annen skolegang.

Det legges til grunn at en unntaksbestemmelse fastsatt i forskrift kun skal komme til anvendelse i tilfeller hvor helt spesielle hensyn gjør seg gjeldende. I likhet med opptak på grunnlag av realkompetanse etter nr. 2, må det foretas en konkret vurdering av studentens kvalifikasjoner i forhold til det bestemte studium vedkommende søker opptak til. Det må godtgjøres at søkeren har nødvendige faglige forutsetninger for å gjennomføre det aktuelle studiet. Bestemmelsen vil gjelde søkere under 25 år. Søkere som er 25 år eller eldre vil på ordinært vis kunne søke opptak på grunnlag av realkompetanse etter nr. 2, og det vil for disse søkerne ikke stilles krav om at spesielle hensyn skal gjøre seg gjeldende.»

Til § 7 Unntak frå krav om generell studiekompetanse for opptak til bestemte studium

For studium som ikkje er nemnde her, gjeld normalt kravet om generell studiekompetanse dersom det ikkje er fastsett spesielle opptakskrav i § 8.

I samband med kvalitetsreforma har Stortinget gjort vedtak som har ført til at einskilde studium har fått nye namn. Vi viser til omtale under kommentarane til § 8 om spesielle opptakskrav.

Til § 8 Spesielle opptakskrav

For studium som ikkje er nemnde her, gjeld normalt kravet om generell studiekompetanse dersom det ikkje er fastsett unntak i § 7.

I samband med kvalitetsreforma har Stortinget gjort vedtak som har ført til at einskilde studium har fått nye namn. Vi viser spesielt til at ingeniørutdanning (integrert mastergrad) erstattar tidlegare «sivilingeniørutdanning» og at 3-årig ingeniørutdanning erstattar tidlegare «høgskoleingeniørutdanning», jf. § 8 bokstav d punkt 3 og 4 og § 7 bokstav b punkt 2 og 3.

Den tidlegare 4-årige «siviløkonomutdanninga» ved Noregs handelshøgskole, Høgskolen i Agder og Høgskolen i Bodø har fått nemninga økonomisk-administrativ utdanning, jf. § 8 bokstav e punkt 1.

Skjerpa opptakskrav

Departementet har i forskrifta lagt til grunn at tilnærma lik utdanning bør ha same opptakskrav. I nokre tilfelle fører dette til at krava er skjerpa for studium ved høgskolar der det har vore tilsvarande studium ved universitet eller vitskapeleg høgskole, jf. t.d. tidlegare «sivilingeniørutdanning» ved dei høgskolane som har hatt slike tilbod og «siviløkonomutdanning» ved høgskolane i Agder og Bodø.

Under bokstav a som omfattar helsefag, er farmasi tatt inn i punkt 1 saman med dei andre helsefaga som blir tilbydde ved universiteta. Det er såleis same krav for opptak til medisin, odontologi, ernæring og farmasi. Sidan det tidlegare var alternative fagkrav til farmasi, er det fastsett overgangsordning for denne utdanninga.

Vi gjer særskilt merksam på at det er fastsett spesielle opptakskrav for økonomisk-administrative fag ved Noregs handelshøgskole, Høgskolen i Agder og Høgskolen i Bodø, jf. § 8 bokstav e punkt 1. Dette kravet gjeld bare for utdanningar som erstattar den tidlegare «siviløkonomiutdanninga». For opptak til andre økonomisk-administrative studieprogram ved Høgskolen i Agder og Høgskolen i Bodø gjeld framleis krav om generell studiekompetanse. Departementet føreset at høgskolane sjølve informerer potensielle søkjarar om dei krava som gjeld for det einskilde studium.

Vi viser og til at det i § 8 bokstav c er fastsett spesielle opptakskrav til informatikk, realfag, natur- og miljøfag. Departementet gjer merksam på at institusjonane sjølve må definere og klargjere for potensielle søkjarar kva for studium dei tilbyr som svarar til slike studium. Vi viser og til at det er fastsett ulike krav for studium som er definerte som informatikkstudium og andre studium som omfattar realfag, natur- og miljøfag. Departementet gjer merksam på at dei spesielle opptakskrava normalt og skal gjelde for opptak til einskildemne som inngår i fastsette studieprogram.

Til § 9 Spesielle opptakskrav til desentralisert utdanning og deltidsutdanning

Vi viser til at institusjonane sjølve kan fastsetje spesielle opptakskrav til desentralisert og/eller deltidsutdanning. Det kan stillast krav om inntil 5 års yrkeserfaring, og at minimum 2 år skal vere relevant praksis.

Departementet minner om at institusjonane ikkje kan fastsetje tilleggskrav ut over yrkeserfaring og relevant arbeidspraksis.

Når eit studium er organisert som eit deltidsstudium og det berre blir tilbydd ein gong, er det rimeleg at det er fastsett krav om at søkjarane skal ha tilknytning til utdanningsstaden. Det geografiske området må i slike tilfelle ikkje definerast slik at grensene kan opplevast som vilkårlege. Opptaket bør heller ikkje avgrensast til søkjarar frå ein einskild eller eit fåtal kommunar.

Til § 10 Opptak på visse vilkår (Betinga opptak)

Det går fram av § 10 kven som har rett til opptak på visse vilkår. Det som er fastsett i denne paragrafen, gjeld og for søkjarar som har hatt dokumentert frávær i fag som gir grunnlag for forbetra rangering, sjølv om eksamen i faget ikkje er nødvendig for å bli kjend kvalifisert for studiet.

Det skal gå fram av dokumentasjonen frå den vidaregåande skolen at særskilde tilhøve, som nemnde i andre ledd, var årsak til fráværet ved eksamen i eitt eller fleire spesifiserte fag, og at dette er grunnen til at eleven ikkje har fått dokumentasjon for fullført og bestått opplæring.

Attest for fráværet skal sendast til opptaksorganet saman med annan dokumentasjon som gjeld opptaket.

Dersom resultatet av utsett eksamen i eit fag ligg føre før utløpet av dokumentasjonsfristen for opptak til høgre utdanning, kan ikkje institusjonen gi opptak på visse vilkår.

Søkjarar som får tilbod om opptak på visse vilkår, skal opplysast om dette i tilbods brevet.

Søkjarar som blir tekne opp om sommaren, må bestå utsett eksamen i løpet av haustsemesteret. Søkjarar som blir tekne opp om vinteren, må bestå utsett eksamen i løpet av vårsemesteret.

Til § 11 og § 12 som omhandlar overgangsreglar

§ 11 er vidareføring av reglar som tidlegare var fastsette i forskrift om generell studiekompetanse.

I tilfelle der det er fastsett nye spesielle opptakskrav i § 8 som inneber ei skjerpning av opptakskrav, er det fastsett overgangsordningar i § 12 om at dei ikkje får verknad før opptak til studieåret 2005–2006.

15. nov. Nr. 1287 2002

Forskrift til helseforetakslovens bestemmelser om de ansattes rett til representasjon i regionale helseforetaks og helseforetaks styrer.

Fastsatt ved kgl.res. 15. november 2002 med hjemmel i lov av 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven) § 22 annet ledd og § 23 tredje ledd. Fremmet av Helsedepartementet. Kunngjort 22. november 2002.

Kap. I. Virkeområde for helseforetakslovens regler om de ansattes rett til representasjon i regionale helseforetaks og helseforetaks styrer

§ 1. Definisjoner

I disse forskrifter menes med:

1. foretak: regionalt helseforetak og helseforetak,
2. ansatt: person som arbeider i foretaket i hovedstilling eller som deltidsansatt,
3. lokal fagforening: fagforening ved foretaket eller avdeling av fagforening ved foretaket som utelukkende har ansatte i foretaket som medlemmer, og som er bundet av tariffavtale med foretaket eller med den arbeidsgiverorganisasjonen som foretaket er medlem av.

§ 2. Når de ansattes rett til å bli representert i styret oppstår

De ansatte, både i det regionale helseforetaket og i de helseforetakene det eier, har rett og plikt til å velge medlemmer til det regionale helseforetakets styre, uansett det totale antall ansatte i helseregionen.

For at de ansatte skal ha rett til å velge medlemmer til et helseforetaks styre, må foretaket ha mer enn 30 ansatte, jf. helseforetaksloven § 23 første og annet ledd.

Helseforetakets styre skal legge frem oppgaver over ansatte i helseforetaket slik at det kan avgjøres om vilkårene i annet ledd er oppfylt, når dette kreves av lokal fagforening eller en gruppe med forslagsrett etter § 10 annet ledd.

§ 3. *Opphør av ordningen med styrerepresentasjon*

Styret i helseforetak kan treffe vedtak om at de ansattes rett til styrerepresentasjon skal opphøre dersom helseforetaket har færre enn 30 ansatte. De ansattes styrerepresentasjon opphører i tilfelle først når funksjonstiden for de medlemmene de ansatte har valgt, løper ut.

Styret i helseforetak kan treffe vedtak om at de ansattes rett til representasjon etter helseforetaksloven § 23 annet ledd skal opphøre dersom foretaket får færre enn 200 ansatte. De ansattes styrerepresentasjon etter helseforetaksloven § 23 annet ledd opphører i tilfelle først når funksjonstiden for de styremedlemmene de ansatte har valgt, løper ut. Representasjon etter helseforetaksloven § 23 første ledd etableres samtidig med opphør av representasjon etter annet ledd.

Kap. II. Regler for de ansattes krav om styrerepresentasjon og valg av medlemmer og observatører til foretakets styre

§ 4. *De ansattes krav om styrerepresentasjon og orientering av styret i de regionale helseforetakene*

De ansatte i det regionale helseforetaket og de ansatte i de helseforetakene som det regionale helseforetaket eier, har etter helseforetaksloven § 22 plikt til å velge representanter til styret i det regionale helseforetaket. Valgstyret som skal arrangere valget, skal orientere styret i det regionale helseforetaket før valget gjennomføres.

Krav om styrerepresentasjon i helseforetak, jf. helseforetaksloven § 23 første og annet ledd, må de ansatte i helseforetaket sette frem for styret i helseforetaket innen ni uker før valget gjennomføres. Kravet skal rettes skriftlig til styret. Styret i helseforetaket skal uten opphold orientere det regionale helseforetaket om det fremsatte kravet.

Kravet kan fremsettes av fagforening som representerer, eller fagforeninger som til sammen representerer, et flertall av de ansatte på det tidspunkt styret mottar kravet. De ansatte i helseforetak kan også fremsette kravet om styrerepresentasjon direkte overfor styret når det er undertegnet av mer enn halvparten av dem som er ansatt i helseforetaket på det tidspunkt styret mottar kravet.

§ 5. *Alminnelige regler om valget*

Medlemmer til styret i regionale helseforetak velges direkte av og blant både de som er ansatt i det regionale helseforetaket og de som er ansatt i helseforetakene som det regionale helseforetaket eier.

Medlemmer og observatører til styret i helseforetak velges direkte av og blant de som er ansatt i helseforetaket.

Valget skal være hemmelig og skriftlig.

Valget skal foregå som flertallsvalg, jf. § 9.

Dersom minst 1/5 av de som har stemmerett eller fagforening eller fagforeninger som omfatter minst 1/5 av de stemmeberettigede, skriftlig krever det senest seks uker før valgdagen, skal valget foregå som forholdstallsvalg, jf. § 10.

§ 6. *Stemmerett*

Alle som er ansatt i det eller de aktuelle foretakene på valgdagen, jf. § 5 første og annet ledd, har stemmerett.

§ 7. *Valgbarhet*

For å kunne velges som medlem eller observatør til foretakets styre, må vedkommende ha stemmerett etter § 6 og ha vært ansatt i foretaket sammenhengende i minst ett år før valgdagen.

For å kunne velges som medlem eller observatør til foretakets styre, må vedkommende ikke være i konkurskarantene, jf. konkursloven § 142 og § 143.

Vedkommende kan ikke ha verv som ansattrepresentant i flere regionale helseforetaks eller helseforetaks styrende organer samtidig.

§ 8. *Valgstyre*

Valget ledes av et valgstyre. Valgstyret skal bestå av minst tre personer med stemmerett, hvorav en leder og en nestleder. De ansatte og foretakets ledelse skal ha minst en representant hver i valgstyret.

Når styrerepresentasjon for de ansatte er etablert, herunder ved en midlertidig avtalebasert ordning, oppnevnes valgstyret av foretakets styre. Dersom slik representasjon ikke er etablert, skal valgstyret oppnevnes av foretakets daglige leder, eller den vedkommende gir fullmakt, sammen med de ansattes tillitsvalgte.

Dersom valgstyret må oppnevnes gjennom avstemning, er det bare de ansattes representanter som har stemmerett. Foretakets ledelse skal dog ha anledning til å oppnevne en representant i valgstyret.

Medlemmer av valgstyret som ikke kan eller ønsker å fungere lenger, skal erstattes snarest.

Valgstyret skal fastsette datoen for valget og kunngjøre denne med en frist på åtte uker. Valgstyret skal kunngjøre fristen og vilkårene for å kreve forholdstallsvalg, jf. § 5.

Valgstyret skal senest fire uker før valgdagen kunngjøre om valget skal foregå som flertallsvalg eller forholdstallsvalg og samtidig oppfordre dem som har forslagsrett til å sende forslag på styremedlemmer, observatører og vararepresentanter. Forslag må være innlevert til valgstyret senest tre uker før valgdagen.

Valgstyret avgjør om de innkomne forslagene er overensstemmende med loven og denne forskriften og undersøker om de foreslåtte kandidater er villige til å motta valg. Avgjørelsen meddeles uten opphold til

forslagsstillerne som må rette eventuelle mangler straks. De godkjente forslagene skal kunngjøres senest sju dager før valgdagen.

Dersom valgstyret finner at et valg av tekniske grunner bør deles opp i avstemninger på forskjellige steder, eller til forskjellige tider, kan det etableres særskilt stemmestyre i den utstrekning det er hensiktsmessig. Stemmestyrene oppnevnes av valgstyret blant dem som har stemmerett.

Valgstyret kan beslutte at avstemning skal skje ved postforsendelse. Den enkelte velger skal i tilfelle tilstiles samtlige stemmesedler og øvrig nødvendig valgmateriell. Velgeren skal returnere sin stemmeseddel i nøytral konvolutt, innlagt i navnet konvolutt til valgstyret.

Nødvendige retningslinjer for gjennomføringen av valget utarbeides av valgstyret, herunder eventuelle retningslinjer om forhåndsstemmegivning.

Valgstyret kan fastsette kortere frister for gjennomføring av valget dersom en eller flere fagforeninger som omfatter 2/3 av de ansatte eller et flertall av de ansatte og ledelsen er enig om dette. Frist for innlevering av forslag på kandidater kan ikke settes kortere enn to uker før valgdagen. Godkjente forslag skal kunngjøres senest en uke før valgdagen.

§ 9. *Flertallsvalg*

Dersom valget skal foregå som flertallsvalg, har enhver som har stemmerett, forslagsrett. Forslagsrett har også lokale fagforeninger.

Et forslag kan inneholde inntil det antall styremedlemmer, observatører og vararepresentanter som skal velges. Forslaget må omfatte kandidater av begge kjønn dersom det skal velges mer enn én person. Forslaget skal fremsettes skriftlig og det skal gå frem av forslaget hvem som er forslagsstiller. Forslag må inneholde tydelig betegnelse av kandidatene ved for- og etternavn og opplysning om i hvilket foretak og hvor i foretaket kandidaten arbeider.

Dersom de ansatte skal velge tilsammen fire eller fem styremedlemmer, observatører og vararepresentanter, må listen inneholde minst to kandidater av hvert kjønn. Skal det velges tilsammen seks til åtte styremedlemmer, observatører og vararepresentanter, må listen inneholde minst tre kandidater av hvert kjønn. Skal det velges til sammen ni styremedlemmer, observatører og vararepresentanter, må listen inneholde minst fire kandidater av hvert kjønn. Skal det velges tilsammen mer enn ni styremedlemmer, observatører og vararepresentanter, må listen inneholde kandidater med minst 40% av hvert kjønn.

Valgstyret skal senest sju dager før valgdagen utarbeide og kunngjøre en liste over dem som er foreslått, i alfabetisk rekkefølge. Av listen skal det gå frem hvem som er forslagsstiller til den enkelte kandidat.

Valgstyret skal utarbeide stemmesedler. På stemmesedlene skal valgstyret, når det er praktisk mulig, føre opp de foreslåtte kandidatenes navn i alfabetisk rekkefølge med opplysning om i hvilket foretak og hvor i foretaket den enkelte arbeider og hvem som er forslagsstiller. Valgstyret skal informere velgerne om hvordan de skal gå frem for å markere på stemmeseddelen hvem de stemmer på. Stemmesedlene skal inneholde opplysninger om hva som kan føre til at en stemmeseddel blir forkastet som ugyldig.

Det skal avgis stemme på inntil det antall styremedlemmer, observatører og vararepresentanter som skal velges. Det kan bare stemmes på kandidater som er foreslått. Kumulasjon er ikke tillatt. Er kumulasjon foretatt, eller det er ført opp andre navn enn dem som er foreslått, eller er det for øvrig foretatt oppføringer eller rettelser, skal disse settes ut av betraktning ved opptelling av stemmene.

Dersom det er avgitt stemme på flere foreslåtte kandidater enn det antall som skal velges, skal stemmeseddelen forkastes som ugyldig.

Med de modifikasjoner som fremgår av niende og tiende ledd, er de som har fått flest stemmer, valgt til medlemmer inntil det antall som skal velges. I de tilfellene det skal velges observatører, er de som følger etter medlemmene i stemmetall valgt til observatører inntil det antall som skal velges. De som følger etter medlem og observatør i stemmetall, er valgt til vararepresentanter i den rekkefølge stemmetallene tilsier. I de tilfeller det bare skal velges medlemmer, er vararepresentantene valgt i den rekkefølge stemmetallene tilsier etter det antall medlemmer som skal velges. Første vararepresentant blir den som har fått flest stemmer etter siste styremedlem. Annen vararepresentant blir den som kommer dernest i stemmetall osv, jf. § 14.

Skal det velges to eller tre styremedlemmer, skal begge kjønn være representert. Skal det velges fire til fem styremedlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst to medlemmer blant de som velges. Skal det velges seks til åtte styremedlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst tre medlemmer blant de som velges. Skal det velges ni styremedlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst fire medlemmer blant de som velges. Skal det velges flere enn ni styremedlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst 40% blant de som velges.

Viser det seg ved opptellingen etter åttende ledd at ett kjønn etter denne fremgangsmåte vil få færre medlemmer enn det som følger av reglene i niende ledd, rykker kandidater fra det underrepresenterte kjønn opp i det omfang som er nødvendig for å oppnå slik balanse. Observatører og varamedlemmer velges så langt som mulig på samme måten.

Ved stemmelikhet avgjøres valget ved loddtrekning.

§ 10. *Forholdstallsvalg*

Foregår valget som forholdstallsvalg, gjelder følgende regler om gjennomføringen av valget:

Forslag må være undertegnet av minst seks personer med stemmerett. Ingen kan skrive under på mer enn ett forslag.

Forslagsrett har også lokale fagforeninger, som kan stille liste alene eller sammen med andre lokale

fagforeninger. En lokal fagforening kan bare stå bak én liste.

Forslaget må fremmes i form av en liste som inneholder like mange navn som det antall styremedlemmer, observatører og vararepresentanter som skal velges. Listen må omfatte personer av begge kjønn. Navnene føres opp i den rekkefølge de foreslås valgt. Ingen kan være kandidat på mer enn én liste. Bli en kandidat oppført på flere lister, må vedkommende gi beskjed om på hvilken liste han eller hun ønsker å stå. Hvis ikke, strykes vedkommende fra alle andre lister enn den som først ble innlevert av de han eller hun er oppført på.

Forslagene må inneholde tydelig betegnelse av kandidatene ved for- og etternavn og opplysning om i hvilket foretak og hvor i foretaket kandidatene arbeider.

Dersom de ansatte skal velge tilsammen fire eller fem styremedlemmer, observatører og vararepresentanter, må listen inneholde minst to kandidater av hvert kjønn. Skal det velges tilsammen seks til åtte styremedlemmer, observatører og vararepresentanter, må listen inneholde minst tre kandidater av hvert kjønn. Skal det velges til sammen ni styremedlemmer, observatører og vararepresentanter, må listen inneholde minst fire kandidater av hvert kjønn. Skal det velges tilsammen mer enn ni styremedlemmer, observatører og vararepresentanter, må listen inneholde kandidater med minst 40% av hvert kjønn.

Valgstyret skal, så vidt mulig, være forslagsstillerne behjelpelig med å bringe forslagene i samsvar med forskriften.

Valgstyret utarbeider stemmesedler i samsvar med de godkjente forslagene.

Den som har stemmerett, kan bare stemme på ett av de godkjente forslagene. Det er ikke anledning til å foreta kumulasjon eller andre endringer, tilføyelser eller strykninger på stemmesedlene. Er kumulasjon foretatt, eller det er ført opp andre navn enn dem som er foreslått, eller er det for øvrig foretatt endringer eller rettelser, skal disse settes ut av betraktning ved opptelling av stemmene.

Styrevervene skal fordeles på listene i forhold til det antall stemmer hver liste har oppnådd, på følgende måte:

Man fører opp de kvotienter som fremkommer når hver listes stemmetall etter hvert deles med 1,4 – 3 – 5 – 7 osv. inntil hvert stemmetall er delt et antall ganger som svarer til det største antallet styremedlemmer, observatører og vararepresentanter listen kan ventes å få. Den første medlemsplassen tilfaller den liste som har den største kvotienten. Neste plass tilfaller den listen som har den nest største kvotienten osv. I de tilfellene det skal velges observatører, tilfaller den første observatørplassen den listen som har størst kvotient etter at antallet medlemmer er valgt. Vararepresentanter fordeles på listene på samme måten. Hvis flere lister har samme kvotient, avgjøres det ved loddtrekning hvilken liste vervet skal tilfalle.

Kandidatene velges i den rekkefølge de er ført opp på listene. Viser det seg at ett kjønn etter denne fremgangsmåten ikke blir representert fra en liste som får to eller tre medlemmer, eller vil bli representert med færre enn to medlemmer fra en liste som får fire eller fem medlemmer, eller vil bli representert med færre enn tre medlemmer fra en liste som får seks til åtte medlemmer, eller vil bli representert med færre enn fire medlemmer fra en liste som får ni medlemmer, eller vil bli representert med færre enn 40% fra en liste som får mer enn ni medlemmer, rykker kandidater fra det underrepresenterte kjønn, så langt det er mulig, opp på listen i det omfang som er nødvendig for å oppnå slik kjønnsmessig balanse.

Dersom det bare fremkommer ett forslag til liste, er de som er foreslått på denne listen valgt i den rekkefølge de er foreslått, dog gjelder ellefte ledd annet punktum også i dette tilfellet.

§ 11. Resultatet av valget

Resultatet av valget føres inn i en valgprotokoll og underskrives av valgstyret. Resultatet meddeles omgående foretakets ledelse ved oversendelse av valgprotokollen. Protokollen oppbevares av foretaket. De ansatte orienteres om utfallet av valget ved oppslag og ved at gjenpart av valgprotokollen oversendes de lokale fagforeningene.

§ 12. Funksjonstid, møteplikt mv.

Valg skal finne sted hvert annet år. Valgperioden er to år. Dersom de ansatte ikke har valgt nye representanter når valgperioden løper ut, fungerer de sittende styremedlemmer, observatører og vararepresentanter inntil nye er valgt. Gjenvalg kan finne sted.

Dersom et styremedlem eller en observatør valgt av de ansatte slutter i foretaket, opphører vervet.

Medlem av styret og observatør har møteplikt med mindre vedkommende har lovlig forfall.

Når særlige forhold foreligger, har et styremedlem, en observatør eller en vararepresentant rett til å tre tilbake før funksjonstiden er ute. Om tilbaketreden skal gis rimelig forhåndsvarsel til styret og dem som foreslo vedkommende valgt.

Dersom det foretas suppleringsvalg, fungerer de nyvalgte resten av valgperioden.

§ 13. Vararepresentanter

Ved flertallsvalg skal det velges så mange vararepresentanter som det velges medlemmer og observatører, med tillegg av to. Ved forholdstallsvalg skal hver liste tildeles så mange vararepresentanter som den er tildelt medlemmer og observatører, med tillegg av to.

Vararepresentantene skal innkalles i den rekkefølge de er valgt. Dersom det har vært forholdstallsvalg, skal vararepresentantene innkalles fra den samme liste som det styremedlemmet eller den observatøren vedkommende skal erstatte. I de tilfeller det er valgt observatør, skal observatøren rykke opp på medlems plass og første vararepresentant skal innkalles som observatør.

For vararepresentanter gjelder ellers de reglene som er gitt for styremedlemmer.

§ 14. Suppleringsvalg

Styret kan vedta at det skal holdes valg på medlemmer, observatører og vararepresentanter i valgperioden, jf. § 12 første ledd, når dette er nødvendig for å opprettholde de ansattes representasjon i styret.

Suppleringsvalg skal foretas for å fylle de representantplassene som er igjen når opprykksordningen i § 13 er fulgt.

Valget ledes av det valgstyret som fungerte ved siste ordinære valg. Valgstyret avgjør om valget skal foregå som flertallsvalg eller forholdstallsvalg.

Valgstyret kan fastsette kortere frister enn de som er gitt i § 8, dog ikke kortere enn hva som fremgår av § 8 siste ledd.

§ 15. Utgifter ved valget

Foretaket holder lokaler for valgmøtet og alt nødvendig materiell i forbindelse med valget.

Kap. III. Nemnd til å behandle klager og særlige tvister etter denne forskriften mv.**§ 16. Nemndas oppnevning og sammensetning**

Kongen oppnevner en nemnd som består av sju medlemmer med personlige varamedlemmer, jf. § 38 i forskrift av 20. desember 1991 nr. 838 til statsforetakslovens bestemmelser om de ansattes rett til representasjon i statsforetaks styre og bedriftsforsamling m.v.

Nemndas medlemmer har en funksjonstid på tre år.

Lederen og to medlemmer med varamedlemmer skal være uavhengige av arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner. Lederen og ett av de to øvrige uavhengige medlemmene skal dessuten oppfylle de vilkårene som er foreskrevet for høyesterettsdommere.

To medlemmer med varamedlemmer skal oppnevnes etter innstilling fra arbeidstakerorganisasjoner og to medlemmer med varamedlemmer etter innstilling fra arbeidsgiverorganisasjoner. Innstillingsrett har de organisasjonene som er nevnt i arbeidstvistloven av 5. mai 1927 nr. 1 § 11.

Nemnda kan vedta å delegere myndighet etter § 17 til et utvalg av nemndas medlemmer eller til nemndas leder.

§ 17. Klager i samband med valg

Vedtak av valgstyret kan påklages til nemnda, dog kan vedtak om stemmerett og valgbarhet ikke påklages.

Klagerett har foretaket, lokal fagforening og den som har stemmerett. Klageren må ha rettslig klageinteresse i saken.

Fristen for klage er 14 dager fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til en som har klagerett etter annet ledd, dog senest 14 dager etter valgdagen.

Klagen skal leveres til valgstyret som forbereder klagebehandlingen. Reglene i forvaltningslovens kap. VI gjelder så langt de passer.

Nemndas vedtak kan ikke påklages.

§ 18. Voldgiftsavgjørelse av visse tvister

Tvister etter denne forskriften § 1, § 2 annet og tredje ledd og § 3 kan bringes inn for nemnda som voldgiftsrett, dersom tvisten ikke faller inn under reglene i § 17 første ledd.

Søksmålskompetanse har foretaket og lokal fagforening.

Gjelder tvisten etablering eller opphør av ordningen med styrerepresentasjon etter helseforetaksloven § 23 første og annet ledd, har også en gruppe med forslagsrett etter forskriften § 10 annet ledd, søksmålskompetanse.

Foretaket må være part i tvisten som bringes inn for nemnda som voldgiftsrett.

Partene i den enkelte tvist må være enige om at nemnda som voldgiftsrett skal avgjøre tvisten.

Når tvisten bringes inn for nemnda, skal det vedlegges skriftlig voldgiftsavtale, jf. tvistemålsloven av 13. august 1915 nr. 6 § 452. Voldgiftsavtalen kan ikke inneholde særlige regler om nemndas saksbehandling, jf. tvistemålsloven § 459 første ledd. For tvist som nemnda skal behandle etter denne paragrafen, kan partene ikke avtale at nemnda skal ha en annen sammensetning enn fastsatt i § 16.

Partene kan ikke forbeholde seg å innanke nemndas avgjørelse for en ny voldgiftsrett etter reglene i tvistemålsloven § 464 annet ledd.

Nemndas vedtak skal alltid begrunnes.

For nemndas saksbehandling etter denne paragraf gjelder for øvrig reglene i tvistemålslovens kapittel 32.

§ 19. Spørsmål til uttalelse

Departementet kan forelegge for nemnda til uttalelse spørsmål i samband med helseforetakslovens og denne forskriftens bestemmelser om de ansattes rett til representasjon i regionale helseforetaks og helseforetaks styre.

Kap. IV. Ikraftsetting**§ 20. Ikraftsetting**

Forskriften trer i kraft straks.

15. nov. Nr. 1288 2002**Forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser.**

Fastsatt ved kgl.res. 15. november 2002 med hjemmel i lov av 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser § 7a. Fremmet av Nærings- og handelsdepartementet. Kunngjort 22. november 2002.

§ 1. Formål

Klagenemnda for offentlige anskaffelser skal være et rådgivende organ som skal behandle klager om brudd på lov av 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser og forskrifter gitt med hjemmel i denne. Nemnda skal bidra til at tvister om offentlige anskaffelser løses på en effektiv, uhildet og grundig måte.

§ 2. Oppdragsgivers plikt til å delta i klagebehandlingen

Oppdragsgiver som er omfattet av lov av 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser og forskrifter gitt med hjemmel i denne plikter å delta i klagebehandlingen etter denne forskrift. Oppdragsgiver skal inngi tilsvaret og for øvrig følge de instruksjoner som klagenemnda gir om saksbehandlingen.

§ 3. Klagenemnda

Klagenemndas medlemmer oppnevnes av Kongen for fire år av gangen. Blant medlemmene oppnevner Kongen en leder. Medlemmene kan ikke avsettes eller suspenderes i perioden med mindre det foreligger særlig grunn.

§ 4. Sekretariat

Nærings- og handelsdepartementet utpeker sekretariatet for klagenemnda.

Sekretariatet skal utføre de oppgaver som fastsettes i denne forskrift, samt oppgaver som klagenemnda eller dets leder delegerer til sekretariatet.

§ 5. Uavhengighet

Kongen kan ikke instruere klagenemnda eller sekretariatet verken om lovtolkning, skjønnsutøvelse, avgjørelse av enkeltsaker eller saksbehandlingen.

§ 6. Klagegjensstand og klageinteresse

Klage til klagenemnda må gjelde unnlater, handlinger eller beslutninger under gjennomføringen av anskaffelser etter lov av 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser eller forskrifter gitt med hjemmel i denne.

Klage kan fremsettes av enhver som har saklig interesse i å få vurdert lovmessigheten av en slik unnlater, handling eller beslutning. Klage må fremsettes senest seks måneder etter at kontrakt ble inngått av oppdragsgiver.

Dersom spørsmålet som er gjenstand for klagen er avgjort ved dom i første instans kan klagen ikke tas til behandling.

§ 7. Formelle krav til klagen

Klagen skal inneholde klagers og innklagedes navn og adresse. Klagen skal være skriftlig og angi de faktiske og rettslige forhold klagen bygger på. De relevante dokumentbevis må vedlegges.

§ 8. Virkning av at klage er fremsatt

Klage til klagenemnda har ikke oppsettende virkning.

Dersom tvisten er brakt inn, eller senere bringes inn, for retten eller til voldgiftsbehandling, skal den part som bringer saken inn for retten eller til voldgiftsbehandling samtidig varsle klagenemnda.

§ 9. Avvisning av klage

Sekretariatet avgjør om en klage kan tas til behandling, og kan avvise klage som er ubegrunnet eller uhensiktsmessig for behandling. Klager kan påklage avgjørelsen til klagenemndas leder som avgjør spørsmålet. Klagen må foreligge senest tre virkedager etter at klager ble kjent med avgjørelsen.

§ 10. Behandlingen av klagen

Innklagede skal snarest mulig gjøres kjent med at klage er innkommet. Samtidig med underrettelse om klage skal det fastsettes en frist for å inngi skriftlig tilsvaret, som ikke bør overstige 14 virkedager fra innklagede har mottatt sakens dokumenter. Dersom særlige grunner tilsier det kan det gis en kort tilleggsfrist.

Innklagede skal samtidig anmodes om å avgi svar til sekretariatet og klager innen en uke på om kontrakt vil bli inngått før klagenemndas uttalelse foreligger. Det skal i anmodningen gjøres oppmerksom på at svaret kan gjelde frem til en gitt dato.

Etter at tilsvaret er meddelt klageren, skal klageren gis en frist som ikke bør overstige 10 virkedager til å kommentere tilsvaret.

Det kan gis partene adgang til ytterligere kommentarer dersom saken ikke anses tilstrekkelig opplyst. Deretter kan saken tas opp til avgjørelse. Det samme gjelder om innklagedes eller klagers kommentarer ikke har innkommet innenfor de angitte frister.

Klagenemnda skal bidra til at partenes anførsler og påstander blir så klare som mulig, og kan oppfordre partene til å ta stilling til relevante faktiske og rettslige spørsmål og til å tilby bevis.

Klagenemnda kan på ethvert trinn i saken ta initiativ til å bilegge tvisten uten formell klagebehandling.

§ 11. Dokumentfremleggelse

For partenes plikt til å fremlegge skriftlige bevis, gjelder lov av 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for

tvistemål § 250, jf. § 204 til § 209a, og § 253 tilsvarende så langt de passer. Eventuelle pålegg om fremleggelse gis av sekretariatet. Pålegg kan påklages til klagenemndas leder i samsvar med reglene i forvaltningslovens § 14.

§ 12. *Nemndas rådslagning og uttalelse*

Klagenemnda settes med tre medlemmer ved behandlingen av den enkelte sak. Nemndas rådslagning skjer i møte. Beslutningen om uttalelsens innhold treffes med simpelt flertall.

Klagenemnda skal uttale om det er begått brudd på lov av 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser og forskrifter gitt med hjemmel i denne. Uttalelsen skal være skriftlig og begrunnet. Slutningen skal angi hvilke regler som i tilfelle er brutt og hvilke omstendigheter som representerer slikt brudd. Nemnda skal i slutningen ikke uttale seg om de rettslige konsekvenser av brudd. Dersom nemnda finner grunn til det kan den uttale seg om vilkårene for klager til å kreve erstatning anses oppfylt.

Klagenemnda kan bare prøve lovmessigheten av unnlåtelsen, handlingen eller beslutningen. Klagenemnda kan ikke gå utenfor partenes anførsler og påstander.

Dersom klagenemnda finner grunn til det, kan den rette en henvendelse til innklagede med forespørsel om hva som vil bli gjort for å rette feilen eller unngå tilsvarende feil i fremtiden.

§ 13. *Partenes omkostninger og behandlingsgebyr*

Partene bærer egne omkostninger i anledning klagebehandlingen. For klage til klagenemnda skal det betales ett rettsgebyr. Klagen tas ikke til behandling før gebyret er betalt.

§ 14. *Offentliggjøring av uttalelser og årsmelding*

Klagenemndas uttalelser er offentlige, og skal publiseres på hensiktsmessig måte.

Klagenemnda skal hvert år utarbeide en melding om virksomheten.

§ 15. *Nærmere retningslinjer for saksbehandlingen*

Klagenemnda kan innenfor rammene av denne forskrift fastsette nærmere retningslinjer for saksbehandlingen, herunder delegere oppgaver til leder og sekretariat. Lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker kapittel I til III gjelder tilsvarende for nemndas virksomhet.

§ 16. *Overgangsbestemmelse*

Denne forskrift får anvendelse på anskaffelser som omfattes av lov av 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser og forskrifter gitt med hjemmel i denne.

§ 17. *Ikrafttredelse*

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2003.

19. nov. Nr. 1289 2002

Forskrift om omsetningsforbud, inntil videre, for egg.

Fastsatt av Statens næringsmiddeltilsyn 19. november 2002 med hjemmel i lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. § 6 første ledd, jf. § 4 åttende ledd, jf. kgl.res. av 29. april 1988 nr. 312. Kunngjort 22. november 2002.

§ 1. Det er forbudt, inntil videre, å framby egg med opprinnelse i Nederland merket med NL552, og som har holdbarhetsdato 2. – 8. desember 2002. Eggene er omsatt i løs vekt fra Norgården A/S samt i forbrukerpakninger A. Magnussen, Gårdsegg, L 12-pakk og M 6-pakk.

§ 2. Ved forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskrift, kommer bestemmelser om straff i lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. til anvendelse.

§ 3. Denne forskrift trer i kraft straks.

Rettelser.

Det som er rettet er satt i kursiv.

Nr. 15/1998 s. 1073 (i forskrift av 15. januar 1998 nr. 792 om generell studiekompetanse som grunnlag for opptak til universitet og høyskolar)

§ 6 skal lyde:

Forskrifta tek til å gjelde frå og med opptak til studieåret 1998/99, og avløyer *forskrift av 23. desember 1996 nr. 1371 om generell studiekompetanse som grunnlag for opptak til universitet og høyskolar.*

Nr. 11/2002 s. 1299 (i forskrift av 4. juni 2002 nr. 962 om endring i forskrift av 15. juni 1987 nr. 506 om besiktelse for utstedelse av sertifikater til passasjer-, lasteskip og lektere, og om andre besiktelser m.m.).

§ 2 bokstav m skal lyde:

m) *Lasteskip*: Ethvert skip som ikke er passasjerskip, fiske og fangstfartøy eller lekter.

Nr. 11/2002 s. 1396 og 1397 (i forskrift av 9. september 2002 nr. 986 om kakao- og sjokoladeprodukter).

§ 4 tredje ledd nr. 1 skal lyde:

- 1) *Det* samlede innhold av kakaotørrstoff skal angis med «minst...% *kakao*», for produktene i vedlegg IA, pkt. 2 bokstav c og d og pkt. 3, 4, 5, 8 og 9.

Vedlegg IA pkt. 3 annet ledd skal være bokstav b tredje strekpunkt annet ledd.

Nr. 12/2002 s. 1503 (i forskrift av 30. september 2002 nr. 1044 om endring i forskrift (Nr. 91) av 10. mars 1989 nr. 158 om fastsettelse av den alminnelige omsetningsverdi på motorkjøretøyer ved bilforhandlers uttak, innbytte m.v.).

Hjemmelsfeltet skal lyde:

Fastsatt av Skattedirektoratet 10. mars 1989 med hjemmel i lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 19 siste *ledd* og i henhold til fullmakt av 11. juli 1969.

Oversikt over rettelser som er inntatt i 2002-årgangen

År	Feil i hefte nr.	Side	Gjelder	Se rettelse i nr.
1998	15	1073	Forskrift nr. 792	15
2000	26	2419	Forskrift nr. 1135	2
2001	4	437	Forskrift nr. 340	2
2001	15	1961	Forskrift nr. 1451	11
2001	15	2090	Forskrift nr. 1451	3
2001	16	2204	Vedtak nr. 1485	3
2001	16	2230	Forskrift nr. 1495	1
2001	17	2375	Forskrift nr. 1588	2
2001	17	2305	Forskrift nr. 1541	1
2001	17	2354	Forskrift nr. 1577	11
2001	17	2383	Forskrift nr. 1600	9
2001	17	2408	Forskrift nr. 1602	9
2001	17	2428	Forskrift nr. 1614	3
2002	1	23	Forskrift nr. 1621	7
2002	1	108	Forskrift nr. 57	2
2002	2	246	Forskrift nr. 135	6
2002	2	275	Forskrift nr. 177	3
2002	3	404	Forskrift nr. 313	11
2002	3	412	Forskrift nr. 324	9
2002	4	440	Forskrift nr. 358	5
2002	4	480	Forskrift nr. 375	5
2002	4	481	Forskrift nr. 375	5
2002	5	562	Forskrift nr. 422	9
2002	5	641	Forskrift nr. 511	7
2002	5	641	Forskrift nr. 511	11
2002	6	664	Lov nr 32	10
2002	6	754	Forskrift nr. 565	11
2002	7	818	Forskrift nr. 645	9
2002	7	825	Forskrift nr. 650	9
2002	7	834	Vedtak nr. 658	11
2002	9	970	Forskrift nr. 765	13
2002	9	1066	Vedtak nr. 829	11
2002	9	1068-1069	Forskrift nr. 833	13
2002	9	1086	Forskrift nr. 864	11
2002	10	1237	Forskrift nr. 926	13
2002	11	1299	Forskrift nr. 962	15
2002	11	1396 og 1397	Forskrift nr. 986	15
2002	12	1466	Forskrift nr. 1005	13
2002	12	1468	Forskrift nr. 1014	13
2002	12	1503	Forskrift nr. 1044	15
2002	12	1540	Forskrift nr. 1074	13

B-blad

Returadresse:

Lovdata
Postboks 41 Sentrum
N-0101 Oslo

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter
Avd. II Regionale og lokale forskrifter

Utgever: Justis- og politidepartementet
Redaksjon: Stiftelsen Lovdata

Manuskripter for kunngjøring

Manuskripter sendes i ett eksemplar med kunngjøringsskjema til Lovdata:

Med E-post: ltavd1@lovdata.no for avdeling I
ltavd2@lovdata.no for avdeling II

Elektronisk: Se Lovdatas hjemmesider (www.lovdata.no).

Med post: Norsk Lovtidend
Postboks 41, Sentrum
0101 Oslo

Bestilling av abonnement

Med post: Samme adresse som over.
Elektronisk: Se Lovdatas hjemmesider.

		Norge	Norden	Verden
Abonnement koster for	Avd. I	kr 970	kr 1330	kr 1490
	Avd. I og II	kr 1220	kr 1750	kr 1990

Innholdet i heftene vil bli kunngjort fortløpende på Lovdatas hjemmesider – www.lovdata.no
- også en versjon av den trykte utgaven av heftet i PDF-format vil være tilgjengelig.
På de samme sidene finnes ajourførte versjoner av lovene og sentrale og lokale forskrifter.

Samlemapper: Det vil bli sendt ut etiketter for bruk på ringpermer.

Alle andre henvendelser om Norsk Lovtidend kan rettes til:

Lovdata
Postboks 41, Sentrum
0101 Oslo

Tlf. 23 35 60 00
Faks 23 35 60 01
E-post: lovtid@lovdata.no